

Aantekeningen uit de nalatenschap van

drs. J.F. van Os

31-12-1925 – 10-04-2021

© 2021 De erven van drs. J.F.van Os
gelicenseerd onder de
Creative-Commons CC BY-NC 4.0 licentie
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.nl>

U kunt

- het werk delen — kopiëren, verspreiden en doorgeven via elk medium of bestandsformaat
- het werk bewerken — herschikken, veranderen en afgeleide werken maken

onder de volgende voorwaarden:

- Naamsvermelding — De gebruiker dient de maker van het werk te vermelden, een verwijzing naar de licentie te plaatsen en aan te geven of het werk veranderd is. U mag dat op redelijke wijze doen, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat de licentiegever instemt met uw werk of uw gebruik van het werk.
- Niet-commercieel — U mag het werk niet gebruiken voor commerciële doeleinden.
- Geen aanvullende restricties — U mag geen juridische voorwaarden of technologische voorzieningen toepassen die anderen er juridisch in beperken om iets te doen wat de licentie toestaat.

Correspondentieadres: Adriaan van Os, email adriaan@adriaan.biz

Drs J.F. van Os

OVERZICHT VAN STUKKEN

UIT HET ORGELARCHIEF

VAN

KLAAS BOLT

† 11/4 1990

Waarin verwerkt een eigen uitgebreide aanvulling

inzake

het orgel in de Grote of Jacobskerk

te

Winterswijk

tweede aangevulde en verbeterde druk

-0-0-

Faculteit der Letteren
Vakgroep Muziekwetenschap

2004

Inleiding.

De in de volgende beschrijvingen genoemde stukken zijn afkomstig uit het orgelarchief van Klaas Bolt. Deze zijn ingevoerd in het orgelarchief der vakgroep Muziekwetenschap van de Rijks Universiteit Utrecht.

Als Bolt benoemd werd tot adviseur bij een restauratie of nieuwbouw van een orgel, verzamelde hij de stukken over dat project in een map. In principe hebben wij deze mappen in de oorspronkelijke toestand gelaten. In enkele gevallen hebben wij nieuwe mappen ingericht voor een deel van de inhoud van de andere of de oude, als deze totaal versleten was, vervangen. Kennelijk heeft Bolt, als een nieuw stuk binnenkwam dit op de stapel gelegd, waardoor de stukken min of meer waren gesorteerd, het oudste stuk onderop. Als hij een ouder stuk moest raadplegen, legde hij dat niet op dezelfde plaats terug, zodat wij waren genoodzaakt alles eerst weer goed naar datum op volgorde te leggen. Het moet ook vaak gebeurd zijn, dat Bolt stukken uit een andere map moest raadplegen, bv. als hij gegevens over de bouwwijze van een bepaalde orgelmaker wilde vergelijken. Zo kwamen stukken uiteindelijk in de verkeerde map terecht. Wij hebben deze weer op hun plaats teruggelegd, maar in onze beschrijvingen daar steeds melding van gemaakt. Naar mij onlangs door een bekende van Bolt werd medegedeeld, heeft Margarete Bolt nog een aantal stukken in de mappen gedeponerd. Bij de vele vellen met losse klad-aantekeningen moeten daarbij vergissingen zijn gemaakt. Overigens: Deze klad-aantekeningen bevatten waardevolle informatie. Latere gebruikers moeten er zich terdege van overtuigen, of deze wel betrekking hebben op het juiste orgel.

Als in dit overzicht een schrijven van Bolt staat vermeld, is dat natuurlijk steeds een copie, meestal in de vorm van een doorslag. Ook veel andere stukken zijn doorslagen of (in later tijd) fotokopieën, zonder dat dit steeds wordt vermeld.

Meestal is er, als het een Hervormde Kerk betreft, een VR van de OC (zie bij afkortingen), voordat een adviseur was aangewezen en (in gevallen, waarvoor subsidie is aangevraagd) een rapport van Bolt (soms in samenwerking met een ander) opgesteld voor de restauratieplannen van de grond kwamen en waarin hij historische bijzonderheden geeft, een beschrijving van de toestand van het orgel, een restauratieplan en vaak bijlagen: historische stukken uitgetypt en een offerte van een orgelmaker. Voor ongeveer 1967 was de werkwijze anders. Dan maakte de OC zelf een uitgebreid rapport (bv. Uithuizen, Amsterdam, Oude Kerk).

Bolt schreef als adviseur een eindoordeel, gericht aan de kerkvoogdij met mededeling dat de werkzaamheden klaar of bijna klaar waren, en een beoordeling ervan, vaak ook nog eens een opsomming der verrichte werkzaamheden of een losse aanvulling op het rapport: Natuurlijk stuitte men vaak na demontage van een orgel op nieuwe gegevens. Het eindoordeel eindigt gewoonlijk met een gelukwens aan het adres van de kerkvoogdij en zo iets als: "Voor het goed blijven functioneren van het orgel is het van groot belang, dat het veelvuldig wordt bespeeld en dat de relatieve luchtvochtigheid in het kerkgebouw binnen veilige grenzen wordt gehouden".

Meestal is er (bij Hervormde Kerken) dan ook een officieel eindrapport van de OC. De stukken afkomstig van de OC zijn gewoonlijk aan de kerkvoogdijen gericht, Bolt kreeg daarvan copieën. Ook zijn er veel copieën van andere stukken gericht aan kerkvoogdijen, plaatselijke orgelcommissies, Stichting OGK of (soms) naar een architectenbureau.

Na afloop van een project hield Bolt zijn archief bij: Hij voegde gegevens die hij later kreeg toe: fotokopieën uit de recente nieuwe uitgave van Broekhuysens handschrift, artikelen in HO of andere tijdschriften, krantenverslagen na ingebruikneming enz.

De keus, welke stukken in dit overzicht zijn genoemd of kort samengevat is subjectief. Ik heb mij laten leiden door de vraag, wat orgelhistorisch of orgeltechnisch interessant is. Rekeningen en afspraken over de vordering der werkzaamheden worden genoemd, tenzij er belangrijke conclusies uit kunnen worden getrokken. Zo is soms een rekening van een orgelmaker het bewijs, dat hij een opdracht had gekregen.

Wat over de foto's en negatieven wordt vermeld, heeft een voorlopig karakter. Vooral wat betreft de negatieven is er momenteel nog veel onzekerheid.

Naar de mening van de samensteller van deze inventarisatielijsten dient grote voorzichtigheid te worden betracht bij het toegankelijk stellen van de stukken. Het zou goed zijn een jurist te laten onderzoeken, in hoeverre hier de auteurswet van kracht is. Wij hebben reeds enkele stukken voorlopig in een afgesloten deel van het archief ondergebracht.

Aalten 1994

J.F. van Os

In de tweede druk zijn een aantal typefouten verbeterd, in taalkundig opzicht verbeteringen aangebracht en veel afkortingen veranderd (niet in de verkorte dispositieopgaven). Het aantal verwijzingen van de hand van de auteur is uitgebreid, omdat nieuwe feiten bekend zijn gekomen o.m. doordat inmiddels het Legène-archief en een deel van het Erné-archief zijn geïnventariseerd.

Door het bestand te converteren naar een modernere computer kon de lay-out en het lettertype worden verbeterd.

Aalten maart 2004 vO

Afkortingen:

Bakker & T of B&T, Bolt, Mr A.Bouman, Dam, Flentrop (soms H.W. Flentrop), Holthuis, Jongepier, Reil, Stekete (directeur Flentrop), Van Oostenbrugge (medewerker Flentrop in Bolts tijd) etc. zijn bekend genoeg, hun woonplaats wordt meestal niet vermeld.

Bij disposities heb ik afkortingen van registernamen gebruikt (zoals P 8, Rf 4) en orgelonderdelen. Enkele hiervan, die niet zonder meer duidelijk zijn staan in de lijst.

Enige van de hierna genoemde bronnen zijn niet door Bolt geraadpleegd maar door de samensteller dezer inventarisatie:

Boekzaal	Boekzael der geleerde Waerelt, later Boekzaal der geleerde Wereld, Amsterdam, groot deel 18de en 19de eeuw.
Boltes	Serie artikelen over orgelhistorie eind XIX van Martin Boltes in HO.
Bouman I, II	Mr A.Bouman, Orgels in Nederland, Heemschutserie, 1ste, resp. 2de druk, Amsterdam 1943 en '49.
Bouman III	Mr A.Bouman, Nederland Orgelland (3de geheel omgewerkte druk van vorige), Leiden 1964.
Broekhuizen:	G.H. Broekhuizen Sr, Orgelbeschrijvingen, dl I, handschrift ca 1850-62 uitgegeven door A.J.Gierveld in 2 delen, Amsterdam 1986.
Broekhuizen commentaar	G.H. Broekhuizen Sr, Orgelbeschrijvingen, dl II, Commentaar, verzorgd door A.J.Gierveld in 2 delen, Amsterdam 1993.
CRM	Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, zie ook WVC.
De Jong	J.L. de Jong Lzn, Alphabetische Lijst van Kerkorgels in Friesland, Heerenveen, 1936, in HO mrt 1936 een voorloper van deze lijst, bijna gelijkloidend.
De Mixtuur dJ	Tijdschrift van die naam, doorlopend genummerd, Schagen, sinds 1970. zie De Jong.
Dorgelo:	Een orgelliefhebber in Zaandam, die ooit een afschrift van het handschrift Broekhuizen heeft gemaakt, voor het door Gierveld is gepubliceerd. ook: W.J.Dorgelo, Albertus Anthoni Hinsz, Orgelmaker, Augustinusga 1985.
Fock	Dr G.Fock, Arp Schnitger und seine Schule, Kassel, 1974
Gem.OC	Gemeentelijke orgelcommissie Amsterdam.
Gierveld	A.J.Gierveld. Het Nederlandse Huisorgel in de 17de en 18de eeuw, Utrecht 1977.
GO	Stichting Groningen Orgelland.
GOV	Gereformeerde Organistenvereniging.
Grégoir	Edouard G.J. Grégoir. Historique de la Façture et des Facteurs d'orgue, Anvers, 1865.
Gunnink	Lex Gunnink, Repertorium van de orgels gebouwd door Petrus van Oeckelen, etc., Zwolle 1990.
Havingha	Oorspronk en Voortgang der Orgelen, Alkmaar 1727.
Hess I	Joachim Hess, Dispositien der merkwaardigste Kerk-orgelen, welken in de zeven vereenigde provincien als mede in Duytsland en elders aangetroffen worden, Gouda 1774. Meestal zal een heruitgave zijn gebruikt, misschien Utrecht 1945, anders Buren 1980 (Gierveld). De paginanummering lijkt bij al deze uitgaven overeen te komen.
Hess II	Dispositiën van Kerk-orgelen ..., verzameld door Joachim Hess, ... , vervolg, naar het handschrift van omstreeks 1815 uitgegeven door J.W.Enschede, Amsterdam 1906.
hs L	Handschrift Lohman, uitgegeven door Dr G.Fock, Een tweetal aanvullingen op Hess' Dispositien uit 1774, Jubileumnr HO 1960, p 47.
HO	Het Orgel, tijdschrift sinds 1886, sinds okt 1903 orgaan der NOV.
per orgels	W.D. v.d. Kleij en Willem Hendrik Zwart, Kamper Orgels dl 1, z.d.
K&M	Kerk en Muziek.
Kluiver	J.H.Kluiver, Historische Orgels in Zeeland, Mededelingen van het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen, 1972 en '73 p 43-116, 1974 p 23 - 135, 1976 p 93-231, later apart uitgegeven.
Knock	Nicolaas Arnoldi Knock, Dispositien der merkwaardigste Kerk-Organen welken in de provincie Friesland, Groningen en Elders aangetroffen worden, Groningen 1788, heruitgave Sneek 1959 en 1968.
KV	Kerkvoogdij (of College van Kerkvoogden).
Luteyn	Ir A.C.M.Luyteyn, secr. OC.
LNO	Langs Nederlandse Orgels, 4 delen, 4 auteurs, Baarn 1977-'79.
M&M	Mens en Melodie.
NOV	(Koninklijke) Nederlandse Organistenvereniging.
Mixtuur	Zie: De Mixtuur.
m.t.pl.	mededeling ter plaatse
OB	Het Orgelblad, tijdschrift, Krimpen a/d Lek, 1968 - ca 1975
OC	Orgelcommissie, zonder verdere aanduiding: Orgelcommissie der Nederlandse Hervormde Kerk (in de stukken zelf ook veelal als OC aangeduid).
O&E	Organist en Eredienst (maandblad GOV).
OGK	Stichting Oude Groninger Kerken.
Oost	G.Oost. De Orgelmakers Bätz, 2de druk, Alphen a/d Rijn 1977.
OV	De Orgelvriend, tijdschrift.
Peeters/Vente	F.Peeters, M.A.Vente, De Orgelkunst in de Nederlanden, Antwerpen 1971.
Pl.C	Plaatselijke (orgel)commissie.
Sal	Salicionaal.
Salct of Salt	Salicet.
Seidel-Meyer	S. Meyer, Het Orgel en deszelfs samenstel, vertaling van J.J.Seidel, die Orgel und ihr Bau, Groningen 1845,

	Nieuwe uitgave (waarvan ik, vO, jaar en plaats niet heb kunnen nagaan).
SGO	Stichting Groningen Orgelland.
Spf	Spitsfluit.
Spf	Speelfluit.
StWV	Stemmen voor Waarheid en Vrede (voortzetting van de Boekzaal), Amsterdam sinds 1864. Samenvatting orgelberichten door v.d. Kley en Zwart in Mixtuur nr 11, p 194-206.
Toer-in VA	Een organisatie die orgeltochten organiseert in Noord-Holland. zie VR.
v.d.Aa	A.J.van der Aa, Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, Gorinchem 1839-1951, nieuwe uitgave Zaltbommel 1976-80.
vO	Commentaar van de samensteller van deze inventarisaties (J.F. van Os, Aalten).
VON	Vereniging van Orgelbouwers in Nederland.
VR (of VA)	Voorlopig rapport (advies) van de OC (Ook in de stukken soms zodanig afgekort).
vtK	M.H.van 't Kruijs, Verzameling van Dispositien der verschillende orgels in Nederland, Rotterdam 1885, heruitgave Amsterdam 1962.
Werkl. Witte	Werklijst C.G.F. en J.F.Witte in "De Orgelmakers Witte", Gorinchem 1978, art. van T.den Toom, G.Oost, Jongepier en v.d. Harst.
WVC z.d.	Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (voorheen was dit wat subsidies betreft: CRM). zonder datum.
XIII	13de eeuw,
XVA	eerste helft 15de eeuw,
XVIIIc enz.	derde kwart 18de eeuw

Orgel, algemeen

- Fotokopieën van twee geschriften van Orgelmaker Verweys contra Mr Bouman. Afkomstig uit map Amsterdam, Oude Kerk, Grote orgel.
- Stuk over alternatieve orgelopleiding.

Tijdschriften.

- Nummers Diapason: mei'74 (Scheveningen Juliana), aug'75, okt'75, apr'76, apr'82.
- Fragmenten uit periode: okt'69 - apr'82.
- Er is ook nog een nummer van Mens en Melodie in map Bolt. Zie aldaar.
- Afkomstig uit map Ommen: Een exemplaar van HO sept'52. Deze staat nu in de kast die tot dat doel is ingericht.

Aalsmeer, Oud katholieke kerk. Foto('s) en negatieven.**Aalten, Hervormde Kerk.**

- Boekzaalbericht 1811 (afkomstig uit map Bunschoten, Zuiderkerk).

Abbekerk, Hervormde Kerk.

- Sept'74 Rapport Bolt met foto:
1865 gebouwd door Knipscheer en geplaatst door zijn knecht v.Ingen.
Hm. P 8, B 16, Rf 8, O 4, Co 4 st, O 2, Mxt 3,4,5 st (thans Q 3 gemaakt van P 4 bov), T 8 b/d (fabr.)
Bovw. VdG 8 (gr oct van B), B 8, Opf 4, P 4 (thans Vxc), Gh 2, Trem (weg).
C-f", C-c' (aangeh), kopp.
Overzicht historie. Disp.wijziging is van HW Flentrop 1927.
Restauratievoorstel. Herstel oorspronkelijke toestand, vervanging Trompet.
- Stukken betreffende restauratieplannen, o.m. offerte Flentrop sept'74 en subsidieaanvraag. Er blijkt nergens uit, dat de restauratie doorgang heeft gevonden.
 - Negatieven.

Geïventariseerd jan'92 en 15/9 '93.

Abcoude, Hervormde Kerk.

- Fotokopie uit Boekzaal (1825 v.Gelder met aantekening Bolt: 1864 v.Rossum, Bodegraven).
 - Idem Broekhuizen A 84: 1835 door E.v.Gelder, Amsterdam, samengesteld uit twee kabinetorgels, later geheel uit elkaar genomen en gerepareerd door Hofmeyer, Amsterdam. Dispositie wijkt volkomen af van de hierna genoemde van 1864.
- 1922 Fotokopie artikel van Joan Vis, 1922 uit onbekend tijdschrift "De orgels in de kerken te Abcoude en Baambrugge" (Herv. en RK).
Abcoude RK. kassen uit Gr. of Janskerk Gouda afkomstig, 1556 contract Niehoff en medewerkers, 1745 verkocht aan Gouda Luth., 1904 naar Abcoude (Maarschalkerveerd).
Herv. K. (was eerst de RK) 1743 nieuw orgel. Op de kas stond jaar 1785 en naam Gideon Th.Bätz (niet op de huidige).
1835 nieuw plan Bätz. 1862 bijna geheel nieuw instrument.
Baambrugge Herv. 1837 aanschaf orgel (vermoedelijk 2de hands) van Hofmeyer, 1862 nieuw orgel Knipscheer.
- 21/2 '69 OC, VR:
HW B 16, P 8, O 4, Q 3, Wf 2, Co 4 st dc, Mxt 3 st bas, T 8 b/d.
Bovw Salt 8, Hp 8, Rf 4, Vxc 8.
Ped (pneum.) Sb 16 (pijpen B 16), Violcel 8, mank., Ped-Hw, Trem.
Geen klavieromvang genoemd. Mogelijk heeft het orgel monumentale waarde. Er zit ouder gehamerd pijpwerk in.
- 28/6 '69 Bolt: Te overwegen: nieuw orgel.
- 1969 Correspondentie, waaruit blijkt, dat het orgel geen monumentale waarde heeft en dat Bolt adviseur wordt.
- 6/10 '69 Bolt aan de kerken te Abcoude en Raalte. Hij stelt voor Reil, in wie hij veel vertrouwen heeft, voor die kerken 2 gelijke orgels te doen bouwen.
- 14/9 '72 Bolt aan architect Oosting. Acoustiek in gerestaureerde koor der kerk hard en galmend geworden.
- 26/1 '73 A.H. de Graaf. Meerdere offertes A. remontage kas, B. restauratie binnenwerk, C. restauratie en vernieuwing binnenwerk. Commentaar Bolt 7/2: Klank bestaande orgel is saai, geknepen, vlak en kleurloos en te zwak voor de vergrote kerk. Hij adviseert een nieuw binnenwerk. Ook evt. offerte Blank vragen.
- (3/11 '73) Uitnodiging ingebruikneming gerestaureerde Kerk op 3/11 '73.
- 15/2, 12/3 en 14/3 '77. Offertes Blank, anoniem (kennelijk De Graaf) en Reil.
- 20/11 '79 Offerte B&T lade en pijpwerk Scheuer-orgel in hun bezit:
P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 4 st, T 8, (nw), kan in bestaande kas Abcoude ingebouwd. Meerprijs bij toevoeging Man. II en Pedaal.
- nov'79 Verslag (vertrouwelijk) orgeltocht 15/11 '79 en vergadering 28/11 pl.C. Bezocht orgels te Nijkerk, Geref. (Blank),

Nieuw Leusen, Herv. Maranathakerk (Flentrop), Appelscha, Geref. (Reil), Oldemarkt (Scheuer-Reil) en een Scheuer-orgel uit 1840 in de orgelmakerij van B&T.

23/2 '79, 15/2 '80 Nieuwe offertes Blank, plan A en B.

16/2 '80 Bolt. Hij adviseert een der plannen te kiezen en Bz 16 en Tertiaan 3 1/5 (!) reeds nu te doen plaatsen en – bij keuze eenmanualig orgel – dit zo te bouwen dat uitbreiding met 2de manuaal mogelijk is.

12/12 '82 Programma ingebruikneming nieuw Blank-orgel.

Hw. P 8, Co 4 st dc, P 16 dc, B 16 bas, Hp 8, O 4, Qf 2 2/3, O 2, Sq 2 st, Mxt 4-5 st, T 8 b/d.

Bovw. Ged 8, P 4, Rf 4, Wf 2.

Ped. Sb 16, O 8, Bz 16. Koppel Hw-Ped, Trem (geh. werk).

- Korte geschiedenis der kerk (stencil).
- Aantekeningen Bolt betreffende vorige orgel, stencil.

12/12 '82 Programma ingebruikneming.

10/1 '83 Eindoordeel Bolt. Nieuw orgel in kas 1862. Bijzonder fraai orgel, alsnog schokbalg aangebracht, aanvulling disp.opgave: Samenstelling Mxt:

C	1 1/3	1	2/3	1/2	
c	2	1 1/3	1	1	
c'	2 2/3	2	1 1/3	1	1
c''	4	2 2/3	2	2	1 1/3
c'''	4	2 2/3	2 2/3	2	2

winddruk 72 mm. Pr. af E in front, rest eiken.

Advies alsnog tongwerk op gereserveerde plaats toevoegen, geen Voxh maar een sterker.

- Foto's kas en oude pijpen, negatieven.

Map geïnventariseerd jan'92 en sept'93.

Betr. historie (verhaal Vis): Voorm. RK: Oost geeft 1742 V.Wichleben (en ook 1785). Dat plan Bätz, dat Vis noemt zou dus niet zijn doorgegaan. Oost noemt het niet.

De opgave van vtK (1864, D.v.Rossum) wordt nergens genoemd. Dit betreft duidelijk hetzelfde orgel als in het VA is beschreven (vO).

In de map Minnertsga zijn stukken waaruit blijkt, dat in Abcoude in beide periodes is overwogen het orgel te M. aan te kopen.

Abcoude Hervormde Kerk, hulporgel.

Afkomstig uit map Abcoude Hervormde Kerk:

4/5 '70 Anoniem, prijsopgaaf voor een positief.

14/2 '71 Programma ingebruikneming Blank-orgel.

22/2 '71 Bolt. eindoordeel over nieuw 4 vt hulporgel, door Blank enige jaren geleden gebouwd. Winddruk verhoogd, op open plaats Fag 8 bas/Schalm 8 dc geplaatst. Zo voor lage prijs zeer fraai instrument verkregen.

8/3 '71 OC, eindrapport.

Geïnventariseerd jan'92 en sept'93.

Abcoude Rooms Kath.Kerk.

In de map Abcoude Herv.k. bevindt zich een fotokopie van een artikel, dat ook gegevens over de RK kerk bevat.

Adorp, Herv. Kerk (Stichting Oude Groninger Kerken).

Z.d Adri de Groot. Rapport. Orgel van Eertman met ouder materiaal.

- Fotokopie Broekhuizen A 108. Van elders aangekocht, 1815 rep. Lohman. Uiterlijk van een huisorgel. P 4, B 8, F 4, O 2, F 2, Q 1 1/2, Mxt 3 st.

Z.d M.Ruiter. Rapport en restauratieplan.

Z.d anoniem. Summier overzicht orgelhistorie Adorp. Broekhuizen, Grégoir p 131 (N.A.Lohman, 1815 réparé un petit orgue), 1898 nieuw orgel van Eerdman Noordwolde met overname oud materiaal. Disp. (* oud, andere nieuw): P 8, B 16, *Hp 8, *Sal 8, *P 4, O 4, *Rf 4, *O 2. In 1911 oude Oct 2 op plaats van Rf 4, Fl.tr 4 op oude plaats Oct 2.

- Nog een stencil van A. de Groot met historie, ongedateerd.

25/10 '85 Bolt, commentaar op offerte Ruiter: Hij vindt deze redelijk.

Geïnventariseerd febr'92. Zover uit de map blijkt zijn verder geen stappen tot restauratie ondernomen.

Aduard.

- Negatieven.

Akersloot, Hervormde Kerk.

Na 28/9 '70 J.Kol, Castricum. Orgel hervormde kerk te Akersloot, met advies het te doen restaureren. In het stookseizoen zijn er veel storingen.

24/2 '71 L.Erné, idem.

- Correspondentie over adviseurschap na overlijden Erné.

28/12 '71 Flentrop, rapportje en prijsopgaaf werk aan windlade en intonatie.

30/5 '72 W.Krijger, Uitgeest, schrijft over zijn twijfels betreffende de plannen. Reactie Bolt daarop 24/6. Het gaat vooral om

de toestand van de lade. De proeven die Krijger heeft gedaan zijn onjuist. Dat de mechaniek niet goed functioneert is juist, door foute stand winkels. Er mankeert wel veel aan de pijpen: Te grote voetopeningen en te nauwe kernspleten. Idem Flentrop 28/6.

- 22/9 '72 Opdracht Flentrop. Reparatie lade, aanbrengen verende sleepconstructie, andere reparaties, evt. wijzigen Mixtuur, stemmen en intonatie.
- 29/10 '72 Bolt: Het blijkt, dat op de plaats der degelijk gemaakte, maar slecht klinkende Gamba (XIXB) een 2 st. vulstem heeft gestaan. Voorstel: Vervanging door Sesquialter.
- Jan'73 K.Bolt en J.Kol. Het orgel in Akersloot, jan'73, aanvullend rapport, Bouwjaar en bouwer onbekend. Volgens aantekening in dossier, afkomstig uit Amsterdam en ca 1800 gekocht door pastoor Glasbergen, Egmond. Op grootste frontpijp aantekening: geplaatst door de "pastoor der 3 Egmondten" 23/7-1802. Maar in archief Egmond kwitanties en aantekeningen 1791/92 over bouw nieuw orgel. Naam Deitenbach komt voor.
P 8 (af E in fr), B 16 dc, Hp 8, O 4, Gedf 4, Q 3, O 2, Q 3, Sq 2 st (Fl), Mxt 3-4st b/d (hoogste koor vV).
Aangeh.p. C-a (geen man.omvang genoemd), originele keilbalgen. Samenstelling Mixtuur:

C	2	1 1/3	1	
c	2 2/3	2	1 1/3	1
c'	4	2 2/3	2	1 1/3

1836 naar nieuwe kerk. 1877 naar Akersloot. Toen Gamba geplaatst.

- 14/1 '73 Bolt, eindoordeel. Voor restauratie orgel in desolate staat, windlade lek, slecht functionerende mechaniek, door omintonatie '50 ernstig aangetast. Door Flentrop hersteld, Zie verder aanvullend rapport.
- Correspondentie over subsidie, die voor zover duidelijk, niet is verleend.
 - (kennelijk later toegevoegd). Broekhuysen E 31. Egmond a/Zee r.cath. Bischoppelijke Clerizy, 1802 Meere. Dispositie komt overeen.
 - Foto's en negatieven.

Geïventariseerd jan'92 en febr'93. Het orgel is dus van Meere of het is een ouder orgel, door hem in Egmond geplaatst

Alblasserdam, Hervormde Kerk.

5/4 '78 OC, VA.

mei '78-mrt '79 Verdere correspondentie o.m. over proefnemingen met pijpwerk in bijzijn van Wiersma; benoeming Bolt als adviseur.

Z.d Vermoedelijk. Bolt. Beschrijving orgel 1 pag., orgel 1881 Meijer, Veendam, 1939 reparatie Van Leeuwen. Disp. volgens vtK. Restauratievoorstel:

Hw P 8 (nw frontp), B 16, Hp 8, Gh 8, O 4, Fl ged, Q 3, Co dc (herstel tot 3 st, uit andere correspondentie blijkt dat hij is vergroot tot 5 st., bas aanvullen als Mxt, huidige Mxt vervalt), T 8 (nw op pl. huidige Mxt). Alle open reg. 1/2 toon terugschuiven behalve frontpijpen.

Bovw. Hoornprest 8 vervalt, Rf 8, Viola 8 (gr oct in Rf), Sal 8 (is nu 3': terugschuiven), Fltr 4, Gh 2, Voxh handhaven of nieuwe Dulciaan, 4 en 2' 1/2 toon terugschuiven.

Ped. Nieuwe lade met Bz, Ob 8, Sb 16. (geen man/ped.omvang vermeld.)

Div. herstelwerk

(vtK: geen bas Mxt, tongw reserve op II, verder gelijk).

Verder de gebruikelijke herstelwerkzaamheden.

juni'79 Offertes Flentrop (20/6) en Reil.

16/2 '80 Bolt. Voorbeeld subsidieaanvraag op grond van offerte Reil en begeleidend schrijven.

20/5 '80 Reactie Bolt op ontwerp beeld op orgel, dat volgens hem niet bij dit orgel past.

8/10 '81 Bolt aan KV: Toonhoogte der eerder verschoven registers wordt iets boven normaal. Als daar geen prijs op wordt gesteld, moeten de pijpen iets verlengd worden. 28/10. KV: accoord verlenging.

22/1 '82 Programma ingebruikneming. Disp. zie begin, echter Sal 4 i.p.v. 8, nieuwe Dulciaan, Ped (nieuw) Sb 16, Ob 8, Bz 16.

11/2 '82 Bolt, eindoordeel. Orgel voor veel kleinere kerk geconcepieerd. Meijer was een artistieke figuur, wiens werk in technisch opzicht beneden de maat was. Reil heeft dan ook de tractuur verbeterd. Hechthoutplaten aan windladen aangebracht. De klank is een aangename verrassing. Nieuwe stemmen passen goed. Vrij pedaal toegevoegd ter vervanging pneum. fabriekspedaal.

- Fotokopie van een pagina (uit "Het Orgel", "De Mixtuur" of een dergelijk blad) met foto'tjes van de orgels te Emmen, Herv.k. en Diever, Herv.k.

19/2 '82 OC, eindrapport. Bijzonder ingenomen met nieuwe vrije pedaal in kas door gemeentelid gemaakt.

- Foto's.

Geïventariseerd jan'92 en sept'93. Twee lijsten van Meijer-orgels in map "Meijer" gedeponerd. Te oordelen naar de foto op programma ingebruikneming is het "moderne" beeld toch geplaatst.

Alkmaar Grote Kerk, Kleine orgel.

De historische stukken zijn alle aanwezig in de vorm van fotokopieën.

1641? Stuk van Joannes van Bochem, Organist, over zijn tractement.

Z.d Besteding vant repareren van d'orgelen, Mr Jan Jacobsz Orgelmacher.

XVII Aantal 17de eeuwse geschreven stukken, niet geordend.

- Havingha, p 106 t/m 115.
 - 1779 Brief van organist Körnlein over de toestand van het kleine orgel.
 - Geschreven stukken, 20ste eeuws, afschriften uit Havingha, rapport Van Herk 1704, Mr Jan Jacobsz, 1625.
 - Idem, getypt stuk over historie der kleine orgels.
 - 1893/94 Idem restauratievoorstel 22/11 1893, Lucas, namens Wed.L.Ypma, "handelend onder de firmanaam L.Ypma & Co, Alkmaar" en ondertekend "Bestek en voorwaarden ..", jan 1894.
 - Broekhuizen opgave (afschrift Dorgelo).
 - Afschriften en/of fotokopieën van stukken uit 1939, toen het orgel door Flentrop onder toezicht van de NKO is gerestaureerd. De inhoud daarvan in het volgende stuk geciteerd.
 - z.d. anoniem, vermoedelijk Bolt, getypt. "Het kleine orgel in de Grote of St.Laurenskerk te Alkmaar".
 - 1511 J.v.Kovelen. Aanvankelijk 1 kl. met:
P 6, Hp 6, O 3, F 3, Gh 1¹/₂, Mxt, Scherp, later Tr 6 bijgemaakt.
 - 1555 uitbr. met 2de man. en ped.register door Allart Claesz, Haarlem, vermoedelijk:
Hp 8, Thoussein (Havingha: Rf 3), O 1¹/₂, O 3³/₄ dc trem. Ped T 8.
 - 1625 Jan Jacobsz, Utrecht. Toussein -> Fl 3, oorspronkelijke in bestek Oct 3.
1703/04 rep. J.Duyschot.
Er volgen aantekeningen in hand Bolt, vooral over de vraag of het borstwerk oorspronkelijk al op de huidige plaats kwam.
 - 1727 Beschrijving door Havingha.
 - 1774 disp.opgaaf Hess.
 - 1779 Rapport organist M.Körnlein. Over de niet geheel bevredigende toestand van het orgel. P.Müller zou het orgel gelijkzwevend stemmen, maar het is niet mogelijk een psalm 1/2 toon "hooger of laager te verzetten, of uit de noodzakelijke Toonaarden van E en B over de kleine derde te spelen".
 - 1781 Körnlein repareert zelf de Tr 8 Man.
 - ? O 3/4 -> Sq.
 - (1854 Naber, orgel speelbaar gemaakt. Dit staat in en ander stuk).
 - 1894 Ypma. Restauratie. Herstelwerkzaamheden, nieuwe man.koppel (trede), en registertractuur. Waarschijnlijk heeft Y. de Trompet door een nieuwe vervangen en Oct 1' door Gamba vervangen.
 - 1939 rest. Flentrop onder de NKO/Bouman. Volgens Bolt geven de stukken uit die tijd een goede beschrijving van de huidige staat.
Herstelwerkzaamheden. Aanbrengen stemkrullen tot 1/2 vt, weinig opsmeden verlaagd, kennelijk veel minder dan Bouman wilde. Nieuwe Scherp, materiaal der oude zou te slap zijn. Nieuwe man.tromp. (Giesecke) met koperen bekens. Gamba dc -> Sesq. Op kantsleep Schivelet 3/4'. Scherp vernieuwd (zie boven). Frontpijpen gelakt, tijdelijke maatregel, 18 verdwenen frontpijpen (zijanten) herplaatst 40% tin (zou eerst zink worden).
- Huidige staat:
- Man FGA-g"a" Onderlade: Doeff 6, Coppeldoeff 3, conducten naar bovenlade, Mixtuire 2,3,4 st, Scerp 3,4 st, Trompet 6 (Giesecke).
Bovenlade: Holfluijte 6, Baartfluijte 3, Gemshoorn 1 1/2.
- Borstw lade chrom. volgorde van voren: Sesquialter dc 2 st (oorspr. plaats 3/4', Holpijpe 6, Fluijte 3 (roeren, ander labium), Octaeff 1¹/₂.
- Ped FGA-c'. Aangehangen, bovendien Trompet 6 (tot b) (bekers (gewijzigd) en loden koppen oud).
Man.k (trede), Trem. en Afsl Bw verdwenen.
Unieke windladen. stemmen van boven- en onderlade kunnen niet worden gecombineerd (dan windgebrek).
- Anon., z.d. Geschiedenis van het orgel, bijgeschreven "Luteyn", deels ontleend aan Havingha.
Veel wat ook in vorige stuk staat.
Iets over orgel aan Zuidzijde, gebouwd door A.Claesz in 1561. Binnenwerk 1641 verwijderd, kas 1690.
Over restauratie 1939: Men wilde eerst Tr vervangen door Sq, omdat de Trompet in de weg zat als je wilde stemmen. Cor Kee heeft ook nog een en ander geadviseerd. Het was H.W.Flentrop, die met het voorstel kwam, het koororgel te restaureren, zodat het dienst kon doen in het koor der kerk, dat inmiddels klaar was. Hij vond het een buitengewoon mooi en merkwaardig instrument, echter verwaarloosd.
 - Fotokopieën, afkomstig van Instituut voor Muziekwetenschap, Utrecht, vermoedelijk van J. van Biezen. Van alle stemmen: Toeschrijving maker, inscripties.
- 20/10 '75 Flentrop, offerte.
- 18/2 '76 Flentrop, offerte: Verwijderen invoering, verwijderen baarden, stemkrullen, handhaven toonhoogte 1/2 beneden normaal, Sq wordt Superoctaaf 1/2 vt dc, Scherp, 1 Mxtkoor en Trompetten met metalen stevels vernieuwen. Reparatie mag.balg, nieuwe kanalen in oude bekende maten. Winddruk en stemmingssysteem later vast te stellen. Stelposten schepbalgen, nieuw pijpwerk zijvelden, vaste deksels op gedekten, pedaalkoppel.
- Correspondentie over evt. subsidie van Stichting "Orgelfonds Mooy" te Apeldoorn.
 - Losse aantekeningen van Bolt.
 - Foto's en negatieven, ook van grote orgel.

Alkmaar, Hervormde Kapelkerk.

- Foto's en negatieven.

Alkmaar Lutherse Kerk.

- Fotokopie geschreven stuk "Anno 1737", de bedoeling is duister. Nicolaes Willenbroek uit Hannover wordt daarin genoemd.
- Geschreven notitie (hand Bolt) naar Broekhuysen, orgel 1755. (waaronder: C-c").
- Pijpinscripties.
- Fotokopie van een foto met dispositie vóór restauratie. Jaar is hier 1754! Verschil andere opgaven: Mxt is 3-5 st. Dulciaan alleen in dc.
- Flentrop. Nota voor demontage binnenwerk orgel en opslag in Hervormde kerk te Assendelft.
- 28/4 '76 Rondschrijven, met mededeling, dat de kerk 6/6 na restauratie in gebruik zal worden genomen.
- 22/6 '76 Flentrop, prijsopgaaf voor o.m. remontage, nieuw ped.klavier, herintonatie, wijziging Dlc in Vh.
- 18/9 '76 Opdracht restauratie Flentrop.
- 20/12 '76 Steketee: herintonatie moet nog plaatsvinden na proeven in aanwezigheid van Bolt en Wiersma.
- 13/1 '77 Flentrop . Prijsopgaaf voor Qdn -> Viola (gr.oct. gecomb. met Ged.), bestaande pijpen verlengen, P 2 -> Salt en bijbehorend werk, herzien intonatie.
- 4/2 '77 Bolt: Hoewel de windladen voor restauratie kerkgebouw winddicht leken, zijn ze nu na korte periode van verwarmen volledig onbruikbaar. Etc.
- 28/4 '77 Flentrop, rekening, waaruit blijkt, dat de oorspronkelijk geplande Voxh nu Tertiaan 2 st wordt.
- 24/9 '77 Programma ingebruikneming en gegevens orgel:
 - 1754 onbekende bouwer, 1 man, aangeh. p.
 - ca 1870 uitbr. met bov. Ypma.
 - 1956 rest. Flentrop, disp.wijziging.
 - 1977 rest. Flentrop, "zoveel mogelijk in oorspr. staat gebracht".
 - Man. 1754: P 8, Rf 8, O 4, Gh 4, Co 4 st dc, Q 3, O 2, Mxt 3-4 st, Nh 2.
 - 1977: Tertiaan 2 st dc.
 - Bovw. Ca 1870: P 8 dc, VdG 8, Hp 8, Salt 4, Rf 4, Trem, Klav.k.
 - 1956 Salt -> O 2, VdG -> Qd 8.
 - 1977 Qd 8 -> Gamba.
- Foto's en negatieven.

Geïventariseerd jan'92 en sept'93. Er is - merkwaardig genoeg - geen rapport en geen eindoordeel Bolt.

Alkmaar, Oud katholieke kerk. Foto's en negatieven.**Almere - Haven, kerk.**

Verschueren, zie brief onder Ermelo, Kerkelijk Centrum.

Almere-Stad, Oekumenisch Kerkcentrum "De Lichtboog".

- Het orgel is tevens lesorgel voor de Muziekschool.
- 2 foto's en programma ingebruikneming op 19/10 '85 v. Vulpen-orgel, afkomstig uit map Veenendaal, Westerkerk. Geadviseerd door Han Siertsema te Almere, ingespeeld door deze en Han Lammers.
 - Hw. P 8, Hp 8, O 4, O 2, Sq, Mxt, T 8. Bovw Ged 8, P 4, Rf 4, Wf 2, Nas, Voxh.
 - Ped B 16, P 8, Bz 16. Geen kl.omv. genoemd

Amersfoort, Adventkerk, zie Leusbroek.**Amersfoort, Hervormde Grote of Joriskerk.** Negatieven.**Amersfoort, Oud Gereformeerde Kerk.** Negatieven.**Amersfoort, Oud-Katholieke Kerk.**

- Stencil: Sinds kort een orgel, afkomstig uit een ziekenhuiskapel te Londen, 1870 August Gern, leerling van Cavaillé-Coll, met ouder pijpwerk. Open opstelling. Kas gebouwd bij overplaatsing. Wanneer die plaats vond, is niet vermeld.
 - Tekening kas.
 - Great OpDp 8, StDp 8, Keraul 8, P 4, Lieblfl 4, 15th 2, Mxt 2 r.
 - Swell Harm fl 8, Lieblged 8, Gh 4, Picc 2, Bass Hob 8, Trem.
 - Ped B 16 3 koppels op Hw alles behalve Ker 8 ouder dan 1870.
- Geen klavieromvang. genoemd. Vrijwel in oorspronkelijke staat. Technisch in slechte staat.

- 10/10 '81 Anoniem: Waardevol pijpwerk, verschoven, toonhoogte verhoogd en later (?) van veel kernsteken voorzien, suggestie, Bolt een onderzoek te laten verrichten. Kostenbegroting.
- 12/6 '81 Anoniem, kosten 2 plannen.
- Geïventariseerd sept'93.

Amersfoort Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk.

- Verzoek aan Bolt eindcontrole te verrichten. Bijgaand het contract van 9/12-1968 op verzegeld papier tussen de raad van genoemde Kerk en Fama en Raadgever betreffende de bouw van een orgel met bijlage, waarin o.m. dispositie:
I. P 8, O 4, O 2, M 4st, Rf 4, Sxq 2st II. P 4, Ged 8, Rf 4, Qd 2, Sch 2st.
Ped P 8 (tr), B 16, 3 koppels. C-f", C-f.

Aangetroffen in map Hoek van Holland. Er is niets, waaruit blijkt dat Bolt hierop is ingegaan.

Amersfoort, Westerkerk. Negatieven.

Amsterdam Algemeen (map Varia).

Stukken over het al of niet goed functioneren van de Gem.OC 1974.

- Z.d Fotokopie, Orgelnota van de Gem.OC. Aanleiding tot de activiteiten was het niet goedkeuren door de gemeente van het plan, het Oude Kerks orgel in Zwitserland te doen restaureren. Verder o.m. opsomming monumentale orgels in verschillende klassen ingedeeld.
- 16/1 '74 Leonhardt en 7 andere bekende orgelkundigen aan B&W Amsterdam. Verzoek om verandering van de samenstelling der Gem.OC, over blunders in de orgelnota.
- 26/3 '74 Lammers, wethouder Kunstzaken, reactie.
- 26/3 '74 Gem.OC. gericht aan bekende orgelkundigen.
- 24/4 '74 H.Lammers, gericht aan 10 bekende organisten, over de bevoegdheden van de gem.OC.
- 24/4 '74 10 bekende organisten: Open brief.
- 25/4 '74 Gem.OC aan Lammers. Uitvoerig stuk met kritiek op Couperin orgel V.U., Scheveningen Julianakerk, kwart-sext-cimbel te Appingedam, slechte tongwerken in Appingedam, Uithuizermeeden en Loppersum, oude stemmingen, het maken van "museumstukken" van orgels, hetgeen alleen in geval van het voormalige Nicolaiorgel te Utrecht zin zou hebben, vervanging van niet-originele registers door slechtere of vervanging van registers die eerst zeer onlangs zijn geplaatst (beide orgels Nieuwe Kerk Amsterdam), over de aanvallen op de persoon van Bouman.
- Copie oude prent, stadsgezicht (bij de posters).

Alles (behalve de poster) afkomstig uit de map Oude Kerk.

Amsterdam Stichting Museum Amstelkring "Ons Lieve Heer op Solder".

- Z.d onleesbaar ondertekend, "Het orgel in Museum Amstelkring", met kanttekeningen van Bolt.
Orgel 1794 Hendrik Meyer, van wie verder alleen het privé instrument van Piet Kee bekend zou zijn. Orgel nooit gerestaureerd, alleen schoongemaakt door Adema.
P 8 (gr.p. hout), Hp 8, O 4, F 4 b/d, Q 3, O 2, T 1 3/5, Nh 1, Co (c' 8, 4, 2 2/3, 2, onvolledig), Mxt 2-3 st. Aangeh.p. C-f (man.omvang niet genoemd).
Tremblant verdwenen.
Mixtuur (kanttekening Bolt):
C	2	1 1/3		
c'	4	2 2/3	2	
f"	4	4	2 2/3	2
- Cornet thans (kanttekening Bolt) 4 2 2/3 2 1 3/5 .
Orgel in zeer slechte staat. Restauratieadviezen.
- Boekje over het museum, veel foto's daarin.
- 10/4 '65 Fama & R, Offerte.
- 14/5 '67 Subsidiatoekenning, onder voorwaarde dat er een bevochtigingsinstallatie komt.
- 17/2 '70 Fama & R: Staten van bijgemaakt pijpwerk (als bijlage), winddruk 50 mm.
- 5/3 '70 F&R. masuren (plaatbreedtes) van O 4, O 2, Q 3, F 4.
- 12/3 '70 Bolt, eindoordeel. Restauratie met veel zorg en vakmanschap uitgevoerd. 4 pijpen Oct 4 (wegens dunwandigheid) en ventielveren vernieuwd. Oude onderdelen ter pl. bewaard. Reg.plaatjes moeten nog worden vernieuwd.
- Foto's.

Geïventariseerd jan '92 en sept '93. Dat van H. Meyer slechts beide genoemde orgels bekend zijn, is onjuist (vO).

Amsterdam, Christ Church (Engelse kerk), Groenburgwal.

- Jul'68 H.J.M.Roetemeijer, treasurer, Historical Information 1771-1829.
- Okt'68 Bolt, Rapport:
1829 Orgel Leonard van den Brink, ter vervanging van een klein orgel (kabinetorgel) van Hendrik Blötz. Het orgel vertoont grote overeenkomst met het onderpositief van het v.d.Brink-orgel in de St.Bavo te Heemstede.
1954 Flentrop, restauratie (vergroting voetopeningen, verlaging winddruk), vergroting kas en herschikking op

lade om inbouw man II te verwezenlijken, nieuwe. klavieren, verplaatsing balg.

Voordien ooit toonhoogte verlaagd.

Dispositie vóór 1954: Hp 8, P 8 dc, O 2, Q 3 (bas), P 4, B 16 dc, F 4, Sq dc.

Thans:

Hw. B 16 (af c" metaal), Hp 8 (af c' met.), O 4, P 8 dc, F 4 (deel flespijpen), F² (op plaats O 2), Qf 3 (bas, ged), Sq dc (2 2/3, 1 3/5),

Bovw. Reg 8, Gedf 4, O 2 (van I), Q 1 1/3.

Ped. Koperen Sb (Qd) 16, achter organist. Drukkoppel (als schuifk.), C-f", C-d' (nw), Trem. II, Piano-forte: soort zwelinrichting, origineel. Front met imitatiepijpen.

Beschrijving lade (geheel onder in de kas), klaviatuur (indeling reg.kn.), kas, mechaniek, pijpen. Orgel door stoken in zeer slechte toestand geraakt.

Restauratievoorstel: herstelwerkzaamheden, herstel toonhoogte, bovenwerk daartoe aanpassen verwisseling der 2 vtn, vervangen Sb door een van hout, en aanpassing. Ongedaan maken intonatie-ingrepen uit '54, "een zeer delicate aangelegenheid, die behoedzaam moet worden uitgevoerd en die misschien veel tijd en geduld zal vergen. Hierdoor zal dit orgel het eerste orgel in Nederland zijn, waarbij getracht zal worden een na-oorlogse restauratie weer ongedaan te maken: een tweede "Altenbruch".

Offerte Flentrop 6/11 '68 als bijlage.

- Notities pijpingscripties.
- Jul'77 Gem.OC (Bouman / Jongepier), bereid de gemeente te adviseren, subsidie te verlenen. Enige suggesties: verbetering Reg 8, Sb 16. Zijn de klavieren van v.d.Brink uit de Waalse kerk nog te achterhalen?
- 20/2 '80 Steketee: Nieuwe offerte. Waarschijnlijk beter de koperen Qd 16 door eiken Sb te vervangen.
- Veel stukken over subsidiemogelijkheden, eventueel deelrestauratie.
- 2/9 '81 Kerkbestuur: Zij willen geen herstel der toonhoogte (toonverlaging). Een transpositieklavier zou kostenverhogend werken. Daarom wil men slechts de allernoodzakelijkste reparaties doen uitvoeren.
- 6/9 '81 Bolt aan gem.OC. Hij klaagt, dat hij telkens weer opnieuw alles aan het kerkbestuur moet uitleggen. Kan de Gem.OC nog subsidie bevorderen voor integraal herstel en transpositieklavier?
- 12/9 '81 Kerkbestuur herhaalt dat zij slechts deelrestauratie willen, beslist geen toonhoogteverlaging.
- 15/12 '81 Bolt, Concept subsidieaanvraag. Geen toonhoogteverandering.
- Daarna nog wat correspondentie: het kerkbestuur wil geen definitieve opdracht geven, zolang de subsidietoezegging van de gemeente Amsterdam niet is toegezegd.

Verder niets meer !

Inventarisatie map sept'93.

Amsterdam, Christelijke Gereformeerde Kerk. Negatieven.

Amsterdam, Doopsgezinde Kerk.

- Juni 1972 Bolt m.m.v. fa Schreurs, Rapport betreffende het orgel in de doopsgezinde Kerk te Amsterdam.
Orgel 1790, Mitterreither voor de Doopsgezinde Kerk in Dordrecht, in 1932 door Flentrop met advies van Mr Bouman geplaatst in de Doopsgezinde Kerk te West-Knollendam en nu aangekocht door de Doopsgezinde Kerk te Amsterdam.
- Interessante gegevens over Mitterreither, ontleend aan Otto Biba in Ars Organi Heft 40, jun'72. Eigenaardigheid orgel in Stiermarken: Klav. aan een zijkant, reg.trekkers direct aan slepen (ook te Zaandam en Amsterdam), in Alpenlanden lage middentoren en hoge zijtoren (Amsterdam, Dalem).
Bolt vermoedt, dat M. de lade van een bestaand orgel gebruikte.
Lade tot d", later met behulp van blindcancellen uitgebreid tot e".
Overzicht toonomvang en pijpwerk bij andere M.orgels (copie: zie rubriek Mitterreither).
klav. en aangeh.p oud. C-f.
- P 4, Mxt bas (uit 1936 op pl. verm Q 3 ged), Co 3 st, P 8 dc (oorspr. pl. der Viool?), VI 8 dc, O 2, B 16 dc (sleep in bas ook doorgeboord), F 4 (2 oct hout), Hp 8 b/d (2 oct hout).
Mxt:	C	2	1 1/3	1
	c	2 2/3	2	1 1/3
Corn.		4	2 2/3	1 3/5
- Verschuivingen in P 8 dc en O 2.
Restauratie dient te omvatten: nieuwe motor, windkanaal, tremulant, alle mogelijke herstel, herstel Q 3 ged. bas (?), evt. stemkrullen verwijderen.
- 10/7 '72 Offerte Adema/Schreurs.
- Een aantekening uit 1974 over financiële moeilijkheden bij Schreurs.
 - Foto's en negatieven.

Veel foto's uit deze map naar andere plaats in archief overgebracht: Nieuwendam Doopsgez., West-Knollendam Doopsgez., Dalem Herv.
Map geïnventariseerd jan'92 en sept '93.

Amsterdam, Église Wallonne.

z.d. Kladaantekening Bolt over Mixtuursamenstellingen. Afkomstig uit map Westerbork.

Mxt HW origineel:	C	2	1 1/3	1	2/3		
	c	2 2/3	2	1 1/3	1		
	c'	4	2 2/3	2 2/3	2	2	
Mxt Rp '63:	C	1 1/3	1				
	c	2	1 1/3	1			
	c'	4	2 2/3	2	1 1/3		
	c''	4	2 2/3	2	2		
Scherp Rp '63:	C	1	2/3	1/2	1/2		
	c	1 1/3	1	2/3	1/2		
	f	2	1 1/3	1	2/3	1/2	
	c'	2 2/3	2	1 1/3	1	1	2/3
	f''	4	2 2/3	2	1 1/3	1	1
	c''	4	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	1
	f''	4	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3

- Foto's en negatieven.

Amsterdam, (voormalige) Hersteld Evangelisch Lutherse Kerk.

- Negatieven.

Amsterdam, Hervormde Muiderkerk.

- Foto's na brand, negatieven.

Amsterdam, Hervormde Oosterkerk.

- Briefje met aantekeningen, opschrift "Oosterkerk" (geen plaatsnaam), afmetingen, prijs, naam van een contactpersoon, een Amsterdams telefoonnummer en disp.:
Hw. P 16, B 16, O 8, Rf 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, T 1 3/5, Mxt 6 st, Co 5st, T 16, T 8.
Bovw P 8, Bp 8, G 8, Qd 8 O 4, F 4, N 2 2/3, Gh 2, Clar 8.
Ped OpSb 16 (hout) Openbas 8 (hout).

De dispositie komt overeen met mijn eigen gegevens, het is inderdaad de Oosterkerk te Amsterdam (vO).

Amsterdam, Hospice Wallon.

- 26/5 '67 Steketee. Hij heeft orgel samen met Leonhardt onderzocht. Restauratievoorstel met prijsopgave..
- Dec'67. Correspondentie over benoeming Bolt. Orgel bevindt zich reeds bij Flentrop.
- Febr'68 Bolt. Rapport betreffende het kabinetorgel in het "HOSPICE WALLON" te Amsterdam:
Op wellenbord: 1741 .(onleesbaar) fecit, op balg: 1782 op balg.
ca 1940 opgeslagen bij Vermeulen, Alkmaar, verkocht aan Overtoom te Schagen, kort daarna doorverkocht. Bij transport kas ernstig beschadigd, hersteld door Praat, Zaandam. Orgel '48-'54 in bezit van Rueter, Amsterdam.
Beschrijving kas, mechaniek, lade, mag.balg, pijpwerk 1741 (Hp 2 ouder?). opstelling vanaf achterwand:
Hp 8 bs P 8 dc Hp 8 is geheel van grenen.
F 4 Hp 8 dc P 8 is 1/2 toon verschoven.
O 2 bs F 4 dc P 4 heeft 5 XIX pijpen.
Hp 2 bs O 2 dc F 4 12 p grenen. 5 niet originele open pijpen.
P 4 (fr) P 4 dc Roostergaten van dit register veel te wijd.
Hp 2 mogelijk ouder, inscriptie O 2 en Tertiaan.
- C-d" (!). (Zie voetnoot)
Restauratievoorstel.
- z.d. Veel losse aantekeningen in hand Bolt.
- 20/2 '68 Flentrop, gewijzigde offerte.
- 23/4 '68 Subsidieaanvraag.
- 8/5 '68 Oussoren geeft toestemming met het werk te beginnen.
- 29/7 '68 CRM, toekenning 30% subsidie.
- Jan'69 Bolt. Aanvullings- en wijzigingsblad op rapport van febr'68. Oorspronkelijk mogelijk stekermechaniek en klavier hoger. Voor zover wellenbord toeliet nu weer hoger geplaatst. Lade was een brede plank met uitgestoken cancellen. Beuken en vuren onderdelen vervangen. Kas hersteld, niet-originele kaarsenhouders gehandhaafd. P 8 teruggeschoven. P 4: 5 afwijkende pijpen gehandhaafd, F 4: 5 niet passende pijpen vernieuwd. Hp 8 enkele pijpen van afwijkende makelij gehandhaafd.
- 5/2 '69 Bolt. Eindoordeel. Werk met grote zorg en vakbekwaamheid uitgevoerd. Klank van wat eerst bijkans een wrak was, verassend goed, vooral dc der O 2.
- 24/1 '73. Steketee. Reactie op klachten. Grote droogte moet oorzaak zijn.
- Fotokopie Broekhuizen A 45 (Waals Weeshuis, natuurlijk een ander orgel).

Geïventariseerd 22-23/1 '92. Bij Gierveld (Nr 376) heet Hp 2: F 2. Klav.omvang C-c'' en Tremulant. Hij denkt dat het uit ca 1760 moet stammen. De foto's geven duidelijk uitsluitsel over klav. omvang: C-d'' (vO).

Amsterdam, Nieuwzijdskapel, voorm. orgel. Hierover in map Midwolde (i.v.m. Levinus Eekman).

Amsterdam, Nieuwe Kerk. Foto's van details van het opgeslagen orgel.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Grote orgel.

I. Stukken van meer algemene aard.

- Fotokopie, artikel over het orgel, onvolledig, onbekende herkomst.
 - Fotokopie metingen, geschreven, bijgeschreven "Mr A. Bouman".
 - Fotokopie schrijven J.F. Witte 23/9 1901 over noodzakelijke schoonmaak van het orgel.
- Z.d. Teus den Toom, Christian Gottlieb Friedrich Witte en het orgel in de Oude Kerk van Amsterdam. Hij vertelt, wat Witte volgens de archiefstukken heeft gedaan en zegt verheugd te zijn, dat thans naar de Witte-toestand wordt gerestaureerd.
- Plattegrond Oude Kerk.
 - Boekje W. Kloek, De gewelfschilderingen in de Oude Kerk te Amsterdam.
 - Map met aantekeningen over pijp-inscripties.
 - Negatieven.

II. Stukken 1958 - Januari 1982 (tot einde eerste fase restauratie).

- 29/12 '58 OC. Rapport betreffende het Grote orgel in de Oude Kerk te Amsterdam. Hierin:
- 27/6 1724 contract met Chr. Vater
- 30/9 1726 Keuringsrapport, Van Blankenburg en Haverkamp. Hierin details die niet in het contract staan en wijzigingen tijdens de bouw.
- 11/12 1738 Contract met Müller, betreffende. ombouw orgel. Inmiddels moeten er al wijzigingen hebben plaatsgevonden.
- 22/2 1740 Keuringsrapport Clermont en Witvogel).
- 22/2 1742 Nieuw keuringsrapport, Kleyn, Ebeling, Radeker, Wigleben, Keerman).
- Werk en onderhoud:
- 1747 Wigleben
- 1748 Schulze
- 1763 J.H.H. Bätz
- 1774 H. Blöz
- 1774 disp. opgave Hess
- 1824 D.H. Lohman,
- 1829, 1834 rapporten Nijhoff
- 1844, B.v. Hilten, verwisseling Dulciaan en Fagot 16
- 1845 disp. Seidel-Meyer (de Flag 1' is vermoedelijk door Lohman gemaakt uit de Ziegfluit 1 1/3), , Flaes (1864, rep. balgen),
- 1870 Witte, zeer ingrijpende restauratie
- 1902 Steenkuyl vernieuwing. pedaalklavier
- 1904 Spit
- 1924, 1952 Sanders, bijplaatsing Oct 2 op kantsleep op Bovw, omwisselen Fag 16 en Dulc 8, winddruk verlaagd van 120 tot ca 90.

Beschrijving huidige toestand orgel. (De dispositie is genoegzaam bekend - vO). Hieruit blijkt dat van Lohman zijn: Rugw. Gh 4 (i.p.v. Gedfl 4), Sesq (deel, of oude Bätz?).

van Witte zijn behalve veel onderdelen van tongwerken: Rugw. Cornet, Qd 8 af e, Scherp, Bovenwerk Qd 8.

Alle dubbelkoren (behalve die in samengest. vulstemmen) enkelvoudig gemaakt, zeer veel kernsteken, haast alles verschoven, Ped. Mixtuur is allegaartje. Cimbels Bovenwerk enige bijna gave register, wel opgeschoven.

Samenstelling vulstemmen (ik heb dit aangevuld met gegevens uit inventarisatie Blank dd 21/2 '90, vO).

Hw Sesq:	c'	2 2/3	2 2/3	1 3/5	1 3/5				
Hw Mxt:	C	2 2/3	2	1 1/3	1	1			
	c	4	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3		
	c'	5 1/3	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2	1 1/3
	fs"	5 1/3	5 1/3	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2
	(c' 1 1/3 ontbr. bij Blank, in strijd met aanduiding 5, 6, 8 st)								
	(Bolt bijgeschreven: Vater 1 1/3' 3, 4 st, Müller 2 2/3' 5, 6, 8 st)								
Hw Scherp:	C	2	1 1/3	1	2/3				
	c	2 2/3	2	1 1/3	1	2/3			
	c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3		
	fs'	4	2 2/3	2 2/3	2	2	1 1/3		
	c"	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2		
Rw Sesq:	C	2 2/3	1 3/5						
	c	3 sterk				Blank:	2 2/3	1 3/5	1 3/5
	c'	2 2/3	2 2/3	1 3/5	1 3/5				

Rw Carillon:	C	2/5	1/3	1/4					
	c	2/3	1/2	2/5					
	c'	1 1/3	1	4/5	2/3				
	cs"	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3				
	(Blank:								
	c"	1 3/5	1 1/3	1	1	door Witte uit allerlei materiaal samengesteld)			
Rw Mxt:	C	2	1 1/3	1	2/3	1/2			
	c	2 2/3	2	1 1/3	1	2/3			
	c'	4	2 2/3	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3	1
	c"	4	4	2 2/3	2 2/3	2 2/3	2	2	2
Rw Scherp:	C	1 1/3	1	2/3	1/2				
	c	2	1 1/3	1	2/3	2/3			
	c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3		
	c"	4	4	2 2/3	4	2 2/3	2	2	
	(Blank: c' 2' enkelkorig, af e' dubbel)								
Bovw Sesq:	?	2 2/3	2 2/3	1 3/5	1 3/5				
Bovw Cymbel:	C	1/5	1/6	1/8					
	Fs	1/4	1/5	1/6					
	cs	2/5	1/3	1/4					
	fs	1/2	2/5	1/3					
	cs'	4/5	2/3	1/3					(zou dat niet 1/2 zijn?)
	fs'	1	4/5	2/3					
	cs"	1 3/5	1 1/3	1					
	fs"	2	1 3/5	1 1/3					
Ped. Mxt:	C	2 2/3	2	1 1/3	1	2/3	2/3		

Spaanbalgen, winddruk 90 mm.

- 31/7 '61 F. Asma aan Mej.B.Bijtelaaar, uit zijn verontrusting.
Z.d. Blank, begroting voor goed bespeelbaar maken orgel.
- Eind '72 Correspondentie over adviseurschap Bolt (naast Leonhardt en Bartelink), als opvolger van C.H.Edskes, die rijksadviseur was geworden.
- 24/12 '72 Bolt aan Leonhardt. Bespiegelingen over de wijze van restaureren.
(10/10 '73) Verslag gesprek 10/10 '73. Hieruit blijkt dat Metzler al een principeopdracht had.
- 21/12 '77 Prijsopgave Blank, eerste fase restauratie: windvoorziening en rugwerkklade.
- 12/11 '81 Blank, Documentatie windvoorziening. Verslag onderzoek, wat er in de loop der tijd mee is gebeurd, verslag van zijn werkzaamheden '80/'81. Tekeningen.
- 16/12 '81 Voorstel Blank tot voorbereiding algehele restauratie der tractuur; kostenopgaaf om de hele tractuur in tekening te brengen. De toetsdruk bij manueel en vooral bovenwerk is abnormaal hoog. Klein deel nog van Vater, verder Müller, Witte (o.m. gehele klaviatuur vernieuwd), Steenkuyll (voetklavier), Sanders (kantsleep en toebehoren, bladveren). Rugwerk heeft nu zelfs een balansklavier, deel draaipunten ingevoerd.
- 12/1 '82 Bolt mede namens Leonhardt. Eindoordeel restauratie der 9 balgen en toebehoren. Werk met vakbekwaamheid uitgevoerd, tot grote tevredenheid, klank verbeterd, maar nog niet optimaal: alle windladen zijn totaal lek. Pas laat subsidie verkregen. Dit is een der weinige "grote-stads-orgels" met geheel originele balgen. Volgende fase: verbetering klaviatuur en tractuur.

III. Stukken vanaf mei 1983.

- 9/5 '83 Blank, documentatie tractuur. Door de vergroting der kas door Müller is de tractuur van het bovenwerk nogal gecompliceerd geworden. Ook die van het manueel is hier en daar ongebruikelijk, deels dubbele ventielen. Witte maakte nieuwe klavieren, voor rugwerk balansklavier en bracht een ped.koppel aan, de zwakste schakel in de tractuur. Blank stelt voor de Müller toestand te reconstrueren, wat de tractuur betreft, omdat alle Müller-laden nog aanwezig zijn. (De in de tekst genoemde tekeningen zijn niet aanwezig).
- 9/5 '83 Blank prijsopgave restauratie tractuur en nieuwe klavieren, 2 man.trekkoppels, ped.koppel aan rugwerk. Dit is herstel van de oorspronkelijke situatie met toevoeging bovenwerkkoppel, ook prijsopgave restauratie van alle windladen (handhaving gesponselde lade), inventarisatie pijpwerk (wat goed mogelijk is, als alles toch van de lade moet worden genomen).
- 9/5 '83 T.W.F. den Toom maant Blank tot voorzichtigheid. Hij zendt fotokopieën uit HO '03/'04, om aan te tonen, dat er toen geen klachten waren over zware bespeelbaarheid.
- 25/10 '83 Voorstel Blank, hoe werkzaamheden in fasen verdeeld zouden kunnen worden en (zelfde datum) prijsopgaaf.
- 27/10 '83 Bolt stelt, mede namens Leonhardt, voor het plan in 2 of 3 fasen uit te voeren: Voordeel: Een deel van het orgel is steeds in gebruik en kan dienen voor oriëntatie, als na de laderestauratie intonatiwerkzaamheden in stijl Witte nodig zouden zijn. Dezelfde werkwijze is toegepast in Kampen en Groningen Martini.
- Dec'83 Correspondentie over al of niet deskundigheid van Blank.
- 8/1 '85 Blank, schrijven waaruit blijkt dat hij juli'83 de principeopdracht heeft verkregen voor restauratie tractuur en laden in 2 fasen. Omdat subsidie uitblijft, stelt hij een nieuwe tijndeling voor.
- 18/1 '85 Definitieve opdracht.
- 5/9 '85 Jan J. v.d Berg uit zijn bezorgdheid over het voornemen de Oct 2 van het Bovenwerk en de Witte-klaviatuur te

- verwijderen.
- 21/9 '85 Reactie Bolt. Op 29/10 krijgt v.d. Berg antwoord, naar voorbeeld dat Bolt hier geeft.
- nv'85-ap'86 Correspondentie, waaruit blijkt dat men bezorgd is over de vordering der werkzaamheden.
- 11/3 '86 Tussentijdse rapportage Bolt.
- mrt'86 Stichting comité kerkconcerten schrijft over een en ander verontrust te zijn.
- 17/10 '86 Herman v.Vliet. Ontevreden.
- 29/10 '86 P.Eilander. Orgel is slechter dan voor de deelrestauratie. Beide heren vermoeden dat de winddruk is verlaagd.
- 3/11 '86 W.Vogel, over hanger en het feit dat het orgel zeer ontstemd is.
- 7/11 '86 Bolt: Ontstemmingen bij kleine pijpjes zijn gevolg van pluisjes door aanbrengen nieuw leer. Dit is dus van tijdelijke aard. Instabiliteit der wind is gevolg van smalle windkanalen. Dat is origineel. T.a.v. Oct 2 wordt binnenkort beslist.
- 25/11 '86 Verslag bespreking. Winddruk inmiddels weer verhoogd tot 95.
- (17/12 '86) Verslag werkbespreking 17/12 '86 te Herwijnen. De koppels worden nu: HW + RP b/d, RP + HW, HW + BW, Ped + HW. HW + RP zal niet probleemloos zijn, wordt echter door alle organisten gewenst.
- 7/7 '87 P.Eilander. Orgel nu veel beter. Toch nog aantal opmerkingen.
- 31/ 8 '87 Schrijven Den Toom, ook over het orgel te Zeist.
- 29/12 '87 Krantenknipsel, waaruit blijkt, dat de 2de fase is voltooid.
- 1/7 '88 Blank schrijft: De Rugwerk trekkoppel bas/dc kan niet worden aangebracht, tenzij de historisch niet bewezen ped.koppel vervalt.
- 14/9 '88 Bolt: Werk van offerte 9/5 '83 uitgevoerd behalve: geruisloos maken man.koppel, in werking stellen trem. Rw. Trennschiede aangebracht: na demontage bleek, dat die er oorspronkelijk ook zijn geweest. Er zijn nog problemen met torsie in de wellen, die moeten worden opgelost.
- 6/10 '88 W. Vogel, geschreven stuk, "Hete hangijzers": allerlei mech. gebreken, ontbreken koppel HW naar RW, er is geen voorziening tegen de koude.
- Okt,nov '89 Correspondentie over: ontbreken Rugwerk trekkoppel. Volgens Reil is een dergelijke koppel wel mogelijk. Aantal nog te verhelpen zaken, ontstemming door vervuiling. Schoonmaak en incidentele reparaties pijpwerk.
- 21/2 '90 S.F. Blank, "Dokumentatie en inventarisatie over het pijpwerk van het Vader/Müller-orgel in de Oude Kerk te Amsterdam."
- 28/3 '90 Verslag bespreking Wiersma, Leonhardt, Blank en 3 stichtingsbestuursleden (Bolt was verhinderd). 4de koppeling wel aangebracht, maar weer verwijderd, omdat hij niet werkte. Pijpwerk dat niet kan worden gestemd schoonmaken of repareren. Pas daarna beslissen over verlaging winddruk. Begroting laten maken.
- z.d. Veel aantekeningen Bolt. Op een blad staan opmerkingen die zeer afwijken van wat gewoonlijk over dit orgel is geschreven:
J.C.Müller trof het orgel aan in gedemonteerde toestand (wegens verzakking toren), moest het orgel weer opbouwen, niet omdat het slecht was dus! Hij stelde toen maar allerlei wijzigingen voor, misschien niet alle uitgevoerd. Balgen toch van Vader (Hamb. voetmaat), de klachten komen na Müllers verbouwing, zware aanslag. Keuringsrapport Vader is lovend, dat van Müller spreekt over zware aanslag.

IV. fotokopie van een ets, "La vielle eglise", exterieur, bij de posters.

Geïnteriseerd sept'93.

Naar andere mappen: Brief P.Herford over opnamen in de Bethlehemkerk te Papendrecht. (Kennelijk gaf Blank een copie aan Bolt om aan te tonen, dat anderen tevreden waren over zijn werk).

Aantal stukken over het functioneren der Gem.OC naar map Amsterdam, Varia.

Zie ook "The Diapason" nov'86 in map Haarlem Nieuwe Kerk.

In map Scheveningen Julianakerk: Gegevens over afmetingen windkanaal Amsterdam, Oude K.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Kleine orgel.

z.d. Anoniem, getypt. Gegevens afkomstig van een grammofoonplaat. Historie. Oud pijpwerk (Schonat 1685) via Zuiderkerk, Aalten Oosterkerk thans in Oegstgeest, Willebrordkerk. Huidige orgel A&B 1965.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Kabinetorgel.

10/3 '79 In de map Oude Kerk Grote orgel is een krantenknipsel De kerkrestauratie is dan bijna klaar. Er is een derde orgel: een notehouten kabinetorgel, afkomstig uit het bejaardenhuis Roetersstraat.

Amsterdam, Vrije Universiteit. Kerkzaal Ac.Ziekenhuis.

- Foto met dispositie, Fonteyjn-Gaal, mechanisch.
 - I Rf 8, P 4, N 2 2/3, Vlf 2, T 1³/₅, Mxt 1'3-4 st.
 - II Hp 8, Rf 4, P 2, Cy 1/4', Krh 8.
 - Ped B 16, Sch 4. 3 koppels (treden), Trem II. geen klav.omvang genoemd.

Zo'n kaart was reeds in het archief aanwezig; deze komt uit de map Vlaardingen:

Anjum.

- Afkomstig uit map Sloten: fotokopie uit HO mrt'74 p 106 t/m 111, over het contract met Baders betreffende het orgel te Anjum, afgemaakt door Mr Harmen Jansz.

Anloo.

- Fotokopie ets, de kerk (bij de posters).
- Kleine tekening (fotokopie van een ets) in gewone map gedaan.

Apeldoorn, Vrij Evangelische Gemeente.

- 9/3 '73 OC, advies op verzoek.
- Febr'74 Bolt. Beschrijving van het orgel in de kerk van de Vrij-Evangelische Gemeente te Apeldoorn. 18de eeuws orgel, 1927/28 aangekocht van Koch, Apeldoorn. Toen gepneumatiseerd. Kas weg. P 8 (fr. zink), binnen deel oude Mxt-pijpen, B 8, Gamb 8 (fabr),rest oud: Sal 8 dc, O 4, F 4, Q 3, O 2, oude spaanbalg. Omdat de inscriptie "Utrecht" werd gevonden, is het orgel vergeleken met bestaande Lindsen-orgels: Geen overeenkomst met pijpwerk Lindsen-orgel te Nieuwe Niedorp, Clarissenklooster. De dispositie van het verdwenen orgel in de RK kerk te Coevorden (Broekhuizen) geeft ook geen aanknopingspunten. Dit is in 1880 door Rütter vervangen door een nieuw orgel, dat door Vermeulen/Weert is gepneumatiseerd. Gek is dat wel de inscriptie "Coevorden" in Apeldoorn voorkomt. Maar het pijpwerk is ongetwijfeld ouder dan 1848. Restauratie: Nieuwe kas en mechanische lade. Balg handhaven.
- 23/7 '73 Reil, prijsopgave voor kleine opknapbeurt. Restaureren in huidige staat heeft geen zin.
- 12/12 '73 Reil, prijsopgave restauratie, nieuwe kas, nieuwe lade etc. evt. Ped.Subbas en/of klein 2de man. (dwarswerk). Commentaar Bolt hierop 15/12 '73.
- Apr'74 Subs.aanvraag (eerst concept daartoe van Bolt).
- 15/1 '75 CRM. Orgel moet 1 kl. orgel blijven, voorlopig geen subsidie.
- 25/7 '79 Wederom afwijzing subsidie.
- 28/12 '74 Wiersma: Suggestie de Gabry-kas van het Groene kerkje te Oegstgeest te gebruiken.
- 1973-79 Stukken over nieuwbouwplannen met gebruikmaking van het oude pijpwerk en de oude balg door Reil, o.m. voorstel uit 1975 om de Gabry-kas uit het Groene Kerkje te Oegstgeest te gebruiken. In 1979 is nog geen subsidie verleend.

Gesorteerd 29/1 '92.

Foto die kennelijk Oegstgeest betreft, naar betreffende map overgebracht.

Apeldoorn Gereformeerde Open Hof kerk.

- Fotokaart met dispositie z.d. Leeftang, Hw P 8, Hp 8, O 4, Mxt 4 st, Nev.w. Rf 8, Gedf 4, O 2, Siffl 1 1/3. Ped. Sb 16. 3 koppels, C-Fs der beide 8' Hw gecombineerd.

Afkomstig uit map Zoetermeer, Morgenster, daarna bij de "dubbele" ondergebracht.

Apeldoorn, Lukas ziekenhuis.

- Fotokaart met dispositie Leeftang, z.d. C-g" Hp8 Rf4 Pr2 geen ped.

Aflomstig uit map Middelburg, Thomaskerk.

Appelscha, kerk onbekend. Foto's.**Appingedam, Hervormde kerk.**

- Boekje over de kerk en lijst met adressen.
 - Een schrijven over een compositie van H. Poelman, destijds organist te A.
 - Mensuurtabellen.
 - Een dispositie, copie uit onbekend boek.
- 8/2 '62 v.Vulpen, offerte betreffende restauratie.
- Foto's.

Geïventariseerd 29/1 '92. Hier was Bolt geen adviseur, doch hij voelde zich kennelijk betrokken bij hetgeen hier gebeurde: Het is zijn geboorteplaats. Zie verder René-archief

Armbrorst, Jacobus, Orgelmaker.

- Belangrijke gegevens over Armbrorst in map Bunschoten: "Het orgel in de Gereformeerde Kerk te Bunschoten": 1691 is er ene Jacobus Armbrorst uit Ust (Ulsen?). Orgels: 1828 Borculo, 1811 Aalten uitbreiding, 1835 Groenlo, 1841 Geesteren, 1841 Lichtenvoorde, 1828 Oldenzaal, restauratie, 1844 Goor.

Zie ook map Winterswijk Gr.k.

Arnhem, Hervormde Kruiskerk.

- 2/12 '83 Prijsopgave Leeftang.

- 18/7 '84 OC, VR. Orgel 1873 P. van Oeckelen voor Westervoort, Herv.k.
Na oorlogsschade in gewijzigde vorm hier geplaatst. Kanttekeningen Bolt.
I. P 8, Rf 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 4-6 st, Tr 8.
II. Sal 8 (Bolt: de oude VdG), Hf 8, P 4, Flag 2, Sq 2 st dc.
Ped Sb 16, B 8, F 4 (unit). Gebruikelijke koppels, geen klavieromvang genoemd.
Windlade in slechte staat. Registers uit 1956 passen geheel niet bij de rest.
- 17/5 '86 Bolt. Niet van v.Oeckelen zijn:
XXa: II P 4, Flag 2 (ingekorte Sal),
vermoedelijk 1955: Mxt, Tr, Sq (wijde menatuur) en C-f P 8, orgelkas, reg.trekkers, ped.klav.
- 25/5 '86 A.v.Beek schrijft Bolt over Leeftang.
- 27/6 '86 Leeftang, prijsopgaaf.
- 5/9 '86 Bolt. Reactie op voorgaande. Alvorens definitieve opdracht te verlenen: Eerst een restauratie die Leeftang nu onder handen heeft afwachten.
- 27/11 '86 Leeftang, prijsopgaaf voor beperkte werkzaamheden. febr'87 volgt de opdracht, gevolgd door een verdere opdracht 21/9 '87.
- 20/11 '87 Herv. gemeente. Volgens Keizer (Leeftang) is orgel straks optimaal bruikbaar. Er komt geen opdracht tot verdere restauratie.
- 4/12 '87 Bolt, eindoordeel. Meest dringende herstelwerkzaamheden voltooid. (klavieren, koppelmechaniek, windvoorziening) met uiterste zorg en vakmanschap uitgevoerd. Trem. aangebracht, metalen winkelhaken bleken origineel te zijn; dus niet vervangen.
- 20/12 '87 OC, idem. Verder herstel zal nodig zijn: windlade.
Geïventariseerd sept'93.

Arnhem Hervormde Sionskerk.

- Foto met dispositie. v.d.Berg & W 1965.

Afkomstig uit map Schoonebeek

Arnhem, Geref. Opstandingskerk.

- Telefoonnotities van ene De Winter, afkomstig uit map Doesburg Luth.Kerk i.v.m. de verwarmingsproblemen aldaar.

Ca 1965 v.d. Berg?

Assen, Geref. Openhof

- Fotokaart met dispositie. 1982 M. Ruiter.

Assendelft, Pieter van, orgelmaker.

Hij was leerling van Andries Duyschot. Van hem orgels bewaard te Zuid-Schermer, De Cocksdorp, Schermerhorn, Ittervoort, Katwijk, Nootdorp en Wijk aan Zee, de meeste niet op hun oorspronkelijke plaats.

en de ombouw Leiden Égl.W. niet te vergeten (vO)!

Ontleend aan art. v.d. Harst (zie Wijk a/z, St./Odulphus):

Baambrugge, Hervormde Kerk.

- Kladge in hand Bolt
P 8, O 4, O 2, Mxt 3-4 st, B 8, Rf 4. Mxt C 1 1/3 c 2 2/3, 3 st c' 4 c" 8, 4 st.
- Nog twee bladen met aantekeningen Bolt

Bovenstaande afkomstig uit map Vreeland:

Mensuren Baambrugge, zie map "Knipscheer".

Orgel en zijn voorganger genoemd in artikel Vis. Zie Abcoude, Hervormde Kerk.

Baarland. Negatieven.

Baarn, Hervormde Kerk "De Ark".

- 9/1 '68 OC, VO: Voor kerkzaal 4 vt. positief 5 st. Hoewel er reeds contact met Vierdag is, ook van anderen prijsopgaaf vragen.
- 27/5 '68 Bolt, die juist adviseur is geworden, schrijft: Bijgaand ter oriëntatie prijsopgaven voor een positief voor een kerkzaal in Haarlem van Flentrop, De Koff, Reil en De Graaf, verder: aan Vierdag ook nog prijs voor positief 3 a 4 stemmen vragen.
- 16/7 '68 Anoniem. Prijsopgaaf voor 6-7 stemmen. Uit brief OC 30/7 volgt, dat dit De Graaf is geweest.
- 23/7 '68 Bolt. Vergelijkingen orgels van Reil (kas mooi, klank nog onbekend), De Koff (saaie kas, klank goed), Vierdag (kas beter, klank minder), Van Vulpen (wat scherp). Hij heeft ook De Graaf offerte gevraagd.
- 30/7 '68 Commentaar OC.
- 3/8 '68 Bolt schrijft: Laatste orgel van Reil (Möhlenwarf, Ostfriesland) is qua klankgeving ver beneden de middelmaat.
- 20/2 '69 Bolt schrijft in gunstige zin over de werkzaamheden van De Graaf in Vreeland.

- 27/5 '69 De Graaf: Prijsopgave voor aantal mogelijke uitbreidingen.
- Tekening.
- 13/11 '70 Knipsel uit De Gooi- en Eemlander. Hierin de dispositie:
P 4, P8 dc, Hp 8 b/d, F 4 b/d, Q $2\frac{2}{3}$ b/d, O 2, Mxt $1\frac{1}{3}$ ' 2 st b, 2' 3 st dc, T $1\frac{3}{5}$ dc. Geen klav.omvang genoemd.
- 28/11 '70 Bolt, eindoordeel betreffende nieuw orgel van De Graaf. Degelijke makelij, klank boven gemiddelde peil. Maten van de meeste pijpen, lade, mechaniek en balg overgenomen van het orgel te Nieuw Scheemda.
- 18/12 '70 OC Idem. O 2 en Q 3 hebben te veel voorspraak. Verder gunstig oordeel.
- z.d. Kladge Bolt met Mixtuursamenstelling:
C	1 1/3	1		
c'	2	1 1/3	1	
c''	2 2/3	2	1 1/3	
c'''	4	2 2/3	2	

Geïnteriseerd sept'93. Uit een krantenfoto blijkt, dat de kas van N.Scheemda niet is gecopieerd en dat de klaviatuur zich (in tegenstelling tot de situatie in Nieuw Scheemda) niet aan de voorzijde bevindt. Ook de dispositie wijkt nogal af, alsmede de Mixtuursamenstelling. vO.

Baarn, "Orgeltje De Graaf".

- Negatieven.

Backemoor.

- Doorslag over orgel 1783, Wenthin / 1900 Diepenbrock / 1934 Furtwängler u H / 1978 Führer.

Baflo.

- Negatieven.

Bagband.

apr 1975 Bericht über die Restaurierung der Orgel in Bagband / Ostfriesland, stencil van Fritz Schild.

Op het onder Backemoor genoemde stuk staan ook aantekeningen in hand Bolt betreffende Bagband.

Bakenesse. Negatieven.

Balk, Hervormde Kerk.

- 1841 Fotokopie Bestek Gebr. G.W. en H.B. Lohman, Groningen/Gouda 30/12.
- 1843 - Idem keuringsrapport 15/2, Waubert de Puiseau en S.W.Velds (Velds was volgens volgende stuk organist te Sneek).
- Apr'74 Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk te Balk.
Orgel 1843, Gebr. G.W. en H.B.Lohman, Groningen / Gouda met oudere laden en pijpwerk vermoedelijk uit Schnitger-school (terts-opstelling), bouwwijze kelen Trompet, maar niet van A.Schnitger zelf: man.omvang, factuur lade en pijpen, inscr. Cornet. Grote gelijkenis met Lohman-orgel Zoetermeer, 1837.
Orgel tot 1962 practisch ongewijzigd, toen tot 2-man. orgel verbouwd:
* ouder dan L.
- I. P 8, op.pl (*B 16), *Hp 8, *O 4, op.pl (Sal 4), *Q 3, Op.pl. (*Flged 4), *O 2, *Mxt 4 st, op.pl (*Co dc), *T 8, Op.pl (*Fg 8).
- II (1962) B 8 (uit 16 en laagste Co-koor), F 4 (van I), Wf 2 ('62), Sq 2 st (uit Co), Fg 8 (van I).
Ped. Sb 16 (uit man 16'), O 8.
Sal is verdwenen.
C-f''', aangeh.p. C-d'
Mixtuur:	C	2	1 1/3	1		
	c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
	c''	4	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3
	c'''	4	2 2/3	2	2	1 1/3
- 3 balgen 1962 vervangen.
Klav. oorspronkelijk achter, nu aan zijkant en nieuw.
Lade tertsenopstelling, doch met grootste pijpen aan weerszijden.
Rest.voorstel (mede door plaatselijke omstandigheden ingegeven):
Hoofdwerk met of zonder Salicionaal herstellen.
Nieuwe lade (boven- of dwarswerk, met nieuw pijpwerk Rf 8, F 4, Wf 2, Gmb 8 dc, Flag 1, naar Zoetermeer.
Nieuw vrij ped. achter orgelkas.
Over herplaatsen klavier achter later beslissen.
Boekzaalbericht 16/2 1843.
Aanduiding op orgel renovatum 1904 J.F.Kruse. Indeling oude reg.knoppen.
Bestek Lohman, keuringsrapport.
- 1/8 '74 Prijsopgaaf en tekeningen Reil Bovw zie rapport, ped. Sb 16, O 8, T 8.
- Inscripties.

- 20/3 '74 Bolt aan monumentenzorg. Orgel op amateuristische wijze vergroot. Lade totaal lek. Vraagt toestemming restauratie, waarbij het oorspronkelijke orgel met bovenwerk en vrij pedaal wordt uitgebreid en het klavier aan zijkant wordt gehandhaafd, naar wens organist.
- 30/5 '74 CRM. Accoord, maar liever klavier aan achterzijde.
- 19/11 '74 Idem.
- 3/8 '74 Bolt concept subs.aanvraag. In begeleidend schrijven aan KV: 2de klav. evt uitbreiden met P 4. Subsidieaanvraag 26/8.
- Copieën van gegevens orgel Zoetermeer.
 - Fotokopie uit krant: Hendrik Keulen aan het orgel (situatie voor '62).
 - Mensuurtabellen.
- Z.d J.L.Reil, over proeven met de Fagot 8', veel vervoeringen, maten der stokboringen. Enkele experimenten.
- Z.d.! Programma ingebruikneming. (17/6 volgens krantenknipsel). Disp. is nu:
 Man. P 8, B 16, Hp 8, F 4, O 4, Q 3, O 2, Mxt 3-4-5 st, Co dc 6 st, T 8, Fg 8.
 Bovw. P 4 (res), Rf 8, F 4, Wf 2, Gamba dc 8, Flag 1, Trem.
 Ped Sb 16, O 8, T 8 (res). 2 koppels .
 Op het programma een foto waarop nog een (hulp?)orgel. De ombouw in 1962 (hier staat '60) was J.J. Harkema, destijds te Wijckel. Ped.pijpwerk nu in losse kas tegen kerkmuur.
- 18/6 '75 Bolt, eindoordeel. Stemmen man. II nauwkeurig gecopieerd van Zoetermeer. Reconstructie plaats klaviatuur aan achterzijde was ingewikkelde operatie. De beide tongwerken klinken optimaal 1/2 toon beneden de huidige toonhoogte. Oorzaak onbekend, misschien verhoging cancellen tijdens bouw, misschien oorspronkelijk andere toonhoogte, misschien thans ontbreken der piano-forte-inrichting. Cornet uit restanten gereconstrueerd: 8 4 2 2/3 2 1 3/5 1 3/5, vrij eng. Bakstukken en bloemmotief met spreuk in lessenaar teruggevonden en herplaatst, nieuw pedaalklavier en registerplaatjes naar Zoetermeer. Betreffende de door L. gebruikte oude lade: Oorspr. uit één stuk, toonumfang (tot e''') en aantal stemmen onduidelijk? Door L. in C in Cs-lade verdeeld. Windlade zonder hechthoutplaten e.d.
- 7/6 '76 Bolt aan KV: Refereert aan schrijven 25/6 (bedoeld 18/6?). Tongwerken bescheiden van volume, in principe geen wijzigingen aan historische orgels. In dit geval na overleg met Hülsmann en Wiersma voorstel tot verbetering windtoevoer naar Fagot, subsidiabel.
- 19/9 '78 Reactie op voorgaande door een nieuwe kerkvoogd.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd 29/1-1992 en okt'93.

Bathmen, Ned. Hervormde Kerk (aangevuld 19/11 '04)

1875 (fotokopie) bestek 10 mrt 1875, ondertekend door H.G. Holtgräve en kerkvoogden. Samenvatting:
 art. 1. Dispositie

Prestant 8 vt Bankatin, Gr C in front, opgeworpm labia en zuiver gepolijst, die op de windlade staan van metaal
 Bourdon 16 vt beide gr. octaven van Noors vurenhout, de dosstukken (?) der monden met schroeven, van C (bedoeld c' ?) van metaal, al de houten pijpen in dit werk aanwezig worden gevlied
 Holpijp 8 vt gr. oct. hout, van klein C van metaal
 Salicet 8 vt metaal
 Octaaf 4 vt "
 Quint 3 vt "
 Fluit 4 vt "
 Octaaf 2 vt "
 Cornet 4 st 4 vt vanaf c', onderste pijp gedekt
 Mixtuur 3 en 4 st uit Oct 2 met repeties. op c, c', c'', c'''
 Trompet 8 vt bas / disc stevens uit metaal, mondstukken, tongen en stemkrukken van geelkoper

tweede klein of bovenwerk

Prestant 8 vt de twaalf grootste pijpen van hout gelijk aan de Bourdon van klein c van metaal
 Viola di Gamba 8 vt "
 Roerfluit 8 vt gr. octaaf hout
 Salicet 4 vt metaal
 Roerfluit 4 vt "
 Woudfluit 2 vt "

twee open (sper)ventielen, windlosser of ventiel, trekkoppeling voor de beide klavieren

art 1 Alles op twee windliden C-f''

art 2 metaal: half tin, half lood, benedenklavier wijde mensuren, doordringend doch tevens liefelijk, 2de klavier nauwe mensuur, alle registers lieflijk naar den aard zijner benaming.

art 3 over de handklavieren

art 4 over de registertractuur

art 5 magazijnbalg 8 x 4 vt en schepbalg van Noors vurenhout

art 6 kast grenen en vuren, voor en opzij geveerd

art 7 over keuring zo gewenst, orgel klaar Pinksteren 1876

In Bolt's artikel in *Rondom Bathmens oue toren* is ook het aangehangen pedaal nog genoemd. *In welk art. staat dat?* en een open plaats

- 8/6 1876 (Fotokopie) Uit vergadering Kerkvoogden en Notabelen vzn die datum. Inwijding orgel zal plaats hebben zondag 18 juni 2 uur, bespeeld door J. van Dissel, organist te Brummen. Het orgel zal 27/6 worden gekeurd door een commissie: G.J. Rink, H. Wibbelink en J.H. Koers
- 29/1 1896 (Fotokopie) Uit vergadering Kerkvoogden en Notabelen vzn die datum. Over onderhoud kerkinterieur en pastorie" Schrijven van orgelfabriek Van Dam Leeuwarden van 10/1'96. Doelmatigst aan te brengen register: Klarinet 8 vt f 310.-
- 19/11 '68 OC aan KV, VA: Orgel van H.G. Holtgräve
Hw B16 P8 Sal8 O4 F4 Q3 O2 Mxt3,4 st T8b/d Co4st Holpijp vergeten?
Bvw P8 VdG8 Rf8 Q3 Rf4 Wf2 Dlc8 b/d Trem Ped B16 (pneum., kennelijk niet orig., transm van Hw C-f", C-d', 3 koppels
Sal8 lijkt niet origineel, (expressions. in tegenstelling. tot andere registers), mag.balg. Weinig fraaie neogotische. kas. Beschrijving toestand en voorstel van hetgeen gedaan moet worden., windladen lek. Verder als in beschrijving aug'71. Commentaar op offertes Fonteyn/G, Pels/vL, De Koff, Koch, Reil. Ook Leeftang offerte vragen, omdat hij het orgel in onderhoud heeft. Accoord met keuze Erné als adviseur.
-
- aug'71 Correspondentie, waaruit blijkt dat Bolt in de plaats van Erné is gekomen.
Bolt: Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Bathmen., H.G. Holtgräve 1876.
Dispositie in volgorde lade:
I. Co 4 st (4' ged), P 8 (gr en kl oct in front a.v.: G-h pneum. lade, C-G conducten en vervoersblok), B16 (C-h hout, C-d' pneum., f-h op conducten vervoerd. c'-d' pneum, die drie stonden oorspr. op de lade), Sal 8 (gr.oct. later zink), Hp 8 (gr. oct. hout), O 4 (stemkrullen tot 2²/₃', Q 3(st.kr. tot 1'), F 4(ged. 12 kl. cil. open), O 2 (st.kr. tot 1'), M3,4 st (C 2, c 2 2/3, op c' 4 (4 st)), c" 5 1/3, 8 p stemkr., moderne factuur), T 8 (moderne factuur).
II. P 8 (C-h hout), VdG 8 (C-A Rf), Rf 8, Q 3, Rf 4, Wf 2, Dlc 8 b/d (doorsl).
Mag.balg, Pijpen op 1 lade in 2 delen chrom C-h en c'-f", beide aflopend vanuit midden, aangeh.p. C-d', klaviatuur opzij.
Restauratie: Alleen reparaties, want het orgel is geheel in oorspronkelijke staat.
- 25/8 '71 Leeftang aan KV, offerte:Nieuw pedaal(klavier?) in stijl Holtgräve, nog geen zekerheid over Bourdon 16, schilderwerk niet inbegrepen, nieuwe ped.koppels, zo nodig opnieuw belederen van de balg, nieuwe ventilator.
- 27/8 '71 Commentaar van Bolt daarop en vraag betr. archivalia.
- Dec'71 Benoeming J.Klein-Bussink als adviseur, bleek later een misverstand.
- Febr'72 Aanvraag subsidie. Gebruikelijke antwoord 16/5 '72.
- 20/2'73 Kok Soest, stuurt Bolt als bijlagen (gedeeltelijk aanwezig) van ingebruiknameberichten van Bathmen 1807, idem 1815, Meere, idem 1876 Holtgräve Jr. Orgel 1939 verplaatst, H.G.Holtgräve bouwde ook in Deventer doopsgez, ca 1900 verdwenen, en waarschijnlijk in Heeten, RK (dicht bij Bathmen).
- 10/4 '75 KV. Het orgel moet 1975 de kerk uit wegens kerkrestauratie.
- 2/5 '75 Nieuwe begroting Leeftang. 5/6 '75 krijgen zij opdracht.
- 19/6'75 Leeftang aan KV. Bevestiging opdracht. Bijgeschreven door Bolt: "nieuwe ped.koppel", "later weer afgetrokken zie schrijven 18/11'75"
- 18/11 '75 Leeftang, prijsopgaaf vrij pedaal: alleen Subbas of:
Oct8 T8 Fgt16 Ged8 O4 1 ped.koppel vervalt, volldedig herstel klavieren
- 19/11'75 Leeftang aan KV. Indeling B16 in fasen is technisch bezwaarlijk uitvoerbaar.
- 17/1'76 KV aan Bolt. Wat uitgevoerd moet worden (voorbereiding vrij pedaal)
- 5/2'76 Bolt aan KV. Commentaar op offerte vrij pedaal. Als het mag worden uitgevoerd zoals bij moderne orgels (dus niet in stijl Holtgräve) dan zijn de kosten aanzienlijk minder
- 5 aug'76 KV aan Bolt. Leeftang zal betr. het pedaal alleen voorbereidingen maken.
- 9/9'76 Bolt aan KV. Waarom B16 weer rechtstreeks op de lade wordt aangesloten zonder ped.transmissie
1. geen rijkssubsidie als het niet in stijl is. Bovendien daardoor toestemming verkregen voor toevoegen vrij pedaal.
2. Het heeft geen zin, i.v.m. de plannen tot vrij pedaal
3. Pneumatiek veroorzaakt steeds storingen
- Okt'76 Rondom Bathmen's Oude Toren, Maandblad der Herv. Gemeente Bathmen, okt'76 (nr 9). Hierin artikel Bolt "het kerkorgel van Bathmen", ook over het vorige orgel: 1807 gebr. instrument gekocht (Boekzaal), "vervaardigd" door Schillink, dispositie, 1815 uitbr. Meere (over dit en 1807 citaat van de gehele Boekzaalberichten met disposities). 1870 gebouw vergroot, daarna over het huidige orgel.citaat verslag ingebruikneming op 18/6 1876 (uit StWV?). 1939 kerk gerestaureerd en orgel op huidige plaats gezet. Restauratie nu door Leeftang, kas in oorspr. eikenhoutkleur geschilderd. Huidige dispositie:

- Hman P8(gr.p. in front gepolijst tin. B16(deel Noors vurenhout) Sal8 Hp8(één oct hout) O4 Q3 F4 O2 M'3,4st, Co4st(vlak achter fr.p.) T8(onbek herkomst, bekens van Holtgr) Bvman P8 VdG8 Rf8 Qf3 (afgesneden. Sal4', wordt misschien weer hersteld) Rf4 Wf2 Dlc8 (doorsl., de Clar van v.Dam 1871, 1876?)
- 10/12 '76 Bolt, samenvatting gesprek: Klank blijkt buitengewoon fraai te zijn. Aangehangen pedaal is alleen een beperking, als je grote orgelwerken wilt spelen. Fraaie klank is belangrijker dan veelheid aan mogelijkheden. De Trompet voldoet niet. Hierover komt overleg met OC en Rijksadviseur.
- Eind'76 Geharrewar over meerkosten.
- 3/2 '77 Bolt aan KV, resumé besluiten vergadering 12/12 '76:
1. Restauratie goedgekeurd, voortreffelijk werk.
 2. Trompet is slecht van makelij, past niet, eerst enkele proefpijpen met nieuwe kelen en tongen.
 3. Meerkosten accepteren.
 4. Schuldvraag beschadigingen buiten discussie.
- 29/10 '76 Programma overdracht kerk en orgel.
- 7/ 8 '85 KV, rondschrjven. Over plannen uitbreiding met vrij pedaal met J.Klein Bussink als adviseur.
- 10/9 '85 OC aan KV. Orgelrestauratie is gesubsidieerd. Er moet dus toestemming worden gevraagd aan monumentenzorg. Dan kan Klein Bussink niet als adviseur optreden.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd sept'93 en nov'40.

Blad met aantekeningen over orgel te Stolwijk naar map Stolwijk overgebracht. Holtgräve 1867.

Het orgel in Bathmen is in 1994 weer gerestaureerd, nu door B&T (vO)

Baijum, Hervormde Kerk.

- 1982 Correspondentie over dit orgel en "De Nederlands Hervormde Kerk Baijum", R. Strikwerda, Wolvega
- foto's.

Beerta. Negatieven.

Beetgum, Hervormde Kerk.

- 1860 Bestek juni 1860 ondertekend door kerkvoogden en orgelmakers P. van Oeckelen, C.A. van Oeckelen en H. van Oeckelen. Opvallend hierin: C-g^{'''}, 57 cancellen! (het orgel is 1861 opgeleverd).
- 9/2 '74 OC, VA. Orgel 1861, kennelijk v.Oeckelen.
- Hman B 16, P 8, Hp 8, O 4, Nh 4, Q 3, O 2, Mxt 3-5 st bd, T 8.
- Bovw Hp 8, Sal 8, P 4, VdG 8, Hf 8 dc, Spf 4, Wf 2, Clar 8, 1 op.pl.
- 2 afsl, vent, mank.b/d, C-g^{'''} aangehp C-d'. Lade in slechte staat etc, Sal is stom. B&T hebben orgel in onderhoud, maar hebben de eerste jaren geen gelegenheid.
- 6 '76 OC, schrijven waaruit blijkt dat Bolt adviseur wordt.
- 27/10 '76 Restauratieplan (zonder prijsopgaaf!) Vermeulen, Alkmaar.
- 27/12 '78 Beschrijving orgel en prijsopgaaf restauratie B&T.
- 13/2 '79 Bolt: Er zijn nu gelden beschikbaar. B&T willen het werk doen, voor de prijs die Vermeulen had opgegeven, hoewel zij deze veel te laag vinden.
- 23/3 '79 B&T aanvaardt restauratieopdracht met enige beperkingen t.a.v. windvoorziening en frontpijpen.
- 3/11 '79 Bolt, zeer gunstig eindoordeel werk B&T, met name ook herintonatie der beide tongwerken. Orgel behoort tot mooiste, door v.Oeckelen gemaakt.
- (1980) Uitnodiging overdracht gerestaureerde Kerkgebouw op 30/5 '80.
- 19/5 '90 OC, eindrapport restauratiewerkzaamheden B&T.
- Negatieven.

Geïventariseerd 29/1 '92 en okt'93. Heeft de OC een verkeerde datum (19/5 '90) ingetypt of heeft B&T in '90 opnieuw restauratiewerkzaamheden verricht?

Bellingwolde, Hervormde kerk

- z.d. Kladaantekeningen over dit orgel, aangetroffen in map Zuidhorn, o.m. dispositie: Schnitger/Freytag 1797.
- B 16, P 8, Hp 8, O 4, Spf 4, Q 3, O 2, Mxt 4-6 st b/d (C 1 1/3, c 2 c' 3 1/5), T 8, V 8 (Dlc?).
- Rf 8, P 4, Gedf 4, N 3, Wf 2, G b/d (op plaats 2 st), Vh 8 in stevelblok.
- C-f^{'''}, C-d', schuifkoppel.
- Negatieven.

Bennebroek, Hervormde Kerk.

- 1731 Fotokopieën meerdere reparatieplannen 1731, opgesteld door Hendrik van Giessen, "zoon van Gerard van Giessen, gewesene Orgelmaker tot Haarlem", één daarvan gedateerd 20/5 '31.
- 1731 Idem bestek F. Moreau, Rotterdam 16/10-1731.
- 1731 Copieën reacties E.E. Veldcamp op plan Van Giessen 19/6-1731 en plan Moreau 19/11-1731.
- 1742 Copie bestek Müller 30/6-1742.
- z.d.? Fotokopie tekening uit Gemeentemuseum Den Haag.

- 29/9 '72 OC, VA. Beschrijving bestaande Dekker-orgel in oude kas:
I. B 16, P 8, Rf 8, V d'am 8, O 4, Fldlc 4, Pic 2, Co 3 st, BH 8, Trem.
II. Hp 8, VdG 8, Flh 4, N 2 2/3 (c), Wf 2, Sq 2 st, Trem.
Ped Sb 16, Opb 8. 3 norm k en 3 octkopp, C-f", C-f.
Geen kosten meer aan besteden. Nieuw orgel in oude kas.
Er is al contact met Bolt.
- 8/2 '73 Bolt: Hij heeft met Steketee het orgel te Jubbega onderzocht. Advies: Aankopen voor f 7500.-
- 28/5 '73 Steketee schrijft over enige mogelijkheden. Reactie Bolt hierop 4/6 '73. Bij plaatsing binnenwerk Jubbega en vrij pedaal geen plaats voor bovenwerk.
- 17/11 '73 KV: Besloten aankoop Jubbega. Volgens Steketee kan bij aangeh.p. wel een bovenwerk worden geplaatst.
- 13/12 '73 Flentrop. Definitief plan (met bovenwerk) na overleg met Bolt. 18/12 '73. Bolt idem.
- mei '74 Bolt. Rapport betreffende de orgels van Bennebroek. 1680 4 voets orgel Hp 8, P 4, SO 2, Spf 2, Sxq 1-2 st, Mxt 1v, Trem, 4 balgen, kort octaaf.
Sesq: C 2 2/3, c' 2 2/3 1 3/5
1732 herstel na plannen v.Giessen en na advies E.E.Veldcamps door F. Moreau.
1742 geheel nieuw instrument Chr. Müller in oude kas, die tot 8 vt werd vergroot:
P 8, Hp 8, O 4, F 4, Qf 3, Gh 2, Sxq dc, Mxt.
Ped B 8, Fl 4 (beide hout), Holf 2.
1925 geheel nieuw orgel Dekker achter oude front.
1974 aankoop oud binnenwerk uit Hervormde kerk Jubbega (Fr), aldaar 1911 geplaatst in een nieuwe kas met front en nieuwe klaviatuur en nieuwe registratuur. "Geschenk van de Chr. Jongelingsvereniging Andreas, ingewijd 8 jan 1911".
- Beschrijving orgel Jubbega:
Origineel: lade CD-c" en pijpwerk, waarvan de registers P 4, Q 3, O 2, Hp 8, F 4, P 8 dc, Dlc 8 dc origineel zijn van Hollandse factuur ca 1700. Sexq, Mxt en bas van tongw ontbreken. Specificatie:
P 8 front zink, binnen oude kabinetorgelpijpen met verlengde voeten.
Hp 8 9 oude eiken en 2 nieuwe grenen pijpen, rest oude metalen p.
Vln 16 nieuw hout
O 4 oud oorspr. frontpijpen, vergulde labia, resten tinfolie
Q 3 oud
O 2 oud op plaats 2 st. reg.
F 4 oud op plaats 3 st. reg.
Viool bas 8 19 oude prestantpijpen, waarvan de lengte met even oud materiaal is verdubbeld, ouder dan de overige pijpen
Dlc dc. 23 oude p. met metalen st. Nieuwe kelen, roodkoper, nieuwe messing tongen
Bolt stelt voor: toevoeging Sxq, Mxt, Tr of Dlc bas, oude frontp (van Bennebroek?) en 2de manuaal CDEFGA-c"
Hf 8, Gh 4, Nh 2, Co, gecopieerd naar bovenwerk Beverwijk, 2 ped.k. trem. P 8 uit Viool, kabinetorgelpijpen uit Jubbega niet gebruiken.
Iets over een orgel in Spaarndam, waarsch. uit een schuilkerk Alkmaar. CD-c". Ook een Dlc, waarvan slechts 8 gr.p. zijn overgebleven.
Bestek Müller 30/6 1742 uitgetypt.
- z.d. Aantekeningen Bolt, o.m. inscripties.
- 3/7 '74 Bolt. Concept subsidieaanvraag. Gebruikelijk antwoord ministerie 20/2 '75, hierin de opmerking, dat ernaar gestreefd moet worden, dat de omvang van het bovenklavier gelijk wordt aan die van het hoofdwerk.
- 24/12 '75 Bolt. Toonhoogte bijna 1/2 toon boven normaal. Omvang II. wordt gelijk aan die van I.
- 1976 Correspondentie met firma Cramer over vaststellen oude kleuren en schilderen kas. 3/4 concept subsidie-aanvraag hiervoor.
- 22/4 '76 Interessant schrijven monumentenzorg over de beide bouwperiodes der kas. Daarin stukje beschreven 18de eeuws papier, kennelijk afkomstig uit een pijp.
- 5/11 '76 Programma ingebruikneming.
- 9/11 '76 Bolt: Restauratie tot grote tevredenheid voltooid. Extra lof voor de flexibele windvoorziening.
- Z.d. Anoniem. "De orgels van Bennebroek". Overzicht historie. Daarnaast een apart vel "Dispositie orgel Bennebroek":
I. (tenzij anders vermeld XVIIIa). P 8 (kantsl, G-h XIX frontp, Gabry?), Hp 8, O 4, F (ged) 4, Q 3, SO 2, Tn 2 st (nw), Mxt 3 st (nw), Dlc 8 b/d (bas nw).
II. (nieuw) Hp 8, Gh 4, Nh 2, Co 3 st dc nw, mensuren Beverwijk.
CD-c", Aanghp C-d'.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd 29 en 30/1 '92.

Bennekom, Hervormde Dorpskerk.

Enige stukken handelen over zowel dit orgel als dat in de Ichtuskerk. Oorspronkelijk bevonden de stukken van beide orgels zich door elkaar in eenzelfde map.

- 21/4 '65 OC VA. Leichel 1878.
I. B 16, P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, Mxt 3 st, Co 5 st dc. T 8.

II Onderpos. Ged 8, Fug 8, Vxc 8, O 4, Rf 4, Gh 2, Spq 1 1/3, Trem.

Ped. Sb 16, OPb 8, Bz 16.

C-f", C-d', 3 kopp. Niet origineel: Vxc, Co, Spq, ped.registers

Te betwijfelen of het orgel waard is, er grote bedragen aan te besteden: vervanging pneumatisch pedaal en andere wijzigingen ongedaan maken. Advies: Nieuw orgel.

10/8 '66 De Koff, prijsopgave herstelwerkzaamheden: schoonmaak, anti-houtwormbehandeling, invoeren ped.klavier, etc.

27/6 '67 Opdracht De Koff.

21 '9 '67 Bolt. Werk volgens offerte uitgevoerd. Lade was 1940 door De Koff gerestaureerd. Orgel maakt nu betere indruk, te overwegen nog wat aanvullend werk te doen verrichten.

28/9 '67 KV wil mondelinge toelichting op vorige.

6/10 '67 OC sluit zich bij mening Bolt aan. Kosten moeten beperkt blijven.

Geïntariseerd 11/3 '93.

Bennekom, Hervormde Ichtuskerk.

Oorspronkelijk bevonden zich de stukken over Dorpskerk en Ichtuskerk door elkaar in een map.

21/4 '65 OC, VA. De bezette kerkruimte heeft waarschijnlijk te weinig nagalm. Voorzieningen aan plafond aanbevolen, voor orgel geprojecteerde ruimte is ongeschikt. Orgel aanbevolen van het type der Vierdag-orgels in Domburg, Herv.k. en Haren, vrijgem.Geref.

Z.d vergelijkend overzicht prijzen Vierdag, Leeftang, Bakker & T, De Koff en Reil.

1 en 4/2 '66 De Koff, offertes.

5/2 '66 Anoniem, kennelijk Bolt, commentaar op de offertes. Die van 4/2 op zijn verzoek gemaakt, omdat hij geen Qd 8 op het pedaal wilde.

18/3, 4/4 '66 Concept contract en contract met De Koff.

18/4 '67 OC, persbericht over ingebruikneming op 19/4. Hieruit blijkt de definitieve dispositie:

Hw. P 8, Rf 8, O 4, SO 2, Sxq 2 st dc, Mxt 3-4 st.

Brstw Ged 8, Gedf 4, O 2, Sp 2, Reg 8, Trem Ped B 16, O 8.

Geen kl. omvang genoemd. In de offertes: C-f", C-d'

25/4 '67 Bolt, keuringsrapport. Uiterlijk aantrekkelijk, op bewonderenswaardige wijze 13 stemmen in kleine kastje ondergebracht, moderne windvoorziening, waardoor tremulant onbevredigend werkt. Veel lof over intonatie, klankkwaliteit "boven het gemiddelde niveau, dat heden ten dage wordt bereikt door die orgelbouwers, die de beste van ons land (heten te) zijn". Tongwerk doet niet onder voor gelijksoortige Nederlandse maar is wel voor verbetering vatbaar. Nog twee wensen: verbetering akoestiek, artistiek verantwoorde oplossing voor het verlichtingsprobleem.

9/6 '67 OC idem.

Geïntariseerd 3/11 '93. Samenstelling Mxt in de offertes: C 1 1/2 .. c" 4 zonder dubbelkoren.

Benschop, privé-bezit. Foto('s).

Bergen op Zoom, Ev. Luth. Kerk.

- Copie Broekhuysen B18.

- Copie brochure over Ev. Lutherse Gemeente te Bergen op Zoom en haar orgel door A.K. van der Meij.

11/5 '77 De Graaf, Beschrijving orgel en offerte betreffende restauratie. In windlade: C.J. Rogier 1857.

1863 Gekocht van Kam/v.d.M door Luth. gemeente. Het voorm. orgel was in 1826 gekocht van de Waalse gemeente (zie Boekzaal 1805 I, p 101/02) en geplaatst door P.Wannowitz te Gouda. Dispositie was volgens opgave Rogier:

Hp 8 b/d, P 8 dc, P 4 dc, O 4 bs, F 4 b/d, P 2 bs, O 2 dc, Q 3 b/d, Co 4 st dc.

Huidige instrument. 1939 naar nieuwe kerk.

Massief eiken plaat op windlade, onderzijde papier. Lade zeer lek. Klav. achter.

P 8 b/d (af D, Ds-d grenen open), P 4 b/d (deel in fr), Hp 8 (C-ds eiken, af c' roerfl.) F 4 (Rf, 6 kl.p. cil. open), Qf 3 (Rf, 13 kl.p. cil.open), F 2 (Rf, 24 p. cil. open), T 8 (metalen st.). C-f", aangehp C-h.

(Wat D van P 8 voor pijp is, is dan niet duidelijk vO)

26/7 '78 Subsidie-aanvraag.

18/1 '81 Programma ingebruikneming. Orgel bespeeld door W.Mudde.

Z.d A.K. v.d Meij, over de Evangelisch- Lutherse Gemeente te Bergen op Zoom en haar orgel. Hierin dezelfde disp. als in de beschrijving De Graaf.

31/1 '81 Bolt, eindoordeel: Voortreffelijk restauratiewerk van De Graaf. Vooral windladeherstel, lade in Zuidelijke factuur met kleine cancelinhoud en met originele bovenplaat, bestaande uit 4 eiken planken, die is gehandhaafd. Er moest een schokbalgje worden aangebracht, winddruk 72 mm.

- Negatieven.

Geïntariseerd jan'92 en okt'93.

Berghuizen, Herv. Kerk.

Het Amoor-orgel in de Geref. Kerk te Ruinerwold is in restauratie bij Flentrop en zal worden geplaatst in de Herv. Kerk te B. Deze opmerking uit 1987 of iets eerder vonden wij in de map Eexta.

Berkel-Rodenrijs.

- 31/7 '70 OC: In principe het beste, dat Erné de zaak blijft begeleiden. Hij wil niet met Reil werken. In dat geval andere adviseur kiezen.
- 16/10 '70 Bolt. Hij accepteert het adviseurschap.
- 5/2 '71 Bolt: verplaatsing windvoorziening goedgekeurd. Misschien moet er in de toekomst een sterkere motor worden geplaatst, omdat er nu een kleinere balg (in het orgel) is.
- 8/3 '71 OC. Eindrapport betreffende nieuwe windvoorziening. Soms optredende trillingen zijn acceptabel.
- 2/11 '79 OC. Verslag onderzoek. Orgel gebouwd door Reil Sr, later verbeterd door Gebr.Reil en in 1970 windvoorziening gewijzigd wegens torenrestauratie. Turbulenties motor zetten zich voort in de balg wegens te korte afstand. Verbetering mogelijk, maar het is de vraag of het orgel dit waard is. Reactie op allerlei opmerkingen van een organist. Niet gewenst, andere orgelmaker erbij te halen.
- 3/6 '84 Bolt: Kerk moet worden gerestaureerd. Orgel (uit 50ger jaren) niet waard er veel kosten aan te besteden. Betoog over ambachtelijke orgelbouw, die destijds moeizaam op gang kwam. Orgel 1956 uitgebreid met rugwerk op voor die tijd smaakvolle wijze. 2 mogelijkheden te overwegen: In bestaande kassen nieuw orgel of weer 1 klav. balustradeorgel ervan maken.
- (20/5 '87) Samenvatting gesprek OC en KV 20/5 '87. Er was opdracht gegeven aan Nijssse (bij wie het gedemonteerde orgel was opgeslagen) voor bouw nieuw orgel met gebruik van wat oud materiaal. OC zegt: Nijssse nog niet zonder meer aan te bevelen. Vooral tongwerken zwak. Scheurwater (jaren lang gewerkt bij Eminent) als adviseur onbekend bij OC. OC zal nieuw VR opmaken. Orgel ligt bij Nijssse.
- 4/11 '87 OC. Jammer dat er geen weg terug is. Er komt wel een eindkeuring.
- Aantekeningen uit HO 1889: orgel 1889 J. v. Gelder, dispositie en aantekeningen die kennelijk aan Broekhuizen B33 ontleend zijn: In 1801 gelegenheid aanschaf orgel van H.Knipscheer, voor een doopsgezinde kerk vervaardigd. In stemmental verdubbeld. Disp volgens Broekhuizen. Op een kladje Bolt staat nog: 1889 StWV en Boekzaal 1810 dl II pag 555.

Geinventariseerd okt '93. Wat betreft het laatstgenoemde kladje: In 1889 komen geen orgelberichten voor in StWV. In de heruitgave der orgelberichten in StWV komt Berkel-Rodenrijs niet voor. In Boekzaal 1810 II, p 555/57: 14 okt orgel in 1801 door H.Knipscheer gemaakt door dezelfde maker geplaatst en met onderwerk uitgebreid, nieuw front. Dispositie onduidelijk weergegeven; deze lijkt op die bij Broekhuizen, die minder stemmen geeft. Zie ook Erné-archief over dit orgel. vO.

Berkhout. Negatieven.**Berlikum (Fr), Hervormde Kerk.**

- z.d. Mededelingen Knock en Broekhuizen, overgetypt, ook kanttekening van Jan Zwart: "B.S. III-71, Boekzaal Aug 1780 (276), zie Knock bl 11, zie Hesse bl 50".
- Fotokopieën uit Boekzaal 1780 en 1854.
 - Fotokopie deel van "Tweetal Leerredenen" t.g.v. nieuwe kerk en nieuw orgel, beschrijving orgel gelijkkluidend aan die in Boekzaal 1780.
- 1777-82. Fotokopieën rekeningen
- 1929 Prijsopgave P. van Dam, Firma L. van Dam & Zonen, Leeuwarden.
- 1948 Dec. Bestek vroegere restauratie Reil (originele doorslag) met aanvulling (fotokopie) 12 sept'49.
- 17/1 '72 OC, VR.
- 6/8 '76 Bolt aan architect Lautenbach: Prijzen Reil redelijk, tamelijk ingrijpende restauratie. Stelpost: Man II dwars in de kas.
- 10/1 '78 Prijsopgaaf Reil (reconstructie 1780 zonder II).
- 1978 Bolt, "De Historie van het orgel in de Hervormde Kerk van Berlikum (Fr)"
1780 Mitterreither, Leiden (inscr. lade).
1854 W.Hardorf, uitbreiding. met bovenwerk.
1929 Van Dam plaatst reg. op opengevallen plaatsen in Hw en voegt Ped.Subbas toe.
1949 restauratie Reil.
- Opgaven Knock en Broekhuizen (met aantekening J. Zwart), ook geschreven versies hiervan aanwezig.
Beschrijving orgel: Windvoorziening, mechaniek en klaviatuur, front en kas, laden (resp. diatonisch naar buiten aflopend en chromatisch), disp.:
- Hw. P 8, B 16 (vD. deel pneum. en ook in ped. speelbaar), Hp 8, O 4, Q 3 (H?/R), Vln 8 (vD af c op pl Q 3), Rf 4, SO 2, Co 4st, Mxt 3-4 st, T bd 8.
- Bovw. Fldlc 8 (H), VdG 8 (H), F 4 (1854/1780, bas vD (dus niet 1854?), dc M van 1' afk.), Gh 2 M), Sxq 2 st R).
- Mxt (tussen haakjes wat verdwenen is):
C	2	1 1/3	1	(1)	
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	(1)
c"	5 1/3	4	(4)	2 2/3	2 (2)
- Cornet
	8	4	2 2/3	1 3/5
- Restauratie: Reconstructie 1780 of 1854. Eerste heeft voorkeur (ook suggesties voor wijze van restaureren), 1978 Kl.Bolt. Allelei aantekeningen hierin.

- Ook kladversie hiervoor in hand Bolt.
- 5/2 '79 Lautenbach: Terug naar 1780 stuit op weerstanden.
- 21/2 '79 Opdracht Reil.
- (1980) Uitnodiging ingebruikneming kerk op 8/3 '80.
- Een studie: "Johannes Josephus Mittereithen en de Geschiedenis van het Mittereithen-orgel in de Hervormde Kerk te Berlikum" van Ulbe Praager, 3c.
- z.d. Aanvulling en verbetering Historie van ... na bezoek '76 aan orgel, Albert Reil. Fotokopie geschreven stuk.
- Uitgebreide mensuurtabellen van Reil.
- 1980 Correspondentie over kerkverwarming.
- 16/1 '81 Bolt, eindoordeel: Ingebruikneming 14/12 '80. Reconstructie, ook toonhoogte, 2 nieuwe tongwerken naar die in Zaandam RK, nieuwe stemmen bijzonder fraai, tongwerken iets minder. Te hopen, dat voor de ernstige problemen met de temperatuur en de relatieve vochtigheidsgraad een definitieve oplossing wordt gevonden.
- 18/2 '81 OC, Keuringsrapport (zat in een andere map): Juiste keuze, de Hardorf-uitbreiding ongedaan te maken. Stijlvolle restauratie, nieuwe registers uitstekend geslaagd, ook de tongwerken.
- Negatieven.

Geinventariseerd jan'92 en okt'93. Wat mij opviel: Drie foto's van het orgel in de scriptie van Ulbe Praager: Eerste voor restauratie met veel snijwerk aan de zijanten, overeenkomend met foto reeds in Utrechts archief aanwezig, tweede gedurende restauratie, waarbij dit snijwerk ontbreekt (ook aldus in krantenverslag ingebruikneming), derde met geheel ander snijwerk. vO.

Bern Münster, koororgel.

Programma ingebruikneming, 27/3-1982, afkomstig uit map Uithuizen.

Beukema, W.K., orgelreparateur. Zie Meijer.

Beusichem, Hervormde Kerk, voormalig orgel.

Zie Zuidlaren, waar zich het orgel thans bevindt.

Beverwijk, Doopsgezinde Kerk.

- Een los stencil over dit orgel, hieruit:
1892 J.van Gelder (opgericht 1872) te Leiden.
1912 overgeplaatst naar nieuw gebouwde kerk.
P 8, G 8, B 8, O 4, Harmoniek 4, Celeste, O 2, Clar 8 b/d (doorsl), C-f", aangeh p C-d', vrijwel ongewijzigd bewaard gebleven.

Beverwijk, Hervormde Kerk.

Map met historische stukken

- XVIII Fotokopieën 18de eeuwse stukken, genummerd 1, 2, 4, 5 en 8 t/m 11:
1. Een titelpagina, mogelijk van nr 10.
 2. 23/6-1756 sollicitatie tot organist: Joh. Frederik Richter, organist Luth. Kerk en klokkenist van de stad Breda.
 4. Aanstelling balkentrappier met instructie, 2 exemplaren in verschillende hand.
 5. Instructie voor de aan te stellen organist, 2/6 1756.
 8. Ook een instructie als nr 5.
 9. Lijst sollicitanten voor organist 1756.
 10. Stuk over diverse onderwerpen o.m. tractement organist, de wijze waarop deze benoemd moet worden, de wens dat er een instructie voor de organist komt.
 11. Contract 17/5-1794 H.H.Hess betreffende schoonmaak.
- 1759 Fotokopie contract Müller, juli 1759 betreffende onderhoud (Het contract met Müller t.a.v. de bouw is er niet, wel prijsopgaven betreffende schilderwerk).
- 1756 Fotokopie deel Nederlandse Jaerboeken 1756, weergegeven in "De Mixtuur" nr 38, mrt 1982, p 289-92.
- (1774) Dispositie naar Hess.
- ? Fotokopie pag 54 t/m 56, 59 t/m 61, 63 uit ...?
- (ca 1850) Fotokopie Broekhuizen.
- Fotokopie uit geschreven stuk over kerkelijke goederen, over restauratieplannen 1870 door Gabry en 1882 Knipscheer, in beide gevallen met bemoeienis van Bastiaans.
- (1846-1902) Aantekeningen Bolt uit notulen kerkeraad over werkzaamheden 1846 door Meere, notulen KV 1869-70 over plannen Gabry en Knipscheer, idem 1881-84 en 1901-02 over werkzaamheden Van Ingen, ook over orgel Kapelkerk Alkmaar.
- 1936 Fotokopie nieuwe opgave Flentrop over te verrichten werkzaamheden 6/1-1936, gevolgd door nieuwe prijsopgave 27/2.
- (1983) Overzicht historie tot 1983, beschrijving orgel, stencil.

Stukken 1974-1985

- Mrt'74 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Grote Kerk te Beverwijk, hierin de archivalia uitgetypt, ook veel gegevens over organisten.
- 1756 Chr. Müller, gekeurd door Johannes Radeker. Front afwijkend van andere Müller-orgels (meer in de breedte), Pr 16 dc in bovenfront. Ped.laden in onderkas.
- 1794 H.H.Hess schoonmaak.
- 1846 Meere, "vernieuwd en verfraaid", ingebruikneming 22/11 '46 (Boekzaal).
- 1937 Restauratie Flentrop
- Orgel wijkt in volgende opzichten van origineel af: Tongen niet origineel, bekeraanhangen van alle ped.tongen, kelen Voxh. Gh 4 uit 1937, copie Haarlem ter vervanging van 19de eeuws reg. VdG (1846 of eerder) i.p.v. Schalmey. Desondanks klank helder en snijdend.
- Onder Man. P 8, Rf 8, O 4, Q 3, SO 2, Sxq, Mxt, T 8.
- Ped C-c'. P 8, B 16, O 4, Wf 2, Fag 16, T 8.
- BovMan. P 16 dc, Rf 8, Qd 8, Gh 4, Nh 2, Co dc, Vh, Sch (thans VdG).
- Man. pr 4, 3 en 2 oorspr. dc db, db koor 8' stamt uit '37.
- Man. C-c'", ped. C-c'.
- Mixtuur:
C	2	1 1/3	1	2/3		
F	2 2/3	2	1 1/3	1		
g	4	2 2/3	2	1 1/3		
c'	5 1/3	4	2 2/3	2	2	
c"	8	5 1/3	4	2 2/3	2	2
Co	4	2 2/3	2	1 3/5		
- Mag.balg 1896 of eerder.
- Trem. (later) buiten werking.
- Grenen kas.
- Restauratie: windlade, die in zeer slechte staat is, verwijdering invoeringen, toetsen in stijl Müller verbeteren, handhaving balgen?, verwijdering reguleerder bovenw., evt. vervanging Gamba door Schalmey, terugplaatsen. gr. octaaf Qd op lade, herstel dubbelkoren, tongwerken zo nodig in Müller-maten herstellen, experimenteren met intonatie labialen, herstel profilering consoles (in kader kerkrestauratie).
- getypte archiefstukken.
- 1974 Correspondentie waaruit blijkt dat Bolt adviseur wordt, subsidieaanvragen, over het feit dat M.A.Vente al eerder adviseur was en zich in '65/66 met de voorbereiding van de restauratie heeft bezig gehouden en over zijn declaratie. Ook in '79 is hierover nog correspondentie.
- 7/3 '74 Flentrop, offerte
- 22/11 '75 Bolt: Het ped.klavier, het enig bewaard gebleven exemplaar van Müller in bezit van Milo, Vierhouten. Het is voor f 3500 van hem overgenomen.
- 22/10 '76 Flentrop. Restauratieplan met begroting. Hij wil de Gemsh 4' vervangen.
- 17/11 '79 Bolt, aan de architect H.W.v.Kempen, over bepleistering en beschildering.
- 1983 Correspondentie over schilderwerk aan orgel en subsidie daarvoor.
- 4/12 '80 Flentrop detaillering restauratie (gr.deels gelijk aan die van 22/10 '76), nieuwe prijsopgave.
- 19/12 '80 Bolt aan Van Kempen. Hij is zeer geschrokken, omdat gips is toegepast, 16/1 '81 antwoordt v.Kempen. Hierin interessante gegevens over oude en moderne wijze van werken.
- Fotokopie, vermoedelijk van hoes grammofonplaat. Geschiedenis, zeer veel gelijkend op die in het rapport, maar beknopter.
- 14/1 '81 Steketee (Flentrop): Over meerkosten wegens gebruik oude pedaalklavier, handhaving sponsels (opspieën), wijziging plan windvoorziening, vernieuwing versuikerde pijpvoeten, zorgvuldige intonatie.
- (20/6 '81) Verslag bespreking in Zeist 20/6 '81. Over plaats CV-ketel en balgenstoel, mogelijk te duur herstel der consoles onder het orgelbalkon.
- 22/6 '81 Anoniem, gezien de inhoud van organist W.Wijting. Beschrijving voor demontage. Veel suggesties wat wel en niet gedaan moet worden, zorg over het vernielen van het originele balgenhok. Hij biedt oude spaanbalgen die hij nog heeft aan.
- 14/11 '81 Bolt. Over planning werkzaamheden, verhinderend geluidsoverlast CV-ketel, temperatuurmetingen, schilderen kas.
- 21/5 '82 Thans vastgesteld, dat veel pijpen niet meer op hun plaats staan en zijn afgesneden. Koppel uit 1936 moet worden vervangen.
- 14/7 '82 Bolt: Begroting niet overschreden t.g.v. handhaven Gh 4, aparte balg voor Man II niet nodig. Jammer dat herstel oorspronkelijke beschildering rond klaviatuur niet mogelijk is.
- 27/5 '83 Programma ingebruikneming orgel.
- 1/8 '83 Bolt, eindoordeel. Aan 3 voorwaarden voor optimaal klankresultaat is voldaan: 1. Oorspr. bouwer, 2. vooraanstaande restaurateur, 3. Dank zij kerkrestaurateurs voortreffelijke akoestiek. Er moest opnieuw worden geïntoneerd door toonhoogteverandering der pijpen. Desondanks "Ruig dorpsorgel-plenum" behouden. Ook tongwerken zeer goed, enige reserve t.a.v. Schalmey. Twee oude spaanbalgen kwamen ter beschikking. Nog geen middelen de bruine verflaag uit 1902 te verwijderen.
- 5/8 '83 OC, eindrapport. Wind iets te zeer flexibel. Nieuwe Schalmey heeft karakter van Echo-Trompet.
- Z.d Anoniem. "Het orgel in de ... Beverwijk", anoniem, gaat historisch t/m 1983.
- 1984/85 Geschrijf over kosten, ontstaan, doordat de CV ketel op de verkeerde plaats is gebouwd.

12/6 '85 W.Wijting. Enige wensen: wat aan het orgel moet worden gedaan.

- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd jan'92 en okt'93 en wegens grote aantal stukken over twee mappen verdeeld. Er bevonden zich kennelijk wegens de akoestische problemen - krantenknipsels over mislukte kerkrestauraties in de prov. Groningen. Overgebracht naar map Groningen, provincie.

Birdaard. Foto's.

Bleiswijk, Hervormde Kerk.

- Fotokopie blad met nagetekende inscripties.

1840 Fotokopieën stukken betreffende vergaderingen rond 1840, genummerd 1 t/m 19.

1841 Fotokopie "Reglement op het orgel in de Hervormde Kerk te Bleiswijk", 15 aug 1841, genummerd 55, 56.

1850 of later Fotokopie "Reglement betreffende het Orgel in de Hervormde Kerk te Bleiswijk".

1850 of later Fotokopie stukken genummerd 57, 58, 59, onvolledig, geen ondertekening, ongedateerd, 1850 of later.

Jun'71 Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Bleiswijk", waarin alle archiefstukken uitgetypt 1842 L. v.d Brink en Zonen, Amsterdam, (bijgeschreven allerlei maten), 1950 veranderingen door de orgelmaker Olieman te Rotterdam, 1 toon verhoogd door afsnijden en stemkrullen, 8 en 2' koor aan Cornet toegevoegd en verhoogd opgesteld op pneumatische lade. Deel 16' op pneum. lade om transmissie mogelijk te maken. Toen (of eerder) pedaaltoetsen verlengd. Orgel moest gedemonteerd wegens kerkrestauratie.

Huidige staat: Windvoorziening, laden, mechaniek, klaviatuur, kas en front, pijpwerk.

I. P 8, B 16, O 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, Mxt, Co.

II. B 8, Fiool d Gambe dc, P 4 b/d, Fldous 4, Gh 2 b/d (cil).

C-f", C-c' was aangeh maar ped. 1950, 80 mm, 2 oct. B 16 pneum.

Mxt	C	1	2/3		Co was: 4	2 2/3	1 3/5
	c	2	1 1/3				
	c'	4	2 2/3	2			
	c''	8	5 1/3	4	2 2/3		

80 mm winddruk.

Rest.plan: Herstel laden en mechaniek, oorspronkelijke toonhoogte, nieuwe reg.opschriften, verwijdering pneumatiek. Evt. Sb 16 in balgenhok.

Uitgetypte verslagen van vergaderingen 1840,'41,'42,'44. Contract febr. 1842.

9/8 '71 De Graaf, offerte.

Sept'71 Organist E. Kraayenbos wil alle mogelijke uitbreidingen (Bazuin, Scherp, etc. op aparte lade op de balgenkast) en de pneumatische toevoegsels handhaven.

10/10 '71 Bolt. Zeer scherpe reactie hierop.

4/12 '71 Subs.aanvraag.

Apr'72 Correspondentie, waaruit blijkt, dat de KV buiten de OC om met Bolt in contact is gekomen. Goedkeuring van het provinciaal toezicht is in Bleiswijk niet nodig.

8/3 '73 Anoniem (De Graaf?) nieuwe prijsopgave.

15/9 '73 Opdracht De Graaf.

(20/2 '74) Verslag bouwvergadering 20/2 '74.

14/2 '75 Subsidietoezegging.

7/2 '76 De Graaf: 2 mogelijkheden "vrij pedaal": 1. Nieuwe. Sb 16 in balgenhok, 2. B 16 in 2 fasen (voor 17 laagste tonen), 3. mechanische transmissie maken, mogelijk omdat de 24 grootste pijpen op aparte stok staan. Op 26/4 opdracht KV toevoeging 8' in pedaal, 5/5 Bolt en Wiersma niet accoord met 8' wel met transmissie 16'. Zie verder 12/3 '79.

- Stukken over schilderwerk.

6/3 '77 Programma ingebruikneming.

12/3 '79 Bolt. Restauratie uiterst bekwaam en zorgvuldig uitgevoerd; het instrument blijkt uitermate fraai en delicaat van klank te zijn. mech. transmissie 16' pedaal gemaakt. Hechthoutplaten op lade aangebracht, desondanks voorzichtig stoken. Er is geen goede ventilatie. Winddruk 69 mm. Lelijke verflaag verwijderd, oorspronkelijke kleur hersteld.

- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd 5/2-1992. Uit eigen archief (vO): B 16 was voor de restauratie gedeeld (b/d), of dat nog zo is, is niet duidelijk.

Blijham. Negatieven.

Bloemendaal, Hervormde Kerk.

In map Drongelen staat:

1958 v.Leeuwen.I. P 8, Rf 8, O 4, Sq dc, Mxt. II. Hp 8, Gedf 4, N 3, P 2, Op.pl. Ped Sb 16

Ze krijgen nu (in een kerk uit 1636) een orgel uit 1760. Mogelijkheid van overname van het vL-orgel meermalen genoemd. Zie: Ede De Ark, Drongelen.

Blokzijl, Hervormde Kerk.

Zie opmerking in brief 21/5 '65 in map Spijkenisse.

Blotz, Hendrik, Orgelmaker.

Enkele gegevens over Blotz, van A.J. Gierveld aan Kl. Bolt, aangetroffen in map Winschoten, Lutherse Kerk.
Over Winschoten en over reparaties aan Amsterdamse orgels, als opvolger van Pieter Müller.

Bodegraven, Hervormde Kerk.

- z.d. Fotokopie uit onbekend artikel, disposities Bodegraven uit 1761, 1772 (J.Hess) , 1794 (voorstel Bätz), 1849 (v.Rossum), 1925 (De Koff).
- 1761: P 8, Hp 8, T 8 dc, T 8 b, Pr of Princ dc 16, N 3, O 4, F 4, SO 2, Q 1 1/2, Sufl 1, Trn, Sxq 2 p. dc/b, Mxt 2,3,4 p, Co 4 pijpen dc, Traml.
- 1794 voorstel Bätz, gedeeltelijk uitgevoerd, disp. niet geheel duidelijk.
- 1849 nog te zien op orgel:
P 8, O 4, F 4, Gh 2, Mxt 2,3,4 st, QP 3, Mxt 2, B 16, Hp 8, N 3, Co 4, Salt 8, Flaj 1, O 2, T 8 b/d, Trem.
- 1925 I. P 8, B 16, VdG 8, Rf 8, Gh 4, O 4, O 2, Co 5, Mxt 5, T 8.
II. VP 8, VxC 8, Gh 8, Sal 8, Hf 8, Flharmoniek 4, Sxq 2, Hb 2.
Ped. Sb 16 Ob 8 3 kopp, mech. Calc, Trem, 3 kopp.
- Fotokopieën uit HO dec'71 en De Mixtuur dec'83.
 - Krantenknipsels: Orgel ging vooroverhellen, moest 1983 worden gedemonteerd.
- 8/6 '85 Bolt: Orgel gedemonteerd, 1970 vervaardigd door niet meer bestaand orgelassenblagebedrijf, oude kas en klaviatuur op treurige wijze verminkt, herplaatsing verantwoord voor niet te hoge prijs.
- Mei'86 Bolt, nogmaals een beoordeling.
- 30/6 '86 Bolt over herstel kas, plaatsing frontpijpen in juiste mensuur en mogelijkheid de klaviatuur te herstellen of reconstrueren. Schatting kosten.
- 1987 en eerder Overige stukken over demontage, hulpacties en restauratie van het orgel, dat door v.d Linde, Leiderdorp in 1971 was gebouwd in de bestaande Hess-kas, 22/8-1987 weer in gebruik genomen na herstel door BAG. Bolt wilde het niet inspelen. Hij was voorstander van een nieuw orgel, eventueel tijdelijk herplaatsing. Ook offertes Kramer en Leeftang en stukken over schilderwerk.
- 9/9 '87 Bolt, eindoordeel. Werk door BAG/Hagendoorn op deskundige wijze uitgevoerd. Ook enkele kleine correcties aangebracht, orgel functioneert nu redelijk. Als eens financiële middelen beschikbaar komen: nieuw orgel.
- 23/9 '87 OC: Orgel onder de maat, maar dat treft BAG niet, werk uit '71 beneden niveau. Geen verband met fraaie historische kas.
- Fotokopieën uit HO jg 67, p 344 en 349, "De Mixtuur" nr 1, p 12-15, OV febr '83, Jongepier LNO, Leids Nieuwsblad 5/10-1985, over Hess-orgels (deze laatste naar map Hess overgebracht), overige krantenknipsels.

Geïventariseerd 5/2-1992.

Kerk en Muziek mei/jun'85 (artikel over Kramer) naar map Kramer overgebracht. De disp. uit 1843, die voor 1971 nog bij de oude klaviatuur was af te lezen en die ik (vO) ooit heb genoteerd, bevatte geen Trem, maar Ventiel. Wat betreft dispositie 1925: Hb moet zijn: 8' vO.

Boerakker, Gereformeerde Kerk.

- Kladaantekeningen met opschrift "Boerakker", die zich bevonden in de map Godlinze.
 - Opgave (van Dorgelo) van bericht Broekhuizen over Dokkum RK.
 - Fotokopie bijlage bij brief van M.Kurpershoek, Amersfoort (alleen de bijlage is aanwezig) met historische gegevens, die ook in de overige stukken voorkomen en iets over het orgel te Sexbierum, zie aldaar:
1808 grote verbouwing A. van Gruisen, daarna geplaatst in Dokkum R.K., 1872 verbouwing en plaatsing in nieuwe RK kerk aldaar.
1883 naar Enumatil Geref.
1923 naar Boerakker Geref.
1930 naar nieuwe kerk aldaar: P 8, P 4, O 2, Hp 8, F 4, B 16, Viola 8, aangehp.
- 1/11 '75 Bolt verstrekt enige inlichtingen over het orgel XVIIIIB/XIXB in desolate staat, subsidie(on)mogelijkheden.
- 27/11 '75 Bolt, nadere inlichtingen.
- Zeer veel losse aantekeningen.
- 24/12 '77 Drs V.H.M.Timmer. Map met historische gegevens en verslag technisch onderzoek.
- Mei'78 Drs V.H.M.Timmer en K.Bolt, Restauratierapport Orgel Boerakker Gereformeerde Kerk.
In een handschrift: "Brantgum 1840, orgel vorige eeuw verkocht aan RK Schuilkerk Dokkum.
Broekhuizen zegt over Dokkum: 1808 A.v.Gruissen:
P 4, Hp 8, F 4, ged spreekt in de bas Hp 8, Q 3, Spf 1 1/2.
Ged 8 moet zijn P 8 dc, O 2 vergeten.
1872 orgel naar nieuwe kerk (Cuypers), onderbouw aangebracht (was eerst balustradeorgel, klav, achter), kl. opzij en andere wijzigingen.
1883 verkocht aan Enumatil Geref.
1923 verkocht aan Geref te B.
1930 naar nieuwe kerk te B.
1954 wijziging (door Reitsma uit Kommerzijl?) naar voorstel van Leenhuis.
1959 reparatie door Opten.

Klav. links, oorspr, achter, lade v.Gruizen.

Er zijn 3 soorten pijpwerk: XVII, zuidelijke factuur, XIXa v.Gruizen, v.Dam P 4, P 8 (C-H in Hp), Hp 8, O 2, F 4 (alle mogelijke pijpinscr.), Wf 2, B 16 V 8 (v.Dam). In alle reg. op laatste na fragmenten XVII.

C-f", modern aangeh. Ped C-f.

Restauratievoorstel.

Blad met aanvullingen en correcties: Overplaatsing naar Enumatil waarsch. niet door v.Dam maar door Ypma uitgevoerd.

19/6 '78 Reil, waarin beschrijving toekomstige situatie:

P 4, P 8 dc (gr. en kl. oct. van later datum verwijderen), Hp 8 (gr.oct. vernieuwen), O 2, Spq 1-2 st. (i.p.v. F 4 die van latere datum is), B 16 dc (kl. oct verwijderen).

Sleep 7 verwijderen (is niet origineel en zit in de weg).

28/6 '78 Bolt, concept subsidieaanvraag.

datum? Het orgel in de gereformeerde kerk te Boerakker, publicatie Stichting Groningen Orgelland. Front lijkt op werk van Swartsburg. Verder gegevens over v.Gruizen, ontleend aan Gierveld.

26/9 '84 Nieuwe prijsopgave Reil.

24/10 '84 Subsidieaanvraag, nu bij de gemeente.

8/10 '85 Offerte M. Ruiter (3 plannen: nieuw orgel, restaureren zonder meer, uitbreiding).

10/10 '85 Offertes Hendriksen/R. en Bakker & T.

20/11 '85 Timmer zet aan de pl.commissie nog eens uitvoerig zijn mening uiteen.

- Negatieven.

Adviseurs waren Kl.Bolt en drs Victor Timmer. Het blijkt niet, dat een restauratie inderdaad heeft plaatsgevonden. Volgens Gierveld (Broekhuizen-commentaar) bevinden zich front en onderdelen bij De Graaf.

Geïventariseerd 5/2-1992.

Boertange. harmonium

- foto.

Bolsward, Doopsgezinde Kerk.

- Negatieven.

Bolt.

- "Lopende zaken van de liggende Bolt": Broek in Waterland, Heemstede, Sliedrecht, Oostwold, Losser, Velp, Meeden, Lopikerkapel.

- Lijsten met telefoonnummers van alle mogelijke "orgeladressen" en met korte aantekeningen, zoals "geen mogelijkheid", "toestemming vragen monumentenzorg".

2/1 '90 Stencil huwelijksdienst Margarete en Klaas Bolt.

- Recensies over bespelingen van Bolt. Enkele, niet door Bolt gespeeld, in map van betreffende kerk gedeponereerd.

- Een nummer van Mens en Melodie, met artikel over Kl. Bolt als winnaar van het Haarlemse concours.

- Map over cursussen.

- Verzoek stageverslag te mogen maken van dienst in de Bavo, E.N. van Bruggen, afkomstig uit map Leiden Waalse kerk.

- Geschreven stuk (concept voor lezing?): "Oude orgels en akoestiek in gerestaureerde kerken". Haarlem Bavo en Der Aa-kerk Groningen zeer goed voor zowel spraak als muziek. Mislukkingen door restauraties, zoals in Krewerd, zijn vooral het gevolg van aanleggen betonvloer. In Noordbroek heeft Offringa hier nu van afgezien, etc.

- Een ansichtkaart van Dr Ing Albrecht Wolf (uit map Krewerd).

- Gegevens over kerkliederen (afkomstig uit map Ravenswaay).

- Lijst van 19de eeuwse orgels met namen bouwer, restaurateur, etc. aangetroffen in map Voorst. Dit zijn: Uitgeest, Schellinkhout, Westerblokker, Venhuisen, Tjamsweer, Abbekerk, Bathmen, Beetgum, Eexta (doorgeschrapt), Garnwerd, Gar... (onleesbaar, v.Oeckelen), Hippolythushoef (doorgeschrapt), Middelbert, Nieuw Beerta, Nieuw Buinen, Noordwijkerhout, Oosterend, Oostwold, Oostzaan, Wildervank.

- 2 foto's met verschillende personen (met naam), afkomstig uit map Etten-Leur, RK. Veel andere foto's niet orgels betreffende.

- Foto's en negatieven van barokke beeldjes (waarschijnlijk bedoeld voor Bolts huisorgel).

- Map met stukken over oprichting Bavo-cantorij.

Later toegevoegd, correspondentie aan zijn familie:

2/6 '54 Bolt aan Vader en Moeder. Over proefspel voor de NCRV.

14/6 '54 Bolt aan Vader en Moeder. Over Power Biggs bij wie hij in de St.Jan registreerde. over diens wijze van spelen. Over een concert van Asma. Over een uitnodiging van de NCRV voor een bespeling.

11/7 '54 Bolt aan "Beste Allemaal Over Litaize, Walcha, het Haarlemse improvisatieconcert.

14/9 '54 Bolt aan Vader, Moeder enz. o.m. over zijn composities.

- 26/9 '54. Over zijn composities, zijn plan les bij Engels te nemen, over zijn huidige behuizing die hem niet bevalt, etc.
 20/10 '54 Bolt aan Vader, Moeder, Boer en zusters. Over een piano die hij had gekocht, zijn lessen bij Engels en andere concerten.

Dit deel geïnventariseerd 4/2 '98, ingevoerd onder "Bolt".

Bij de posters:

- 13/7 '56 Diploma, betreffend wisselprijs.
 12/7 '57 Idem.
 11/7 '58 Diploma orgelconcours Haarlem.
 21/4 '64 Oorkonde bij orde Oranje Nassau Willem Bolt.
 4/4 '79 Idem Klaas Roelof Bolt.

Zie ook map Groningen provincie over problemen kerkrestauratie.

Niet verzonden rapportageformulieren OC: Dongen, Oosterend, Veenendaal, Tzum, Oostwold onder de betreffende plaatsen in archief ingevoerd.

Betr. het privé-orgel van Bolt. Zie Overveen.

Borger, Hervormde Dorpskerk.

- 1855-1927 Afschriften notulen KV 28/11 1855, verder enkele 1920-1927 (niet meer aanwezig).
 1855 Copie Resolutien Gedeputeerde Staten van Drenthe 12/9-1855 over bijdrage in kosten orgel.
 29/5-1975 OC, VA, restauratie dringend nodig.
 18/6 '75 OC: Vernomen, dat orgel wegens kerkrestauratie onmiddellijk moet worden gedemonteerd. Van de eerder genoemde orgelbouwers kan Leeftang dit doen. Over aantrekken adviseur. Kort daarop werd Bolt daartoe gekozen.
 28/6 '75 Bolt. Namens KV opdracht demontage en opslag aan Leeftang.
 3/9 '75 Leeftang. Begroting. 9/9. Commentaar Bolt daarop. Geen nauwkeurige prijsopgave mogelijk, daar restauratie nogal ingewikkeld zal zijn.
 z.d. Aantekeningen Bolt (klad).
 Nov'75 Bolt, "Het orgel in de Dorpskerk te Borger": Kerk uit 1827. Orgel H.E.Freytag, 1852 (aantekening ventielkast), vermoedelijk samengesteld uit onderdelen uit de nalatenschap van zijn vader, vergelijk front met dat het rugwerk van Enkhuizen Zuiderkerk. Lade van een kabinetorgel, chromatisch, leren flappen in ventielkast als bij Schnitger-school. Pijpwerk gr.deels ouder dan 1852. In 1854 in Caecilia een orgel door Freytag aangeboden: P 8, VdG 8 dc, Hp 8, O 4, Opf 4, Wf 2, M 3,4 st, overeenkomend met dit orgel. Mixtuur later vervangen door B 16, vermoedelijk bij plaatsing in Borger in 1855/56. Daarbij is de achterwand verwijderd.
 Onderhoud Lohman 1869-79, K.Meyer 1872-79 (toen in dienst van Lohman?), Bekema 1880 - ca 1927.
 Windlade C-f", curieus kistpedaal C-e met grenen toetsen, deels verwormd.
 P 8 (C-E open grenen), VdG 8 dc, Hp 8 (eiken), O 4, F 4 (geheel eiken), F 2 (C-H metaal ged, verder wijd cil.open), B 16 (C-h" ged. grenen, af c" metaal, op plaats Mxt 3-4 st, stokboringen nog aanwezig).
 Vrijwel alle pijpen ingekort, om a=440 te krijgen. Labiumvormen anders dan bij H.H.Freytag. Zeer slechte conditie orgel in 1975. Restaur.voorstel. Alle mogelijke herstelwerkzaamheden (disp.herstel niet genoemd).
 13/2 '76 Leeftang. Nieuwe begroting.
 24/2 '76 Subs.aanvraag naar voorbeeld Bolt 10/12 '75.
 31/8 '77 Correspondentie, waaruit blijkt dat Leeftang op 15/2 '77 opdracht tot restauratie kreeg.
 12/2 '79 Leeftang. Bevestiging samenstelling Mixtuur:

C	1	2/3	1/2	
c	1 1/3	1	2/3	
c'	2	1 3/5	1 1/3	1
c"	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3
c'''	4	2 2/3	2	1 3/5

en masuren (naar O 4)

 1979 Plattegronden orgel met o.m. indeling frontpijpen en opstelling houten pijpen. Uitslag Mixtuur (Leeftang 8/2 '79).
 27/6 '79 CRM. Goedkeuring. (Nog) geen subsidie.
 26/6 '79 Bolt, eindoordeel: Hoewel het merendeel der pijpen uit 1852 moet stammen, doet de klank denken aan die van een fraai kabinetorgel uit het eind der 18de eeuw. Winddruk 60 mm. Samenstelling Mixtuur als in stuk 12/2 '79."Het valt te vrezen, dat de gave staat, waarin het orgel thans verkeert tengevolge van een onoordeelkundige en overmatige verwarming van het gebouw niet van lange duur zal zijn." Tenzij ...
 Juli'80 KV: Subsidie verkregen.
 Aug'80 OC aan Bolt. Bijgaand keuringsrapport (dat er niet is!). Verzoek van Leeftang te verlangen om indien mogelijk de hinderlijke voorspraak bij verschillende registers weg te nemen.

- Negatieven.

Er staat niets over terugbrengen van de oude toonhoogte!

Geïnventariseerd 5/2 '92. Overzicht samenstellingen Mixturen van orgels van Schnitger-Freytag, en ontwerp Mixtuur voor dit orgel. Dit in map Freytag van het archief gedeponneerd.

Aantekeningen betreffend Enkhuizen Zuiderkerk onder Enkhuizen ingevoerd.

Borgsweers. Negatieven.

Boskoop, Ichthuskerk.

Orgel van v.d.Zwan, bezocht door OC okt'70, i.v.m. wens van de zijde van de Herv. Julianakerk te 's-Gravenhage. Zie aldaar.

Bouzonville, abbay sainte Croix, koororgel..

- Folder over ingebruikneming 4/11 '79 met foto en dispositie, gebouwd door 2 medewerkers van M.Garnier. Wonderlijk mengsel van Franse en Duitse namen:
Principal-Hauptwerk Praestant 6'-8', Gedackt 8', Oktav 4', Nazat 3' basse et dessus, Superoktav 2', Mixtur 1 1/3, 5-7 rangs. b. et d.
Brustwerk Holzgedackt 8', Floete 4', Sexquialter 1 1/2 4/5 - 3' 1 3/5 basse et dessus.
Pedaliere Basse 8', Trompette 8'.
C-c'", C-c'.
"Construction entièrement neuve". Of dit op de door Garnier vaak toegepaste springlade slaat? (vO).

Afkomstig uit map Zeerijp:

Bovensmilde, Hervormde Kerk.

- 24/7 '72 "Afdeling Monumentenzorg" (vermoedelijk van provincie Drenthe), directeur Corneille Janssen. Rapport over orgel (met hulp van W.R.Talsma opgesteld):
Kas XVIIc, 1897 hier geplaatst, gegevens over de kas. Expressions, P 8, Hp 8, VxC 8 (ca 1800 prest.mens), Splf 4, O 2, Qf 3, Fernfl 8 (1897?), O 4 (allegaartje op Mxtpijpstok), F 4 (niet aanwezig).
Lade tot c"', thans f"' (wat Janssen daarmee precies bedoelt?)
- Foto met aantekening Bolt over samenstelling vulstemmen en disposities.
 - Sept '77. Rapport A. de Groot (thans Boston, USA): Boven klavier:
"Geschenk ter herinnering ... 4 juni 1897". Uit beperkt bewaard gebleven archiefstukken: Geplaatst door J. Proper, Kamperveen.
Werkzaamheden Proper in 1896-97 (Ontleend aan Kamper Orgels, dl I, p 39):
1. Plaatsing nieuw orgel te Kampen, doopsgez. Kerk, oude orgel overgenomen voor f 300.-
2. Nieuw orgel Coevorden, Herv., oude Faber-orgel naar Hoogeveen, Remonstrants Geref. Kerk.
3. Nieuw orgel Doornspijk en IJsselo (Usselo), waar voorheen geen orgels waren.
Conclusie: Mogelijk hebben we hier het oude orgel van de Waalse/Doopsgezinde Kerk te Kampen:
1684 gebouwd.
1809 wijziging v.Dam.
1847 schoonmaak en herplaatsing in gerestaureerde Kerk, disp. bij Broekhuizen, Zwier v.Dijk: tinfolie frontpijpen.
1887 Zwier van Dijk: Kas verbreed, klaviatuur naar zijkant gebracht, houten pijpen Fernfluit.
1896 voor f 300.- door Proper overgenomen.
Weergave van alle mogelijke oudere stukken, o.m. het bovengenoemde rapport van Talsma/Janssen en Broekhuizen (Kampen).
- 18/11 '77 OC, VA. Verwijzing naar rapport Janssen, hoe verder te handelen.
3/1 '78 OC, schrijven, waaruit blijkt dat Bolt adviseur werd.
28/6 '78 Offerte Reil, waarin restauratieplan in overleg met Bolt gemaakt.
3/10 '78 Subs.aanvraag, 23/7 '79. CRM, gebruikelijke antwoord.
9/6 '81 CRM. Goedkeuring fase 1.
6, 29/11 '85 Nieuwe offertes Reil en ongedateerd stuk van Reil met belangrijke aanwijzingen betreffende de intonatie van alle stemmen.
Hierin dispositie(tenzij anders vermeld: 1684):
P 4, P 8 (1809), Hp 8, F 4, O 2, Qf 3, Mxt (nieuw), Sesq (nieuw):
Mxt: C 1 1/3 1 2/3 Ssq C 1 1/3 4/5
c 2 1 1/3 1 c 2 2/3 1 3/5
c' 2 2/3 2 1 1/3
c'' 4 2 2/3 2
beide nieuw, uitgaande van deze c's: 45.2, 26.3, 16.9, 9.9, 6.2.
T 8 (nieuw naar Hindelopen, v.Dam 1812, 11 grootste Dlc),
winddruk 63, stemming Young 1800.
- 14/5 '86 WVC. Subsidietoekenning.
- Fotokopie aantekeningen betreffende pijpinscripties.
- 5/7 '88 Programma ingebruikneming.
16/7 '88 Bolt, eindoordeel Reil-restauratie. Wegens beperkte subsidie geen volledige reconstructie 1684. Betreffende balg, plaats klavier opzij en tractuur situatie 1897 gehandhaafd, wat dispositie betreft 1809. P 8 weer tot 4' teruggeschoven, O 4 en Fernfl 8 vervangen door Sq (C 1 1/3, c 2 2/3) en Mxt (C 1 1/3 etc.. c''4). Op open pl. T 8 (copie v.Dam Hindelopen 1813). Sq en Qf in 2 fasen ingedeeld. Herstel lade 1809, toevoeging eiken fineerplaten. Probleem bij intoneren: Ladeboringen van v.Dam waren kleiner dan pijpvoetopeningen. Winddruk 63 mm (naar Hindelopen). Proper-balg en pneum. Proper-tremulant gehandhaafd.
- 4/8 '88 OC. Eindoordeel. Klankbeeld bepaald door intense intonatie van de stemmen uit 1684. Waardering voor nieuwe stemmen met name Trompet.

- Z.d Anoniem. Computer-uitdraai. Beknopte geschiedenis en dispositie van het orgel te Bovensmilde. t/m 1897, als eerder genoemd. 1987/88 restauratie Reil. Tenzij anders vermeld 1684.
P 4, Hp 8, P 8 dc (1809), Splf 4, O 2, Qf 3, Mxt 3 st 1 1/3 (1988), Sq 2 st (1988), T 8 b/d (1988 naar v.Dam).
C-f" lade 1809, mechaniek 1897, klavier 1988.
1/2 toon boven 440, 1/6 komma stemming, 63 mm, Aangehp C-b' (hetgeen niet kan, vO).
- Fotokopie uit HO 1988, p 414. Hierin de geschiedenis zeer uitvoerig.

Geïventariseerd 5/2-1992 en 20/10 '93. Foto Hindelopen aldaar gedeponereerd.

Bozum, Hervormde Evangelisatie. Zie Molkwerum.

Bozum, Hervormde Kerk.

- 15/12 1783 Contract (fotokopie), ondertekend door Kerkvoogden van Bozum en Gotlieb Heineman.
1792 Idem Boekzaal 1792 (fragmenten, fotokopie ook aanwezig in kladversie rapport nov'75.
ca 1850 Idem Broekhuysen.
ca 1911 Fotokopie prijsopgave B&T.
27/6 '73 OC, VA.
z.d. Aantekeningen, o.m. pijpinscripties.
Nov'75 K.Bolt en (historisch deel) Ph.H.Breuker, Rapport betreffende het orgel in de hervormde kerk van Bozum.
Eerst opmerkingen over voormalige orgels.
Orgel begonnen door Gottlieb Heineman, voltooid door Rudolf Knol 1791, beeldhouwwerk A.Solaro, dispositie volgens Boekzaal:
Man P 8, B 16, Fltr 8, Rf 8, O 4, Gh 4, Q 3, SO 2, Mxt 5 st, Basson 16, Vh 8, Vent, Pedk, Trem, Afsl
Rw P 4, P 8 dc, Hp 8, Fldoes 4, Nas 3, Wf 2, Mxt 3 st, Dlc 8, Trem, Afsl
C-f", C-d', 4 blaasbalgen
In oorspronkelijk plan Heineman: Cornet i.p.v. Fltr, T 8 i.p.v. Bass 16, B 8 i.p.v. Rf 8, geen P 16 dc (bij Knol mogelijk P 16 dc gec. met P 8).
In Rp geen P 8 dc (bij Knol wel, gecombineerd met P 4),
Sxq i.p.v. Mxt.
Wijzigingen Radersma 1857, Van Dam 1861, Bakker en T 1911, Vaes en Bron 1940, Eppinga 60ger jaren.
Huidige staat:
lege gaten P 16, dc P 8, V 8 (1911 i.p.v. Fltr), Rf 8, O 4, Gh 4, Q 3, SO 2, Mxt, Bass 16 bd, T 8.
Rp lege gaten P 8 dc, P 4, Hp 8, Fld 4, V 4 (1911 i.p.v. N 3), Wf 2, G 8 (af h, 1843? i.p.v. Mxt), Dlc 8 b/d (deling b/h).
Laden (C-f"), windvoorziening, mechaniek, klaviatuur (nieuw voetklavier, omvang niet genoemd), indeling reg.kn. (waarin ook 2 koppels, 2 Afsl, Trem Rw, Windl), kas en front. restauratie (herstel oorspronkelijke disp. volgens latere aantekeningen: terug naar 1861.
Veel bijlagen, historische stukken.
- Kladversie van vorige.
- 2/10 '75. B&T, bijlage bij fotokopie stukken uit 1912. Winddruk 85 volgens oude aantekening.
18/11 '75 B&T, offerte.
25/11 '75 Breuker schrijft: Rapport niet zonder toestemming publiceren.
9/5 '76 Subs.aanvraag.
1975-86 Stukken over partiële restauratie (alleen lade Hoofdwerk, voltooid 1986) door B & T en restauratieplannen.
15/4 '86 Bolt, herstel lekke windlade Hoofdwerk voortreffelijk uitgevoerd. Pijpwerk zonder herintonatie en terugschuiving weer geplaatst. Thans zaak volgende fase voor te bereiden.
25/6 '86 Bolt over de hoge prijzen van B&T. Ook kladje: Vergelijking prijzen restauraties te Siddeburen, Bozum, Eexta, Leiden Waalse kerk, Tzum en Zaltbommel.
19/11 '86 OC, eindrapport betreffende herstel lade (A. van Beek). Huidige klankgeving is schaduw van wat het oorspronkelijk was.
- Negatieven.

Geïventariseerd 6/2-1992. De Boekzaaldispositie heb ik niet overgenomen uit het Bolt-rapport, maar later ingevoegd. Ik bezit daar een fotokopie van. vO.

Breda Evangelisch Lutherse Kerk. Zie Winterswijk, Balink Esch.

Breda RK St.Anna.

Notities, : Orgel Breda (in 1970) 40 à 50 jaar oud, pneumatisch.

Afkomstig uit map Doesburg, Luth. in verband met verwarmingsproblemen aldaar

Breda, een orgel van Maarschalkerweerd.

- Negatieven.

Brede, Hervormde Kerk.

- 7/12 '76 Arch.bureau Offringa beschrijving kerk, foto's, copieën van archiefstukken.
- 29/10 '80 Prijsoopgave Bakker & T met beschrijving van het orgel: 1849 Petrus van Oeckelen, vrijwel geheel bewaard gebleven. Ziet er uit als een vrij groot huisorgel. Achterkant, waar nu klaviatuur zit, lijkt 't oudst, daar zouden ook frontpijpen hebben gezeten.
Hw P 8, B 8, O 4, F 4, O 2, Co 3 st. Bovw Hp 8, VdG 8, F 4, F 2, Voxh 8.
C-f", C-f (aangeh), Koppel bas/dc, Windlosser.
- Mensuurtabellen (fotokopie).
- 1980-83 Stukken betreffende restauratie door B&T, onenigheid over termijnbetalingen en ingebruikneming 30/9 '83.
- "Vijf Zonen van Feyo Sickingha (1610-1666) ...", toespraak Jhr Mr F.O.J.Sickingha bij overdracht kerk en orgel 30/9-1983.
- 15/11 '83 Bolt, eindoordeel. Zeer tevreden over restauratiewerk B&T. Laden van hechthoutplaat voorzien. Wegens beperkte ruimte sponsels verwijderd. Koperen welarmen moesten worden vervangen.
- datum? Brochure "De Ned. Hervormde Kerk te Breede". Hierin over orgel nog behalve wat in brief B&T staat: 1840 geen orgel volgens v.d. Aa, Voxh af c doorsl, Co 3 1/5 2 2/3 2, F 2 is open.
- Aug/sept'85. Correspondentie over aantal kleine ongerechtigheden.
- Negatieven.

Geïventariseerd 6/2 en 19/2-1992.

Uit mijn privégegevens (vO): 1/2 t boven 440, twee spaanb, één op windmachine aangesloten, hetgeen niet in deze map wordt genoemd.

Bremen Martini. Recensie van een concert.

Brielle, kleine kerk. Foto, negatieven.

Britswerd. Negatieven.

Broek in Waterland, Hervormde Kerk.

- 12/2 '71, OC, VA.
- z.d. Boekje over de kerk, zonder titel, datum, auteursnaam.
- ca 1850 Fotokopie Broekhuizen B63 (en ook een over Deventer: D19-D20. Ik denk dat Bolt die alleen maar hier heeft gebruikt om aantekeningen op te maken: aan de achterzijde vO).
- z.d. Aantekeningen omtrent historie.
- z.d. Aantekeningen betreffende pijpinscripties.
- z.d. Fotokopie lijst met mensuren.
- Mei'71 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk te Broek in Waterland.
- 1832 Wander Bekes, leerling van Meere, † 1839. Grote gelijkenis met orgel. te Vinkeveen RK uit 1829.
- 1860 Flaes? verlengstukken met expressions, van Mxt 1-2 koren verwijderd vermoedelijk ook een tertskoor aanwezig geweest.
- XX Bik, klav. vernieuwd.
- Man P 8, B 16, Hp 8, O 4, Co 5 st dc (8'ged), Q 3, F 4 (ged. 12 op.cil. met quintrepetitie der wijdtemensuur), O 2, Mxt, T 8 (metalen stevels en koppen).
- Bovw Sal 8 (C-h Fld), Fld 8, VdG 8 (C-Fs Fld), Car dc, Rf 4, Gh 2, Vh (nu VxC).
- Ped pneum. Sb 16, Vlcl 8 zink.
- Trambl, Vent, Kopp b/d. Niet orig. aangeh.P C-d' (oorspr. C-f als in Den Hoef?)
- Kleine verschillen tussen beide strijkers en de rest.
- Open p. tot 1/2 vt Expressions in nieuwe bovenstukken.
- Spaanbalgen 92 mm
- Mxt: Car:
C	2	1 1/3	1	x	4 (ged)	1 3/5	1
c	2 2/3	2	x	1 1/3			
c'	4	x	2 2/3	x	2		
- Ter vergelijking daarmee die te Den Hoef en Vinkeveen.
- Verder over windladen, mech, windv., klav, kas en front, opgave vtK, restauratie: herstel zeer lekke laden, herstel Voxh.
- 1971-'63 Stukken over kleine herstelwerkzaamheden door Adema/Schreurs
- 11/9-1985. Flentrop, offerte met uitvoerige opsomming van te verrichten werkzaamheden.
- 1/12 '87, Contract met Flentrop, als aanhangsel nog eens de offerte van '85.
- 26/7 '88 mensuren.
- 29/7 '88 Flentrop. Verslag proeven met enkele pijpen om toonhoogte vast te stellen. VdG en Sal blijken van Flaes te zijn met expressions, verschuivingen Gh 2 en Car handhaven, Voxh nieuw naar Vinkeveen. Mxt wordt:
C	2	1 1/3	1	1	
c	2 2/3	2	2	1 1/3	
c'	4	2 2/3	2 2/3	2	2
c''	4	4	2 2/3	2 2/3	2
- 12/12 '89. Flentrop, rekening waaruit blijkt, dat piano-forte-inrichting is hersteld, i.p.v. nieuwe P 4 in Bovw 12 pijpen Sal 4'

- nieuw, dubbelkorigheid P 8 hersteld, revisie ped.pneumatiek, Opf 8.
- 22/12 '89. Bolt: restauratie bijzonder geslaagd, veel zorg aan intonatie besteed. Akoestiek is goed, orgel klinkt zeer fraai.
- 2/2 '90. OC, eindrapport, over werkzaamheden Flentrop, ondertekend door Diepeveen, Luteyn en A.van Beek.
- Z.d. Anoniem, het orgel in de Broekerkerk - Broek in Waterland. Overzicht historie en dispositie met enige bijzonderheden.
- Boekje over de kerk.
 - Veel foto's, Negatieven.

Geïventariseerd 6/2-1992.

Broek op Langedijk, Doopgezinde kerk.

- 4/2 '82. Offerte Flentrop. Alleen laderrestauratie en wat klein werk is z.i. noodzakelijk.
- 12/2 '82. Offerte Vermeulen, Alkmaar. Hij geeft historische bijzonderheden: gebouwd 1882 door Lodewijk Ypma. P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2.
- 3/3 '82. Bolt, mede namens Verloop. Reactie hierop. Advies verder te gaan met Flentrop.
- Z.d.(!) Programma ingebruikneming.
- 14/1 '83. "Openingstoetspraak" van B.Koch, die het orgel heeft gerestaureerd.
- Gerard Verloop, artikel uit onbekend tijdschrift over het schandelijke van deze zaak.
 - Negatieven.

Geïventariseerd 20/2-1992.

Brouwershaven, Hervormde Kerk. Foto's.

Brummen, Hervormde Kerk.

- Fotokopie contract met Holtgräve (was reeds in archief aanwezig).
- 21/6 '68. OC, VR (Er is geen rapport Bolt, die nog in diezelfde maand adviseur werd):
Orgel waarschijnlijk gebouwd door Naber (!), later in kerk verplaatst.
Hw. B16, P 8, Hp 8, O 4, Gh 4, Q 3, O 2, Qf 1¹/₂, Co 5 st dc, Mxt 3 a 4 st, Fg 16, T 8 b/d.
Nevw P 8, Rf 8, VdG 8, VxC 8, O 4, Opf 4, Wf 2 Flag 1, Sxq 2 st dc, Dlc 8.
Ped. Sb 16 en P 8 beide transm, Vent. 2 kopp, afsl Hw. Sperv. Pos. Geen klav.omvang genoemd.
Nevw. achter Hw, bij overplaatsing Lade Hw verder van front geplaatst. 2 mag.b. Tongw niet orig.
Er is vroeger al contact geweest met Erné.
Hierop aantekeningen Bolt, waaruit blijkt: 1937 werk van Valckx & vK, Mxt C 2, ..c" 5 1/3, Qf was Wf 2, VdG 8, VxC op plaats ander reg.
Deling T 8 ontstaan m.b.v. kantsleep.
Opgave V&vK 1938: Als boven echter: Gedf 2 i.p.v. 1¹/₃. Bovw was: P 8, Viola 8, Celeste 8, Cello 8, Rf 8, Fluit trav 8, Opf 4, Gh 4, O 2, Wf 2.
- 7/10 '69. Prijsopgave Reil, omschrijving der werkzaamheden. Het orgel blijkt nu van Holtgräve te zijn, ca 1850.
- 15/10 '69. Bolt, reactie daarop: Prijs belachelijk laag. Advies, eerst tot nieuwe tongwerken overgaan, als proeven met de oude negatief uitvallen. (10/12 volgt de opdracht aan Reil).
- 9/11 '70. Reil. Prijsopgave nieuw mechanisch pedaal met Sb 16 en Ged 8.
- 11/4 '71. Bolt schrijft o.m.: aan de nieuwe tongwerken dient nog een en ander verbeterd te worden.
- 16/6 '71. Bolt: Restauratie voltooid. De volgende wijzigingen werden gehandhaafd: De tot 1 vt verschoven Flag 1, de goed klinkende Sq, de deling der T 8 met kantsleep.
Nieuw: Tr en Fag op plaats zinken registers, stevels en bekere Dlc 8, O 2 op II (i.p.v. VxC), pedaal met Ged 8 en transmissie B 16.
- 10/8 '71. OC, rapport eindkeuring.
- Programma ingebruikneming 1/12-1971.

Geïventariseerd 6/2 '92.

Ik lees nergens het juiste bouwjaar. Volgens de Boekzaal overleed Holtgräve kort na de opdracht, Orgel door zijn medewerkers afgemaakt en in gebruik genomen 16 aug 1846. (vO)

Brussel, Instrumentenmuseum van het Koninklijk Conservatorium.

- 3 foto's van kabinetorgel, gebouwd door Tesschemacher
- Negatieven.

Afkomstig uit de map Oosterland van het archief Bolt

Buchem Van, Amsterdam, orgelmaker. Gegevens: zie Oosterhesselen.

Buiksloot, Hervormde Kerk.

- Pagina uit OV gescheurd, zich bevindend in map Kuerten en afkomstig uit map Zuidlaren. Hierin ook over Buiksloot: Bätz 1855 of later en dispositie.

- Negatieven.

Aanvulling (vO): Door vtK ten onrechte aan Bätz toegeschreven, Boekzaal 1858, I p 540/41 geeft: H. ter Hart en M. Roos.

Bunschoten, Gereformeerde Zuiderkerk.

- 21/2 '78. Verslag Joh. van Dommele en Dr A.J.Gierveld (Orgelb.adv.commissie GOV) met fotokopie Boekzaal 1845 II, p 412-414 en HO 1914 p 85.
- 2/4 '79. Verzoek aan orgelmaker(s) tot prijsopgaaf voor restauratie en geschiedenis en beschrijving orgel door J.Koelewijn.
- Mei/juni '79 offertes Vermeulen Weert, De Graaf, Reil, Verschueren.
- Jan'80 Reil, en beschrijving werkzaamheden na overleg met Bolt en prijsopgaaf, tekening front na toevoeging bovenwerk.
- 11/ 8 '80, Reil, aangepaste offerte.
- Losse aantekeningen Bolt.
- 1981, J. Koelewijn en K.Bolt, Het orgel in de Gereformeerde Zuiderkerk te Bunschoten:
Historie (Koelewijn). Orgel 1845 gebouwd door J. Armbrost, Haaksbergen (opdracht 1/3-1844) voor de Herv. kerk te Goor, gebruik makend van ouder pijpwerk, disp. bij Seijbel, in 1914 zonder kas overgeplaatst naar Bunschoten en verkleind (Leichel). Gegevens over Armbrost.
Huidige staat (Bolt).
 Veel oud pijpwerk voorlopig toegeschreven aan Baders (B).
 I. C-f", P 8 (fr Leichel), Op pl (was B 16), G 8 (L), Hp 8 (B), O 4 (B), Q 3 (A), O 2 (A), Mxt (dc B, bas A) Sq dc (B), T 8 (A).
 II. Spf 8 (A), P 4 (A, enkele van ouder metaal), Hp 8 (B), Ged 4 (B), Gh 2 (A), Dlc (1959).
 Ped C-f Fg 16, Sb 16, O 8, Ged 8, (deel uit voorm B 16, A).
 Mxt thans C 2 1 1/3
 c' 4 2 2/3 2
 Bolt denkt: oorspronkelijk tertsen aanwezig.
 Ter vergelijking die van Geesteren (voorm. Armbrost-orgel), zie aldaar en zijn voorstel in Winterswijk: C 2 vt, rep. op c'.
 Front Leichel.
 2de man. op technisch slechte wijze door Leichel aangebracht.
- 8/10 '81. Subs.aanvraag.
- 5/4 '83 Bolt, over toonhoogte, 2de balg.
- 7/4 '82 Gierveld schrijft, dat hij zich gepasseerd voelt.
- 1981/82 Bundeltje correspondentie over subsidieafwijzing en subsidie aanvraag bij de Stichting tot behoud van het Nederlandse orgel en Pr.Bernardfonds.
- 11/5 '82 Bolt reactie op afwijzing subsidie. Hij wil wel met Gierveld samenwerken.
- 1/3 '84 Programma ingebruikneming en brochure "Het Orgel in de Geref. Zuiderkerk te Bunschoten".
 Hman B 16 (1844/1983), P 16 dc (1983), P 8 (1844/1983), Ged 8 (af c XVII), O 4 (XVII en uit oud metaal), Q 3 (1844), O 2 (1844), Mxt b/d (XVII/1844/1983), Sxq dc (XVII/1983), T 8 (1844).
 Bovw Spf 8 dc (1844), P 4 (1844 uit oud metaal), Hp 8 (af c XVII), Gedf 4 (oud en uit oud metaal), Gh 2 (1844), Dlc 8 (1983), Trem.
 Ped Sb 16 (1983), O 8 (1959), Opf 4 (1959), Bz 16 (1983, Silbermann factuur).
 2 koppels. Pedlade 1959, andere 1844.
 Mxt: C 2 1 3/5 1 1/3
 c' 4 2 2/3 2 1 1/3 (zo staat dat er, maar of dat goed is?)
 Er is ook nog een concept hiervoor, minder uitgebreid.
- 26/3 '84. Bolt. Restauratie tot grote tevredenheid voltooid. Door gewijzigde opstelling man II bron van storingen opgeheven en betere speelaard verkregen. Drie nieuwe tongwerken geslaagd, vooral de Bazuin. Bijzonderheden staan in brochure.
- 10/12 '84. H.Kurpershoek, Amersfoort begeleidend schrijven bij copieën van archiefstukken uit Goor.
 Reparatie 1733 door Thomas Houben, 3 bestekken uit 1829 van Armbrost, bestek 1843 met A. met dispositie:
 P 16, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 2', Sq, T 8, T 8 (2x dus).
 Pos. Spf 8, P 4, Hp 8, Gedf 4, Gh 2. Ped Fag 16.
 Veel over latere reparaties, de overplaatsing, fotokopie rekening Van Dam uit 1885 en keuringsrapport uit dat jaar.
- 11/12 '84. Subsidietoekenning.
- 1987 Fotokopie uit "Sprokkelen in Goors Verleden", Lochem 1987. G.J.Geerts "De geschiedenis van een kerkorgel", deels bestaande uit het bestek uit 1829 en gegevens van Kurpershoek.
- Foto's o.m. situatie destijds in Goor (uit Seijbel, "Orgels in Overijssel").
 - Negatieven.

Geïventariseerd 6/2-1992 en okt '93.

Aantal stukken met betrekking tot Armbrost teruggelegd bij Winterswijk. Zie ook onder Armbrost. Broekhuizen (G 68) geeft nog wat meer dan wat in het bestek van 1843 staat: Enkele namen iets anders, Mxt en Trompet gedeeld, grootte vulstemmen, Dulc b/d op positief (vO).

Burgerbrug. Negatieven.

Burgh (Zl), Hervormde Kerk.

- 5/9-1804. Testament van Eelke Wiggers en Eelken Reinders (deel daarvan, afschrift in hand Bolt, ook nog als fotokopie getypt afschrift). Legaat aan kerk onder voorwaarde dat uit de revenuen daarvan het orgel zal worden onderhouden. Verder afschriften van Inkomsten en Uitgaven en KV notulen 1898, 1899 en 1922, 1924.
- 1/4 '76. Streekarchivariaat "Noord-Oost-Friesland", geeft uitgetypt: kerkrekeningen van Herv. Kerk te Ee uit 1794-99, 1808, 1851, 1899, 1956-61.
- Z.d. Fotokopie bijlage behorende bij het contract met v.Vulpen. Opsomming werkzaamheden. Alles invoeren met kernvilt. Pijpwerk restaureren, enige ontbrekende pijpen aanvullen of trachten ze terug te krijgen van Spiering.
- Fotokopie aantekeningen betreffende andere Gruisen-orgels: Jorwerd, Roordahuizum, Marssum, Hichtum.
 - Mensuren Trompet, ook in vergelijking met die bij andere Gruisen-orgels.
- 20/11 '50. Kostenspecificatie v.Vulpen.
- 24/10 '51. OC, eindrapport. Men is vol lof over laden, windwerk, mechaniek, pijpwerk, kas, uitgebreide intonatie.
- 19/3 '76. Verschueren, offerte restauratie. Uitvoerige beschrijving orgel.
P 8, Co 4stdc, B 8, O 4, Fl d'am 4, Q 3, SO 2, Wf 2, Sq 2 st, Mxt 3-4 st, T 8 b/d, Windl, Trem, C-f", C-d', Pedk (desondanks wordt het ped. aangehangen genoemd!).
- 24/3 '76. OC. VR: Orgel 1794 A.v.Gruizen (aantekening kleppenkast) waarsch. voor kerk te Ee, via Klazinaveen in Burgh gekomen.
Disp. als bij Verschueren, bovendien Afsluiter. De Pedk is uit 1951. In 1951 pijpvoeten groter gemaakt, orgel oorspr op Tromp.onderdelen na, orgel onbespeelbaar.
- 6/5 '76. Subsidie-aanvraag.
- Z.d., Bijlage bij vorige, getypt stuk, "Historische gegevens betreffende het Gruisen-orgel te Burgh (Zld)":
Inscr. op C der F 4: orgel was geschenk voor kerk te Ee, overzicht historische stukken, over restauratie 1951.
1794 A. Gruisen maakt orgel voor Herv. Kerk te Ee (Fr), naam Gruisen in lade en op C van Fluit 4 v (schenking 1794, Eelken Reinders). Deze pijp is nu nieuw, de oude ging terug naar Ee. Betaling aan G in dat jaar.
1795 betaling aan Jan Yges (snijwerk).
1799 idem aan A.Gruisen.
1804 legaat voor onderhoud orgel.
1808 betaling aan J.A. v.Gruisen.
1851 idem aan W.Hardorf voor herstel.
1899 idem aan Bakker & T voor reparatie.
1923 Gruisen-orgel geplaatst in gebouw Hervormde Evangelisatie te Klazinaveen-Noord (door Spiering?).
1951 overplaatsing en restauratie v.Vulpen. Zie bijlage bij contract.
Mxt	C	1	2/3	1/2		Sesq	C	1 1/3	4/5
	c	2	1 1/3	1			c'	2 2/3	1 3/5
	c'	4	2 2/3	2	1 1/3				
	c''	4	2 2/3	2	2				
Corn	c'	8	4	2 2/3	2				direct achter Pr 8, (geen tert), 8' is eng gedekt
- 31/5 '76. CRM: Goedkeuring. Voorlopig geen subsidie.
- Febr'77. Lijst mensuren.
- 2/3 '77. Verschueren. Afspraken over "speeltafel", lade, balgen, intonatie (v.Gruisen-orgels bezoeken).
- 22/4 '77 (1977). Verschueren. Na bezoek v.Gruisen-orgels in Friesland: Winddruk van Hichtum in principe aanhouden: 58 mm. Uitnodiging ingebruikneming orgel op 25/6 '77.
- 28/11 '77. Bolt, eindoordeel. Klank goed "teruggerestaureerd na vorige restauraties", voorbehoud t.a.v. de Trompet. De bekens zijn te kort. Hierover overleg met Rijksadviseur als de subsidieverlening een feit wordt. Hechthoutplaat aan bovenzijde lade aangebracht, mensuren windkanaal hersteld, nieuwe welarmen ped.mechaniek.
- 4/9 '78. OC, eindrapport. Idem.
- 29/9 '81. Verschueren. Offerte behandeling Trompet.
- 18/11 '81. CRM over subsidie.
- Juni'82. Mensuren Trompet.
- 11/1 '83. Bolt. Herstel Trompet voltooid. Moeilijkheden kunnen zich blijven voordoen. Bij stembeurten steeds laten nazien. Enkele frontpijpen dreigen te gaan verzakken. Herstel daarvan is ook subsidiabel. Beschouwing over kamerbreed tapijt dat is aangelegd. De akoestiek was ideaal.
- 26/1 '83. OC, eindrapport behandeling Trompet. Ook over verzakking frontpijpen.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd febr 1992, aangevuld 27/10 '93.

Cadenberge. Negatieven.**Callantsoog, Hervormde Kerk**

- 27/10 '78 Enveloppe met restauratieplan Vermeulen, Alkmaar
Orgel 1909 A.Standaard.
P 8, B 16, Rf 8, G 8, Vxc 8, O 4, F 4, O 2 bs, T 1 3/5 dc, Mxt 2-3 st.
Ped B 16 (C-H tr). Uit de plannen van Vermeulen valt te concluderen dat het een mechanisch orgel betreft. Het

restaurantievoorstel behelsde alleen herstelwerkzaamheden.

1978 Enige correspondentie over het vorige. Bolt en OC gaan accoord

- Negatieven.

Afkomstig uit map Castricum Geïventariseerd 27/2-1992. Mijn vroegere mededeling, dat dit het Standaard-orgel uit Rijswijk (NB) Herv.kerk is, kan ik nu niet bevestigen

In OB sept'59 p 93 staat: 1905 door Standaard. gebouwd voor Rijswijk NB, 1959 door Pels overgeplaatst volgens (vO).

Capelle a/d IJssel, Gereformeerde Gemeente.

Bolt was hier geen adviseur maar heeft een vrijblijvend advies gegeven.

1/10 '89 Bolt schrijft: Orgel 1898 B&T voor Dordrecht Doopsgezinde Kerk, 9 reg. en 1 reserve, 1968 overgeplaatst door Verschuieren Heythuysen en uitgebreid tot 11 registers, waaronder vrije Sb in Pedaal. De nieuwe stemmen passen niet in het geheel, de speelaard is te taai. Uiterlijk gemoderniseerd.

Er is maar één restaurateur, die zeer goede resultaten heeft geboekt bij restauraties van dit soort orgels: Van Eeken en Van Buuren. Voorbeelden: 't Woud bij Delft, orgel uit 60ger jaren, Zwartewaal Herv. B&T 1902.

1967 en 1877 Diverse aantekeningen en correspondentie met Verschuieren. De Disp. was:

I. B 16, P 8, Hp 8, O 4, O 2, T 8 (gereserv).

II. G 8, Rf 8, F 4, Wf 2. 2 kopp.

Plan V. 1967:

I. P 8, Rf 8, O 4, Wf 2, M 2'3-4 st (nw), T 8 b/d (nw).

II. Hp 8, F 4, P 2, Rsp 1 1/3 1 (nw). Ped Sb 16 (oud).

2 koppels, C-f", C-d' (want V. heeft het steeds over 54 p, resp. 27 p)

- Negatieven.

Geïventariseerd begin '92.

Carnac. Foto met dit opschrift.

Castricum, Hervormde Kerk, Kabinetorgel.

13/7 '71 OC VA, dispositie kabinetorgel ca 1770, ofschoon toonhoogte mogelijk veranderd, zeer fraai van klank. Het orgel is aan abnormale temperaturen onderhevig.

z.d. Aantekeningen, klad.

13/10 '71 Bolt, aanvulling VA: Bouwer mogelijk Chr.Müller, ca 1745/50 wegens gelijkenis in onderdelen met het Müller-kabinetorgel uit 1747, in bezit van G.Leonhardt. Dispositie op Mixtuur na gelijk, identieke Hobo, reg.knoppen, ladeindeling, plaats overgang hout-metaal-flespijpen. Ook overeenkomst met die van Pieter Müller: Wissenkerke, 1767, Haarlem Coen Cuserhuis (1772). Pijpwerk wel dunwandiger dan bij andere Müller-orgels. 1954/55 revisie Flentrop. 1961 kleine reparatie na kerkbrand.

Hp 8, F 4, O 2, P 8 D, N 3 B/D, Terts D, Mxt 2-3 st 1', Hob B/D. C-c".

Geforceerde klank (Voetopeningen vergroot).

Keus tussen grote en kleine restauratie. Aanleiding: verplaatsing wegens verwarmingsysteem. Het zou om akoestische redenen beter zijn het orgel op de galerij te laten staan.

- Foto's van dit orgel en van dat van G.Leonhardt.

8/9 '73 KV: Orgel verplaatst, het heeft kleine restauratie ondergaan.

14/9 '73 Bolt: Accoord met nieuwe plaats, hoewel het hopelijk eens naar de galerij terugkeert. Orgel functioneert nu weer redelijk. Voor een definitieve restauratie komt het voorlopig niet in aanmerking.

- Negatieven.

Geïventariseerd 27/2-1992. Uit de stukken blijkt niet welke orgelmaker het heeft gedaan. Ook aangetroffen: envelop met stukken over Callantssoog.

Cavaillé-Coll.

- Foto speeltafel van een niet nader genoemd Cavaillé-Coll-orgel. Die moet nu in een andere map zitten. Ik weet het helaas niet meer (vO).

- Getypt vel met "Disposition de L'orgue-Cavallé-Coll (1890)" en eronder geschreven: v. Oortmerssen.

GO B 16, Sal 8, M 8, B 8, P 4, Fld 4, T 8.

Rec VdG 8, VxC 8, Fl octavin 4, Flh 8, Vxh 8, B-H 8, Octavin 2.

Ped Sb 16 (tr), Fl 8, Bass32 8, T 8 (tr).

Plattegrond met maten

Celle

- Boekje over orgel, nieuwbouw in oude kassen door Kleuker, met 3 oude stemmen (de frontregisters Man. 8', Rw 4', Ped 16'). Oorspr. orgel Harmen Kröger uit Minden. 27 stemmen. (Afwkomstig uit map Raalte).

Coimbra

- foto, Negatieven.

Culemborg, Hervormde Grote Kerk

- Foto, Negatieven.

Cuyck, protestantse Gemeente

(1830) Fotokopie Boekzaal 1830, I p 260.

(ca 1850) Aantekening uit Broekhuizen (geschreven) 1830 v.Hirtum, ook over RK kerk 1852.

sept '74 Bolt, "Het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Cuyck". Hierin o.m. 1829 (!) B.P.v.Hirtum, Hilvarenbeek, nauwelijks archiefgegevens, 1956 restauratieplannen Vente, inschrijvers De Koff, v.Vulpen en (de laagste) Clavaux, Rotterdam, die de revisie uitvoerde. Blijkt slecht werk te zijn geweest. Origineel zijn alleen: de kas, het klavier (deel), mech. lade, windkanaal, deel frontpijpen, Hp 8 (C-h), F 4 (C-H), Spf 2 (C-H). Uiterlijk vrijwel gelijk aan v.Hirtum-orgel te Eersel. Restauratievoorstel.

- Verschueren orgelnieuws 1772. Daarop aantekening Bolt.
- Correspondentie 1979 over overdracht adviseurschap van Bolt aan H.v.d. Harst.
- Negatieven.

Geïventariseerd 27/2-1992.

Dalem. Negatieven.**Dalen, Hervormde Kerk.**

- Foto's.

5/2 '69 Restauratieplan van Hendriksen en Reitsma, aanvulling 24/2. Zij willen disp.wijziging en toevoeging vrij pedaal.

28/3 '69 OC, VA. Twijfel aan plan H&R, die nog weinig ervaring hebben.

5/9 '69 OC. Nogmaals over H&R.

31/12 '69 Bolt wijst plan H&R af.

z.d. Bolt, kladaantekeningen.

Jan'70 Bolt: "Rapport + Restauratieplan betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Dalen": 1850 Scheuer, 1857 Van Oeckelen, uitbreiding met Bovenwerk, 1820 kleine werkzaamheden, 1946 schoonmaak door Bik.

Kas 1850, 1856 verhoogd (onderkas ingekort?). Verflaag 1920, daaronder vermoedelijk "porcelainwit", vleugelstukken Van Oeckelen.

Hman. P 8, P 16 dc, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, F 4 (12 cil.op), O 2, Co 5 st (door O op plaats Gh 2, 8' eng ged.), M 3,4,5 st, (O op pl. Flag 1).

Bovw. P 4, Hp 8, VdG (F), F 4 (6 spf), Gh 2 (van I), Flag 1 (idem, dc door Bik vern.?), Clar 8 B/d (doorsl).

C-f", C-d' (vernieuwd).

Mxt: C 2 1 1/3 1

f 4 2 2/3 2

f 5 1/3 4 2 2/3 2 (verbeterd: 8 5 1/3 4 2 2/3)

Aan dit stuk als aanhangsel toegevoegd het restauratieplan in overleg met Reil opgesteld febr.'70. Geen principiële wijzigingen aan instrument. Verder alle archivalia van beide bouwfases uitgetypt.

Z.d Anoniem. Restauratieplan: o.m. dc Flag die geheel niet past, vervangen.

11/3 '70 Bolt over offerte Reil (welke niet aanwezig is).

21/4 '70 Principeopdracht aan Reil.

22/11 '70 Aart van Beek. Verzoek om gegevens i.v.m. studie over Scheuer.

16/2 '71 Subs.toekenning.

11/12 '71 Bolt. Restauratie tot tevredenheid uitgevoerd. Flag 1 gereconstrueerd. Winddruk 32 graden (82 mm). Telescoophulzen aangebracht. Aan bovenzijde sponsels en leer aangebracht, onder sponsels en perkament, nieuw voetklavier naar Kuinre. Verder wat in eerder genoemde stukken is vermeld.

12/1 '72 OC, eindrapport.

20/2-72 P.R. v.Dijk, Utrecht. Verzoek om gegevens i.v.m. studie over v.Oeckelen.

- Negatieven.

Geïventariseerd 27/2 '92.

Dam Van Familie, Orgelmakers, Leeuwarden.

- Onduidelijk kladje Bolt: Van Dam orgels, Brakel, Kapel Charathe, Werkenwoude, Windesheim, Daarle (Dokkum)

Afkomstig uit map Zoelen:

Dantumawoude, Hervormde Kerk (Dantumawoude is een wijk in Damwoude).

8/7 '63 Concept schrijven aan B&T. Verzoek offerte betreffende restauratie Hinsz-orgel op te sturen naar Cor Edskes.

28/9 '63 Bakker & T. Omschrijving en Prijsopgave restauratie.

Hinsz 1776/77. P 8, Hp 8, O 4, Spf 4, Q 3, Wf 2, Mxt b 3 st, dc 4,5 st, T 8 b/d, Trem, Afsl, C-d'", aangeh.p.

15/10 '69 B&T. Nieuwe offerte. Het blijkt, dat de oude toonhoogte niet is veranderd, hoewel Edskes aanvankelijk met die mogelijkheid rekening hield.

20/4 '70 CRM, goedkeuring restauratie B&T/Erné op basis van nacalculatie.

- 15/8 '70 Principeopdracht aan B&T.
 5/6 '71 KV: Verzoek aan Bolt adviseurschap over te nemen na overlijden Erné.
 5/7 '71 Bolt schrijft aan B&T, dat hij er beslist niet mee accoord gaat, de laden te laten moderniseren. Dus beter verwarmingssysteem, anders bv.: nieuwe lade maken, de oude in een monumentenopslagplaats. De problematiek van het restaureren van historische windladen zal de komende tijd onderwerp van discussie zijn tussen orgelmakers en deskundigen.
- 6/12 '71 Bolt: De verwarming is waarschijnlijk niet de oorzaak van de scheuren in de lade. Daarom zullen met een speciaal apparaat metingen worden verricht.
- 28/1 '72 Bolt, definitieve opdracht aan B&T namens KV.
 1/2 '72 B&T. Schade aan lade door verwarming valt niet onder garantie.
 9/3 '73 B&T. Over meerwerk aan orgel- en balgenkassen.
 25/4 '74 CRM, goedkeuring gewijzigde begroting.
 29/4 '74 Definitieve opdracht restauratie orgel- en balgenkassen.
 15/5 '74 B&T. Tabel ladeboringen, cancelbreedten, ventielbreedten.
 (1974) Uitnodiging ingebruikneming op 31/10 '74.
 Z.d B&T Mensuurtabellen. De Quint heet hier Speelfluit. Samenstelling Mixtuur:
C	1 1/3	1	4/5	
c	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	
c''	5 1/3	4	2 2/3	2
- 20/11 '74 Bolt, eindoordeel: 1962 was C.Edskes adviseur, na diens overgang naar monumentenzorg L.Erné, na diens overlijden in 1971 Bolt. Orgel goed gerestaureerd. Relatieve vochtigheid mag niet beneden 60% komen. Laden: sponsels gerepareerd, perkament en dunne ringetjes, onder leer vernieuwd. Toonhoogte (1/2 toon te hoog) bleef gehandhaafd. Nieuw beleg ondertoetsen, nieuwe reg.naamplaatjes (naar die in Menden). In front zitten Cs, DS en F aan C-zijde, C,D,E,Fs aan Cs-zijde. Winddruk proefondervindelijk vastgesteld op 70 mm. Inscriptie in balg: "Johan Beckmeijer hefft diet gemaakt met sien consorten in 't jaar 1775 Groningen den 22 September".
- Foto's, Negatieven.

Geinventariseerd 27/2-1992. De dispositie is ook te vinden in het Erné-archief. In principe is die nog gelijk aan de door Knock genoemde.

DDR.

- Negatieven.

De Cocksdorp (Texel), RK kerk.

- Foto, Negatieven, ook een negatief met bijschrift "Tessel RK".

Dedemsvaart, Hervormde Kerk.

- 16/12 '69 OC aan KV, VA: J.van Loo, Zwolle 1870, restauratie W.v.Leeuwen, thans volgende disp.:
 Hw P 8, Hp 8, O 4, Opf 4, Q 3, O 2, Mxt 1 1/3'4-5 st, Sq 3 st (af g), Fag 16, T 8.
 Bovw P 8, Ged 8, F 4, Gh 2, T 1 3/5, Qf 1 1/3 (Nas uit '38), Cmb 2 st, Dlc 8.
 Ped Sb 16. 3 kopp, trem, C-f'', C-d'.
 Bolt schrijft erbij:
Hw	Bw
Q3 1955 Bourd	P8 C-c ged oud
Ssq 1955 co <i>wat betekent co?</i>	Ged8 oud\F4 oud
T8 nw	Gh2 1938
Mxt nieuw	Terts 1938 Nasard3
- Sb afkomstig van de oorspronkelijke B 16.
 VEKA slepen. Orgel in redelijke staat. *Wat is nu van OC en wat is bijgeschreven?*
 "Kenniss genomen hebbende van het contract dat destijds met de oergelmaker van Loo werd gesloten,"
 Bvw in neobarokke zij n omgebogen.
 Negatieve reactie op rapport Mulder en Plender en offerte Nagels.("een nieuweling op orgelbouwgebied", Wat hij voorstelt is vrijwel overall overbodig).
 Toevoegingen in handschrift Bolt:
 Sq opdringerig 2 2/3 2 1 3/5.
 Mxt. C 2, c 1 1/3, c' 2 2/3, c'' 4 2 2/3 2 1 1/3 1
- 17/7 '70 KV aan OC, Verzoek contact met Bolt. voorwaarden, Welke dispositie men wenst, normalisering klavieren.
 30/8 '70 Bolt aan KV. Bereid als adviseur U van dienst te zijn, als dat zin heeft daar de plannen t.a.v. het orgel en de keuze van een orgelmaker al tamelijk vast omljnd lijken te zijn.
 16/9 '70 Niet te veel veranderen. Herstel 1870 niet mogelijk. Ped. bv. 3 stemmen. Welke orgelmaker maakt een goede Bazuin?
 21/6 '71 Offerte Verschueren aan Bolt. Eerst vermelding bestaande disp. (als boven maar bij Fgt 16 toev. b/d en VEKA): Verbetering mechaniek, Ped. uitbreiden met Bz 16, O 8, evt O 4, opschuiven Sb, disp.wijziging: Bovw: 1 3/5 -> O 4, 1 1/3 -> N 3, Cmb -> Flag 2, Gh 2 -> Sfl 1, algehele herintonatie.

4 punten, onafhankelijk van elkaar uit te voeren:

1. verbetering mechaniek, intonatie Fg16 (dit zijn dingen die zeker moeten gebeuren)
2. Pedaal van 3 of 4 st. Bij Bz16 (gr.oct.halve bek.1.), O8, evt. O4, Sb opschuiven
3. disp.wijz. Bvw T $1\frac{3}{5}$ -> O4, Q $1\frac{1}{3}$ opsch. -> N $2\frac{2}{3}$ (Bolt bijgezet: vL), Cmb -> Flag2, Gh2 -> Sifl 1
4. algemene herintonatie, indien nodig en te zien hoeverre nodig.

- 18/9 '71 KV aan Bolt: Kosten te hoog: Dan maar geen Bazuin en Octaaf 4'.
 18/9'71 Bolt aan KV. Wel Bz (mensen horen dan duidelijk dat er wat aan hert orgel is gedaan en de mech. is er toch al)
 Disp.verbetering bv w evt uitstellen.
 28/10'71 VERSCH AAN KV. Binnenkort verwachten we een gebruikte goed passende Bz.
 7/12'71 KV aan Versch opdr. verb. mech. herint. Fg16, ped.uitbr. met O8 en O4 en Bz16 zonder pijpwerk.
 9/6 '72 Tekening Verschuieren met begeleidend schrijven.
 21/8'72 Verschuieren aan Bolt. Vernomen dat U orgel 25/8 gaat keuren. Van offerte slechts besteld: 1. Verbeteren mech. en herint. Fg16. 2. uitbreiding pedaal met 4 reg. zonder pijpwerk O4 en Bz.16

Oude versie:

- 21/8 '72 Verschuieren aan Bolt. Volgende werk verricht: Verbetering mech. en herintoneren Fg 16, Ped.uitbr. met 4 reg. zonder plaatsing O 4 en Bz, dispositiewijziging bov.w.
 30/10 '72 Bolt, eindoordeel betreffend herstel en gedeeltelijke uitbreiding. vakbekwaam en met zorg ...(ook de nieuwe reg. op bov.werk(!!!). Herstel mech. deel kan niet in de winter. Opmerking over bekleding ventielen in pedaal lade met schuimrubber.
 febr'73. Keuringsrapport OC Ook opmerking over schuimrubber op ped.ventielen. (Verschuieren antwoordt daarop, dat ze er goede ervaringen mee hebben).

Geïventariseerd 27/2-1992. Aanvullingen 28/10 '93.

Dedesdorf. Schnitger-orgel.

- Fotokopie (waaruit?) met metingen.
- Foto, negatieven.

Deil, Hervormde Kerk.

- Brief van C.J.Eilers, Deil, die om inlichtingen vraagt.

Delden, Hervormde Kerk.

- Fotokopie uit HO apr'70, p 108/09, afkomstig uit map Sliedrecht.

Delft, Oud-katholieke Kerk.

- z.d.? Boekje over geschiedenis kerk en orgel, ongedateerd, anoniem: 1722 Johannes Duyschot, 1743 overgeplaatst in nieuw kerkgebouw, 1867 nieuw orgel Witte. 1908 Fluit 4 wordt Celeste (Spit), 1979 Celeste wordt Fluit 4 (De Graaf, Leusden).
 1986 Correspondentie over wat klein onderhoud door De Graaf. Bolt is er een keer bijgehaald.
 • Foto.

Geïventariseerd 28/2-1992.

Den Burg (Texel), Hervormde kerk. Foto, Negatieven.

Den Helder, Doopsgezinde Kerk.

- 1863 Fotokopie Helderse en Nieuwedieper Krant 1863 21ste jaargang, nr 75 (do 17/9). Bericht ingebruikneming orgel op zondag (13/2 dus) en uitvoerig verslag van C.M.Philbert van door Flaes/B gebouwde orgel.
 mei'73 Fotokopie "De Mixtuur" nr 10 (mei'73), hierin afschrift uit vorige.
 Z.d J.v.d. Molen, "Verantwoording van de herstel- en opbouw werkzaamheden aan het orgel van de Doopsgezinde Kerk te Den Helder".
 1863 Flaes & B.,
 Hman P 8, O 4, O 2, Q 3 (c), Co 4 st.
 Bovm Hp 8, Sal 8, Rf 4, koppel, aangehp, magbalg. (geen klav.omvang genoemd)
 Later toegevoegd Ped Sb, VxC op II (beide pneum), Q 3 -> Dubbelfl 8, toev Trem. In '75 is allerlei werk verricht o.m. verv. VxC door 1 1/3 (kennelijk door v.d.Molen).
 3/9 '82 Reactie Bolt op offerte Vermeulen, Alkmaar (die er niet is). Beter pneumatisch pedaal handhaven (in zekere zin historisch) dan moderne elektrische tractuur.
 9/12 '82 Subsidie-aanvraag.
 1/2 '84 WVC. Orgel als monument te kwalificeren, als de oorspronkelijke toestand in principe wordt hersteld en het ped. mechanisch wordt gemaakt. Nog geen subsidie.
 3/5 '84 Vermeulen, Alkmaar. Offerte. Hierin diverse ongerijmdheden, door kanttekeningen Bolt verbeterd.
 7 '6 '84 B&T. Idem
 15/11 '85 Aan Bolt. Besluit de restauratie niet door een erkende orgelmaker te laten verrichten. Geen beroep meer op Bolt als

adviseur, dit alles wegens geringe kans op subsidie.

Geinventariseerd 28/2-1992.

Den Helder, Oud-Katholieke Kerk.

Stukken afkomstig uit map Ravenswaay met gegevens over de orgels van de Oud Katholieke Kerk te Den Helder.

- Stuk, opgesteld door S.W.J. Schade van Westrum, hieruit:
 - 1837 3de kerkgebouw, orgel geplaatst en gerestaureerd door Johannes Henricus Overdieck, Amsterdam.
 - 1889 door Spit vervangen door een (ook) in 1837 door Swarts, Anholt vervaardigd instrument.
 - 1890 vorige orgel verkocht aan Herv. Gemeente Ravenswaay.
 - 1933 Swarts-orgel opgeslagen en later verwerkt in het Sanders/Blank-orgel in de Mattheuskerk te Utrecht. Het had in 1837 deze disp:
 - I P 8, Fltr 8, B 8, O 4, So 2, Q 3, F 4, T 8 b/d.
 - II VdG 8, B 8, P 4, Fld 4, O 2. Ventiël, C-g", aangehp C-d.
 - 1933 vervangen door Witte-orgel uit 1886, vervaardigd voor de Oud.Kath. Kerk te Oudewater:
 - I. C-f" P 8, Rf 8, O 4, F 2 II. F 4, Violon 8, Hp 8, Klavk, Aangehp C-h.
 - 1943 kerk op last Duitsers afgebroken. Orgel naar zolder Oud-Kath. kerk te Haarlem, 1952 in die kerk geplaatst en vergroot.
- 4de kerk noodgebouw met een harmonium.
- 1956 5de kerk Hierin kwam een Witte-orgel uit 1871:
 - P 8, Rf 8, O 4, Q 3, Wf 2, II V 8, Cel8 (c), Hf 8, Fltr 8, Rf 4. Ped Sb 16. 3 kopp, nieuw front.
- Foto Swarts-orgel met aantekening: 2de orgel Oud Kath Den Helder, 1889 geplaatst. Mattheuskerk Utrecht Sanders 1957. Pijpwerk en windlade bewaard.
- Schade van Westrum: Aanvulling op eerdere gegevens op grond van Broekhuizen (opgave S. Zwart). Eerste orgel afkomstig van "De drie bonte Kraayen", Amsterdam. Over dit gebouw: 1666 of eerder RK schuilkerk, sinds 1707 Oud-Kath., 1837 onherstelbaar bouwvallig geworden, orgel ging naar Den Helder, kerk 1909 afgebroken.

Aanvullingen (vO):

In werkljst Witte ander verhaal orgel 1886: pijpwerk verwerkt in o.m. Doorn, Herv.K. en Beverwijk Maranathakapel.

Het Witte-orgel uit 1871 niet in werkljst Witte.

Het orgel uit "De drie bonte Kraayen" bevindt zich thans te Ravenswaay en wordt gedateerd ca 1680-1700.

Den Helder, Vrijgem.Geref.K.

Foto met disp. afkomstig uit map Vlaardingen:

Fonteyn-Gaal, adv. Houtman en De Ru, mech.

I. P 8, Hp 8, O 4, Mxt 2'3-4 st. II. Holqdn 8, Rf 4, P 2, Dc 8.

Ped. Sb 16 Bp 4. 3 kopp.

(stuk niet ingevoerd: was al aanwezig in archief).

Den Hoef, kerk niet genoemd.

Mixtuursamenstelling genoemd in rapport Broek en Waterland (ter vergelijking):

C	1 3/5	1 1/3	1	1
c	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3
c'	4	2 2/3	2	1 3/5

Den Hoorn R.K kerk. Foto.

Deventer, kerk niet genoemd. Negatieven.

Deventer, Hervormde Bergkerk (St.Nicolaaskerk).

Het orgel wordt intensief gebruikt als lesinstrument voor de muziekschool, wordt door de gemeente beheerd, maar is officieel eigendom van de Hervormde Kerk.

9/11 '70 De Koff offerte, betreffende demontage en evt. weer opbouw orgel en overige correspondentie 1970-71 (aanvankelijk nog met Herv. gemeente) over demontage door De Koff.

Jan'70 Bolt "Rapport betreffende het orgel in de Bergkerk te Deventer", daarin uitgetypt alle archiefstukken:

1841-43 Johann Heinrich Holtgräve, gekeurd door de organist der Grote Kerk C.A.Brandts Buys, verving orgel, dat in 1639 was vermaakt door de Gebr. Arnholt en Tobias Baders.

1866 reparatie door Hermannus Gerhardus Holtgräve (zoon vorige).

1889 voorstel Van Oeckelen gelukkig niet aangenomen.

1948 Sanders nieuwe Trompet (Van Oeckelen?) en Fagot 8, nieuw pedaalklavier.

Beschrijving toestand orgel:

Laden C-f", hoofdwerk 2 laden, rugwerk 1. Systeem Holtgräve voor ventielen.

Mechaniek: Er zijn wat Laukhuff-onderdelen.

Kas: Beetje worm, bruine kleur, oorspronkelijk wit met goud. volgens contract zou Baders-kas worden gebruikt. Dit lijkt niet te zijn gebeurd.

Stemming 1/2 toon te hoog, mogelijk iets te hoog door stemrichtingen.

M a n u a l		R u g p o s i t i e f	
Prestant 16 vt	C-G grenen	Prestant 8 vt	gr. in front
Bourdon 16 vt	C-h Noors vuren	Salicionaal 8 vt	conisch
Octaaf 8 vt	C-H grenen	Roerfluit 8 vt	C-H Noors vuren
Holpijp 8 vt	Baders 1)		oorspr. Holpijp nu op Man.
	oorspr. Roerfl. nu op Rugw	Open plaats	voor Fl. travers 3 (!) vt
Cornet 5 sterk	8' gedekt	Octaaf 4 vt	
	c'-e' op lade, rest op bank	Open Fluit 4 vt	
Octaaf 4 vt		Octaaf 2 vt	past in rooster Qnt 1 1/3
Gemshoorn 4 vt	XVI-XVII	Quint 1 1/3 vt	(De Woudfluit?)
Quint 3 vt	groot octaaf oud	Gedektfluit 4 vt	10 kl.open C-A 1889?
Octaaf 2 vt		Open plaats (voor Mixtuur 3 st)	
Mixtuur 4 st		Dulciaan 8 vt	origineel
	C 2 1 1/3 1 2/3	Fagot 8 vt	nieuw
	c 2 2/3 2 1 1/3 1		
	c' 4 2 2/3 2 1 1/3		
	c'' 8 5 1/3 4 2 2/3		
Fagot 16 vt	stevens eiken		
Trompet 8 vt	nieuw		

1) Baders inscr. een kwart lager (h" op e" etc.)

C-f", aangeh.p C-d'.

- z.d. Kladontwerp voor voorgaande en aantekeningen (twee in verschillende hand) betreffende indeling registerknoppen:
Fl.trav 3	Mxt 4 st	O 2	Rf 8
Opf 4	Q 3	Gh 4	O 4
O 2	O 4	Co 5 st	Qf 1 1/3 (4)
Mxt 3 st	Hp 8	O 8	Wf 4 (2)
T 8	B 16	P 16	Fag 8
Ventiel	Sperventiel	Kl.koppel	Sperventiel
Sal 8	T 8	Fag 16	P 8
(RW)	(MAN)	(MAN)	(RW)
- 15/2 '71 Bolt: Demontage voltooid, binnenwerk in de kerk zelf.
- 7/6 '71 Blank. offerte, gericht aan Bolt voor levering 5 st. positief "afwerking intonatie in de kerk", het kan dus niet voor Bolt privé zijn bedoeld, maar voor een kerk. Welke dat is, blijkt nergens uit.
- 8/6 '71 Flentrop, die levertijd opgeeft.
- 11/6 '71 Verslag bespreking. Problematiek (muziekschool): Stemming 1/4 toon te hoog. Oud ped.klavier niet geschikt voor moderne muziek.
- 1971 Correpondentie over keuze orgelmaker: Flentrop en Metzler hebben te lange levertijd.
- 27/10 '71 Offerte Blank, restauratie en uitbreiding met vrij pedaal.
- 15/9 '72 Gemeente Deventer aan CRM en monumentenzorg: In principe komt er subsidie, etc.
- 5/1 '73 CRM: uitstel subsidie.
- 25/2 '73 Arch.bureau Heineman: Er is in de Bergkerk ingebroken. Schade aan snijwerk en pijpen.
- 7/3 '73 Bolt, reactie hierop. Orgel moet direct naar Herwijnen worden overgebracht (eerst was gedacht aan de Lebuinustoren, maar de brandweer stond dit niet toe). Echter: Op 12/11 '74. schrijft Wiersma dat het orgel zal worden geplaatst in de ruimte tussen de 2 torens van de Bergkerk.
- 9/7 '75 OC vraagt Bolt om inlichtingen.
- 20/1 '75 Bolt zend aan OC een overzicht van alle stukken in zijn dossier: Hij wist niet, dat het orgel nog steeds in bezit was van de Herv.kerk en voor 50 jaar afgestaan in bruikleen aan de burgerlijke gemeente.
- 19/4 '77 Blank, offerte. Weer komt de ongunstige opslag der onderdelen ter sprake. Eind'77 volgt de opdracht.
- 9/12 '78 Bolt aan B&W Deventer over eventuele uitbreidingen, opvullen lege plaats in rugwerk, oorspronkelijk bestemd voor een 3 st. vulstem in het rugwerk en vrij pedaal van 4 stemmen, waarvoor toevallig veel ruimte beschikbaar is.
- 16/12 '78 Elly Kooiman, docente aan de Muziekschool, onderstreept de wenselijkheid tot aanbrengen van het vrije pedaal.
- z.d. Fotokopieën van 9 pagina's aantekeningen betreffende inscripties en mensuren.
- 20/4 '79 Blank, prijsopgave vrij pedaal.
- Eind'74 Correspondentie over eventuele uitbreiding met Mxt Rugw, wat aanvankelijk geweigerd werd.
- Klad aantekeningen.
- 16/1 '81 Bolt, zeer gunstig eindoordeel. Wijzigingen uit 1948 ongedaan gemaakt. Na rijp beraad is besloten de slecht gemaakte en slecht functionerende oorspronkelijke mechaniek te vervangen door nieuwe in 19de eeuwse stijl. Mixtuur toegevoegd op één der open plaatsen op het rugwerk, vrij pedaal (nog) niet.
- Negatieven.
- Jan'81 Bolt, dispositie en invullijst, geschreven. De disp. blijkt nu a.v. te zijn:
Man. als in rapport, Tr 8 is nu van Blank.
RP P 8, Sal 8, Rf 8, op.pl (Fl tr), O 4, Opf 4, Qf 3 (F 4 van v.Oeckelen), O 2, Wf 2, Mxt 3 st (Blank), Dlc 8, T 8

(Blank).

Toonhoogte 445 onveranderd.
Veel geïntoneerd wegens beschadigingen.

- Negatieven.

Geïntariseerd 28/2-1992 en 19/1 '94.

Deventer, M. van, orgelmaker.

- Zie aantekeningen over Hoogkeppel en Schaik in map Schoorl

De Weere, Rooms Katholieke Kerk.

- Negatieven.

De Wilp, Hervormde Kerk.

- Fotokopie uit De Mixtuur nov'77. Artikel: De orgels van de voormalige Doopsgezinde Kerk te Hoorn. Foto van een orgel, dat zich nu in De Wilp bevindt, uit de Doopsgezinde Kerk te Hoorn, afkomstig. Vermoedelijk J.M.Gerstenhouwer 1809, ombouw H.Knipscheer I 1831, in 1870 aldaar vervangen.

Afkomstig uit map Vreeland:

Diemen, Hervormde Kerk.

- Fotokopie uit "De Mixtuur" nr 24. Bijgeschreven bij Rf 4: Mogelijk voor fl 2', ped bij te bouwen 16' en 8'.
- 12/12 '80 Prijsofgave Flentrop: 1866 P.Flaes.
Hm P 8, O 4, Q 3, O 2, Co 4 st. Bovm Hp 8 Sal 8 Rf 4. mank, aangehp, C-f", C-d'.
Hij stelt voor: F 2 bij op Bovw, en mech. B 16 achter orgel, reconstructie lofwerk.
- Z.d Prijsofgave Flentrop betreffende restauratie en uitbreiding "van het Flaes-orgel, dat voorheen in de Hervormde Kerk te Diemen stond", niet gelijkkluidend aan vorige, maar niet wezenlijk verschillend daarvan.
- Tekening orgel.

Geïntariseerd begin '92 en 11/11 '93.

Dieren, Hervormde Kerk.

- 17/2 '67 Reil, offerte.
- 13/3 '67 Bolt aanvaardt adviseurschap, plan Reil waarschijnlijk nog wat te wijzigen.
- 31/3 '67 OC, VA (onvolledig door ernstige beschadiging). Orgel Leichel.
Hw. B 16, P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, Mxt 3 st, T 8 b/d.
Ondpos Ged 8, P 4, Sal 8, Rf 4, Gh 2.
Ped Sb 16, O 8 (hout), Vcel 8 (idem).
Vent, C-f", C-d', 2 kopp.
Op alle laden 2 open plaatsen.
Geen bezwaar tegen het door Reil in zijn offerte voorgestelde plan (restauratie en disp.verbetering). Nader overleggen met Bolt.
- 11/4 '67 Nieuwe offerte Reil, daarna nog wat heen en weer geschrijf, wat er wel en niet moet gebeuren, o.a. 3/11, waarin Bolt voorstelt geen nieuwe Sesq maar een Cornet te plaatsen.
- 13/12 '67 Mensuren, Reil, daarbij kladje Bolt met enige mensuren van Haarlem, Marienhafte, Silbermann, Cappel.
- Programma ingebruikneming 25/4 '68 gerest. orgel met disp.:
I. P 8, B 16, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, Flauto traverso 4, Sq 2 st, O 2, Mxt 3 st, T 8 b/d.
II. P 4, Ged 8, Sal 8, Rf 4, Gh 2, N 2 2/3, Fag 8.
Ped Sb 16, O 8, Opf 4. 2 koppels.
- 17/6 '68 (kennelijk Bolt: niet te zien door beschadiging), eindoordeel: Nog enkele zaken moeten in orde worden gebracht. Ondanks verschuiving in Mixtuur is de klank nog te dik, gevolg van de zeer wijde mensuren van het prestantenkoor. 4 nieuwe reg. Sq, Gedf 4, Nas, Fag.
- 27/6 '68 OC. Eindrapport (ook ernstig beschadigd): F 4 en Fag 8 nieuw.

Geïntariseerd 28/2 '92, aanvullingen 11/11 '93.

Dieren, Hervormd/Gereformeerde Ontmoetingskerk.

- 2/7 '68 OC, VA . 1 klaviers orgel 8 a 9 stemmen in acoustisch problematische kerk. Adviseur te benoemen: Bolt behandelt ook al het Leichel-orgel in de Herv.kerk Commentaar op offertes van Pels/vL, v.d.B&W, Reil, v.Vulpen. (De offertes zelf zijn niet aanwezig).
- 30/1 '69 Reil, nieuwe offerte. 2 mogelijkheden: 1. Hoofdw, Borstw, Ped, 2 klav. op 1 lade.
Z.d 2 tekeningen Reil.
- (24/3 '69) Verslag bespreking 24/3 '69 over plaats orgel: Orgeldeskundigen en -bouwer willen orgel niet in "schelp". Toch aldus besloten.
- 1/4 '69 Opdracht Reil.

- 19/6 '69 Reil, nieuwe offerte.
- 18/11 '69 Bolt aan Reil, enkele Mixtuursamenstellingen. Verder enige ontboezemingen: waarom geen mechaniek met benaaide oogjes, pedaal in oude vorm?
- 16/10 '70 Bolt, orgel voltooid, klank boven gemiddelde peil hedendaagse orgelbouw, dank zij oriëntatie aan oude orgels: hoger loodgehalte, geen kunststoffen, minder starre windvoorziening.
- (10/10 '70) Programma ingebruikneming op 10/10 '70. Hierop dispositie:
I. P 8 b/d, P 16 dc, O 4, Mxt 3-5 st b/d, Co 5st dc. II. Ged 8, F 4, Q 3, O 2.
Ped Sb 16, 3 kopp, Trem. Klav.omvang niet genoemd, ook niet in de offertes.
- Z.d (wegens beschadiging doorslag) OC, eindrapport, gunstig op een punt na: te veel geklepper der mechaniek.
- 1971 Correspondentie over geklepper der mechaniek en een spiegel die niet instelbaar was.

Geïnterviewd 28/2-'92 en 11/11 '93. De inhoud bevond zich oorspronkelijk samen met die van de vorige rubriek in één map.

Dinteloord, Gereformeerde Gemeente.

- Fotokaart Leeftang orgel 1984, afkomstig uit map Ede, De Ark met dispositie:
C-g" P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 2'3st.
"Nevenwerk" Hp 8, Gedf 4, Wf 2, Sq 2 st 2 2/3 1 3/5, Hob 8.
Ped C-f B 16, Ged 8, Qd 4. 3 kopp, Adv. Arie J.Keyzer.
- Fotokaart Leeftang-orgel met dispositie, afkomstig uit map Middelburg, Thomaskerk. Gezien de aanwezigheid van de andere kaart moet het een tijdelijk orgel zijn geweest:
I. Hp 8, P 4, GedQ 2 2/3, Mxt 2 st. II. Rf 8, Gedf 4, O 2, Trem.
Ped Sb 16, 3 koppels, beide man 8' gecombineerd C-g.

Dirkshorn. Negatieven.

Doesburg, Lutherse Kerk (Gasthuiskerk).

- Febr'69 Bolt, Beschrijving van het orgel in de Evangelisch Lutherse Kerk te Doesburg.
1845 Naber, gerestaureerd 1912.
P 8 (C-E ged), Hp 8, Fltr 8, O 4, Fld'am 4, Qf 3, Wf 2, G 8 (op pl. Co), T 8 bd (op pl. Dlc bd), 2 originele keilbalgen, C-f" aangeh.p. C-f.
Restauratievoorstel: technisch herstel, frontpijpbehandeling, herstel dispositie.
- Losse aantekeningen Bolt.
- 19/2 '69 Prijsopgaaf Blank.
- Z.d Blank tekening.
- 1969 Correspondentie over verwarmingsproblemen, 20/10 berust Bolt bij een heteluchtverwarming, 1/4 '70 idem ministerie.
- (1970) Uitnodiging ingebruikneming der kerk op 22/11 '70. Bolt speelde niet.
- Foto's.

Geïnterviewd 11/3 '92, aangevuld 17/11 '93. Er is geen eindrapport.

Telefoonnotities van ene De Winter over verwarming in andere kerken: Silvolde RK, Assendelft Geref. Opstandingskerk, Breda RK St.Anna naar mappen van betreffende plaatsen overgebracht.

Doesburg, Remonstrantse Kerk, Het Fraterhuis, kabinetorgel.

- Z.d Anoniem, doorslag, kennelijk samenvatting 1969 van beoordelingsrapport van Bolt betreffende het kabinetorgel van de Heer Venema te Den Boer, apr'69.
- 27/3 '70 prijsopgave Blank, die het orgel inmiddels al heeft overgeplaatst.
- Apr'70 Bolt, Beschrijving van het kabinetorgel in de Remonstrants Gereformeerde Gemeente te Doesburg.
Aangekocht 1969 van R.Venema, Ten Boer, gebouwd ca 1740-70.
Hp 8 b/d, P 8 dc, F 4 b/d (dc Rf), Q 3 dc (afwijkende makelij), O 2, Gh 2
Pijpwerk gaaf, originele windlade C-c", kast 1899 gewijzigd, harmoniumklavier, waarvan cs"-f" met koppelsysteem speelbaar gemaakt. Harmoniumknoppen. Restauratieplan Blank.
- 9/5 '78 Subsidietoekenning.
- 30/6 '80 Tekening Blank.
- 13/ 8 '80 Blank, nieuwe offerte en een nieuwe tekening.
- 20/ 8 '80 Bolt, concept aanvraag tot meer subsidie met begeleidend schrijven (18/8): Gierveld heeft onlangs een kabinetorgel ontdekt en gekocht, dat vrijwel identiek is aan dat te Doesburg Kas had rijkere ornamentiek, dan aanvankelijk verondersteld.
- Sept'81 Bolt, aantekeningen over orgels Castricum, Gierveld, v.d. Hooven.
- 6/19 '81 Blank (doorslag), gebouwd tussen 1755 en '60, vermoedelijk door P.Müller, korte beschrijving en metingen. Gelijkenis met Den Haag kapel Jakobskerk, Haarlem, Coen Cusershuis en orgel van Gierveld. Kas geheel nieuw, getrouwe copie van Vleuten. P 4 is iets nieuwer, maar naar metingen van O 2 gemaakt.
- 10/10 '81 Eindoordeel Bolt met niets dan lof, o.m. betreffend het nieuw maken van de kast in rococostijl.
- z.d. "Het kabinetorgel van de Remonstrantse Gemeente te Doesburg", stencil, beschrijving toestand na restauratie.

- Negatieven.

Doetinchem, Gereformeerde Gemeente.

- 28/7 '83 Offerte v Vulpen betreffende vergroting van het door hun in 60ger jaren geleverde instrument, i.v.m. vergroting kerkgebouw.
- 14/ 8 '85 Oordeel Bolt over het orgel en wat wel en niet moet gebeuren.
- 3/4 '86 Nieuwe offerte vV.
- 27/12 '86 KV: Voorlopig alleen verplaatsing van het orgel.

Geïventariseerd 11/3 '92, aangevuld 17/11 '93.

Doezum. Negatieven.

Dokkum RK Kerk. Opgave Broekhuizen (via Dorgelo).

Dokkum, Gereformeerde Noorderkerk.

Afkomstig uit map St.Johannesdga:

- 7/4 '75 Opgemaakt te Heerde (Reil dus). Omschrijving werkzaamheden betreffende restauratie en overplaatsing van dit instrument naar de Geref. Zonnebrinkkerk te Winterswijk.
- z.d. Aantekeningen, waarschijnlijk over dit orgel. Er staat ergens: Talstra orgel 1872.
- 2 foto's, Negatieven.

Het orgel is van Van Dam. Deze overplaatsing is niet doorgegaan, ook in St.Johannesga is er sprake van geweest, zie aldaar. In Winterswijk kwam een nieuw Pels/vL-orgel. Van het orgel in Dokkum heb ik zelf in jan.1974 een beschrijving gemaakt. vO.

Dongen, Hervormde Kerk.

- Z.d KV en F.Jespers en J. de Schipper, Voorstel voor een beperkte reconstructie van het orgel in de Ned. Herv. Laurentiuskerk te Dongen.
- 1858 J.J.Vollebregt plaatst orgel (Boekzaal 1858), 1 klavier, aangehangen pedaal.
- 1928 Dak kerk ingestort. Kas verloren gegaan. "Pijpwerk was veilig gesteld".
- 1952 orgel Spiering met pijpwerk voormalig orgel in een "bestaande kas".
- 1961 orgel slecht, opdracht restauratie Blank. Weer bijna gehele vernieuwing.
- P 8 (deel V/B), B 12 (typefout? V/B), Sal 8 (C-B uit Hp, rest V), Hp 8 (V), O 4 (V, 7 p nw), F 4 (V), O 2 (nw met wat ouder fabr.p.) Q 1¹/₃ (idem), T 8 (res). Klav.omvang niet genoemd.
- Plan reconstructie (naar Wissenkerke en Geertruidenberg), Nh 2 en Co i.p.v. Oct 2 en Q 1 1/3.
- 26/11 '85 OC, VR, kas niet acceptabel, lade en mechaniek vrijwel geheel vernieuwd (balansklavier), pijpwerk momenteel niet te inventariseren. Vermeulen Weert heeft nog wat Vollebregt-pijpwerk liggen, dat misschien is in te passen.
- Z.d. Anoniem. Dongen Ned.Herv.Kerk. Nogmaals historie en te verrichten werkzaamheden.
- 4/3 '85 Offerte Nijssse.
- Apr'86 Offertes De Graaf en Vermeulen, Weert.
- 23/4 '86 Reactie Bolt op de offertes. Eerst nog oriëntatie nodig naar werk van Nijssse. Als Nijssse zal worden gekozen, zal een zo intensieve begeleiding nodig zijn, dat zijn honorarium als adviseur dan per uur berekend zal moeten worden.
- 1985-86 Verdere stukken over restauratieplannen; De Graaf en Vermeulen, Weert hebben prijsopgaven gedaan.
- 23/5 '86 Provinciaal College van Toezicht: Geen toestemming tot aanschaf "electronisch orgel".
- Niet verzonden rapportageformulier OC over herstel Vollebregt-orgel.

Geïventariseerd 11/3 '92, aangevuld 17/11 '93. Uit de stukken blijkt niet, wat er daadwerkelijk is gebeurd.

Donkerbroek, Hervormde Kerk.

- (ca 1850) Fotokopie Broekhuizen J2 (Jutphaas RK).
- 2/3-1867 Fotokopie nota Maarschalkerweerd, betreffende o.m. vernieuwing klavier.
- Jan'78 Bolt. Het Orgel in de Hervormde Kerk van Donkerbroek (Fr), getypt.
- Orgel afkomstig uit RK Jutphaas, verwant aan werk van Peter Mn der Jungere: lab.lijn tussenvelden, frontpijpen met spitse labia. Verschil: ronde zijtorens. 1879 orgel, dat te klein was voor de grote nieuwgebouwde kerk, verkocht aan Donkerbroek. VdG op plaats Sq. Ook grote gelijkenis met Schoorl: hier Co i.p.v. Sq. Hier wel Cs aanwezig.
- CD-c", geen pedaal.
- P 4, VdG 8 (i.p.v. Sq), B 8, F 4, Qf 3, O 2, Trtn dc, Mxt 3 st.
Mixtuur:	C	1	2/3	1/2	
	d	1 1/3	1	2/3	<--- bijgeschreven: wordt cs.
	cs'	2	1 1/3	1	
	cs"	2 2/3	2	1 1/3	
- Tertiaan: cs' 1 3/5 tamelijk wijd.
- Klavieren vermoedelijk origineel
- Restauratievoorstel.
- 8/2 '78 Bolt schrijft over een offerte De Graaf (die niet aanwezig is) en over subsidie(on)mogelijkheden.

- 16/1 '80 B&T, prijsopgave.
(1983) Fotokopie artikel Jespers "Vragen rond Verhofstad" (De Mixtuur juni'83).
- 12/7 '84 OC, VR. Waardevolle orgel van Petrus Verhofstad (!) in uitermate slechte staat. Voorfinancieren!
- 11/ 8 '84 A.v.Beek schrijft over hetgeen hij aan het pijpwerk heeft gezien.
- 17/ 8 '84 Nieuwe prijsopgave B&T.
- Sept, okt'84 Correspondentie, waaruit blijkt dat B&T de opdracht hebben gekregen.
- 8/1 '85 Subs.toekenning.
- 14/5 '85 Brief van Ir A.H.Vlagsma aan Bolt: T. Snoeier, organist te IJsselmuiden heeft ontdekt, dat het orgel aldaar door Zwier van Dijk is gekocht van de Lutherse Kerk te Utrecht en door hem 1885 in IJ. geplaatst. Hij wil graag menuurvergelijk.
Verder schrijft V. dat hij wat archiefonderzoek heeft verricht in Jutphaas: Eerste rekeningen 1818, onderhoud Meere, later H.Lindsen, sinds 1857 Maarschalkerweerd, 1875 plaatst hij het over naar de nieuwe kerk. 1879 nieuw orgel Maarschalkerweerd (in uit Amsterdam afkomstig kas), hij merkt verder op dat in 1723-42 een broer van M.Verhofstad pastoor was in Jutphaas en wijst op allerlei overeenkomst tussen kas en pijpwerk van de orgels te IJsselmuiden, Schoorl, Culemborg en Donkerbroek.
- 21/3 '86 Bolt, besluitenlijst 7/3 '86: Windlade restaureren in historische vorm. VdG (die op plaats 3 st Sq of Co staat) blijft (in 1879 of 1916 als ouder register geplaatst), terugschuiven (expressions dicht). Details klaviatuur herstellen (naar Schoorl). Balgen blijven op hun plaats.
- Correspondentie over schilderen der kas en kleuronderzoek.
- 25/6 '86 B&T, 15 Mxtpijpen moeten worden verlengd.
- 19/12 '86 Programma ingebruikneming.
- 22/12 '86 Bolt. Gunstig eindoordeel. Zangrijke en intensieve klank behouden gebleven. Besloten frontpijpen te polijsten, niet foeliën. Mixtuur herschikt. Nieuwe bakstukken en nieuwe ebben boventoetsen naar model Verhofstad, zoals Flentrop heeft gedaan in Schoorl. "Tevens hoop ik dat door verwijdering van de absorberende moderne vloerbedekking de huiskamer, ook in akoestisch opzicht weer kerk mag worden".
- 7/1 '87 OC Eindrapport (A.van Beek en Kl.Bolt). Onderschrijving der door Bolt genoemde "visuele verontreiniging" van het fraaie kerkinterieur. Naar wij van Bolt vernamen is de huiskamervloerbedekking verwijderd. Viola di Gamba gehandhaafd.
- Z.d., anon Stencil "Het orgel van Donkerbroek". Orgel nu op grond van factuur aan Verhofstad toegeschreven. Nu staat er oorspronkelijk Co, Mxt.
- Negatieven.

Inventarisatie 11/3 '92. Opmerking (vO): De dispositie die Broekhuysen geeft, wijkt wel erg af!

Doornbos J., orgelmaker. Zie Meijer.

Dordrecht, Bonifatiuskerk. Foto.

Over plannen het in Etten-Leur te plaatsen: Zie aldaar RK Lambertuskerk. Aldaar ook fotomontage.

Dordrecht, Museum Mr S. van Gijn, kabinetorgel.

- 29/11 '67 Offerte Fama/R betreffende restauratie.
- 15/1 '68 Bolt. Reactie op offerte. Hij vraagt nog wat gegevens, omdat hem in het museum niet genoeg tijd was gegeven voor zijn onderzoek. 29/1 '68. Antwoord op zijn vragen.
- z.d. Losse aantekeningen.
- Jan'68 Bolt. "Beschrijving van het kabinetorgel te Dordrecht", waaraan toegevoegd prijsopgave Fama en Raadgever te Utrecht:
1785 J.Geerkens Dordrecht. Op mag.balg, 2 schepbalgjes en windkanaal na vrijwel geheel in originele staat.
Bas Hp 8, F 4, P 2, O 1. Dc P 8, Hp 8, F 4, Q 3, P 2. Ventiel. C-e".
Stijl Louis XVI.
Offerte F&R met commentaar: geen verende sleepconstructie, geen invoeren mechaniek, lekke houten pijpen beplakken (niet uit elkaar nemen).
- 26/4 '68 Subsidieaanvraag. 4/9 '68. CRM. Gunstig antwoord daarop.
- 10/6 '70 Oussoren schrijft aan F&R en aan museum. Hij is zeer ontstemd over het feit dat F&R zonder nader overleg met Bolt of Rijksadviseur aan het werk is gegaan en ingrepen aan het kleppenmechanisme heeft verricht. Reacties daarop.
- 27/11 '70 Bolt, eindoordeel: Kritiek t.a.v. kas en ventielen. B. was er als adviseur te laat bij gehaald. Klank goed bewaard, c.q. hersteld.

Geïnteriseerd 12/3 '92, aanvulling 21/6 '94. In een brief van Fama/R aan Bolt in map Zoutkamp wordt de kwestie "Dordrecht" aangeroerd.

Dordrecht, Oud-katholieke Kerk H. Maria-Maior.

- datum? "1843-1983 - 140 jaar kerkgebouw van de Oud-katholieke parochie Maria Major te Dordrecht", J.Spaans.
- 10/10 1842, Contract Kam en v.d.M. (fotokopie)
- 10/9 '84 J.Spaans. "Onderzoek naar de orgels in de Oud-katholieke Parochie van de Heilige Maria Maior te Dordrecht".
- 9/4 '89 J.Spaans, "De orgels in de Oud-Katholieke kerken van Dordrecht", Samenvatting van dit stuk en het vorige:

Citaten Van Eem, Broekhuizen en vtK.

18de eeuwse orgel in de kerk van de H.Maria Maior, genaamd "Het Kruis" zie Van Eem.

1842 afbraak kerk, orgel, dat in 1799 en 1822 (?) door Geerkens was gewijzigd, gekocht door "Afgescheidenen van 1834", later Geref. Wilhelminakerk. Aldaar tussen 1911 en 1920 nieuw pneumatisch orgel. Oude front en achterwand met registergaten nog aanwezig.

1844 Kam en v.d. Meulen, nieuw orgel. Gunstig rapport door Samuel de Lange. vtK noemt Fl 4 op Bovenwerk ten onrechte, Broekhuizen niet.

1919 Maarschalkerweerd wordt gevraagd een orgel te bouwen, zoals in de Remonstrantse kerk te Dordrecht. Zijn commentaar: Het is te groot.

1939 Nieuw orgel Sanders, elektrisch bediende sleeplade. Door een artikel in OB 10de jaargang nr 5 '67 werd duidelijk, dat het Kam-orgel was terecht gekomen in de Hervormde Kerk te Gieteven in Drenthe.

1984 Terugkeer. Frontpijpen waren weg. Oude front nog in Dordrecht. Het Sanders-orgel ging naar de Geref. Kerk te Ruinerwold-Kockange, voorzien van het front, dat Sanders had gemaakt voor Gieteven. Van Eeken en Van Buuren kregen toestemming van Wiersma, dit te doen op grond van het goede resultaat van hun nieuwe orgel in de Vrijgem. Geref. Kerk te Leusden.

Dispositie (schrijft Spaans B i.p.v. H?):

M a n u a l

Prestant 8 vt	C-b in fr. 1939, rest 1844 f' 1989
Holpijp 8 vt	1844, C-B eiken
Octaaf 4 vt	1844 (f' 1989)
Roerfluit 4 vt	1844
Octaaf 2 vt	1844 op 4 kl. p na (1989)
Fagot 8 vt	1989 naar Fagot in Portugal (Kam 1858)

B o v e n w e r k

Holpijp b/d 8 vt	1844 C-B eiken
Fiool de Gambe 8 vt	1988 naar Doopsgez. St.Bonifatius Dordrecht (Kam & v.d.M 1842)
Salicionaal 4 vt	1989 naar Doopsgez. Middelburg Kam & v.d.M 1850
Fluit 4 vt	1989 naar Fl 4 v.m. Bonifatius Dordrecht
Woudfluit 2 vt	1989 naar roostergaten

P e d a a l

Subbas 16 vt	1988 naar B 16 v.m.. Bonifatius, Dordrecht
Ped.koppel 1989	Afsluiter Bovenwerk 1844 Ventiel 1988
Man.koppel 1844	Afsluiter Hoofdwerk 1988 Tremulant 1844

C-f", C-c'

Mensuurtabellen.

1988? Stukken over de restauratie door Henk van Eeken, Leusden en Gert van Buuren, Portugal, uitgebreide mensuurtabellen.

12/6 '89 Bolt, eindoordeel. Loftrompet over 1. de oorspronkelijke bouwer, 2. de restaurateurs en 3. historisch onderzoek en doorzettendheid van pastoor Spaans. Bolt tekent er zelfs Trompetblazers bij! Presentatie 15/4 '89.

Geïventariseerd 12/3 '92 (Broekhuizen D 27a en D31 spreken elkaar tegen, vO). Over het Sanders-orgel staan gegevens onder Drongelen.

Drachten, Geref. Noorderkerk.

29/8 '74 Schrijven Reil over Strümphler-materiaal uit 1798, dat nog in dit orgel aanwezig is.

z.d.? Fotokopie krantenknipsel, waaruit de geschiedenis van het orgel blijkt met begeleidend schrijven van A.Kooiker, Den Haag.

Uit dit knipsel, gecombineerd met opgave Reil (o.m. volgorde):

Orgel geplaatst 1949. Voorheen was er een tweeklaviers werk uit een RK kerk te Delft hoofd- en bovenwerk, aangeh.p. Nieuw orgel gebouwd met gebruikmaking van pijpwerk en beide laden van Strümphler 1798, welke laatste nu voor hoofdwerk en rugwerk zijn ingericht, met uitbreiding voor fs", g". Disp (*: uit vorige orgel):

Hw Op.pl, Op.pl, Qd 16, P 8, *Hp 8, Co 5 st, *O 4, Op.pl, *Rf 4, *O 2, *Q 2 2/3, Op.pl, *Mxt 3-5 st, T 8.

Rw P 4, *Rf 8, *Spf 2, Sq (2 2/3, 1 3/5), Kh 8.

Zw *Vp 8, Bp 8, *VdG 8, *F 4 (ged), P 4, N 2 2/3, *Gh 2, Sch 3 st, Hb 8.

Ped P 16, Sb 16, Pedbas 8, *Gedb 8, Q 5 1/3, Kl 4, Bz 16 (gebr).

(In stuk Reil: Vp heet Principal, Bp heet Gh, P 4 heet Oct, Gh heet Nh)

- Foto's, Negatieven.

Geïventariseerd 12/3 '92.

Commentaar (vO): In het krantenknipsel stond, dat het Strümphler-materiaal uit een RK kerk in Delft afkomstig was. Echter: Jan Jongepier gaf mij destijds op: Purmerend i.p.v. Delft. Verder zei hij, dat het front in de Chr.Geref. Kerk te Apeldoorn was terecht gekomen. Later is dit front buiten proporties vergroot. Foto hiervan in LNO. De Broekhuizen-dispositie van Purmerend RK klopt min of meer met wat in de beschrijving van Reil staat. Broekhuizen noemt onder de RK

kerken in Delft geen orgel, dat hierbij past. Reil zal het orgel in Drachten wel hebben gemaakt. Hij heeft ook de hand gehad in het plaatsen van het front in Apeldoorn.
De beelden van de Trompetblazende engelen van het Strümphler-orgel plaatste Reil in 1948 op het Spoorman-orgel in de Geref.K. te Warffum volgens rapport Bolt aldaar.

Drongelen, Hervormde Kerk.

- 5/2 '86 OC, VR: Electropneumatisch Verweys orgel uit 50ger jaren, dat nauwelijks meer functioneert:
I. Bp 8, P 4, O 2, Tertsmtx 2-3 st. II. Rf 8, Port 8, Nh 4, N 1 1/3.
Ped Sb 16, 3 kopp, Advies: Nieuw orgel.
- (3/6 '86) Herv.gem. Verslag bespreking (met Bolt) op 3/6 '86. Er zullen offertes Blank en (op verzoek der kerk) Pels, 's-Hertogenbosch worden gevraagd.
- 4/6 '86 Tekening kerk met begeleidend schrijven .
- 12/6 '86 Bolt: 2 gebruikte orgels komen beschikbaar:
1. Herv.Bloemendaal, 1958 v.Leeuwen. Zie aldaar.
2. Nog niet nader te noemen orgel met Rugpositief.
- 10-24/7 '86 Correspondentie , waaruit blijkt, dat J.Spaans het Sanders-orgel uit 1939 der Oud-katholieke.kerk te Dordrecht voor f 15000.- aanbiedt:
I. B 16, P 8, Zfl 8, FlOct 4, Wf 2, EchTr 8.
II. Hp 8, Qd 8, Vln 8, Vxc 8, Rf 4. Ped Sb 16. C-g^{'''}, C-f
- 27/7 '86 Concept offerte-aanvraag met bijlage: Dispositie Bolt, 7 stemmen, 6 of 8 voets orgel, evt nog 1-3 stemmen er bij. Front te maken in de trant van het hoofdwerk van het orgel in Doetinchem Herv.k.
- 20/ 8 '86 Twee prijsopgaven Reil aan Bolt persoonlijk:
1. voor overplaatsing van het orgel uit Bloemendaal:
I. P 8, Rf 8, O 2, Sq 3 st (af a, opschuiven), M 3-6 st (nw, oude te eng).
II. Ged 8, F 4, O 2, N 3 (nw, was Cmb1), Dc 8 (nw, stelpost, verv. Schalm).
Ped. Sb 16. 3 kopp, Trem, eliminatie VEKA-slepen, etc.
(2 x O 2, geen O 4 moet haast wel op een typefout berusten vO).
2. voor plaatsing van een vrijgekomen orgel, ca 15 jaar oud, alles op één lade:
I. P 8, Rf 8, O 4, Mxt 2 st, T 8.
II. Hp 8, Rf 4, P 2, N 1¹/₃ (Bolt bijgeschr.: moet 2²/₃).
Ped Sb 16 Ged 8 (tr). 3 kopp.
- 21, 27/ 8 '86 Offertes Pels/vL en Blank voor een nieuw orgel. P/vL doet er zelfs een tekening bij.
- (11/9 '86) Verslag bezoek (zonder Bolt) op 11/9 '86 aan P/vL. Onlangs opgeleverd: Ter Heyde a/Zee) met deels oud pijpwerk en mechaniek op historische wijze vervaardigd) en Winterswijk. In werkplaats: orgel voor Langerak.
- 7/10 '86 Verslag van bezoek op 29/9 '86 van commissie en adviseur aan orgels te Kootwijkerbroek, Herv.k. (Blank) en Ter Heyde a/zee (P/vL) en de nabespreking: Bolt ziet niets in verder gaan met P/vL en zal opstappen als adviseur als zij de opdracht krijgen.
- Z.d Notitie Luteyn (OC). KV heeft eigen adviseur heer Westerlaken die het orgel in Eethen bespeelt en probeert de opdracht naar P/vL te krijgen. Bolt vond orgel te Eethen gezien de bouwtijd niet zo slecht, dat in Terheijde wel.
- (mrt'88) Fotokopie uit OV mrt'88. Orgel gebouwd door P/vL, adviseur Frans v Tilburg.
P 8, Hp 8, O 4, F 4, O 2, Mxt 3-4 st b/d, Co 4 st dc Ped Sb 16 Pedk.

Geinventariseerd 12/3 '92. Stukken over het orgel in Ter Heyde a/zee in betreffende map gedeponeed.

Dronrijp, Hervormde Kerk. Negatieven.

Drunen, Hervormde Kerk. Foto, Negatieven.

Echteld, Hervormde Kerk.

- 20/7 '70 Rapport van Blank over dit orgel.
In 1784 moet er een orgelinwijding geweest zijn, waarbij Hauff, Nijmegen het orgel bespeelde.
Oudste delen zijn duidelijk van Meere. Binnenpijpen Pr 8, Fltr 8 dc, Hp 8, O 4, F 4, O 2. Bij ons weten was Meere in 1784 al zelfstandig werkzaam. Pijprooster Mxt is nog aanwezig en wijst op dezelfde samenstelling als in Poortvliet:
C	2	1 1/3	1		
c	2 2/3	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3
c''	4	4	2 2/3	2	2
c'''	4	4	2 2/3	2	2
- Op een voorslag staat Leichel, Düsseldorf 1879.
Disp. P 8 (frp L) ,B 16 (L), Fltr 8 dc, Hp 8, O 4, G 8 (L), F 4, O 2, T 8 (L). Klavierplankje met naam Gabry.
Dan geeft hij (onjuist), wat de oorspronkelijke disp. moet zijn geweest en vergelijkt deze met die in Poortvliet.
- Foto(s), Negatieven..

Aangetroffen in map Zuidlaren, geïnventariseerd 4/6 '93. Het is jammer dat Blank niet even in Hess II heeft gekeken: Orgel begonnen door "den kundigen Heineman, na deszelfs overlijden door A. Meere voltooid" in 1806, daarbij de juiste oorspronkelijke dispositie. (vO).
Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegendakerk.

Edam, Lutherse Kerk. Foto('s), Negatieven.**Ede, Gereformeerde Kerk Proosdijweg (vrijgemaakt).**

- 12/4 '82 Anoniem (een orgelmaker) aan Geref.K. Ede. Hij stelt voor een nieuw orgel te maken en het huidige orgel als 2de klavier daarbij te gebruiken.
- 6/9 '86 Bolt, verslag onderzoek orgel "Geref. Kerk" Proosdijweg Ede. Van Eeken & vB hebben inscriptie "Noorden" gevonden. Het is door Knipscheer in 1872 gemaakt voor de Herv. kerk te Noorden. 1951 nieuw orgel in Noorden. Orgel naar Deventer Noodkerk, voor die tijd stond het in Werkendam, daarna verkocht (toen definitieve kerk in D. werd gebouwd) aan Venema in Ten Boer, handelaar in 2de hands orgels. Die verkocht het aan de Geref.k. te Ede. Opgebouwd door Fama en R. 1982 overgeplaatst naar nieuw kerkgebouw. Knipscheer heeft ouder materiaal gebruikt. Uit XVIIIe stamt: meeste pijpwerk, lade, handklavier, speelmechaniek, reg.knoppen en enkele andere delen. Inmiddels kas en front uit 1872 verdwenen. Klavier van achterzijde naar voorzijde verplaatst.
Hp 8, P 8 dc, P 4, F 4, O 2, Q 1 $\frac{1}{2}$ (fabr.p. was 2 $\frac{2}{3}$), Sq 2 st dc, trem. C-f" C-d'. Pijpwerk nauwelijks aangetast. Orgel is te klein voor de kerk. Acoustiek zou verbeterd moeten worden. Advies: nieuw orgel, tot zolang bestaande orgel doen conserveren door v.E/vB.
- 10/10 '86 Bolt stelt ruil voor met Noorden, Herv.k. Het unit-orgel van Noorden zou in een interimperiode van 5 tot 15 jaar dienst kunnen doen.

Dit is afkomstig uit de map Noorden. Daarin is correspondentie over de mogelijkheid het orgel weer aldaar terug te krijgen. Ook een fotokopie van het Contract uit 1872 aldaar aanwezig. Uit deze map blijkt ook ergens, dat deze "Gereformeerde" Kerk vrijgemaakt is.

Ede, Hervormd Kerkelijk Diaconaal Centrum, De Ark, Heyendaal 10.

- 5/3 '84 Luteyn (OC) over nadelen elektronisch "orgel".
- 15/3 '85 OC, VR: Acoustiek gunstig, namen van 9 orgelmakers, over het gewenste orgeltype.
- 22/3 '85 OC. Reactie op het voorstel, v.Dommele als adviseur te laten optreden. Uit correspondentie kort daarna blijkt, dat Bolt adviseur wordt.
- 22/4 '85 Notulen vergadering pl.C 22/4 '85. Over plaats orgel, over diverse aspecten (Bolt) en besluit eerst van 9 orgelmakers offerte te vragen alvorens orgels te bezoeken.
- Z.d Bolt, concept aanvraag offerte, basis-dispositie met evt. uitbreiding. Offerte hoeft niet gedetailleerd te zijn.
- Mei '85 Offertes van Leeftang, Fama/R, Ruiters, Van Vulpen, Reil, Blank, Verschuieren, De Graaf. Flentrop weigerde: (9/5: Vindt uitgangspunt fout. Zonder gedetailleerde gegevens geen offerte mogelijk, OC nog steeds niet los van supermarkt-filosofie).
- 6/6 '85 Notulen 6/6 '85. Bijlagen: Een lijst met veel orgels ter oriëntatie en vergelijking prijzen en levertijden. (Daarbij ook vE&vB genoemd). Over mogelijkheid aanschaf 2de-hans v.Leeuwenorgel uit Bloemendaal. Besluit 2 klav.orgel. Volgende orgels zullen worden bezocht: Maartensdijk Geref (Fama/R), Assen Geref Open Hof (Ruiters), Zwolle-Zuid Adventskerk (Leeftang), Colmschate Herv. (v.Vulpen). Nadere prijsopgave 6 vt orgel bij deze 4 bouwers.
- 26/ 8 '85 Notulen. Men gaat verder met v.Vulpen, diverse nadere meningen.
- 4/9 '86 v.Vulpen, nieuwe prijsopgave.
Bolt heeft hierop de volgende Mixtuursamenstelling bijgeschreven:
C	1 1/3	1	2/3	1/2	
c	2	1 1/3	1	2/3	
f	2 2/3	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2 2/3	2	1 1/3
c"	4	2 2/3	2 2/3	2	2
- 6/6 '85 Notulen vergadering op die datum Er wordt een keuze gemaakt uit 2 tekeningen.
- 4/12 '86 Bolt stelt Werckmeisterstemming voor, bij een "modern orgel op klassieke leest geschoeid" de meest gebruikelijke.
- 23/12 '86 Programma ingebruikneming met disp. opgaaf:
I. P 8, Rf 8, O 4, O 2, Co 4 st dc, Mxt 4-5 st, T 8.
II. Hp 8, F 4, G 8 (C-H tr), N 2 2/3. Ped Sb 16, Ged 8 tr.
Trem gehele w, schuifk, ped.k, C-d", C-d'. Geen Mxtsamst, maar die staat in offerte 4/9 '86 bijgeschreven.
- 11/3 '87 Bolt: Zeer goed van klank. Trompet verbeterd. Jammer, dat het saaie steriele front niet in overeenstemming is met de klank.
- 8/4 '87 OC, eindrapport.

Geïventariseerd 12/3 '92.

Disp. weergegeven, zoals deze op het programma ingebruikneming staat. Met Ged 8 tr wordt bedoeld een mech. unit op de beide ped.registers, met G 8 (C-H tr) wordt bedoeld: combinatie met Hp 8 (mond. meded. J.P.Karman, die het orgel kent).

Fotokaarten van M.Ruiters (Assen, Winsum, Nijverdal en Hoenderlo, op betreffende plaats in archief gedeponereerd) en gegevens Leeftang orgel te Zwolle-Zuid (idem).

Eefde, voormalige Nederlandse Mettray.

Kladje Bolt over dit orgel

Leeftang Hw P 8, Rf 8, O 4, Nh 2, Mxt 1 $\frac{1}{3}$ ' 3-4st.

Rw. Hp 8, P 4, Spf 4, O 2, Sch $\frac{2}{3}$ ' 3-4st, Dlc 8. Ped. P 8 (zelfst) Sb 16.

C-f", geen ped.omv. genoemd. Aparte balg met schokbalgen, lekkages in kanalen, fluiten voldoen, prestanten slecht, tegen HW-RW verwarming (?), kas lelijk, gekrompen achter, mech., koppel slecht.

Aangetroffen in map Warnsveld

Aanvullingen vO: Adviseur was Vente. De Nederlandse Mettray (gesticht voor jongens) is in 1971 opgeheven. Het orgel is toen door Pels/vL verwijderd. Niet bevestigde mededeling: Het zou gaan naar Westerhaar, Geref.K. Het vorige orgel in de Ned.M. van Naber Jr is door brand verloren gegaan.

Ekman, Levinus, orgelmaker.

Voor overzicht, zie map Midwolde.

Eenigenburg, kerk onbekend.

Foto(s), Negatieven.

Eenrum, Hervormde Kerk.

Fotokopie krantenknipsel 23/7 '87, plaatsing nieuwe Bazuinbekers.

Eenum, Hervormde Kerk. Stichting OGK.

Z.d doorslag (typwerk), over Schnitger en het gevaar dat de overgebleven Schnitger-orgels dreigt.

16/2 '83 Fotokopie Nieuwsblad van het Noorden over de slechte toestand van de orgels in Godlinze en Eenum.

- Fotokopie uit onbekend boek, p 96.: opgave Knock en toestand voor restauratie.

'76 Stukken over kerkrestauratie.

10/6 '77 Reil. Restauratieplan in overleg met Bolt en Edskes. Welke Edskes dat is, wordt niet vermeld.

27/6 '77 Subsidieaanvraag.

Z.d S.Tuinstra. "Bijlage". Beschrijving mankementen en voorstel partiele restauratie.

27/8 '82 Reil, kostenopgaaf enig reparatiewerk.

- Losse aantekeningen.

Apr'83 Bolt. "Het Orgel van Eenum (Gr)".

1704 Arp Schnitger; er zijn nauwelijks archiverische gegevens.

Huidige disp. (daarnaast wat Knock geeft, O: v Oeckelen, S: Schnitger))

P 4 (S, frp in kleine velden O), Hp 8 (S), P 8 C-H in Hp verder O en Q.pijpen van S), VdG 8 (O), F 4 (S), O 2 (S), vrije sleep, B 16 dc (O, doch hierin het gehele kort oct der Wf 2), T 8 (S) in stevelblok van vermoedelijk Lohman. Trem. en Windl (knoppen ontbr.).

C-c", aangeh p C-d'. Mogelijk vroeger ook onderpositief aanwezig geweest. Mag.balg, Lade S C-c" kort oct., mechaniek grd S, door O Cs Ds Fs Gs toegevoegd aan weerszijden der lade. Orgel in desolate staat.

Keuze orgelmaker: Reil.

1983 ? Subs.aanvraag aan diverse instellingen.

18/7 '84 Reil. Nieuwe offerte, begeleidend schrijven 20/7 met voorstel verdeling werkzaamheden Eenum en Godlinze. Het moet ook passen in het schema van B.Edskes.

- Mensuren Eenum (Reil).

Apr'87 S.Tuinstra. Stemningsvoorstellen Eenum en Midwolde, ter vergelijking die in Langwarden, Stade, Hohenkirchen.

Z.d Reil Rest.voorstel pijpen. Na verwijdering der opdik bleek dat - in tegenstelling tot wat Knock schrijft - de Mixtuur 4 sterk is geweest. Voor eenmaal repeterende Sesquialter is nauwelijks plaats. Voorstel: twee maal repeterende Sesquialter (naar Dedesdorf).

Voorstel Mixtuur (naar Dedesdorf):

C	1/2	1/3	1/4	1/4
---	-----	-----	-----	-----

c	1	2/3	1/2	1/2
---	---	-----	-----	-----

c'	2	1 1/3	1	1
----	---	-------	---	---

c"	2 2/3	2	1	1	(bijgeschreven: 2 1 1/3, i.p.v. 2 1)
----	-------	---	---	---	--------------------------------------

- Ook aantekening over Scherp Rugwerk in Uithuizen.

29/10 '87 Eindconclusie Bolt over Eenum en Godlinze, Na veel experimenteren is de winddruk van Schnitger te Eenum en van Hinsz te Godlinze proefondervindelijk bepaald. Eerst in werkplaats op 68 en 73 mm, later in kerk verlaagd tot 63 en 65 in fasen, waarbij telkens de aanspraak der pijpen werd aangepast. (Uithuizen in diezelfde tijd rugwerk begonnen bij 78, tenslotte 71). In Godlinze akoestiek ongunstig uitgevallen. Eenum behield Schnitger-intonatie met geheel geopende voeten, in Godlinze Hinsz-intonatie, enigszins dichtgeklopte voetopeningen. Eenum kreeg middentoonstemming, Godlinze 1/6-komma-stemming. Geen moderne toevoegingen aan lade, zoals platen, bruggetjes en ringen, over de stemming der orgels, etc.

(1987) Uitnodiging ingebruikneming orgels te Eenum en Godlinze op 13/12 '87, in te spelen door Tuinstra (Eenum) en Vogel (Godlinze).

Mei'88 Klad in hand Bolt. "B.Edskes", veel kritische kanttekeningen.

- Veel foto's. Ook foto's met vrienden, in kerk Eenum genomen. Negatieven.

Geïventariseerd 12/3 '92, aangevuld eind'94.

Het is kennelijk de bedoeling geweest, dat Bernhard Edskes bij het werk ingeschakeld zou worden, wat uiteindelijk niet is gebeurd. In de map Godlinze bevinden zich stukken, die behalve over het orgel aldaar ook over het orgel te Eenum handelen.

Stukken over Dedesdorf (mensuren), Midwolda (mensuren) en Uithuizen (samenstelling Scherp Rugwerk) naar bestemde plaats in archief overgebracht.

Eestrum, Gereformeerde Kerk.

Twee brieven van M. de Vries, Ieswei 37, Eestrum, later Sperwerlaan 119, Hoogeveen, over de herkomst van het instrument, aangetroffen in map Boerakker Geref.

- 6/2-1977 Naar ik heb vernomen adviseert U in Oosthem, Geref. Kerk. Orgel Geref.K. te E. ca 1792 gebouwd. Geen archiefgegevens te vinden. Volgens een paar oude leden van de kerk omstreeks 1930 naar Eestrum verhuisd, vermoedelijk uit Delft afkomstig: In het orgel zijn "vervoersplaatjes" aangebracht met het opschrift "Delft-Groningen". Orgel ook vermeld in "Frieslands Orgelpracht". We willen het op de lijst van monumentale orgels geplaatst zien. Weet U iets van de herkomst? Aantekening daarop in hand Bolt: Teruggeschreven: Geen gegevens, Wiersma zal eens komen kijken.
- 14/4 '77 Inmiddels kunnen nagaan, dat het orgel uit Delft komt, op 8 juni 1938 door Eestrum aangekocht voor f 500.- .Het komt "uit een katholieke kerk". Het wordt nu geheel nagekeken door Bakker & T.

Eexta, Hervormde Kerk.

- ca 1850 Fotokopie Broekhuizen E45.
- 1856-1953 Fotokopieën stukken ca 1856-60 (ongedateerd v.Oeckelen, niet uitgevoerd plan: uitbreiding met Rugwerk), 1865 en 1868 (v.Oeckelen), 1936 (Ruiter), 1953.
- XVII, XVIII Fotokopie van afschriften uit 1974 in schoonschrift door Anneke en Rien Heersma van Quitantien van groot deel 17de en 18de eeuw.
- 10/3 '36 M.Ruiter. Rapport over de toestand van het orgel, prijsopgaaf van reparaties.
- 31/8 '53 M.Ruiter, schrijven over plaats balg en het feit dat men een verbinding tussen toren en kerkruimte heeft gemaakt.
- 6/2 '62 OC rapport Schnitger-orgel 1704. De Rijksadviseur zegde toe een subs.aanvraag te steunen, mits het orgel zoveel mogelijk in oorspronkelijke toestand wordt hersteld.
- 27/1 '70 OC. Edskes is tot assistent-Rijksadviseur benoemd. Inmiddels is hij langdurig ziek geworden en heeft niet zijn gegevens nader kunnen uitwerken. Verder over de veranderde werkwijze der OC.
- '75 Correspondentie waaruit blijkt dat Bolt nu adviseur is geworden.
- z.d. Inscripties Trompet en Fluit 2 vt en veel andere losse aantekeningen van Bolt.
- Febr.'76 Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk van Eexta (Gr):
 Voorm. o.: rep. 1663 H.Huis, 1679 idem G.Eitzen.
 1704 A.Schnitger (volgens C.Edskes).
 1732-34 herstel M.Amoor (kort oct. uitgebouwd, 12 nieuwe reg.knoppen).
 1780-'96 rep. Hinsz en F.C.Schnitger.
 1827/28 rep. H.E. Freytag volgens Broekhuizen (later door Bolt bijgeschreven).
 1858 H.E.Freytag, vernieuwing kas, lade, klavier, nieuwe frontp, en diverse binnenstemmen, plannen rugwerk.
 1872 v.Oeckelen; verplaatsing naar huidige kerkgebouw, klav. naar zijkant.
 1936 M.Ruiter.
 Het bericht, dat het orgel in 1704 is vervaardigd door Arp Schnitger, stamt van Cor Edskes (HO 1959, p 135), maar het is nergens na te gaan. Beschrijving instrument. Toeschrijving stemmen, ongeveer als in stuk 19/11 '87.
 C-f", ped.omvang niet genoemd.
 Bij B 16 staat: niet bij Broekhuizen. Bas op kegellade i.v.m. pedaaltransmissie.
 Bij O 4: 1892 (1872?) een gebruikte en afgesneden Violon van Van Dam?
 Er was nog een Sal 8 uit 1936. De volgorde der stemmen is sterk afwijkend van die na de restauratie.
 Loos 2de klavier (i.v.m. plannen Rugwerk).
 Weergave kerkrekeningen XVII/XVIII.
 Voorstel: Reconstructie XVIII is uitgesloten. Alles handhaven, ook de v.Oeckelen-verschuivingen, op werk uit 1936 na. Te overwegen: Plaatsing van een Van Oeckelen Salicionaal (bv. die welke in Oostwold na restauratie is overgebleven).
- 5/7 '76 Offerte Reil.
- Correspondentie over subsidie.
- 17/3 '82 Reil, nieuw plan en offerte. Uitgangspunt: Totaalplan in 2 fasen uitvoerbaar: Herstel pijpwerk, nieuwe Mxt, restaur. lade, 2 nieuwe schepbalgen, klav. en mech. naar voorzijde en reconstructie onderbouw.
- 30/1 '85 Reil, herzien rest.plan en offerte. Of pijpwerk moet worden verschoven staat nog open. Verder ongeveer als 17/3.
- 10/6 '86 Reil. Prijsopgaaf 1ste fase, waarin opgenomen deel 2de fase.
- 31/3 '87 Programma ingebruikneming.
- 6/4 '87 Reil, over verlenging Trompetbekers.
- 4/ 8 '87 OC, eindoordeel na onderzoek v.Straten. Nog kanttekeningen betreffende windvoorziening en de Trompet.
- 19/11 '87 Bolt, eindoordeel: Trompetbekers verlengd. Lade was gehexst, dus geen ringetjes maar leer. Geen hechthoutplaten. Om de 5 a 6 sponsels is een zijkant van een sponsel met leer bekleed. Bruggetjes achter ventielen aangebracht. 2 nieuwe spaanbalgen. Hij deelt niet de critiek t.a.v. de windvoorziening. Man.toetsen wat verkort. Nieuw pedaalklavier naar Freytag. Toonhoogte gehandhaafd. Bijlage:
 P 8 (1858) B 16 (1858, 2 fasen 1987), Rf 8 (bas F, dc XVI), O 4 (1872), F 4 (ged, 1858), Qf 3 (ged XIX, open deel: Hinsz), F 2 (1858, bas ged), Sq 2 st (grdls. Hinsz, b/d-deling'87), Mxt 3,4,5 st (1987), T 8 (Amoor 1732?)
 Mixtuur 1987 à la Freytag:
 C 1 3/5 1 1/3 1

c	2	1 3/5	1 1/3	1	
c'	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3
c''	4	3 1/5	2 2/3	2	2

78 mm, iets boven 440 Hz.

Z.d. Anoniem "De restauratie van het orgel te Eexta": Van het oorspronkelijk werk van Schnitger, 1704 bleef alleen het gewijzigde front over. De 2de fase voorziet in herstel orgelkas, nieuwe speelmechaniek en hergroepering pijpwerk.

1988 Fotokopie Het Orgel jan'88 p 12 vv.

- Stencil met dispositie, herkomst stemmen, samenstelling Mixtuur.
- Negatieven.

Geïventariseerd 12/3 '92. Stukken, handelend over het Amoor-orgel te Berghuizen in betreffende map gedeponeed.

Egmond - Binnen, Hervormde Kerk. Foto('s), Negatieven.

Eindhoven, Don Bosco, Negatieven.

Emden-Wolthusen, zie Wolthusen.

Enkhuizen, Hervormde Zuiderkerk.

z.d. Aantekeningen Bolt, afkomstig uit map Borger.

Hw P 8, O 4, Hf 8, F 4, Ns 3, Gh 2 zeer fraai, VdG af c, Dc 8.

Rp P 8 (C-E Hp), B 16 dc, Fld 8 (geen hout), O 4, Spf 4, Q 3 (1935?), O 2 (idem), Sxq 2-3 st C 1 1/3 4/5, c 2 2/3 1 3/5, c' 2 2/3 2 1 3/5.

Ped B 16, P 8 zeer fraai. T 8. C-d'', C-c'.

Maten der kas, over pijpfactuur (afwijkend van Borger).

- Foto('s), Negatieven.

Enkhuizen, "Knipscheer kabinet".

- Negatieven.

Enspijk, Hervormde Kerk.

- Foto('s). Negatieven.

Epe, Hervormde Kerk.

Restant Meere-orgel

Er zijn klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Eppenhuisen

- Negatieven.

Ermelo Hervormde Kerk.

In map Bolt is een kladje, waarop een paar aantekeningen over dit orgel.

Ermelo, Oude kerk (kerkgenootschap niet genoemd).

- foto's kabinetorgel

afkomstig uit map Sommelsdijk, Rem.geref.k.

Ermelo, Gereformeerde Immanuelkerk.

z.d. Aantekeningen Bolt betreffende orgel te Tzum (1760/61 Steevens, 1763/64 "vermaakt" door Hinsz, kas George Hempel, later enigszins gewijzigd door Van Dam 1817, 1845, 1881.

11/12 '78 Reil, offerte voor nieuw orgel met Hinsz-orgel te Tzum als voorbeeld.

Hw P 8, B 16, Bp 8, Qd 8, O 4, Q 3, F 4, Co 3 st dc, O 2, Mxt 3-5 st b/d, T 8 b/d, Vh 8 b/d.

Rw P 4, Hp 8, Rf 4, O 2, Gh 2, Sq 2 st b/d, Dc 8 b/d.

Ped Sb 16, O 8, Bz 16, T 8. Schuifk, 2 pedk., Trem (geh.o.)

Aantekeningen over orgels te Nijkerk (1756 aan M.van Deventer toegeschreven, Midwolda, 1748 Hinsz) met disposities. Mixtuursamenstellingen in: Midwolda en Wassenaar, besluit t.a.v. Ermelo:

C	1	2/3	1/2		
c	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2	2	1 1/3
Cornet:					
	4	3 1/5	2		

en stemming (soort Kimberger III).

Doorslag met indeling registerknoppen.

- Z.d
28/6 '79 Reil, Tekening.
Bolt over ingrepen in de akoestiek: Natuurlijke geluiden die menselijke aanwezigheid vergezellen (bv. voetstappen) worden tegenwoordig als onaangenaam ervaren. U bent erin geslaagd de benodigde gelden voor een uniek instrument te vergaren. Tegelijkertijd wordt de voor dit instrument - en ook voor het gesproken woord en gemeentezang - benodigde helderheid en diffusiteit te niet gedaan. Kerkgebouw wordt zo gedegradeerd tot een soort moderne studio waar spraak, zang en orgelklank alleen nog maar via grammofoonplaten en geluidsboxen goed tot hun recht kunnen komen.
- 15/2 '80 Reil. Besloten C-f", C-d', aanvullende prijs voor Ged 8 in Ped.
z.d. Kladder-aantekeningen over intonatie.
26/11 '81 Bolt, eindoordeel betreffende nieuw Reil-orgel. Akoestiek ongunstig (reflectie van de harde en gladde kerkvloer). Hopelijk in toekomst snijwerk nog aan te brengen. Door ziekte heeft hij niet alles kunnen begeleiden. Daardoor later nog wat correcties. Tongwerken niet geheel acceptabel, tremulant moet nog verbeterd worden.
- Foto.

Geïnterviewd 12/3 '92. foto Scheveningen Julianakerk elders in archief ondergebracht. Er staan ook nog gegevens op een kladder in de map Voorst. De Ged 8 (Ped) is inderdaad toegevoegd (eigen archief vO).

Ermelo, Kerkelijk Centrum.

Brief van Verschuieren met dispositie van dit orgel. Front lijkt op dat van Oosterhout, St.Jan, waarvan foto bijgesloten. Het zelfde type ook in Almere-Haven. Afkomstig uit map Kootwijkerbroek.

Etten, Herv. Kerk.

Foto's, afkomstig uit map Leur (NB), negatieven.

Etten-Leur, RK Lambertuskerk.

Plannen, het orgel van de Bonifatiuskerk te Dordrecht alhier te doen plaatsen

- z.d. Bestek en Conditieën voor nieuw orgel RK Dordrecht aangenomen door Kam en v.d. Meulen, Rotterdam (fotokopie fragment; daardoor datum onbekend).
- (ca 1850) Fotokopieën Broekhuizen O3a (Oudewater) en D30 (Dordrecht RK) en vtK Dordrecht Herv. Grote kerk en RK.
z.d. Trucagefoto (orgel uit Dordrecht op geplande plaats) en gewone foto Dordrecht.
4/2 '86 Leeflang. Gegevens orgel Bonificiuskerk Dordrecht. Volgens vtK 1842 Kam/v.d.M., disp. XXa gepneumatiseerd door een in Dordrecht wonende orgelmaker.
Disp. bij demontage:
Man. P 8, B 16, Flh 8, Cello 8, Rf 4, O 4, O 2, Q 2 2/3, Mxt 2,3,4 st, Co, T 16, T 8.
Bovw (Zwk) Bp 8, G 8, VxC 8, Hp 8, Qd 8, F 4, Wf 2, Vxh 8.
Ped Sb 16, Flb 8, Ged 8, O 4, Trb 16.
Richtbedrag reconstructie.
- 11/33 '86 Bolt noemt de condities voor zijn adviseurschap.
18/1 '88 Bolt schrijft over zijn bevindingen: Pijpwerk grotendeels bewaard en van uitstekende kwaliteit. Ook kas bewaard. Mechaniek etc probleemloos naar voorbeelden te reconstrueren.
22/4 '89 Verslag bezoek aan firma Leeflang, ook G.v.Buuren was aanwezig. Over 6% regeling, voorstel Keizer, door v.Buuren gemaakt pijpwerk door werknemers Leeflang te laten intoneren wijst v.B. af.
Mei '89 Bolt, "Een Kam & Van der Meulen-orgel uit 1842 voor de Lambertuskerk Etten-Leur". Over Kam/v.d.M., het orgel (summier) en het keuringsrapport 7/6 '42.
12/3 '90 Bolt. Volgende fase is inventarisatie pijpwerk en maken rapport. Orgel doelmatig opstellen naar aanwijzingen van v.Buuren.
z.d. Losse aantekeningen Bolt. Orgel ook in "De Mixtuur" nov'89) Winddruk 35 (=91 mm).

Geïnterviewd 12/3 '92. Gewone foto Dordrecht aldaar ondergebracht. 2 foto's met personen naar map Bolt.

2de Exloërmond.

- 1970 Correspondentie over plannen het Strümpfler-orgel te restaureren met Erné als adviseur.
24/9 '71 OC over de vraag, wie na het overlijden van Erné het adviseurschap zou overnemen. Voorkeur: Talsma, Bolt zit erg vol (het werd toch Bolt).
14/6 '74 Reil:
1780 J.S.Strümpfler (!), 1918 te Exloërmond geplaatst door Dekker.
1938 door Holtman en Leemhuis verplaatst naar nieuwe kerk, oude front verwijderd, orgel achter "passende" façade van zinken pijpen.
1950 Restauratie Van Vulpen. Orgel dichter bij front gebracht. Pneum. frontaansluiting door conducten vervangen, niet originele Gamba vervangen door Cornet 3 st.
Tenzij anders vermeld: oud:
P 8 (C-ds zink), B 16, Hp 8, O 4, Co 3 st (1950), Gh 4, O 2 (vershoven), Mxt 3-4 st (idem). C-e", later ped.klavier C-c'. Restauratieplan.
Tweede mogelijk: Nieuw instrument, omdat het bestaande instrument eigenlijk te klein is en uitbreiding daarvan

- weinig zin heeft.
- 1/10 '74 Bolt aanvaardt adviseurschap. Heeft van Reil de offerte verkregen betreffende levering van een nieuw orgel en terugname van het aanwezige instrument. Binnenwerk (Strümpfher 1780) staat niet op monumentenlijst.
- 1/10 '74 Bolt "Interne brief" (vermoedelijk aan OC): Men wil beslist 2 klav. orgel. Uiteraard geen verbouwing of vergroting 4 vt Strümpfher-binnenwerk. Hiervoor geschikte bestemming zoeken.
- 1/10 '74 Reil aanvaardt opdracht nieuw orgel. Geeft meerkosten Co en Tr.
- 18/9 '76 Programma overdracht en demonstratie van het nieuwe Reil-orgel.
I. P 8 dc, Hp 8 b/d, F 4, O 2, Mxt 2-3 st b/d, Co 3 st dc, T 8 b/d.
II. P 4, Hp 8 (tr van I), Trem. Ped Fg 16. 3 koppels.
- 15/10 '76 KV aan OC. Over kostenverhoging door overschrijden leveringstijd. Bolt reageert 21/10. Hem lijkt prijsverhoging ook onredelijk.
- z.d. Bolt, eindoordeel alleen in klad aanwezig: Orgel is eerste uit een serie, speciaal voor kleine kerken ontworpen als effectief begeleidingsinstrument. Positief oordeel: Reil bewezen tot de beste orgelbouwers van ons land te behoren.
- 31/10 '78 OC, reactie over compromis-oplossing betreffende financieel geschil.
- Negatieven.

Geïventariseerd 12 en 18/3 '92, enige aanvullingen 13/1 '94. Uit deze map gehaald: Tekening beeldje orgel Haarlem Bavo naast pedaaltoeren en op bestemde plaats gedeponeerd. Het Strümpfher-binnenwerk ging naar Krommenie, doopsgezinde Kerk. Hierin ook een exemplaar van het stuk dd 14/6 '74 met veel kanttekeningen van Bolt.

Ezinge. Negatieven.

Farmsum, Hervormde Kerk.

- 28/7 '50 Oorlogsschaderapport.
- 28/7 '50 Anoniem. Restauratieplan.
- 7/10 '65 Ruiter verstrekt gegevens over het orgel, o.m. zijn werkzaamheden in 1953.
- 19/11 '65 OC, VA.
- Mei'66 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Farmsum.
1828 N.A.Lohman, voor de voormalige romano-gotische kerk te F.
1869 overgeplaatst naar nieuw gebouw door Petrus van Oeckelen en Zonen te Harenmolen en van vrij pedaal voorzien, waarvan de kas en frontpijpen al door Lohman waren voorbereid.
Ca 1953 M. Ruiter vervangt Quint 6 vt (Ped) door Ruispijp 3 st.
Er zijn stukken over het vorige orgel in het Rijksarchief te Groningen.
Er is veel correspondentie 1823-30: plannen Lohman en Timpe:
Plan Lohman 1822:
Man. P 8, B 16, Fltr 8, Hp 8 (oud), O 4 (oud), Rf 4 (oud), Q 3 (oud), O 2 (oud), Mxt (oud), Splf 2, T 8.
Rw. P 4, Fld 8, VdG 8, Fl d'am 4 (deel oud), O 2, F 2, Flag 1, Dlc 8.
2 trem.
Plan Lohman 1823:
Man P 8, B 16, Qdn 8, O 4, Splf 4, Q 3, O 2, Mxt 3,4 st, T 8, Vh 8.
Rw VdG 8, Hp 8, Fltr 8, O 4, F 4, Wf 2, Sch 3 st, Dlc 8.
Ped P 16 (C in fr.), Sb 16, O 8, Q 6, O 4, Bz 16.
Op plaats Vh stond eerst, Cornet, doorgeschrapt.
Bij VdG toevoeging: deel in front.
- Hoe het is geworden grotendeels als gevolg van de onzinnige voorstellen van Prof. De Waal ("Gebrul vermeerderd de stiging niet"), staat in SM en vtK.
Beschrijving van het orgel. Hieruit o.m.:
Drie spaanbalgen nog aanwezig, Orkesttoon (1/2 boven normaal), betrekkelijk nauwe prestantenkoren, Bovenlabia rond bij grote pijpen, spits bij kleine. Alleen wat kernsteken in grote pijpen. Volgorde slepen:
Man. P 8, B 16, VdG 8, Qd 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, pl.voor Nh 2, Mxt 3-4 st (1' 3 st, c' 4' 4 st), T 8, Vh 8 (door vO doorsl.gemaakt).
Rp P 4, Fl 16 dc, Fl tr 8 dc (hout), Hp 8 b/d, F 4, Nh 2, pl.voor Flag 1, Dc 8 b/d.
Ped P 16 (af A geheel in fr, van Lohman), Vln 8, O 4, Rsp 2, 1 1/3, 1 op plaats Q 6, Bz 16 (C-G doorsl), T 8 (heet Tb). (Volgens bestek was er ook nog een Ged 8, Bolt beschrijft deze niet!)
C-g", C- d'. Veel citaten uit de bestekken 1823/24 en 1869.
Bolt wil terugrestaureren naar het plan van 1823.
- 1966 (concept) Verzoek aan M. Ruiter, de Quint 6 vt (die hij nog heeft) weer ter beschikking te stellen.
- 17/6 '66 Ruiter. Hij vindt terugplaatsen Q 6 onzin; waarom geen geld besteden aan de noodzakelijke restauratie van rug- en hoofdwerk?
- 21/10 '66 OC: Bezwaar tegen Bolts plan, terug te restaureren naar oorspronkelijk plan Lohman.
- 21/6 '67 CRM. Subs.toekenning (in principe), mits oorspronkelijk opgeleverde dispositie uitgangspunt is.
- 5/2 '68 B&T, restauratieplan met prijsopgave.
- 27/2 '68 OC aan KV. Het zou te betreuren zijn als de band met Ruiter zou worden verbroken. Bolt had voorkeur voor B&T, omdat hij vreesde dat het werk anders te langzaam zou vorderen.

- 30/3 '68 H.Gerritsma, Bolsward, meubelbedrijf. Prijsopgave restauratie kas en snijwerk.
 3/4 '68 Bolt dringt er nog eens op aan spoedig principe-opdracht aan B&T en Gerritsma te geven.
 31/1 '69 CRM: weer toekenning subsidie en goedkeuring restaur. door B&T.
 25/6 '73 B&T: Inmiddels levertijd vergroot. "Mocht deze vrij lange levertijd de KV doen besluiten ons de opdracht niet te verlenen, troosten wij ons met de gedachte, dat wij niet alle orgels kunnen restaureren, maar wel willen wij met nadruk stellen, dat wij dit besluit bijzonder zouden betreuren, omdat het hier een zeer fraai orgel betreft."
 27/6 '73 Bolt, reactie: Bij B&T blijven. Kwaliteit gaat voor levertijd. Maar misschien is er een andere geklassificeerde orgelmaker.
 12/12 '73 Ruiter. Prijsopgave (hij noemt het fase 2 en 3) met uitvoerige beschrijving van door hem nodig geachte werkzaamheden (verende systeemschijven, opschuiven Violon tot O 8).
 8/2 '74 Ruiter, prijsopgave en beschrijving. Aangepast plan.
 11/2 '74 Ruiter, nogmaals prijsopgave en beschrijving.
 7/3 '74 Opdracht Ruiter, onder een aantal voorwaarden. Mededeling hierover aan B&T.
 23/2 '76 Ruiter (thans ondertekend door J.H.Holthuis), prijsopgave voor aanvullend werk.
 3/7 '76 Programma ingebruikneming.
 1976 26/9, 7/10 en 3/11 '76. Organist Renkema schrijft over instabiliteit der windvoorziening en de (sterk hoorbare) repetitie der Mixtuur.
 31/12 '76 Holthuis: prijsopgave 2 kleine schokbalgen.
 15/1 '77 Bolt, eindoordeel. Restauratie (bijna) voltooid. Op twee nog open plaatsen Lohman-registers geplaatst, die van andere restauraties waren overgebleven (Cornet uit Nieuw Scheemda en Flageolet van Groningen Martini). De Quint 6 vt - nog in bezit van Ruiter - teruggeplaatst. Schokbalgies aangebracht. Winddruk 84 mm. In overleg met de Rijksadviseur zal getracht worden de Trompet en Vox Humana (die weer opslaand is gemaakt) te verbeteren.
 24/5 '78 Bolt: Restauratie tongwerken voltooid.
 25/9 '88 Ruiter (J.Veldkamp): voorstel nu de balgen te restaureren.
- Vlugschrift over het orgel. Geschiedenis als boven.
 Man P 8, B 16, VdG 8, Qd 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Co dc 3 st (uit Nw Scheemda), Mxt 3,4 st, Vh 8.
 Rp P 4, Fl dc 16, Hp 8 b/d, Fltr dc 8 (hout), Fl(ged) 4, Wf 2, Dc 8 b/d.
 Ped (1869) P 16 (F-d' L. in fr), Sb 16, Vln 8, Ged 8, Q 6, O 4, Bz 16 (C-Gs doorsl), Tb 8.
 - Stuk over familie Lohman en het orgel (situatie voor restauratie, van hoes grammofoonplaat?)
 - Veel foto's, negatieven.

Geïventariseerd 18/3 '92 en eind'93. Aanvulling (vO): De heer D.Molenaar (organist te Eenrum en lid der inventarisatiecommissie van GO) vertelde mij, dat Bolt zich heeft vergist: O.m. zou het plan met Scherp in het rugwerk niet van Lohman maar van Timpe stammen. In het vlugschrift over het orgel, staat dat de Prestant 16' vanaf F in het front staat, in plaats van vanaf A (stuk mei '66). Dat laatste is juist (eigen waarneming, vO).

Farmsum, Hervormde Kerk. Koororgel.

- 11/11 '82 Jongepier, stencil: Het Meyer-orgel uit Weiwerd is 1982 overgeplaatst in de kerk te Farmsum en heeft de volgende dispositie: P 8, O 4, O 2 (sterk), F 4, Hp 8, Fltr 8 dc, C-e". Geen pedaal genoemd. Verder wetenswaardigheden over de orgelmaker Meyer.

Faro, kabinetorgel. Negatieven.

Finsterwolde, Hervormde Kerk.

- 1808 Fotokopie Boekzaal 1808 II, p 360-63.
 aug 1868 Stuk krant, vermoedelijk onder het deksel van een pijp gevonden.
 1877-1887 Fotokopie verslagen van KV-vergaderingen.
 z.d. Kladaantekeningen over de Schnitgers, Hinsz en Freytag. 1)
 Z.d (vóór 15/8 '69), Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Finsterwolde, alsmede een offerte voor de restauratie van dit orgel". Het orgel is op reg.plaatjes na in originele toestand. Het restauratieplan is van De Graaf. Op het orgel staat 1808. Hess zegt: 1809 voltooid. Volgorde slepen: P 8, P 16 dc, B 16, Brdp 8, Fltr 8 dc, Hp 8, Splf 4, O 4, Gedf 4, O 2, Wf 2, Nassart 3, Mxt b/d, Fg 16 b/d, T 8. Geen houten pijpen.
 C-f", 3 keilb, onderzijde gesponseld, niet beplakt, trem, Aangp C-d', restaur.voorstel.
C	2	1 3/5	1 1/3			
c	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3		
c'	3 1/5	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	
c"	4	3 1/5	2 2/3	2 2/3	2	2
- Dubbelkoren dicht gemaakt, bijgeschreven: "Blijft zo". In rapport bijgeschreven: dispositie Oostwold met samenstelling Mixtuur. Zie aldaar.
- Sept-okt'69 Correspondentie met OC over de vraag, waarom contact met Erné geen voortgang vindt en of Erné hierover geen bericht moet ontvangen.
- 17/2 '70 Beschrijving kerkgebouw en restauratie daarvan. Ook iets over orgel.
- Correspondentie over subsidie.
- 30/10 '70 Bolt. Restauratie door De Graaf tot volle tevredenheid voltooid. Origineel klankkarakter, van bijzondere schoonheid, bewaard gebleven. Voorschriften omtrent verwarming nauwkeurig in acht te nemen. In 1868 heeft Lohman de toonhoogte iets verhoogd. Daarbij tertskoor in bas en dubbelkoren in dc der Mxt stom gemaakt. Daar die hun

oorspronkelijke toonhoogte nog hadden, moest dit zo blijven. Thans Werckmeister-stemming, nu 1/2 toon boven 440. Behandeling der laden: Onder en boven sponsels hersteld, opnieuw ingelijmd en met perkament afgeplakt. In de scheiden werden zaagsneden aangebracht. De slepen schuiven over het perkament. Aan de onderzijde der stokken werden dunne ringetjes aangebracht. De dammen werden met in lijm gezette houten pennen vastgezet. Aan de onderzijde waren de sponsels te veel gekrompen. Ze werden enkele plaatsen opgeschoven en aldus passend gemaakt.

Winddruk 78 mm, als voor de restauratie. Enkele zaken ter aanvulling van het rapport. O.m. wat inscripties, wie het orgel in onderhoud hebben gehad en een gedeeltelijke weergave van het Boekzaalbericht, volgens welke het orgel 14/8-1808 in gebruik is genomen.

22/10-1972 Programma ingebruikneming.

Febr'73 OC, eindrapport. Behoudens aanbrenge van zaagsneden in de scheiden, factuur windladen gehandhaafd. Richtlijnen betreffend het gebruik van de verwarming in acht nemen.

- Krantenknipsels.

22/10 '89 Anoniem. Voorstel tot aantal te verrichten werkzaamheden.

- Veel foto's, negatieven.

Inventarisatie 18/3-1992.

1) al deze gegevens ook bij Fock.

Foto's uit deze map afkomstig elders in archief gedeponerd: Oostwold, "sleeping", "Afoort oud Geref".

Flaes en Brünjes.

Interessant vergelijk tussen deze en Knipscheer. Zie Haarlem Doopsgezinde.

Zie ook verslag vergadering 12/9 '77, map Uitgeest over de vraag, waar nog een Flaes-pedaal is: Niet in Oostzijderkerk (Zaandam: Dat is van Bik), wel in Limmen.

In dezelfde map: 6/4 '78 (brief Vermeulen, Alkmaar). Pedaal Hazerswoude ook niet origineel.

Flentrop, Zaandam. Orgelbouwfirma.

1934 Interessante ontboezeming van H.W.Flentrop, fotokopie (afkomstig uit Bolt: map Beverwijk).

- Negatief van frans kistorgel in werkplaats.

- Negatief van Lohman-orgel in werkplaats.

- Foto kabinetorgel (afkomstig uit map Sommelsdijk Remonstr.Geref.k.)

In map Middelburg, Thomaskapel, prijsopgaaf Flentrop van diverse typen 4 vt positieven met tekening. Ze hebben dit geleverd aan Leemer RK, Amsterdam Eng.k. Begijnhof, Roosendaal Herv, Lochem Herv. (tijdelijk).

Fonteyn - Orgelbouw, Kampen.

Voortgekomen uit firma Fonteyn-Gaal. Enige gegevens in map Kampen, Geref. Oosterkerk.

Fransum.

23/9 '74 Krantenknipsel Nieuwsblad van het Noorden, Renske Koning over ingebruikneming positief Pels, adv. Mr A.Bouman, Hp 8, Rf 4, P 2, Q 1¹/₃.

Afkomstig uit map Amsterdam Oude Kerk

Freiberg, 2 orgels.

- Negatieven.

Freytag.

- Kladge Bolt met aantal mixtuursamenstellingen van Freytag: Bellingwolde, Oostwold, Warffum, Finsterwolde, en twee keer een ontwerp voor Borger (het tweede is uitgevoerd). Ook een van Timpe (Middelbert).

Afkomstig uit map Borger.

Friesland.

- Krantenverslag over orgelexcursie in deze provincie.

- Negatieven met aanduiding "Friesland".

Friederichs J.C., orgelmaker.

- Fotokopie uit De Mixtuur nr 35 p 186/87 (over Friederichs en fam. Gabry), afkomstig uit map Waddinxveen, Remonstr.k.

Führer, firma.

- Fotokopieën uit Führers Jahresheft 1984: Emden-Wolthusen, Ev.Ref.K., Backemoor, Westeremden-Kirchloog. Een en ander bij de betreffende plaatsen ingevoerd, de eerste onder Wolthusen.

Gabry, familie van orgelmakers. Zie Friederichs.

Gameren, Nederlands Gereformeerde Kerk.

(ca 1850) Fotokopie Broekhuizen R9 (R'dam, Eng. Presb.kerk).

2/2 '87 Blank. Restauratieplan en prijsopgave en apart schrijven over bezoek met Bolt aan het orgel.

6/2 '87 Bolt. Reactie op vorige.

z.d. Bolt klad aantekeningen.

Febr'87 Bolt. "Het Orgel van Gameren". Orgel 1754 (1 apr) volgens G. van Reijn, "Geschiedkundige beschrijving der stad Rotterdam":

1754 Gebouwd door Johannes Moreau, zoon van de bekende J.F.Moreau, voor de Engelse Presbyteriaanse Kerk. Dispositie als bij Broekhuizen. Volgens Hess "in alles gelijk" aan orgel in RK Bodegraven. Archiefstukken in Rotterdam mei 1940 verloren gegaan.

1880 naar Chr. afgescheiden gemeente (later Geref. Kerk) te Gorinchem, ombouw, klavier verplaatst naar zijkant.

1809 in nieuwe kerk aldaar geplaatst.

1920 verkocht naar Gameren, Geref. (thans Ned.Geref. Zie map Gorinchem voor bijzonderheden).

Niet originele magazijnbalg. Lade indeling piramidevormig, niet overeenkomstig het front, op pulpeten na alles origineel, maar totaal lek.

Lelijk modern klavier, harmoniumachtige reg.knoppen, origineel aangehangen pedaal.

P 4, P 8 dc, Hp 8, Qf 3 b, Co 3 st dc, Rf 4 (1 oct spitsf), V 8 (XIX i.p.v Mxt), Dlc 8 (XIX op pl. Tr 8).

C-c", C-g.

Toonhoogte verhoogd, geen verschuivingen.

Eiken Rococokas.

Er zijn nog enige Mixtuurpijpen behouden.

Restauratievoorstel: Herstel lade, Viola --> Mxt, voorzichtig toewrijven kernsteken.

Latere aanvullingen (verderop beschreven).

- Fotokopie fragment (bron niet genoemd) van een artikel "150 jaar Gereformeerden en hun Orgels".

16/6 '87 Rekening waaruit blijkt dat Blank opdracht had.

2/2 '87 Blank, o.m. over eventueel handhaven VdG.

31/ 8 '87 Drs T.W.F.den Toom over de Dulciaan. Die is vrijwel zeker van Bätz/Witte 1840 a 50: Schrijfwijze C, inscriptie "Vox angelica", enge mensuur, mahonie koppen en stevels. Copie hiervan aan rapport febr'87 toegevoegd.

30/3 '88 Programma ingebruikneming.

Apr'88 Bolt. Aanvulling op het rapport uit 1987 en op offerte Blank (bevindt zich bij rapport van febr'87):

Iets over de windlade, windvoorziening (60 mm), tractuur, klaviatuur, pijpwerk:

P 8 aantal buiten gebr. gestelde frontpijpen worden weer in gebruik gesteld, Co 1 koor was stom gemaakt, Qf 3 was verlengd, oorspr F 2, Dlc enige wijzigingen wegens lagere winddruk. Van Mxt enige pijpen teruggevonden.

Samenstelling nieuwe Mxt:

C	1 1/3	1	
c	2	1 1/3	1
cs'	2 2/3	2	1 3/5

Oorspronkelijke toonhoogte (3/4 onder normaal) niet gereconstrueerd. Uitgangspunt toch XIX situatie.

3/5 '88 Bolt: Voortreffelijk gerestaureerd. Na demontage bleek dat de VdG niet stamde uit de tijd van de thans gehandhaafde ombouw, doch van jongere datum was, zodat een Mxt is herplaatst. Oude balgen om financiële redenen niet gereconstrueerd. Oppassen met verwarming.

- Foto's. Twee daarvan tonen gerestaureerde en opnieuw gefoliede frontpijpen, kennelijk opgesteld in werkplaats Blank.
- Negatieven.

Inventarisatie 18/3 '92. Stukken over Moreau, Oosterhout, Gorinchem Geref. en Rotterdam Eng.Episcopaalse Kerk in betreffende mappen gedeponeed.

Gapinge, Hervormde Kerk

- Negatieven.

Garmer, kistorgel

- Negatieven.

Garmerwolde

- Negatieven.

Garnwerd. Hervormde Kerk (sinds '73: Stichting Oude Groninger Kerken).

29/7-1809 Keuringsrapport J.H.Tammen (afschrift, gemaakt door Peter van Dijk).

- Fotokopie Broekhuizen G87.

18/8 '69 "Rapport betreffende het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Garnwerd", Invullijst van monumentenzorg, door Bolt ingevuld.

17/3 '71 OC. Schrijven, waaruit blijkt dat er al contact met Bolt is.

- 23/3 '71 M. Ruiter. Nadere beschrijving van werkzaamheden, bedoeld in offerte van 28/8 '70.
 26/11 '71 Bolt. Commentaar op een nieuwe offerte van R.
 Eind'71 Bolt (dat blijkt uit de nota van het stencilbureau van 1/12 '71), Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk in Garnwerd (Gr).
 1809 L.v. Dam & Zn, 1834 vergroot met borstwerk, dwars in kas, 1867 beelden op kas geplaatst.
 P 8, B 16, P 16 dc, Hp 8, O 4, N 3, Viola 4, Car dc, Mxt, O 2, Wf 2 (zeer wijd, gr.o.ged, T 8 b/d, Vh 8.
 II. Fld 8, VdG 8 (C-Fs van Fld), Fl d'am. (af c" wijd open), Gh 2, Dlc 8 b/d.
 Pedk, 2 afsl, mank, Trembl.
 Carillon: 2 4/5
 Mxtuur C 2 1 3/5 1 1/3
 c' 4 3 1/5 2 2/3 2
- Allerlei aantekeningen toegevoegd: o.m. 1867 v.Oeckelen, Man II is van 2de generatie v.Dam.
 C-f" (II. chrom.). Mooi oud pedaalklavier C-d'.
 1809 Empire, Idaard, 1806 was nog barok, de intonatie is al typisch 19de eeuws.
 Afschriften Boekzaal 1809 en 1834.
 Geen restauratieplan.
- z.d. Aantekeningen betreffende inscripties.
 20/6 '75 Nieuwe prijsberekening Ruiter (Holthuis): Besparen door voorlopig lade II en tongwerken niet te restaureren
 16/10 '75 Weer offerte en omschrijving werkzaamheden (nu ondertekend Ruiter).
 Eind'75 Correspondentie over subsidiemogelijkheden.
 9/6 '77 Reil Prijsopgave deelrestauratie, zodat alleen man II bespeelbaar wordt.
 23/3 '83 Offerte Ruiter. Betreft voornamelijk de lade van II.
 24/2 '84 Ruiter. Restauratieplan (nu gehele orgel) en prijsopgaaf.
 '84 Corresp. subsidiemogelijkheden partieel herstel (toekenning 6/11).
 21/12 '84 Ruiter. Antwoord op opdracht. Nieuwe kostenopgaven 7/2 '85 en 21/6 '85 (meerwerk, restauratie beide klavieren),
 7/10 '85 (Inbouw bovenwerk na inbouw windvoorziening Hoofdwerk).
 31/10 '86 OGK aan Wiersma. 2de fase begonnen: rest. hw en windvoorziening.
 16/5 '87 OGK aan Lammers, Almere over zijn medewerking aan de ingebruikneming der orgels te G. en Saaksumhuizen.
 18/5 '87 Ruiter: Restauratie kas vergde veel meer tijd .. enz.
 19/10 '87 Programma ingebruikneming orgels Garnwerd en Saaksumhuizen (o.m. 4-handig orgelspel door Lammers en Bolt).
 Beschrijving van beide orgels. Dat van Saaksumhuizen was gerestaureerd in 1984 door inwoners van die plaats
 onder leiding van de Heer Modderkolk (Firma v.Vulpen). Er is een kladje van Bolt met registraties en thema,
 kennelijk voor een improvisatie te Garnwerd op 19/10.
- 23/10 '87 Holthuis aan OGK over verwarmingsproblemen in Garnwerd en Saaksumhuizen.
 25/11 '87 Bolt over voltooiing rest. te G. en S. en (zelfde datum) begeleidend schrijven. Betreffende Garnwerd: Orgel in 1977
 door nieuwe kerkverwarming onbruikbaar geworden. Fase 1 en 2 nu voltooid. Resultaat onbevredigend, omdat voor
 de definitieve restauratie van het pijpwerk (terugschuiven) de subsidie niet toereikend was. Hetzelfde geldt voor de
 kas, die nog geschilderd dient te worden. Opschuivingen dienen ongedaan te worden gemaakt en expressions
 verwijderd. Uitvoering fase 3 dus sterk aanbevolen. Bovenw.lade van hechthoutplaat voorzien. Boventoetsen van II
 niet te herstellen, dus nieuw, 3 spaanbalgen hersteld.
 Volgens gereconstrueerde constructiecirkels in ingekorte pijpen uit 1809 was de toonhoogte toen 1/2 toon onder 440.
 1834 bijbouw dwarswerk, nieuwe registers: B 16, Hp 8 en Car op I. Hiervan de pijplengtes en cirkels ongewijzigd.
 Die van 1809 ingekort. Toonhoogte verhoogd tot ca 1/4 toon beneden 440. Later Van Oeckelen of Doornbos P 16,
 O 4, VI 4 en O 2 opgeschoven en nieuwe pijpen voor toon C gemaakt. Expressions. P 8 in front blijkt van Van
 Oeckelen te zijn, 1867. Goed overleg met orgelmakers betreffende de verwarming.
- "Het orgel in Garnwerd", iets uitvoeriger dan programma ingebruikneming, 2de exemplaar: iets anders.
 - Fotokopie uit HO jan'88 (Jongepier).
- 3/5 '88 Bolt: O 4 is sterk verbeterd, nadat deze is "teruggeschoven" door Ruiter. Er is nu een opvallend verschil met de
 andere registers die ook nog zo'n behandeling moeten ondergaan: P 16 disc, Viola 4, O 2, Trompet.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd 18/3 '92.

Garrels, Rudolf, orgelmaker.

Zie brief Vente 3/8 '70 in map Zuidlaren. Data, werklijst.

Gassel

- Negatieven.

Geesteren (Gld), Hervormde kerk, voormalig orgel.

- Foto's voorm. orgel (nog in Armbrorst-kas).

In de map Bunschoten, Zuiderkerk schrijft Bolt, de Mixtuursamenstelling op van het voorm. Armbrorst-orgel te Geesteren. Gelijkluidend ook in map Uitwijk. In deze plaats bevindt zich het binnenwerk van dit orgel.

Geesteren (Gld), Hervormde Kerk.

- 11/11 '69 OC over mogelijkheid Armbrorst-orgel uit Geesteren in Uitwijk te plaatsen en Knol-orgel uit Oosterwolde in Geesteren (dat niet voor de huidige kerk te O., waarvoor het te klein is, is gebouwd).
- 11 '69 Idem
- 19/11 '69 OC aan Flentrop. Orgel Knol 1800 sinds 1845 in Herv.k. Oosterwolde. Beschrijving daarvan.
- 28/11 '69 Flentrop aan OC. Beschrijving noodzakelijke werkzaamheden aan orgel te Oosterwolde. Aanv. opgave 3/12.
- 12/12 '69 Beschrijving orgel Oosterwolde. Zeer uitvoerig over alle in acht te nemen procedures.
- Jan'70 Verdere correspondentie met OC over aankoop orgel Oosterwolde.
- 2/2 '70 Goedkeuring van Rijksweg voor overplaatsing.
- 3/6 '70 Arch.bureau Ovink. Tekening orgelbalustrade Geesteren.
- 4/6 '70 Flentrop. Offerte. Aanvulling daarop 18/6.
- Juni'70 Bolt, "Rapport betreffende het orgel, bestemd voor de Nederlands Hervormde Kerk te Geesteren".
Orgel gebouwd 1800 door Rudolf Knol voor de voormalige kerk te Oosterwolde, in 1849 door Zwier van Dijk overgeplaatst naar de nieuwe kerk aldaar en gewijzigd, ca 1928 nogmaals gewijzigd en thans gedemonteerd.
Disp volgens Broekhuysen.
Huidige disp. P 8 (in bas 4'), B 16 dc, Rf 8, O 4 dc, O 2, Fltr 8, Gh 4, Flde 2, Wf 2 dc, Rf 4, T 8, VxC 8. Ped. pneum. Sb 16, Ob 8.
T 8 en VxC nieuw, Fltr en Rf deels oud, o.m. p van Mxt, Sq of Q in pr.mens. rest op ped. na oud.
F 2 is verschoven Flde? O 4 dc oude Nh 1? Fltr op plaats Mxt deels Zw.v. Dijk.
C-f", Origineel aangehangen pedaal C-h.aangeh.p. C-h.
Trede voor inschakelen van 5 registers. Volgens de organist was er vroeger ook een trede voor in- en uitschakelen van de Trompet.
Kas aan weerszijden verbreed. Iets over verflagen.
Reconstructie van de toestand van 1800 lijkt het meest wenselijk. Front in toestand 1849 laten. Aanhangsel: Offerte Flentrop, eveneens uitgaand van herstel toestand 1800, waarbij echter de toevoegingen aan de orgelkas blijven gehandhaafd.
Losse aantekeningen en afschriften Broekhuysen en Seijbel.
Lijst Knol-orgels.
- 19/8 '70 KV: accoord, definitieve opdracht aan Flentrop.
- 4/11 '70 OC. Lof voor rapport Bolt. Waarom geen verende sleepconstructie?
- 5/11 '70 Subs.aanvraag voor restauratie en plaatsing orgel en maken galerij.
- 12 en 14/7 '72 Reacties op uitstel subsidie (van 3/7 '72) in strijd met eerdere afspraken.
- 17/11 '72 Subsidiatoekenning.
- 6/12 '73 "Order No 4322." (Afspraken pijpwerk Flentrop blijktens bijgaand schrijven 13/12.
B 16 dc (orig), Rf 8 (orig), P 4 (orig. behalve: ds"-f" nieuw, dubbelkoor alleen h nieuw, rest orig), Gh 4 (orig), Q 3 (C-H nw, c-b' uit Fltr (h'-f" nw), O 2 (orig), Flde (orig), Nh 1 (nw 5 p uit Wf 2 dc), Sq 2 st deel uit O 4 dc, Wf 2 dc, Mxt 3-4 st (nw, mens. O 2), T 8 (nw), Vh (nw).
Mxt: C 1 2/3 1/2
c' 2 2 1 1/3 1, (in dc roostergaten aanwezig)
Sq: C 1 1/3 4/5
c' 2 2/3 1 3/5
- 7/12 '73 Verzoek aan KV's te Bozum en Hasselt om Knol-pijpwerk aldaar op te meten en aan Ovink over belegging frontpijpen met bladhoud en tinfolie. Kort daarna positieve reacties daarop.
- 15/1 '74 Flentrop. Oude rooster Mxt af c' aanwezig: 2 2 1 1/3 1. Voorstel bas: 1 2/3 1/2. In Hasselt op c' sprong van 2' naar 4'. Hier analoog (4 vt werk, 1 oct. hoger).
- 28/1 '75 Programma ingebruikneming met kanttekeningen Bolt: registraties.
- 30/1 '75 Bolt. ... tot grote tevredenheid voltooid. Orgel is waardevolle vervanger voormalige Armbrorst-orgel, waarvan de kas in 1930 is verwijderd. De tongwerken zijn copieën van de gelijknamige registers te Hasselt (Knol 1806). Deze en andere nieuw gemaakte registers sluiten goed aan bij het oude werk. Zijtorens met loze frontpijpen uit 1846 gehandhaafd. Ernstige kritiek t.a.v. het schilderen der kas en het doen verdwijnen van de oorspronkelijke kleurlagen. "Het is te wensen, dat deze helaas gangbare, maar onjuiste aanpak nog eens bij de restaurateurs van orgelkassen en kerkinterieurs het besef mag doordringen, dat ook de oude kleuren en verflagen "monument" zijn en dat subsidies niet dienen te worden aangewend om ze te vernietigen, doch om ze te behouden, ook al kunnen ze - om financiële redenen of anderszins - niet (onmiddellijk) worden blootgelegd of hersteld. Ook in Geesteren is opnieuw op overtuigende wijze bewezen dat orgelkassen het beste en het veiligste door een orgelmaker kunnen worden gerestaureerd".
Winddruk proefondervindelijk vastgesteld op 73 mm. Stemming Werckmeister. Nog eens wat geheel of grotendeels nieuw is: Tr, Mxt, Vh, Q 3, Sq en de samenstelling der vulstemmen.
- 30/1 '75 Bolt aan Rijksdienst monumentenzorg over de kwestie van de kleuren en bezorgdheid t.a.v. de Der Aa-kerk in Groningen.
- Stencil: Enkele bijzonderheden over de Hervormde Kerk van Geesteren.
- 20/9 '77 Ds Brinkerink (Geesteren) een aantal tongpijpen functioneert niet goed.
- Fotokopie Broekhuysen, O53 (uitgave 1986, dus later toegevoegd).
 - Foto's, ook map van Flentrop met foto's van het orgel, zoals het stond opgesteld in Oosterwolde en foto's voormalige

Armbrost-orgel (nog in Armbrost-kas) in Geesteren.

- Negatieven.

Geïventariseerd 18 en 19/3-1992 en 16/12 '93. Zie ook Geesteren, voorm. orgel.

Gilman. Een orgel van G.

- Negatieven.

Godlinze, Hervormde Kerk (Stichting OGK).

Stukken van meer algemene aard.

- 1714 Fotokopie contract Schnitger en Allert Meyer (1704, aanvullingen 1710, 1714).
Man.P 8 (CDE in Hp), Hp 8, O 4, F 4, Q 3, SO 2, F 2, Sxq 2 st, Mxt 4,5,6 st, T 8.
Borstw. P 4 (CDE ged), Ged 8 hout, O 2, Q 1 1/2, Sch 3 st, Vh 8.
3 "pusters", C-c", 45 "claves", etc.
- Idem met Allert Meijer, betreffend het maken nieuwe "structuure", ontvangstbewijzen.
 - Copie uit een boek (Osinga?), aansluitend aanvang getypt stuk o.m. over tegenvallende acoustiek bij kerkrestauraties.
 - Fotokopieën van twee artikelen Bolt over orgel te G. een daarvan in "Monumenten".
 - Enige mensuren Godlinze, (door Gebr. Reil?) Fotokopie geschreven stuk).
 - Fotokopie gegevens over Meyer uit "Catalogus Groninger Museum", tentoonstelling werk van Meyer / De Rijk 1978-79.
- XIX Aantekeningen uit rekeningen 19de eeuw.
- Diverse stencils (kennelijk van Bolt) met beknopte gegevens over het orgel en een ontwerp voor iets dergelijks.
 - Vlugschrift over de Kerk (Stichting OGK).
- 26/11-1918. Fotokopie nota Doornbos
- Foto's orgels Godlinze en Mensingeweer.

Stukken over orgel en restauratie

- 2/2 '71 Restauratieplan en kostenopgaaf M.Ruiter.
- 1971 Corresp. met OC over adviseurschap en overdracht van stukken van wijlen Erné.
- z.d. Losse aantekeningen.
- 11/9 '71 Bolt. Commentaar op offerte Ruiter.
- (nov'71 ?) Anoniem (kennelijk Bolt), Beschrijving van het Arp-Schnitgerorgel in de Hervormde Kerk te Godlinze (Gr), ook kladversie hiervan. (Dit stuk is opgesteld voor de stukken uit 1704 zijn ontdekt).
- XVIIIa Orgel gebouwd door A.Schnitger, mogelijk oorspronkelijk met 2 klavieren. XVIIIb door Hinsz laden en klavier vernieuwd ter aanvulling Cs, Ds, Fs, Gs, cs", d".
- 1918 Doornbosch, klavier naar zijkant verplaatst met behoud van klavier en reg.knoppen van Hinsz. Mxt --> Gmb, toevoeging pneumatische Sb, daartoe Vh verwijderd. Oorspr. plaats Sq is leeg.
- Disp. volgens Knock.
- Oorspr. balgen verdwenen. Huidige disp.
- P 16 dc (in fr "onderpos"), P 8 (C t/m E, Fs, Gs ged), Hp 8 (dichtges), O 4, Q 3, F 4 (ged grd. dichtges.), Spf 2, plaats voor Sq 2-3 st, Gmb 8 (op pl. Mxt), T 8 (in stevelblok), Lege plaats Vh (gebruikt voor pneum. Sb).
- Pijpwerk gaaf bewaard. Kas in deplorabele staat. toonhoogte 1/4 boven normaal, kernfase 67 gr.
- Aangehangen pedaal C-e en welbord van Hinsz, mogelijk Schnitger.
- Restauratieplan: Klavier aan zijkant laten, herstel Mxt en eventueel Sq.
- 30/11 '71 Subsidieaanvraag. 24/4 '72. Gebruikelijke antwoord hierop.
- 2/9 '77 Bolt aan KV. Over lekkage van het kerkdak boven het orgel.
- Okt'81 L.Muller, Zuidhorn. Rapport kleurstelling gewelven, meubilair en orgel.
- 7/10 '81 Van Dorsser, Arnhem, akoestisch rapport 7/10 '81, 2 exemplaren. Een daarvan ondertekend. Het andere exemplaar bevat 1 pagina extra. Een daarvan moet op 23/12 '87 zijn opgestuurd blijkens bijgaand schrijven op die datum.
- 16 en 20/10 '81 Stukken over kerkrestauratie.
- 7/12 '81 Prijsopgaaf Reil. Nu is sprake van reconstructie Hinsz-toestand, ook wat betreft plaats klaviatuur. Ook nog mogelijkheid weer aanbrengen onderpositief. Of door Hinsz de onderkas is verlaagd, moet nog blijken.
- 20/12 '83 Nieuwe prijsopgaaf Reil. Kort daarna volgt de opdracht (blijkt uit betaling 1ste termijn).
- Jan, feb'84 Correspondentie over evt. subsidie kerk en toren van Pr.Bernhardfonds.
- Tekening.
- 20/11 '85 Reil. Omschrijving van alle registers en hoe ze (soms uit wat restanten) gereconstrueerd zullen worden (naar Hinsz, Cs,Ds,Fs,Gs steeds van H):
- P 16, P 8 (C-E,Fs,Gs Hinsz ged, wassen en foli n), Hp 8, O 4 (waarin deel voormalige. P 4), Q 3, F 4, Splf 2, O 2 (dc grot.dls. nieuw), Sq 2-3 st (nw, enkele uit O 2, C 1 1/3, 4/5, c 2 2/3, 1 3/5, c' idem + 2 (toev. H)), Mxt 3-5 st (14 p aanw, oorspr. 2/3' met 7 rep. Ombouw H.:
C	1	2/3	1/2
c	2	1 1/3	1

c' 4 2 2/3 2 1 1/3
 c" 5 1/3 4 2 2/3 2 1 1/3

T 8, Vh 8 (copie Uithuizen, 1 beker deels nog aanw.)

- 20/5 '86 Programma ingebruikneming kerk en orgel (wat het orgel betreft moet dit een voorlopige ingebruikneming zijn geweest).
- 17/ 8 '87 OGK (De Olde) uit zijn verontrusting over de uitstel van besluitvorming over de stagnatie in de afwerking (intonatie der orgels in Eenum en Godlinze).
- 21/9 '87 Fotokopie van geschreven stuk in onbekende hand met kritiek op veel details, vooral over de intonatie van een groot aantal pijpen. Ook nog iets over de balgen in Eenum.
- 23/9 '87 Ir A.H.Vlagsma te Deil vraagt om metingen van het orgel te G.
- 29/10 '87 Bolt. Eindconclusie orgel Godlinze en Eenum. Zie bij Eenum.
- 1987 Uitnodiging ingebruiknemingen orgels Godlinze en Eenum op 13/12 '87.
- z.d. Fotokopie van enige metingen, geschreven (door wie?).
- Negatieven.

Bij de posters:

- Tekening firma Reil.
- Fotokopie Schnitger-tekening.

Geinventariseerd 24/6 '92. Lijst van orgels van OGK naar map Groningen prov. overgebracht. Deel foto's naar Mensingeweer.

Goes. Negatieven.

Goldfuss (Goltfus, Goldtfusz, ...).

Fotokopie van de brief Potvlieghe en andere gegevens over Goldfuss in map Sassenheim.

Goor, Hervormde Kerk.

- Foto, afkomstig uit map Oud-Beyerland.
- Foto voormalig orgel. (binnenwerk thans in Bunschoten, Geref.)
- Negatieven voorm. orgel.

Zie ook Delden, fotokopie uit HO, waar toevallig de beschrijving over Goor volledig op voorkomt.

Gorinchem poster, gemaakt naar oude kaart uit 1553.

Gorinchem, Hervormde Kerk.

- 23/7-1958 Prijsofgave Sanders (fotokopie), rep.werkzaamheden, uitbreiding met Sesquialter en Dulciaan op kantslepen, vergroting Mixtuur met 2 koren, vervanging Fl.Trav. door nog een Sesquialter.
- 2/4 '60 Eindrekening Sanders (fotokopie).
- 10/1 '66 Bonefaas. Rapport inzake restauratie en uitbreiding Bätz-orgel in de Grote Kerk te Gorinchem.
 1748 opdracht J.H.H.Bätz.
 1845 kerk en orgel afgebroken.
 1848 opdracht J.Bätz met oude materialen nieuw orgel te maken.
 Bonefaas wil een zwevende mechaniek laten maken. Liever wil hij echter aankoop orgel uit Willemskerk te Den Haag (1856, Kam/v.d.M, 43 st.). Waar het Bätz-orgel dan moet blijven, schrijft hij niet.
- Fotokopie correspondentie met Blank 1967.
 - Correspondentie sept'68 over aanstelling Bolt als adviseur.
- 18/11 '66 Blank, rapport: Dat de speelaar zwaarder zou zijn geworden, zoals Bonefaas beweert, kan niet.
- 10/1 '67 Blank, prijsopgaaf restauratie pedaal, intoneren tongwerken, speelaar lichter maken, windstabiliteit bovenwerk verbeteren, ped.disp. uitbreiden.
- 6/12 '68 Anoniem, vermoedelijk Bolt. Reacties op de rapporten Blank. Indrukken betreffende het orgel. Wind star, door regulatoren der laatste restauratie. Speelaar wel zwaar, niet zwaarder dan bij andere Witte-orgels en niet onaangenaam. Geen verandering tongwerken, al zijn het kinderen van hun tijd. Klapperen mechaniek wegwerken. Geen ped.uitbreiding (huidige samenstelling is prachtig afgerond en zeer krachtig geheel, "niet knoeien aan een afgeronde compositie"). Dank zij ouder pijpwerk niet de stijfheid van andere Witte-orgels. Registers uit 1960 sluiten redelijk goed aan. Nieuwe achterwand direct achter de pijpen waarsch. niet nodig, proefnemingen daartoe doen. Verbetering der (gewijzigde) Mixtuur. Verwarming is goed. Niet veranderen zonder overleg.

Geinventariseerd 6/12 '68.

Gorinchem, Geref. Kerk.

Hier stond 1880-1920 het Moreau-orgel, dat zich thans in Gameren (Ned.Geref. Kerk) bevindt.

- Notulenboek van den Kerkeraad der Christ.Afgesch.Geref.Gemeente te Gorinchem. Fotokopie fragment uit 1880 (aanschaf orgel) en uit 1908 (nieuwbouw kerk).
- Notulen Kerkeraad Geref. Kerk onder voorzitterschap van Ds Schilder. Fotokopieën van delen uit 1919-20. O.m.:

9/4' 20 besluit om foto van het oude orgel te laten maken. Later: Oude orgel bracht f 1300.- op, naar Gameren vervoerd

- Mededelingen over het nieuwe orgel van Standaard. (Bolt zegt in zijn rapport over het orgel te Gameren: Dit was de latere Prof Dr K.Schilder, orgelliefhebber: Hij wilde graag een groter orgel in zijn kerk hebben).

De stukken zijn afkomstig uit de map Gameren van het Bolt-archief.

Zie verder Gameren en ook ook de brieven van Den Toom in mappen Amsterdam, Oude Kerk en Gameren (beide van 31/ 8 '87).

Graaf A.H. de, orgelmaker.

2/12 '86 De Graaf aan Bolt, naar aanleiding van zijn ongeval op 6/10 '86, over de indeling van het werk aan verschillende orgels, de komende maanden.

Aangetroffen in map Waddinxveen, Remonstrantse kerk. In de mappen Westerbork, Leur (Gld) en Oostwold bevindt zich ook zo'n soort schrijven.

Gramsbergen, Hervormde Kerk.

- 29/4 '70 OC, VR en voorbereidende correspondentie Bolt en OC Orgel v.Dam XIXd.
Hw B 16, P 8, Vn 8, Hp 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Co 3 st, T 8 b/d.
Bovw Sal 8, VdG 8 (c), Fdlc 8, Salt 4, Gh 2, 2 open pl., trem, 2 afsl, wndlosser, Kl.Kopp C-g", C-d' aangeh. Lade in slechte staat. Bolt bijgeschreven: Tr later (slagletters).
- 10/8 '70 Offertes Reil en Leeftang betreffende restauratie Van Dam orgel.(beide die datum).
- 12/8 '70 Bolt, reactie op offertes. Gezien grote prijsverschil, logisch Leeftang opdracht te geven. Aantal opmerkingen over monumentale waarde (over 25 jaar), eventueel vrij pedaal, een register op een open plaats. Op 17/8 schrijft de KV dat L. opdracht krijgt.
- 23/8 '71 Leeftang prijsopgave extra werkzaamheden: vervanging windmachine, extra werk aan klavieren. 25/8 licht Bolt dit toe en schrijft verder: Vrije Subbas stuit op technische problemen. Evt. fase-indeling der 16'.
- 11/12 '71 Bolt: restauratiewerk Leeftang goedgekeurd. Alles in takt gelaten. Bijbouw 1 vt op plaats vermoedelijk bedoeld voor tongwerk. Trompet stamt uit later tijd. Jammer dat is besloten het 19de eeuwse kerkinterieur te moderniseren. Ook concept aanwezig voor voorgaande.
- 11/1 '72 OC, eindrapport.
- Veel foto's, één daarvan met opschrift "Gramsbergen" van een onbekende kerk.
 - Negatieven.

Geinventariseerd 24/6 '92.

Grave, Hervormde Kerk.

- Copie rekeningen 1816.
- 5/7 '65 OC, VA en correspondentie met OC tot '67 toen Bolt adviseur werd.
- 18/2 '67 L.A.v.Baardewijk, Nijmegen. Geschreven "Historisch rapport van het orgel in de Herv.Kerk te Grave".
- 21/6 '67 Bolt aanvaardt adviseurschap. Volgens Edskes komt orgel zeker voor subsidie in aanmerking.
- 1/9 '67 Bolt schrijft dat hij nog steeds doende is met spuurwerk naar de herkomst van het orgel.
- 31/10 '67 Musikwissenschaftliches Seminar, Munster (Reuter), schrijven over de orgelmaker Chr.Kleine, die 1805 overleed.
- Okt'67 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Grave:
- 1794 nieuw orgel ingewijd. Initialen "J.C.K." gevonden, gedacht is aan Johann Christian Kleine te Eckenhagen (DI).
- 1799 Gereformeerden kregen de Kleine of Kloosterkerk toegewezen. "Gedeelten van het orgel tot de groote Kerk gehoord" naar de kleine kerk overgebracht.
- 1846-47 rest. P.G. Sneltsjes, Kuik en A.A. Kuerten, Huissen.
Weergave archivalia.
- Beschrijving toestand 1967. Onderkas is oudste deel, hierin oude soms moeilijk leesbare reg.inscripties:
Holpijp 8 voet	Prestant 8 voet
Baarpijp 8 voet 1)	Octaaf 4 voet
Mixtuur discant	Mixtuur bas
Fluit 4 voet	Trompet 8 voet
Octaav 2 voet	Prestant 8 voet disc
Sexquialtera	Roervluit 4 v
Tremulant	Gemshoorn (2 vt)
Ventiel	Octaaf 1 vt
	Nolimetange
- 1) bijgeschreven Quint 3 vt

Huidige disp.:

P 8 (C-G hout), Open pl, Hp 8, O 4, Fiool d Gam 8 (C-c met P 8), Q 3, Fluit d.S. 4 (af c" Spitsfluit), Oct 2, Corn 4 st dc (nu 2 st), W.Fluit 2, Mikst r 3 vt, Tr 8 b/d.

Mxt	C	2/3	1/2	
	cs'	2	1 1/3	
	cs"	4	2 2/3	hoogste koor ontbreekt

- C-f" (lade tot fs", moet een vergissing zijn), Ped C-e, oorspr. d?
 Restauratieplan volgens opgave De Graaf.
- 18/12 '67 De Graaf, offertes restauratie.
- 13/2 '68 Idem
- 16/5 '68 CRM. Subs.toekenning.
- 28/6 '73 De Graaf, prijsopgave, o.m. nieuw klavier, reg.plaatjes, reconstructie Cornet, aanv. Mxt, evt. Oct 1'.
 23/9 '73 en later (30/11 '72, 11/3 '73, 20/3 '73). Correspondentie over verwarming.
- 10/10 '73 M.A.Vente, suggesties betreffende archiefonderzoek.
- 11/10 '73 De Graaf aan Bolt: Over restauratie der niet zo solide gemaakte windlade, voorstel aanvulling Cornet met 2 en 1 3/5, op open plaats een Q 1 1/3.
- (1974) Uitnodiging ingebruikneming op 12/10 '74.
- 10/10 '74 Bolt, eindoordeel: Ondanks lage verwachtingen prachtige klank Aanvullende gegevens: pijpwerk bijgemaakt: Q 1 1/2' in Cornet mensuur. Mxt hoogste koor bijgemaakt. Nu: 2/3 1/2 1/3, cs' 2 1 1/3 1, cs" 4 2 2/3 2, Cornet 2 hoogste koren bijgemaakt, Enkele onderdelen van 4 Trompetpijpen. De windlade was op primitieve wijze gemaakt. Nu hechthoutplaat aangebracht met behoud van sponsels, aan onderzijde perkament: daar waren geen sponsels aanwezig. Winddruk 55 mm.
- Fotokopie Broekhuizen G53 (RK kerk, een heel ander orgel!)
 - Negatieven.
- Geïventariseerd 24/6 '92. Vergelijking met Broekhuizen G52 geeft weinig houwwast (vO).

's-Gravenhage, Hervormde Julianakerk. Zie Scheveningen.

's-Gravenhage, Nieuwe Kerk (Stichting Nieuwe Kerk).

Deze stichting stelt (stelde?) zich ten doel de voormalige kerk als concertzaal te exploiteren. De eerste correspondentie liep nog via de OC.

1ste map

- (1774) Afschrift uit Hess in hand Bolt.
- (1730) Foto's uit Beschrijving van 's-Gravenhage. Eerste deel, eerste stuk Mr Jacob de Riemer, 1730, p 398 t/m 401.
- Archief KV, inv.nr. 509: Mededeling, dat het orgel in 1699 door Duyschot is aanbesteed, dat 1699 Van Blankenburg tot organist is benoemd en dat 1797 verbeteringen zijn aangebracht.
- (1793) Copieën uit "Societeit" uit 1793: Orgel gerepareerd "... het niet genoeg is, dat hetzelfde voor het psalmgezang worde gebruikt, vermits alsdan, uitgezonderd eenige weinige, alle de andere Registers onaangewend blijven, en dus blootgesteld aan onbruikbaarheid en vervuiling, maar dat hetzelfde noodzakelijk op alle de Registers nu en dan door een kundig meester diend te worden bespeeld...". Dit zou de organist van de Kloosterkerk, Kraijenbrink, kunnen doen, omdat de "tegenwoordig fungerende organist ... daartoe niet geschikt was". Ook uit Societeit 1793: Over reparatie door Reichner.
- XIX Fotokopie uit rekeningenboek 19de eeuw, het orgel betreffende.
- 1949 Een krantenknipsel uit 1949.
- z,d, Aantekeningen Bolt over historie.
- z,d, Bolt, overzicht historie.

2de map

- 4/6 '60 OC, VA: Orgel C.G.F.Witte, 1867, oorspronkelijk orgel (kas, deel pijpwerk) J.Duyschot 1702 volgens Hess. De commissie neigt naar reconstructie 1702.
- Correspondentie over kleine werkzaamheden Leeftang, reacties daarop.
- 28/3 '74 Bolt aan Stichtingsbestuur. Bijlagen genoemd: Brief aan 5 orgelmakers (niet aanwezig), lijst van werkzaamheden (wel aanwezig), over wenselijkheid aanbrengen vochtigheidsinstallatie, verzekeringswaarde van het orgel, de vrees, dat "de fraaie kap" de akoestiek ongunstig zal beïnvloeden, voorstel de oude kleuren en verguldingen niet te herstellen, opdat het uiterlijk meer in overeenstemming is met het inwendige van het orgel uit 1867, over het doophek, dat z.i. moet blijven als karakteristiek kenmerk van een hollands kerkinterieur.
- Apr'74 Offertes Vermeulen Alkmaar, Van Vulpen, Leeftang, Flentrop, Blank en Bolts reactie (22/4) hierop: Leeftang en Flentrop komen in aanmerking.
- 5/6 '74 Nieuwe offerte Fl.
- 8/6 '74 Bolt, accoord met besluit Stichtingsbestuur de laagste inschrijver, Flentrop, opdracht te verlenen onder voorbehoud van goedkeuring door monumentenzorg.
- 21/6 '74 Reactie Leeftang aan OC, naar aanleiding van eerder gesprek. De OC draagt nu geen verantwoording meer over dit orgel.
- 27/6 '74 Bolt: concept opdrachtverlening aan Fl. Over vrije pedaal nog niet beslist. Eventueel transmissiepedaal maken. Aldus verzonden door bestuur op 3/7.
- 22/10 '74 Kostenopgaaf Fl. transmissiepedaal en copie brief aan organist Akkerhuis i.v.m. diens dispositiewensen.
- 23/10 '74 Bolt aan Stichtingsbestuur: Dringt aan op beslissing pedaal, een 2de 8 vt orgel in de kerk (2 man, bescheiden vrij ped.) zal tegen f 100000 kosten. De uitbreidingen die Akkerhuis wil zijn niet subsidiabel.
- 28/11 '74 Bolt aan Flentrop namens Stichting: Geen transmissiepedaal, werkzaamheden zo indelen, dat uitbreiding met vrij

- pedaal later mogelijk is.
- 10/12 '74 Fl. aan Bolt. Tekening opstelling vrij pedaal. Kas dus niet nodig. Na onderzoek bleek, dat Witte het ook op die plaats en op deze wijze zich had gedacht.
- 18/9 '75 Verzoek Stichting aan Bolt om Flentrop opdracht te verlenen tot vervaardiging van het vrije pedaal.
- 20/9 '75 Bolt aan Fl. conform vorige. Nader overleg met name over Tr 4'.
(1976) Uitnodiging tot bijwonen proef betreffende de akoestiek op 9/1 '76.
- 13/1 '76 Bolt geeft op verzoek toelichting over vrij ped. "Uitgestelde voltooiing Witte conceptie": W. had alles voorbereid incl. reg.knoppen met naamplaatjes.
- 14/1 '76 Prijstopgaaf Fl. uitbreiding met vrij pedaal met door Witte aangeven disp.: Sb 16 (ged), Octb 8, Vln 8, O 4, Bz 16, Tb 8.
- 3/2 '76 Mevr. Kokee van den Berge, hoofdbureau muziek, gem.secretarie Den Haag, vraagt hoe de dispositie wordt. Zij heeft op vrij pedaal aangedrongen. Zij heeft van Akkerhuis gehoord, dat de dispositie niet ideaal is, dat het pedaal te weinig stemmen krijgt en dat een Celeste ontbreekt. Beter nu direct bij de gemeente aankloppen.
- 9/2 '76 Bolt, laconieke reactie hierop.
- 22/8 '74 Mevr. Kokee wil deze ped.dispositie: P 16, Sb 16 (open), Oct 8 (ged!), Vln 8, Bz 16, Tb 8, T 4 en koppels aan Hw en Rw. Meerkosten schijnen geen bezwaar op te leveren. Gelieve contact met Fl. op te nemen.
- 1/9 '76 Bolt namens Stichting opdracht aan Fl. tot Open Sb 16 en Tr 4' en ped.koppel aan Rw. Voor de Sb zullen pijpen van het voorm. orgel der Grote Kerk worden gebruikt.
- 13/9 '76 Bolt aan Mevr. Kokee over pijpen Open Sb bij Verschuieren, beluisterd met Steketee en Wiersma. Verwachting, dat ze goed zullen voldoen. De klankkleur is tussen die van Prestant en ged. Sb. Pr 16 lijkt overbodig. Zal vermoedelijk ook niet worden toegestaan door monumentenzorg, T 4 en extra ped.koppel zijn wel accoord.
- 18/11 '76 Kostenopgaaf Fl. transpositieklavier (uit krantenknipsel blijkt, dat men aanvankelijk meende, dat samenspel met orkest onmogelijk zou zijn).
(1976) Verslag bespreking 22/12 '76 over repetitieschema van het Residentieorkest in de Nieuwe Kerk. Steketee kan geen goed werk leveren, als het repetitieschema zou worden aangehouden, enz., enz. Uiteindelijk zegt St., dat hij extra kosten in rekening brengt. Verdere correspondentie hierover.
- 1977 Diverse brieven en tekening adviesbureau Huygens. Correspondentie jun-okt'77 over metingen temperatuur en vochtigheid.
- 25/10 '77 Bolt. Werk "tot grote tevredenheid voltooid". Over Open Sb 16 uit 1882 via Verschuieren verworven, Tr 4, Pedk.Rw, nieuwe tinfolie op frontpijpen uit 1702. Dit moest 3x worden herhaald. Orgel fraai en enigszins "klassieker" dan menig ander Witte-instrument uit die periode. Voorzichtig omgaan met verwarming. Bestaande windmachine zal wel moeten worden vervangen.
- 26/10 '77 Programma ingebruikneming.
Okt'77 Bolt.Stencil "Het orgel in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage".
Kerk uit 1649, orgel 1702 Johannes Duyschot. Dispositie alleen bekend door Hess. 1774.
1788 onderhoud G. Stevens.
1793 reparatie J. Reichner.
1848 Onderhoud Gabry.
1866/67 Nieuwbouw C.G.F.Witte, met gebruikmaking van de kas en groot deel van het pijpwerk.
1976/77 Restauratie Flentrop, rep. windlade, nieuwe tinfolie en goud op frontpijpen, toevoeging vrij pedaal volgens plan Witte, iets uitgebreid.
- H.Man P 16, P 8, Bp 8, B 8 (roeren), O 4, Rf 4, Q 3 (Opf), O 2, Co 5 st dc, Mxt 4-5st T 16 T 8.
Rugp P 8, Hf 8, Qd 8, O 4, Rf 4, O 2, Co 5 st dc, Mxt 3-4st, T 8, Trem (1977).
Bovw P 8, Rf 8, G 8, O 4, F 4, F 2, Clar 8, Trem ('77).
Ped Sb 16 (1882), Ob 8, Vln 8, O 4, Bz 16, Tb 8, T 4 (overige'77).
Op Hm 16 t/m 4 vt grotendeels Duyschot, behalve Rf 4, meestal 1/2 toon verschoven om expressions te maken.
Rw t/m 2 vt idem, op Bovw P 8, O 4 en F 4.
Ped. Sb 16 1882 Witte, rest Fl. naar Oude K. Delft.
4 koppels, expressions, geen klav.omvang genoemd, samenstelling van 4 vulstemmen:
Mxt Hm:	C	2	1 1/3	1		
	Fs	2 2/3	2	1 1/3	1	
	fs	4	2 2/3	2	1 1/3	1
	fs"	8	5 1/3	4	2 2/3	2
Mxt Rp:	C	1 1/3	1			
	E	2	1 1/3	1		
	fs	2 2/3	2	1 1/3	1	
	fs'	4	2 2/3	2	1 1/3	
	fs" 5 1/3	4	2 2/3	2		
Co Hm:	gs	4	2 2/3	2		
	b	4	4 2/3	2	1 3/5	
	c'	8	4	2 2/3	2	1 3/5
Co Rp:						
	c'	8	4	2 2/3	2	1 3/5
- Krantenknipsels

- Een stuk van adviesbureau Huygens, waarin verslag bespreking met Steketee. Door vochtigheid is er een scheur in het hout van de balg.
- 4/12 '77 Lijst met klachten van de Stichting, anoniem, maar verzonden door Mevr. Kokee.
7/10 '78 Bolt: Orgel optimaal na jongste schoonmaak en herstelbeurt.
- Negatieven.
- Geïventariseerd 16/10 '92, kleine correctie 19/1 '94.

's-Gravenhage, Marcuskerk (waarsch. Hervormd).

- Programma ingebruikneming 9/2-1968 orgel B&T onder advies van Hülsmann:
P 8, O 4, O 2, Sq 2 st dc, Mxt 1¹/₃ 4 st, Hp 8 b/d, F 4 b/d, Ped B 16, pedk.

afkomstig uit map Nieuw Scheemda

Groenewegen, orgelmaker. Zie gegevens in map Oosterhesselen en O.Souburg.

Groesbeek, Hervormde Kerk.

- 11/10 '68 OC, VA. Bestaande orgel is van onbekende bouwer.
P 8, Hp 8, Gmb 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Mxt.
Trem. (buiten gebr.) C-f", ped, C-c' aangeh. Mxt uit later tijd. Pijpwerk niet waardevol, deel zink. Bouw nieuw orgel te overwegen.
- 1969 Offertes Blank, De Koff, Van Vulpen en Reil voor het maken van een nieuw klein 2-klaviers 8 vts orgel.
7/11 '69 Reil, nieuwe offerte voor een veel groter orgel en correspondentie over dispositiecorrecties daarvan.
- Correspondentie, waaruit blijkt dat wegens een financiële tegenvaller toch het oude orgel (XXa) is gerestaureerd door Verschueren en ingespeeld door Hans v.d. Harst op 16/5 '74.

Geïventariseerd 24/6 '92.

Groet, Hervormde Kerk, kabinetorgel.

- 12/1 '72 Flentrop: 2 mogelijkheden: reparatie of restauratie: Overleggen met Bolt.
23/3 '72 Fl. offerte.
Mrt'72 Bolt. "Beschrijving van het kabinetorgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Groet (NH)":
XVIIIa gebouwd, 1913 geplaatst door Spanjaard en gewijzigd, bovenkas 1/2 slag gedraaid. Lade C-c", chromatisch. Aangeh. P C-g. Klavieren origineel, reg.knoppen niet.
P 4, Co dc (4 2 1 3/5), Q 1 1/3 bas (oorspr 1'), O 2, F 4 b/d, P 8 dc, B 8 b/d.
Co, F 4 dc en B 8 dc XX, rest XVIII.
Veel expressions, opsnedeverlagingen, sommige rond opgesneden.
Restauratieplan: Expressions verwijderen, anti-houtwormbehandeling, lade restaureren, etc.
- 1973-'75 Geschrijf over subsidie en goedkeuring.
8/1 '74 Flentrop. Nota en dank voor opdracht van 10/12 '73 (die er niet is).
3/7 '74 Bolt, eindoordeel. Reg.knoppen gehandhaafd. Windlade waarschijnlijk van Engelse makelij (Eng. kranten en tijdschriften uit 1864 gevonden, die bij de bouw (!) zijn aangebracht. XX pijpen gehandhaafd, intonatieverbetering hiervan lukte niet. Werckmeister, 54 mm.
- Negatieven.
- 29/10 '76? of 78 (onleesbaar). ...(onleesbaar) te Rotterdam, zendt historische gegevens uit 1913-'18 over de orgels te Groet, en Schoorl.

Geïventariseerd 24/6 en 10/ 8 '92. Gierveld (cat.nr. 380) wijkt in de volgende punten af: Bourdon heet Holpijp, Cornet samenstelling: 2 2/3 2 1 3/5 (vO).

Groningen, Der Aa-kerk.

- Poster Arp Schnitger-herdenking 1969.
- Negatieven.

Groningen, Pelstergasthuiskerk.

- Onvolledige dispositie (alleen Rugwerk) met toeschrijvingen S(chnitger), H(insz), vO(eckelen) en +
- Afkomstig uit map Minnertsga., (+ betekent vermoedelijk: vóór Schnitger, vO)

Groningen, provincie.

- Gegevens over radio-opnamen van de RONO en Radio Bremen in verband met Schnitger-herdenking in 1969, ook een aantal van deze stukken ingevoerd onder Schnitger, Groningen Der Aa-kerk, Godlinze, Nieuw Scheemda, Uithuizen, Noordbroek, Noordwolde.
- Een map met verslagen van besprekingen van de Stichting "Groningen, Orgelland", in het bestuur waarvan Bolt zitting had.
- Een map met aantal stukken van algemene aard of verslag van de toestand der orgels of begroting onderhoudskosten B&T in gebouwen van de Stichting Oude Groninger Kerken. Voor zover mogelijk in archief ingevoerd bij het

betreffende orgel: Ter sprake komen: Niehove, Saaksumhuizen (waarvan een foto), Eenum, Westeremdem, Stitswerd (2 kl. pedaalharmonium), Usquert, Wehe-den-Hoorn (bouwer onbekend), Hornhuizen (idem), waar de door Vierdag aanbegrachte schuimplastic onderdelen niet meer werken, Zuurdijk (Rohlfing, Osnabrück, 1922, pneum.), Feerwerd (1 kl. harmonium), Garnwerd en kistorgel in koor (van "Aria-orgelbouw", Bergen op Zoom, amateuristisch werk), Den Ham, (bouwer onbekend 1898), Visvliet (v.Oeckelen 1869), Obergum (kabinetorgel), Zuidwolde, Thesinge (Meyer 1873), Middelbert (v.Oeckelen 1822 1)) Luttelbert (2 klaviërs pedaalharmonium, buiten gebruik), Midwolde, Niebert (B&T 1913, oorspronkelijk in Doopsgez. kerk) St.Annaparochie, later pneum. deel aangebouwd), Tolbert.

- Een lijst met kerken en torens, overgedragen aan de stichting OGGK.
- 2 kaartjes van de provincie, waarop de kerken der stichting zijn aangegeven.
- Een lijst met orgels van OGGK met vermelding jaar en bouwer, vermelding wie het heeft gerestaureerd of een opmerking als "restauratie noodzakelijk". Dit stuk is afkomstig uit de map Godlinze.
- Krantenartikelen en fotokopieën van kr.art., o.m. van R.Koning over wantoestanden bij kerkrestauraties vooral in de prov. Groningen.
- Negatieven. Bijschrift: Groningen, provincie.

Deze map in de loop van '92/93 samengesteld.

1) Dit is onjuist, moet zijn: Timpe 1822 (vO).

Groningen, cultuurcentrum "De Oosterpoort".

nov'79 Krantenknipsel (fotokopie). Orgel zal 14/3 in gebruik worden genomen. Leeftang, met advies van Cor Edskes. Voor dit doel vond E. het 2de-hands "Beekhof-orgel" van Leeftang te eenzijdig (neo-barok).

Hw. B 16, P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 4-5 st, Hob 8.

Récit (zwekk) F 8, VdG 8, Zweg 8 (c), F 4, N 2, Wf 2, Terts 1, Pl Jeu 4 st, Bomb 16, Tr 8, Cl 4.

Ped Sb 16, Flb 8, O 4 en getransmitteerd de 3 Récit-tongwerken.

Zie ook de aantekeningen van Bolt over dit orgel in map Rotterdam Hillegendakerk. Uit een fotokaart, reeds in archief aanwezig blijkt: C-g", C-f, N 3, T 1 3/5, Mxt 1 1/3, Pl J 2', F8 en VdG 8 gr.oct gec. (vO)

Groothusen.

- Bericht über die Restaurierung der Denkmalsorgel zu Groothusen / Ostfriesland, boekje van Alfred Führer, Orgelbau 2940 Wilhelmshaven.
- Festschrift anlässlich der Ingebrauchnahme der Wentthin-Orgel in Groothusen, Advent 1987.

Gruisen (Gruizen, Gruyzen van) 2 generaties orgelmakers, Leeuwarden.

Uit stuk nr 7 van het historische gedeelte in map Sneek, doopsgezinde kerk. blijkt, dat begin 1844 (of eind '43) de orgelmakerij is geliquideerd.

Gegevens en lijst van enige orgels in map Boerakker Geref. K. (publicatie SGO over dit orgel).

Gulpen, Hervormde Kerk.

18/7 '63 OC over het nieuwe kerkgebouw (nogal wat bezwaren), beschrijving bestaande orgel en advies een positief te doen plaatsen in de Winterkerk.

29/11 '65 OC, VA. Orgel vermoedelijk XIXa.

B16 (af fs), Hohlflaut 8 b/d, Fl fravere dc (con. expr), P 4 (expr), G b/d (2 oct zink), Flautino 2? af A (thans Celeste), Octav 2, Mixtur 3 f (pijpw niet aanwezig.), Trompett 8 b/d (idem) C-f". Aangehp C-f.

Zwarte ondertoetsen, ivoren boventoetsen kas eiken, pijpw niet geheel origineel.

Restauratie aanbevolen. Gewezen zij op Fama en R. Kort daarna werd Bolt adviseur.

Febr'66 Bolt: Enkele gegevens betreffende het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Gulpen, mij meegedeeld door Rijksadviseur Dr H.L.Oussoren: Kerk 1834, orgel 1846/47 Gebr. Müller, Reifenscheidt DI, disp. zie 29/11 '65. Bovendien: Gamba niet origineel., opsneden ongewijzigd, wel opschuivingen, stemrollen en expressions van latere datum. 2 spaanbalgen nog aanwezig. P 4 gedeeld in b/d, roosters Mxt en Tr nog aanwezig.

5/2 '66 Offerte overplaatsing naar nieuwe kerk en bijbouwen 2 registers Fama & R.

5/3 '66 Idem Pierre M.A.Pereboom, Maastricht, orgelbouw en handel in piano's en harmoniums.

26/3 '66 Commentaar van Bolt daarop: P. is de helft goedkoper. Onzekere faktor: door hem te plaatsen nieuwe registers. De Trompet die hij wil plaatsen (midden XIX) lijkt uitstekend. Hij adviseert opdracht aan P.

12/4 '66 KV, accoord. 15/4 OC, idem.

24/8 '66 KV wil verend sleepsysteem (er is geen schrijven van Bolt aanwezig over dit onderwerp).

2/9 '66 Bolt schrijft aan Pereboom: Kritiek t.a.v. gebruikte houtsoort en de geleverde F 4.

Sept'66 Correspondentie over het afbreken van Bolts adviseurschap wegens zijn kritiek op Pereboom..

Geïventariseerd 24/6 en 8/10 '92.

Haarlem, Bakenesserkerk.

- Negatieven met bijschrift "archief", ook van orgel aldaar.

Haarlem, Doopsgezinde Kerk.

- (1853) Fotokopie schrijven uit 1853 aan de Kerkeraad der Verenigde doopsgezinde Gemeente te Haarlem van haar orgelcommissie, een advies betreffende onderhoud aan het orgel. Dit stuk Afkomstig uit map Oostzaan: :
Gabry zou volgens oordeel van zijn leermeester daarvoor niet de geschikte persoon zijn. Geheel anders is dit met Knipscheer en Flaes en Brünjes. Organisten van de oudere school geven de voorkeur aan Knipscheer, jongere aan Flaes & B. Witte komt natuurlijk ook in aanmerking, maar deze had niet een verzoek daartoe ingediend. Verder over C.F.Weening en G.van Leeuwen te Leiden. Reeds de inhoud van het stuk zei genoeg. Conclusie: Lohman en Gabry komen niet in aanmerking, wel Knipscheer en Flaes.
- Negatieven (van het huidige A&B-orgel?)

Haarlem, Église Wallonne, kabinetorgel.

- 22/8 '75 Knipsel Haarlems Dagblad over schenking kabinetorgel van de Herv. kerk te Jutphaas aan Haarlem, Waalse kerk. Het was daar sinds 1820. "Het grootste kabinetorgel dat ooit in de Nederlanden is gebouwd", volgens Gierveld instrument, in 1778 in de Amsterdamse Courant aangeboden door de orgnist A. Munnikhuysen. Het is inmiddels door Flentrop gedemonteerd voor restauratie. Afkomstig uit map Haarlem Bavo.
- Negatieven.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk. Grote orgel.

- 10/5 '63 Verzoek van de commissie van advies, om Marcussen alsnog een extra bedrag uit te betalen.
- 1981-87 Stukken over herintonatie van een aantal stemmen door Flentrop, uitgevoerd in 1987, o.m. voorlopig rapport 1981 aan de hand van proeven. Verbeterd zijn: Pedaal Bazuin 16 en Trompet 8, Manuaal Octaaf 8 en Scherp, Rugpositief: Fagot 16 en Quintadeen 8, Bovenwerk Dulciaan 8. Buiten bestek nog wat werk gedaan aan de Prestanten van Rugwerk en Bovenwerk. Wat de tongwerken betreft zijn de korte bekers verlengd en te dunne tongen uit 1960 vervangen. Van de in 1960 bijgemaakte labiaalstemmen zijn de opsneden verhoogd.
- Rond 1983 Stukken over herstel der windvoorziening (welke in 1960 nog niet behoefde te worden gerestaureerd), o.m. tekening.
- 1986 Stukken over opnieuw schilderen kas.
- Stukken in verband met de herdenking "250 jaar Bavo-orgel", hierbij een fotokopie van HO 1989 p 24 vv.
 - Manuscript kennelijk voor een publicatie over het Haarlemse orgel, o.m. fotokopieën van historische publicaties, HO 1913, 10de jaargang nr 9, p 56 en correspondentie daarover. Het is veel uitvoeriger dan het boekje: Klaas Bolt, De historie en samenstelling van het Haarlemse Müller-orgel, Amsterdam 1985 maar niet zo uitvoerig als Van Nieuwkoop, Haarlemse Orgelkunst van 1400 tot heden, VNM 1988. Wat in geen enkele andere publicatie staat: Oude carillon van Friedrichs of Schmidt bevindt zich thans in Leerdam, Herv, bovenwerk. Deze verving Marcussen door een Cimbél, waarbij de nog aanwezige Cimbél-pijpen van Muller werden verwijderd. En doorgeschrapt: deze pijpen hebben nog jarenlang in de werkplaats van Marcussen in Aabenraa gelegen. Er is ook een pagina over het kleine orgel.
- 1990 Stukken over benoeming stadsorganist.
- Correspondentie over het eventueel lenen van een Spaans orgel, in de Bavo op te stellen.
 - Korte beschrijving van het orgel in het Engels.
 - Alle mogelijke andere stukken.
 - Tekening beeldje van het orgel van Ronald Busser (afkomstig uit map 2de Exloeërmond).
 - Foto's, ook veel foto's van Bolts leerlingen aan het Bavo-orgel.
 - Negatieven.
- Posters:**
- P.Saenredam, naar schilderij. Grote of St. Bavokerk, grote orgel.
 - Naar anoniem schilderij, stadsgezicht met St. Bavo.
- 1905 N.A.van Dam, fotokopie tekening doorsnede grote orgel.
- 2 raambiljetten voor concerten in de Grote kerk, 20/5 '72 en 28/4 '73.
- 5/12 '71 Ronald Busser, tekening orgel.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk. Kleine orgel.

- 13/2 '81 Bolt aan KV: Een restauratieplan kan pas worden gemaakt na demontage en oriëntatie in België. Orgel van Belgische origine, ca 1700, daarna herhaaldelijk gewijzigd.
- 7/11 '85 Schrijven van Haarlems comite "Vrienden van het Orgel" (fotokopie) met onderschrift: Ingang Mariakapel Grote of St.Bavo. Orgel 1907 aangekocht van een Liefdesgesticht te Breda. Bevat 8 reg, pedaal en heeft 1 klavier. Verder in de brief: Zouden we niet een actie beginnen voor de restauratie van het kleine orgel?
- Negatieven.

Uit map Grote orgel afkomstig. Zie daarin ook het manuscript van Bolt Daarin bevindt zich ook een pagina over het kleine orgel.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk, hulporgel.

- Correspondentie over overplaatsing van een positief van de Nieuwe Kerk naar de Bavo. Uit een andere brief (zie

Nieuwe kerk, hulporgel) blijkt, dat dit een half jaarlijks terugkerende zaak was.

Haarlem Hervormde Nieuwe Kerk.

Historie enz.

- Mei'73 Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nieuwe Kerk te Haarlem" (hiervan 2 exemplaren, beide bewaard wegens niet gelijklopende kanttekeningen van Bolt). Hierin historisch overzicht M.A.Vente.
 Voor 1862 Uitvoeriger in latere stukken.
 1862 Knipscheer. II wordt bovenwerk, nieuwe ped.laden ter weerszijden orgel. Cnq 2 -> Sb 16.
 1905 Gabry 3 nieuwe zinken ped.reg, nieuwe Co.
 1958 v.Vulpen. Vernieuwing en omintonatie Hw, plan reconstructie Borstwerk. Ped geen veranderingen.
 Historisch materiaal van (van) Cov(elen, 1523), Cl(aess 1562), (v)Hag(erbeer 1661), H(ess 1791), K(nipscheer1862):
 aanwezig. in kerk: Kas (H), ped.lade (K), P 8 (frp H), Qd 16 (grd. Cl), F 4 (beetje Hag, verder H), Gh 2 (K), Sb 16 (wijd open hout, K).
 In opslagplaats v.Vulpen teruggevonden: P 8 (19 p Cov?), O 4 (Cov en Hag), Q 3 (Cl), O 2 (Hag of ouder), B 16 (K en ouder), Mxt (H, enkele zeer oud), Qd 8 (kl.deel H), Rf 8 (af c Cov), I 1/3' (K), Hp 8 (30 p. H), Dc 9 (K?, 37 bekers) en nog 31 onbek.p.
 (Zie ook 1985. Inventarisatie v.Biezen).
 Mxt voor 1958: C 2 1 1/3 1
 c 2 2/3 2 1 1/3
 c' 4 2 2/3 2 1 1/3
- Mrt'74 Restauratievoorstel, dispositie. Nieuw borstwerk, daar bovenwerk akoustisch zeer ongunstig staat opgesteld.
 W.Wijting. Enige notities inzake het rapport Orgel Nieuwe Kerk te Haarlem. Enige aanvullingen daarop.
- Sept'78 Losse aantekeningen Bolt.
 W.Wijting. "Enige aanvullende gegevens inzake Restauratie Orgel Nieuwe Kerk te Haarlem" (dubbel aanwezig: niet gelijke kanttekeningen van Bolt). Hij is van iets andere mening dan Bolt betreffende de wijze waarop Hess de registers uit oude registers heeft samengesteld. Dispositie sinds 1791 moet geweest zijn:
 Man. B 16, P 8, Rf 8, O 4, Nh 4, Q 3, O 2, Gh 2, Co, Mxt, Car, T 8.
 Brstw Hp 8, Qd 8, F 4, Echofl 2, Flg 1, Vh 8.
 Ped O 8, O 4, T 8, Cnq 2 (In Boekzaal: Qd ontbr).
 1862. Knipscheer bouwde waarsch. niet in ped. nieuwe O 8, O 4, T 8, wel Sb (hout) i.p.v. Cnq.
 Orgel klonk vóór 1958 veel breder en ruiger dan nu. Situatie was toen (plaatsing reg.kn.):
O 2	Sb 16	Hp 8	P 8
Mxt d	O 8	Qd 8	B 16
Mxt bs	O 4	Gmb 8	Rf 8
T 8 d	T 8	F 4	O 4
T 8 b	Mank	Gh 2	Q 3
Trem	Pedk	Dc 8	Co
- Wijting stelt voor nieuwe laden (behalve pedaal).
 20/3 '80 Schrijven W.Wijting, die opmerkt, dat het orgel in Wichmond is gebouwd door Knipscheer, kort nadat hij in Haarlem heeft gewerkt (naar aanleiding van HO jan'73 p 4).1)
- (jan.1981) Hans van Nieuwkoop, Historisch rapport betreffende het Orgel in de Nieuwe Kerk te Haarlem.
1ste periode, 1523-1661, Grote Kerk.
 1523 (1535?) Bouw dor mr Jan (v.Kovelen?).
 1562 werkzaamheden A.Claesz.
 1588 P.Jansz de Swart, Utrecht, er is een disp. uit 1588:
 Principaal werk P 6, Hp 6, O 3, Opf 3, Gh 1 1/2, Sifflet, Mxt, Sch, Tr 6.
 In de borst Qd 6, Reg 6 Ped T 6.
2de periode 1661-1791.
 1661 Orgel komt schuin achter de preekstoel.
 Radeker geeft de dispositie, zoals die tot 1791 geweest moet zijn.
 I. Bovw. FGA-g"a" P 8, Hp 8, O 4, F 4, Gh 2, Sxq, So, Siff 1, Mxt, Sch, T 8.
 II. Borstw, C-c"" Hp 8, O 4, F 4, O 2, Sxq, Dlc 8.
 Ped. C-e' O 8, O 4, T 8.
3de periode, 1791 - heden. In Nieuwe kerk, geplaatst door Hess in nieuwe kas, dispositie volgens Boekzaal (vgl Wijting sept'78.)
 Herstellingen Friederichs (vermeld door Gabry, Broekhuizen en De Waal) Hess geeft de grootte der vulstemmen.
 1826 herstel door Gabry.
 1846 Voorstel Gabry tot ingrijpende veranderingen.
 1862. Knipscheer. Car, Gh en Nh verwijderd, Brstw wordt Bovw. Disp. werd:
 Man. B 16, P 8, Rf 8, O 4, Q 3, SO 2, Co, Mxt, T 8.
 Bovw Hp 8, Qd 8, VdG 8, F 4, Wf 2, Vh 8.
 Ped Sb 16, P 8, O 4, T 8 (verplaatsing ped.l. noemt v.Nieuwkoop niet).
 1886 Gabry. Nieuwe lade Bovw, met oude VdG 8, Hp 8, Qd 8 en F 4 en nieuw: Gh 2, Dlc 8.

1904 Gabry vernieuwing T 8 man en ped, vervanging slechte pijpen van O 4, Q 3 en O 2 met Cornetpijpen. Daartoe nieuwe Cornet.
P 8 en O 4 in Ped vernieuwd

Bijlagen: Uitgetypte archiefstukken.

- 1985 Inventarisatie pijpwerk J. van Biezen.
Nov'86 Artikel in "The Diapason" over Nederlandse orgels, Zaltbommel, Amsterdam Oude Kerk, Haarlem, Nieuwe Kerk.
- Copie Monumentenbulletin.
 - Gegevens 1958, metingen.
 - Diverse stencils met korte historie. Ook de dispositie van '85: oud (v.Covelen 1523/Hagerbeer XVII of onbekend), H(ess 1791), v.G(iesen 1724), K(nipscheer 1862), G(abrij 1886, in ped. 1904), vV(ulpen 1985).
Hm. P 8 (fr H, binnen oud), B 16 (vV), Rf 8 (vV), O 4 (oud), Nh 4 (oud/vV), Q 3 (oud), O 2 (oud), Gh 2(oud/vV), Trtn 1 3/5 (vV), Mxt 3-4 st (H/vV), Co 5 st (vV), T 8 (vV, model H), oct.koppel.
Bvw. Hp 8 (bs vV, dc H), Qd 8 (v.G), F 4 (H), Pcl 2 (G), Flg 1 (vV), Vh 8 (vV naar Hagerbeer Amsterdam Nieuwe Kerk).
Ped. Sb 16 (K), O 8 (G), O 4 (G), T 8 (G). 2 koppels, trem, C-f", C-d'.
Stemming Kirmberger/Bolt, 2 nieuwe spaanbalgen, 74 mm, laden, tractuur, klav. vV (ped. K)
 - Diverse Krantenartikelen.
 - Fotokopie uit HO nov'88.
 - Art. De Orgelvriend (niet aangegeven, welk nummer).
 - Foto's, negatieven.
 - Raambiljet kerkconcert 16/11 '60 (bij de posters).

1) Knipscheer plaatste in 1873 oud pijpwerk in Wichmond. Thans is bekend (Van Biezen), dat het oude pijpwerk in Wichmond van de hand van Apollonius Bosch is.. Niets wijst erop, dat Bosch in de Grote kerk te Haarlem heeft gewerkt. vO.

Stukken betreffende de restauratie van het orgel, ook kas 1973-85 (het orgel moest wegens torenrestauratie worden gedemonteerd).

- 31/8 '78 v.Vulpen, prijsopgaaf.
10/9 '78 Bolt stelt voor J.v.Biezen als medeadviseur te benoemen.
31/10 '78 Nieuwe offerte vV.
21/11 '78 Bolt over prijs van vV die aan de hoge kant is.
12/11 '80 Offerte vV.
11/2 '81 CRM, goedkeuring restauratieplannen, over subsidiabele bedragen.
1982 Div. stukken, o.m. dat opdracht aan v.Vulpen is verstrekt.
18/6 '83 Bolt: Reconstructie borstwerk ongewenst. Bovenwerk handhaven, zoals Knipscheer heeft gemaakt, hoewel Hess tegen zijn gewoonte hier een borstwerk heeft geplaatst. De Qd 8' zou in het borstwerk niet kunnen worden herplaatst. Voorstel wijziging plan, mede namens v.Biezen, Wijting en de rijksadviseur.
30/6 '83 Herv. gem. accoord met bovenwerk.
'81 en '83 Begrotingen schildersbedrijf Cramer & Zn, Haarlem en schrijven Bolt daarover 7/12 '83.
3/10 '85 Programma ingebruikneming.
8/11 '85 Bolt. Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd. De intonatie van de beide nieuwe tongwerken behoeft nog correctie. Vernieuwing der zinken ped.registers uit 1905 kon niet worden gerealiseerd. Kostenopgave nieuw pedaal met gebruikmaking van overgebleven Hagerbeer-pijpwerk.
1985 Correspondentie over eventueel nieuw pedaal.
10/ 8 '87 Iets grondiger onderhoudsbeurt gewenst, verder iets over hulporgel (zie aldaar).

Inventarisatie 24/6 '92, okt'92, kleine aanvulling 26/1 '94. Voor feitelijke gegevens, die niet in bovengenoemd overzicht zijn genoteerd zij verwezen naar HO jg 84, 1988, p 448-55.

Haarlem Hervormde Nieuwe Kerk Hulporgel.

In map (gewone) orgel Nieuwe Kerk is een brief van Bolt d.d. 10/ 8 '87, waarin ook een episode gaat over moeilijkheden bij halfjaarlijks transport hulporgel van/naar Grote Kerk.

Haarlem, Jacobskerk.

- Briefje met aantekeningen, aangetroffen in map St.Johannesga, in welke plaats men een tweedehands orgel zocht:
 - I P 8 (fr zink), B 16, Rf 8, Sal 8, O 4, F 4, O 2, M 2-4st, Sq (later).
 - II Hp 8, G 8 (1 oct zink), Opf 4 (idem), N 2 2/3, Wf 2 (spits eng), Hb 8 (slecht), Trem.
 Ped Sb 16 tr, P 8 tr.
 Mxt: C 2 1 1/3
 c 2 2/3 2 1 1/3
 c' 4 2 2/3 2 1 1/3
 c" 5 1/3 4 2 2/3 2
 C-g", C-d', getande kerns, expr, degelijk gemaakte pneum.lade.

Haarlem, Lutherse Kerk.

- Negatieven.

Haarlem, Oud Katholieke Kerk.

- Negatieven.

Haarlem-Spaarndam-Spaarnwoude zie Spaarndam.

Haarlemmerliede, Rooms Kath. Kerk. Negatieven.

Hamersveld, Hervormde Kerk.

Veel stukken over Hamersveld bevinden zich in map Leusbroek, omdat in veel correspondentie beide kerken gelijktijdig worden behandeld.

Hardegarijp, Hervormde Kerk.

- 4/9 '64 OC, over werkwijze commissie.
- 10/11 '66 Noodkreet KV aan OC. Er is geen geld. Elektr. orgel?
- 1/1 '67 B&T. Omschrijving en prijsopgave schoonmaak en aanbrengen sleepconstructie. Volgorde registers anders dan onder: v.Oeckelen:
P 8, B 16 bd, Sal 8, Hp 8, VdG 8, O 4 ,Q 3, F 4, Wf 2, T 8 b/d, C-g", C-d'. Verder o.m. plan uitbr. met Mxt op kantsleep.
- 6/3 '67 OC, VA. Gegevens orgel als vorige stuk. Verder nog: Windl, Trem. Door- en bijspraak etc. Geen Mxt op kantsleep aanbrengen maar T vervangen door Mxt. Kort daarop: benoeming Bolt als adviseur.
- 20/3 '67 K.Zonneville organist. Kanttekeningen bij beschrijving B&T: Scheiding b/d B 16 verleggen naar e/f, praktische bezwaren tegen kantsleep. Niet Tr laten vervallen maar VdG om Mxt of Q 1¹/₃ te plaatsen.
- 29/3 '67 B&T (Dam): In overleg met Bolt besloten: Beide strijkers vervallen. Fluiten 4 en 2' naar voren schuiven. Op opengevallen plaats Mxt:
C 1 1/3 1, c 2 1 1/3, c' 2 2/3 2 1 1/3, c" 4 2 2/3 2
Scheiding B 16 en T van c/cs verplaatsen naar d/ds.
- 31/3 '67 Bolt Mxt kan evt. ook op plaats F 4 en moet al op c 3 st zijn. Scheiding B 16 en T 8 veranderen, alleen als de kosten niet te hoog zijn.
- 7/4 '67 B&T aan Bolt. Mensuren P 8 en O 4 en hoe daaruit die van Mxt worden afgeleid.
- 20/4 '67 B&T. Extra werk wegens scheuren in lade en verzakkingen.
- 14/7 '67 Bolt. Werk goedgekeurd. Opknappbeurt uitgegroeid tot volledige restauratie en uitbreiding. Front was verzakt door druk plafond op middentoren. Dit is afdoende verholpen. Nieuwe Mixtuur van moderne samenstelling i.p.v. naar klinkende en overbodige Salicionaal, past na wat verschuivingen goed bij het verder ongewijzigde pijpwerk van v.Oeckelen.
- 25/8 '67 OC, eindrapport.

Geïventariseerd 20/5 '92, aanvullingen 26/1 '94. Er staat nergens een bouwjaar van het orgel. Gunnink noemt het orgel niet.

Harderwijk, Hervormde (Grote) Kerk.

- (1827) Fotokopie Boekzaal 1827, I, p 346/47. (Daarbij ook 1827 II p 122/23 over Batavia en Paramaribo, niet over orgels).
- (ca 1850) Afschrift uit Broekhuizen en aantekening J.Zwart: HO dec 1891.
- 13/9 '50 OC, rapport en advies, fotokopie.
- 20/5 '31 M.A.Vente, Rapport over het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Harderwijk.
- 1/4 '53 De Koff, offerte, fotokopie.
- 3/4 '53 Vente geeft zijn mening over diverse orgelbouwers.
- 3/3 '54 Vente: over tegenslag bij intoneren Rugwerk. Fotokopie.
- 20/5' 54 Vente, eindoordeel: Restauratie door De Koff zorgvuldig uitgevoerd, opsomming werkzaamheden. Fotokopie.
- 23/9 '69 OC. Bätz-orgel 1826. Voorlopig tijdens kerkrestauratie orgel nog wel te gebruiken.
- Nov/dec.'69 Correspondentie over benoeming Bolt als adviseur.
- 13/1 '71 Bolt aan arch. Van Hoogevest. Hij is het niet eens met de verplaatsing van het orgel, om akoestische redenen en vanwege de continuïteit met het verleden.
- Verdere correspondentie over genoemd meningsverschil. Er was zelfs sprake van beëindigen van de relatie met Bolt.
- nov '76 Rapport betreffende het orgel in de Grote Kerk te Harderwijk, Bolt "
- A. Historie tot 1797 (naar Seijbel).
 - B. Historie huidige orgel tot 1953 (naar Oost) 1827 Bätz, wijzigingen 1891 (v.d. Bijlaard), 1912 (v.Dam) en ca 1955 (De Koff).
 - C. Restauratie De Koff 1953/54. Interessante uitspraken van Vente.
 - D. Overzicht wijzigingen dispositie, vergelijking met opgave Broekhuizen.
 - E. Huidige staat, bespreking van alle registers. Hieruit een greep:
Mixtuur Man
C 2 1 1/3 1

c	2 2/3	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	
c''	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2

Tertiaan 2-3 st op oorspronkelijke plaats VdG 8 dc, die 1891 is vervangen door P 8 dc. Mogelijk afgesneden Gambapijpen nog in O 2.

Intonatie: vooral aan het Rugwerk is in 1955 veel te veel gebeurd door vergissing: lek in balg.

Verder over toonhoogte, lade, 4 originele balgen, mechaniek, klaviatuur, indeling reg.trekkers, kas (grenen) en front.

F. Restauratie:

Man. Nieuwe Quint en Sesquialter.

Rugp. P 4 evt. dubbel maken. VdG herstellen (ca 15 Oct 2 pijpen verlengen), nieuw Gr.Oct Quintadeen.

Intonatie verbeteren, vooral van Rugwerk.

Restauratie overige onderdelen. Stappen indeling B 16 en Fag 16 in 2 fasen, wegens gemis vrij pedaal. Dit heeft zijn nut bewezen in Zwolle Broerenkerk.

- 28/12 '76 Flentrop. Offerte.
- 7/1 '77 Bolt. Advies op basis offerte Fl. subsidie aan te vragen. Vrij pedaal kan niet zonder aantasting instrument.
- 20/1 '77 Subs.aanvraag. Gunstig antwoord daarop 3/2 '78, kort daarop definitieve afspraken met Flentrop.
- (12/4 '80) Uitnodiging tot ingebruikneming kerk op 12/4 '80.
- 25/2 '80 Bolt: laconieke reactie op klacht KV betreffende overschrijden leveringstermijn.
- Verslag bespreking 5/1 '81. Extra kosten door: 1. gebarsten houten pijpen, 2. herstel reg.plaatjes naar de onlangs ontdekte oorspronkelijke kleur.
- 1/4 '81 Programma ingebruikneming.
- 2/4 '81 Bolt: Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd Nieuwe registers Man Q 3 en Sq, Rp Qd C-H, Flag 1, Mxt en dubbelkoor c'-c" op lade P 4. Winddruk 78 mm. Hechthoutplaat, onder leder, ringetjes aan onderzijde stokken. Herintonatie na vroegere ingrepen, niet in 't minst die uit 1953/54.
- 10/7 '81 OC, keuringsrapport. Intonatie thans goed, nieuw gemaakte registers passen uitstekend.
- "Het orgel in de Grote Kerk te Harderwijk", historie en dispositie sinds 1981, 1 pagina.
 - Iets dergelijks, iets uitvoeriger en fraaier uitgevoerd: 1827 J.Bätz, 1891 v.d. Bijlaart, 1912 Van Dam, 1954 De Koff, 1981 Flentrop.
- Hm. P 8 (af a db), B 16 Rf 8, Bp 8, F 4 (ged), Q 3 (1981), O 2, Sq 3 st dc (1981), Mxt 3,4,5,6 st b/d, Co 4 st dc, Fg 16 b/d, T 8 b/d.
- Rp. P 4 (c'-c" db, dbk 1981), Hp 8, Qd 8, VdG 8 dc (1827/1981), Gh 4, Wf 2, Hf 1 1/2 (1981), Mxt 3,4,5,6 st (1981), Dc 8.
- C-f", aangehp C-d', Mank, 4 originele balgen, Trem rugp, 1/2 t beneden 440, Fase-indeling B 16 en Fag 16 (C-d, 1981).
- Negatieven.

(Datum inventarisatie niet bekend)

Haren, Hervormde Dorpskerk.

- Fotokopie uit Dorgelo.
- Bolt schrijft: Op verzoek onderzoek ingesteld. Zeer negatief oordeel over de verbouwing door Van Leeuwen in 1957: uitbreiding met Borstwerk en pedaal. Tot dat doel lade verplaatst, tractuur geheel nieuw gemaakt. Pijpwerk in neo-barokke zin omgeïntoneerd. Bolt heeft het orgel voor die tijd vaak bespeeld. Het verkeerde toen nog grotendeels in de staat van 1770 (Hinsz, deels pijpwerk XVII) met prachtige klank. Voorlopig niets aan het orgel doen.

Geïntariseerd 20/5 '92. Deze stukken bevonden zich oorspronkelijk sVox humana amen met de hierna volgende in een map.

Haren, Hervormde Boerderijkerk Oosterhaar.

Dec'78/jan'79 Offertes Flentrop, Blank, Van Vulpen voor nieuw 4 vts orgel.

- 13/11 '80 Programma ingebruikneming orgel Blank.
P 4, Hp 8, F 4, O 2, Qf 3 b, Co 3 st dc, Trem, C-f", C-d' aangeh.
- 18/11 '80 Luteyn aan gehele OC en Bolt. Orgel is te zwak. Blank wil het terugnemen en een ander krachtiger klinkend orgel leveren. Eventueel zou het hulporgel van Zuidlaren, als het daar niet meer nodig is, hiertoe kunnen dienen.
- 17/12 '80 Blank prijsopgaaf nieuw 4 vt orgel met 7 st., vorige tegen leverprijs terug te nemen.
- 16/1 '81 OC: Geluidsabsorptie te groot bij gevulde ruimte. Voorstel Blank redelijk.
- 7/12 '81 Bolt aan KV. U hebt toch besloten orgel te behouden. Thans winddruk iets verhoogd en O 2 iets scherper geïntoneerd.
- 19/3 '82 OC, rapport eindkeuring.

Geïntariseerd 20/5 '92, oorspronkelijk samen met hieraan voorafgaande in een map. Zie ook Winterswijk Jeugdkerk.

Harkstede, waarsch. Herv. Kerk. Negatieven.

Harlingen, Hervormde Kerk.

- Foto's (deels afkomstig uit map Tzum).
- Negatieven.

Harlingen, Evang. Lutherse Kerk. Negatieven.

Haskerhorne, Hervormde Kerk.

- 20/8 '70 OC, VA: volgens med.t.pl. orgel afkomstig uit Joure 1682 gebouwd en 1867 in H. geplaatst. Daarbij wegens geringe ruimte kas gewijzigd.
P 8 dc, P 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, M 2-3 st, Afsl, Trem C-c", C-g aangeh. Restauratie dringend nodig.
- Aantekeningen Bolt.
- 14/10 '78 Bolt: Financiële noodsituatie: Onlangs is door een amateur-orgelbouwer schade aan het pijpwerk veroorzaakt.
- 26/6 '89 OC. Schrijven, waaruit blijkt, dat het adviseurschap aan J.Jongepier is overgedragen.

Geïventariseerd 20/5/92.

Hasselt, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

Hattem, Hervormde Kerk, koororgel.

- Map met tekeningen van details der kas.
 - Veel foto's van voor de restauratie.
- 7/3 '69 Flentrop. Opsomming van te verrichten werkzaamheden, restauratie kleine orgel, huidige disp. P 8, Hp 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Opf 2, Sq 2 st, T 8, P 16 dc. P 16 en F 2 uit later tijd. Q 3 staat op plaats Mxt. Over Tr 8 later beslissen. Nieuwbouw grote orgel in kas uit België op plaats Dekker-orgel.
- 4/11 '69 Corresp. met OC: Subsidie aangevraagd voor restauratie kl. orgel (rapport Boogaarts) en kas uit Waterloo en toevoeging Bolt naast Boogaarts als adviseur.
- 1969 J. Boogaarts, Rapport betreffende de orgels in de Ned.Hervormde of St.Andreaskerk te Hattem. Het heeft het karakter van een voorlopig rapport, omdat het archief ongesorteerd is. Historische gegevens. Summiere gegevens over het instrument. Disp. als opgave Flentrop. P 8 op waarsch. 17de eeuwse kantsleep, P 16 dc op kantsleep 1875. Toonhoogte verlaagd tot 440. Orgel sinds 1928 niet meer gebruikt behalve in periode 2de wereldoorlog. Wellicht komt er bij demontage meer aan het licht.
- 5/12 '69 OC: Rapport Boogaarts te weinig gedetailleerd. Restauratieplan ontbreekt. Positie Bolt houdt meer in dan toezicht op restauratie pijpwerk. Verder twijfels over de zin van het nieuwe grote orgel.
- 9/3 '71 (datum begeleidend schrijven) Flentrop, mensuurtabellen met bijbehorende diagrammen, uitgaande van de (foute) klavieromvang E-c".
- Veel losse aantekeningen.
- 24/8 '71 Bolt. Na overleg met Oussoren: Accoord met Mxt 4 st. Over 2 st dc register pas beslissen als orgel gereed is.
- 21/9 '71 Mensuurtabellen (nu C-c").
- Fotokopie geschreven stuk met:

C	1/2	1/3	1/4	1/6	Tertiaan af cs' 1 1/3 4/5
c	1	2/3	1/2	1/3	
c'	1 1/3	1	1	2/3	gebruik makend van bestaande kleine pijpen. en
c"	2 2/3	2	2	1 1/3	de nieuwe klav.omvang met kort octaaf - c".
- 18/8 '71 Ook schrijven Fl. met zelfde inhoud
- 6/10 '71 Bolt aan Oussoren. Protest tegen aanbrengen hechthoutplaten.
- 1/12 '72 CRM accoord met rest.plan.
- Aantekeningen over proeven met verschillende stemmingen en over indeling der lade.
- 31/10 '75 Programma ingebruikneming twee orgels met gegevens over beide orgels.
- Negatieven.

Geïventariseerd 20/5 '92, enige aanvullingen 2/2 '94. Er zijn geen keuringsrapporten van Bolt en OC.

Hattem, Hervormde Kerk, Grote Orgel.

In de map over het koororgel bevinden zich enkele stukken die zowel het kleine als het grote orgel betreffen. Het Dekker-orgel is vervangen door een nieuw orgel van Flentrop in de in Waterloo verworven kas. Bolt had hiermee geen bemoeienis.

Hauwert. Negatieven.

Havingha Gerhardus.

- Fotokopie uit Havingha's Oorspronk en Voortgang der Orgelen, 1727, p 99 t/m 103.

Afkomstig uit map Zeerijp.

Hazerswoude-dorp, Herv. kerk.

Gegevens over dit orgel (1868 Flaes, 1966 verbouwd) in map Uitgeest).

Hazerswoude - dorp, privé bezit.

- Foto met dispositie, huisorgel van de heer Kooiker, door hemzelf gebouwd.
II. Hw Rf 8, Spf 4, Q 2²/₃, P 2, T 1³/₅, Sifl 1, Mxt 2-3 st.
I. Echow Hp 8, Rf 4, N 2²/₃, P 2, Q 1¹/₃, Tertn 2²/₅ 2 st, Sch 2 st, Vh 8.
Ped B 8, P 4, Nh 2, Rsp 2 st, Fag 16, T 8.
CD-d''', CD-d', Trem (hele orgel), Schuifk.

Afkomstig uit map Leiden, Église Wallonne, waar Kooiker mede-adviseur was.

Heemse, Hervormde Kerk.

6/3 '75 Flentrop: Voorlopige inventarisatie orgel Heemse, thans opgeslagen in Wapenveld. 1807, waarschijnlijk Scheuer, bijgeschreven: of Nolting.

P 4 (oud), Hp 8 (oud), Aeolini 8 (dc, op pl. Pr 8 dc), VoixC 8 (fabr.p), Gedf 4 (oud, 13 p open), O 2 (oud), Harm fl 4 (fabr.p. op Mxt boringen), P 8 (dc oud, bas later tijd, op 2 doorverbonden slepen). C-f'''. Ped. niet genoemd.

Daarbij begroting voor restauratie.

Aangetroffen in map Winsum, waar men aanvankelijk een gebruikt orgel wilde hebben. Het orgel is in werkelijkheid van Quellhorst en bevindt zich thans als koororhel in de Hervormde Kerk te Lochem vO

Heemskerk, Hervormde Kerk.

Juni/juli'68 Correspondentie met OC, o.m. over benoeming Bolt als adviseur.

30/7 '68 OC, VA. Orgel lijkt nog geheel origineel, moet gedemonteerd worden wegens kerkrestauratie.

4/9 '68 Flentrop, Prijsopgave.

Okt'69 Bolt. Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Heemskerk:

1857 H.Knipscheer (naamplaatje).

P 8 vt dc (deel in front), P 4 (deel in fr.) B 8 (bas eiken), Viool 8 vt (C-H uit Bourdon), Opf 4 (C-H open hout, rest metaal vrij wijd), O 2, Mxt 2,3 st Dlc 8 (smalle tongen, metalen stevels).

Mxt	C	1 1/3	1
	c	2	1 1/3
	c'	2 2/3	2 1 1/3
	c''	4	2 2/3 2

2 treden (combinate- en oplostrede als wip voor Dlc Mxt, O 2, P 8, P 4.

Windzicht, C-f''', C-d', comb. en oplostrede, windzicht (ventiel, genoemd door OC vermeldt Bolt niet), mag.balg, kernsteken, originele (?) messingstrook i.p.v. pulpeten.

Volledig origineel orgel, volle krachtige open klank, schreeuwende discant, mooi toucher, orgel uniek voor de bouwtijd.

z.d. Idem, kladversie.

- Correspondentie over restauratie en subsidie in kader kerkrestauratie.

21/4 Tekeningen architectenbureau v.Dam, v.d. Sterre en v.Straten, Leiderdorp.

27/5 '71 Idem

1971 Verslagen bouwvergaderingen 5/2, 28/5 '71 en 13/8 '71.

8/6 '71 Flentrop: Kritiek op geplande plaats orgel.

9/11 '71 Stekete: De klaviertoetsen moeten worden vernieuwd.

20/9 '71 Bolt aan Flentrop. Opdracht restauratie namens KV.

9/11 '71 Flentrop, begroting voor aanvullend werk: vernieuwing vermolmd klaviertoetsen, extra werk mag.balg en draaipunten wellenraam.

20/5 '72 Programma ingebruikneming kerk en orgel.

29/6 '72 Bolt: Restauratie en verplaatsing goed uitgevoerd. Lof voor ontwerp nieuwe orgelbalustrade, niet voor de "noch in een kerkgebouw, noch op een muziekinstrument passende moderne en tevens klankdempende vloerbedekking" rond het orgel. Oppassen met verwarmen. Orgel veel bespelen.

Febr'75 Correspondentie over een aantal nog geconstateerde gebreken.

- Negatieven.

Geinventariseerd 20/5 '92 en 2/2 '94. Briefje met aantekeningen over het tweelingorgel te Heesselt, op desbetreffende plaats in archief gedeponerd. Er is geen keuringsrapport der OC.

Heemstede. Negatieven.

Heemstede, Diaconessenhuis.

Fotokaart Leeftang met dispositie, geen bouwjaar, afkomstig uit map Middelburg, Thomaskerk.

I. P 4, Rf 8, GedQ 2 2/3. II. P 2, Hp 8, Gedf 4. Ped B 8, Ged 4, Qd 2.

C-g''', C-f. Mech. transmissie(s) in pedaal. C-gs Rf 8 en Hp 8 gec.

Heerenveen, Hervormde Kerk.

aantekeningen

1790 Gruisen.

1861 L.van Dam en Zonen fecit (onderpos. bijgemaakt).

I Vln 16 dc, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Co 3 st dc (5 1/3 4 2 2/3), Rf 4, QPr 3, O 2, Tertn 2 st (verdw., is nu: Sal), T 8 b/d (metalen st.).

II. P 8 dc, VdG 8, Fdlc 8, Carrellon 2 st "mooi", Ftr 4, Qf 3 "mooi", Wf 2 "mooi", Clarinetto 8.

C-f", C-f.

Klavier en omlijsting en Hw lade van Dam, Ped nog later, orgelbank 1790.

Oud: kast boven. Klavieren vroeger er onder.

Beelden op die kast nieuw. Beelden op onderpositief vroeger boven ??

afkomstig uit map Oldeholtpa

2 foto's

Het orgel bevindt zich nu in gewijzigde toestand in de Geref. Marturiakerk in Assen. vO

Heerenveen, RK kerk.

Fotokopie deel van HO mrt 1988, p 134, aangetroffen in map Bovensmilde.

Hees (bij Nijmegen), Hervormde Petruskerk.

18/11 '74 J.Boogaarts aan Bolt, Duiven: inlichtingen, kennelijk over het hierna genoemde orgel: Smits heeft niet in Maren gewerkt. Mogelijk heeft iemand een Smits-lade gebruikt.

9/4 '76 Slooff aan Bolt, begeleidend schrijven bij tekening en tekening (die van 27/8 '71 dateert).

dec'76/jan'77 Correspondentie over plannen aankoop, benoeming Bolt als adviseur.

1976 Bolt. "Rapport betreffende het zich bij de firma Slooff te Ouderkerk a/d IJssel bevindende historisch orgel":

Orgel waarschijnlijk Smits of andere XIX Brabantse orgelmaker, afkomstig uit RK par.k. te Maren (N.Brab.)

1944 door Pels geplaatst in Lekkerkerk, Geref. Kerk, adviseurs Houtman en Bouman.

1970 Nieuw gebouw, te laag voor dit orgel. Bij Slooff nieuw orgel besteld met inruil van het oude.

Disp. in Maren volgens opgave Pels:

I. B 16, P 8 (gr.oct.afgel.), B 8, P 4, O 2, Clar 8.

II. B 8, Viool 8, Strijker 8.

Thans:

I. B 16 (pneum, dc XIX F 4), P 8 (gr.oct. zink, pneum, rest str. geweest?, lab.br. 1/5), B 8 (oud), P 4 (oud), O 2 (oud), Mxt 2-3st, 1944).

II. B 8 (oud), Gmb 8 (gr. O B, gep.lab), F 4 (1944).

C-g", C-d' aangeh. Beschrijving pijpwerk, uniek geconstrueerde lade, mechaniek, klaviatuur, windvoorziening, kas en front.

Restauratievoorstel bestaande uit gebruikelijk herstel en dispositiewijzigingen:

B 16 wordt Co 4 st. dc., Gamba wordt Viool met pijp. P 8.

Alle slechte niet originele pijpwerk vernieuwen, deel B 16 terug als F 4.

15/2 '77 Prijsopgave Slooff, reactie Bolt 18/2 met concept subs.aanvraag.

16/12 '77 CRM. Aankoopkosten en plaatsing Subbas zijn niet subsidiabel. Voorlopig geen geldmiddelen. Na 1980 opnieuw subsidie aanvragen.

10/5 '78 CRM. Nu wel subsidie beschikbaar.

• Z.d. Stencil over orgel met tekening. Historie en nieuwe disp. als in rapport Bolt met toevoeging Subbas.

17/8 '78 R. Plante Amersfoort. Over verwarming.

28/8 '78 Slooff, herziene prijsopgave.

24/3 '80 Vermeulen, Weert. Mensuren Schayk (alleen begeleidend schrijven).

(19/12 '80.) Programma ingebruikneming (op programma zelf ontbreekt datum en zelfs plaatsnaam Hees), wel "Petruskerk".

Dispositie volgens programma, aangevuld met kanttekeningen Bolt:

Co 4 st dc (nw), P 8 (c), P 4, B 8, Mxt 2-3 st (nw, gehamerd), O 2.

Bov.kl. B 8, Viool 8 (nw), F 4 (nw). Ped Sb 16.

(In ander stuk: Sb 16 achter orgel uit oude B 16.

• Mensuurtabel Viool 8'.

18/2 '81 OC, keuringsrapport. Trek- en krimprijke platen aangebracht. Voorstel nieuw ped.klavier te maken en het oude ter plaatse te bewaren. Cornet naar die in Beverwijk (toevoeging m.b.v. kantsleep). Er zouden nog versieringen op de kas moeten komen.

13/9 '81 Bolt. Gunstig eindoordeel. Volgens de Heer van Kuilenburg te Boxmeer staat in het "Liber Memorialis" van de RK parochie van Haren/Kessel, dat het orgel is geleverd door Franssen en in 1853 in gebruik genomen. In de kas staat echter vermeld: "1848. W. van Brienen, Reek" (fa Smits?). Niet origineel voetklavier en bakstukken nieuw naar bijna identieke Smits-orgel te Gassel, reg.plaatjes naar Smits-orgel te Winssen. Pedaaltoetsen gewijzigd, zodat er weer redelijk hoogteverschil tussen onder en boventoetsen is. Fraaie nieuwe gemeentezang-Cornet.

5/ 8 '82 W.v.Kuilenburg, over het orgel van Kessel dat thans in de Petruskerk te Nijmegen staat. Kessel kocht het in 1853 van Franssen. Het zou om een nieuw orgel gaan. Hij denkt nu dat het onderhavige orgel niet dat van Kessel (zie Broekhuizen) is maar dat van Maren (manuscript over Adrianus Kuyte, uitgegeven door Brabants genootschap). Maren en Kessel vormen thans een gemeenschap.

- Negatieven.

Geïventariseerd 20 en 21/5 '92 en 2/2 '94. Er moet nog een eerder schrijven van Kuilenburg zijn geweest. Thans niet aanwezig. Aangetroffen stukken die naar een andere plaats in het archief moesten worden overgebracht:

- Tekening van een positief van Slooff.
- Stukken over eventuele plaatsing van bovengenoemd orgel in de kerk te Overveen 1975.
- Stukken over orgel Ontmoetingskerk te Nijmegen.
- Keuringsrapport OC restauratie Berlikum.

Hees, Vierdag-orgel. Negatieven.

Heesselt, Hervormde Kerk.

- Briefje met aantekeningen Bolt
Aangetroffen in de map betreffende het tweelingorgel in Heemskerk, Hervormde Kerk.
- Negatieven.

Heiller, Anton.

- Correspondentie in verband met nagedachtenis aan H. Hierin ook nog iets over Bolts' huisorgel.

Heinkenszand, Hervormde Kerk.

- 27/5 '81 OC, VR: Kas door Standaard in 1911 overgeplaatst uit Herv. Kerk te Nisse. Binnenwerk later door Spiering vervangen blijkens naamplaatje.
B 16, P8 (fr zink), Hp 8, VdG 8 (gr.oct. Hp), Aeo (idem), O 4, Rf 4, Wf 2 (con), Co 3st dc (4 2 2/3 2) C-g^{'''}, C-d', Supoctk, Pedk, 3 vaste C. Advies: nieuw orgel. Kas mag niet verloren gaan.
- Copie uit Kluyver deel II en aanvulling in deel III: over herkomst kas: 1788 aangeschaft in Nisse uit een legaat. Lijkt veel op die in Kloetinge (H.H.Hess), maar is van Van Overbeek, vader en zoon.
 - Fotokopie van een foto van het orgel.
- (7/10 '81) Verslag vergadering 7/10 '81 met KV. Bolt adviseert bestaand historisch binnenwerk te kopen bij B&T, Ruiter (2 kl. Knipscheer) of De Graaf. Bestaande orgel lui en niet optimaal van klank.
- z.d. Aantekeningen Bolt over Chr.Geref. Meppel, Monnikendam RK, orgel uit Epe (bij Verschueren), Heemstede?
- 23/11 '81 Offerte fa A.Nijssen en zonen, Wolphaartsdijk betreffende restauratie van het bestaande orgel.
- 11/1 '82 Anonieme orgelmaker: Orgel in te slechte staat en van te slechte kwaliteit om te restaureren. Advies (in overleg met Bolt), bouw nieuw orgel in bestaande historische kas, eventueel balg en grootste B 16 vt pijpen daarbij gebruiken. Dispositie etc.
- 18/2 '82 KV: Offerte De Graaf voor ons niet interessant wegens te hoge kosten. Beëindiging contact met Bolt.

Geïventariseerd 20/5 '92.

Helder Den, zie Den Helder.

Hellum, Hervormde Kerk.

- Jan'66 OC, Rapport inzake het orgel der Hervormde Gemeente te Hellum, opgesteld door C.H.Edskes.
1661 bouw orgel blijkens opschrift. Disposities Knock en Broekhuysen. Hieruit blijkt, dat het orgel in 1819 door N.A.Lohman tot 1 klaviers orgel werd verkleind. Beschrijving orgel kas (1819 gewijzigd), lade 1819, 3 spaanbalgen 1819, mechaniek 1819, pijpwerk:
Of de door Broekhuysen genoemde Mixtuur werkelijk aanwezig is geweest, was voor demontage niet na te gaan.
P 8 (grd.1661), B 16 (houten deel vermoedelijk L), Hp 8 (deel 1819), O 4, Q 3, Rf 4, Splf 2 (L, conisch), O 2, T 8 (deels zwaar beschadigd in onderkas).
Tenzij anders vermeld pijpwerk 1661, P 8 en O 2 gr.deels. Frontpijpen der middentoren nieuw (bedoeld L?): 5 pijpen; oorspronkelijk stonden er 7 (toen kort octaaf). C-f^{'''}, ped. niet genoemd. Inliggende trem.
- 3/2 '71 B&T. Offerte op verzoek van Erné.
- 10/5 '72 CRM, goedkeuring restauratie (nu o.l.v. Bolt) en toekenning subsidie.
- 15/5 '72 Opdracht restauratie aan B&T, blijkens ander schrijven is deze 9/1 '73 bevestigd.
- Febr/mrt'73 Correspondentie met de Stichting "Orgelfonds Mooy" te Apeldoorn over subsidie. Deze stichting voelde meer voor subsidie van een eventuele restauratie van het orgel te Oosthuizen. Bolt zegt, dat dit orgel geen restauratie behoeft.
- 28/11 '74 Bolt schrijft aan Mooy, dat het oudste deel van het orgel niet uit 1661 stamt, zoals vermeld in het rapport, maar van voor ca 1575. Dit omdat bij de oude registers de oude omvang FGA-g^{'''}a" vrij duidelijk herkenbaar aanwezig is. Dit betreft P 8, Hp 8, O 4, Rf 4, (Q 3) en O 2. Waarom Bolt Q 3 tussen haakjes zet is niet duidelijk.
- 4/2 '75 B&T. In overleg met Wiersma komen er toch hechthoutplaten, "ter betere beveiliging van de vrij zwak en licht geconstrueerde lade".
- Apr'75 Tekening kas en tekening z.d. orgelgalerij.
- 2/4 '75 B&T. Kosten lopen uit de hand. Voorstel 1 balg i.p.v. 3 te plaatsen.
- 15/5 '75 Bolt. Aanvullende subsidieaanvraag. Overschrijding kosten wegens "tal van onvoorziene omstandigheden en tegenslagen, zoals de uitzonderlijk ondeugdelijke constructie van kas en windladen" en nadelige gevolgen van jarenlange opslag. Mededelingen over pijpwerk dat veel ouder blijkt te zijn en over de noodzaak tot röntgenologisch

- onderzoek naar verflagen, waarmee misschien de herkomst van het orgel duidelijker wordt.
- 17/9 '75 CRM, goedkeuring herziene begroting.
- 21/10 '75 Verslag röntgen-onderzoek kas (stukken in aparte map gedeponerd).
- 11/2 '76 Bolt. Opdracht schilderwerk aan fa Ellens, namens KV.
- 15/4 '76 Een rekening van B&T, waarin een aantal kleine werkzaamheden zijn gespecificeerd.
- Fotokopie Broekhuysen H42.
 - Bolt, eindoordeel, alleen klad-versie aanwezig. Voortreffelijk restauratiewerk. Primitief in elkaar getimmerde kas hersteld, etc. Over kostenoverschrijding, pijpwerk waarschijnlijk midden XVI, disc. der Bourdon schijnt zelfs nog ouder te zijn. Röntgen-onderzoek van de verflagen heeft weinig aan het licht gebracht. Goed schilderwerk van Ellens. Lohman-lade wegens ondeugdelijke makelij voorzien van dekplaten, vermolmd teetsen vernieuwd, winddruk 80 mm.
- 8/4 '76 Programma ingebruikneming met historie orgel. Zover niet in andere stukken: Er zijn nog 2 stijlen uit de gotische tijd. 3 verflagen, oudste vermoedelijk van 1661.
- Foto's.
 - Negatieven (in werkplaats).

Geïventariseerd 20/5 '92 en 2/2 '94.

Hemmen, Hervormde Kerk.

- 1969 (voor nov.) Correspondentie met OC over restauratie v.Vulpen 1953/54 en over een vrijblijvend advies door J.Jongepier en C.v.Wijk gegeven.
- 7/11 '69 OC, VA: Bestaande orgel:
B 16, P 8 b/d, Hf 8, O 4, Rf 4 dc, O 2, Wf 2, Mxt 3-4 st b/d, C-f", aangeh.p C-d'. Prestantregisters op Mixtuur na van slechte kwaliteit. Geen bezwaar tegen orgelmaker De Jongh. Reacties op zijn offerte.
- 28/2 '70 W.N.de Jongh, Lisse, Offerte, 29/9 '70 contract betreffende bouw orgel in bestaande orgelkas en met gebruikmaking van enig oud pijpwerk. Aanvulling daarop 9/12 '71 (fotokopieën).
- 4/11 '71 Bolt, voorstel wijziging dispositie.
- Overige correspondentie.
- 11/6 '72 Programma ingebruikneming.
- 20/6 '72 Bolt, eindoordeel: In werk van De Jongh niets te bespeuren van ontwikkelingen der laatste tijd. Keuze orgelmaker en daarmee de richting van het werk bepaald voor B. adviseur werd. In dit licht gezien is het werk goed te noemen. Van Hp 8 XVIII, intonatiwijziging uit 1911 gehandhaafd. Rf 4 en F 2 samenraapsel. Octaaf 1 vt te eng. Mixtuur is van Van Vulpen. Onaangename speelaard door veel invoeringen.
- Z.d. OC, eindrapport zelfde strekking als vorige. Door contact van de orgelmaker met de Zweedse orgelbouw heeft hij zich de nieuwste inzichten nog niet eigen gemaakt.
 - Foto's (ook van Nieuwer ter Aa).

Geïventariseerd 20/5 '92.

's-Hertogenbosch GG (geref. gemeente?)

- Negatieven.

's-Hertogenbosch, Hervormde Bethelkerk.

- Foto(s), negatieven (van deze?).

's-Hertogenbosch, Lutherse Kerk.

- Foto(s), negatieven.

Herwijnen.

- Negatieven.

Hess Henricus Hermanus, orgelmaker.

- Fotokopieën uit Leids Dagblad over orgels te Hoogmade, Haarlem Nieuwe Kerk, Bodegraven, Oudshoorn afkomstig uit map Bodegraven.

Heukelum, Hervormde Kerk.

- Foto(s). Negatieven.

Heuvel J.H. van den, orgelmaker.

- Stuk over roeyement van v.d.H als lid der VON.

In een andere map:

- In aug'87 bezoek aan door v.d.H gebouwd orgel te Oudorp, Geref. Gem. niet toegestaan (na kerkeradsvergaderingen).

Zie ook Sliedrecht, Katwijk, Paris St. Eustache, Lage Zwaluwe, Polsbroek, Stolwijk.

Heveskes, voorm. Hervormde Kerk.

Zie Uitwierde.

Hichtum, Hervormde Kerk.

- Negatieven.

Gruisen-orgel, aantekeningen in mappen Roordahuizum en Burgh (ZI).

Hillegom, Rooms Katholieke Kerk.

- Negatieven.

Hillerød, Slotkapel Frederiksborg.

- Negatieven.

Posters (alle fotokopieën):

- Drie copieën van tekeningen details der kas (volgens inlegvel "front, klavieren / pedaal, profielen, beslag").
- Tekening frontpijpen.
- Doorsnedetekeningen.
- Frontaanzicht zonder pijpen.
- Uitslag positieflade (bovenaanzicht lade met pijpgaten).
- Mensuren van alle pijpen, 5 vel hoofdwerk, 5 vel onderklavier (positief), 5 vel pedaal.
- Maten van tongen, register niet genoemd.

Gedeponeerd in lade met posters.

Himmelforten. Foto(s). Negatieven.

Hindelopen, Hervormde Kerk

- Foto met aantekeningen Bolt op achterzijde v.Dam 1812, B&T 1972-80.
I. P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, Mxt 2-3 st, Viool 8 dc T 8 b/d (C-B Dulciaan).
II. P 4, P 8 dc, Fldc, Gh 2, F 4, Car, Trem, C-f", C-f, 63 mm, 415 Hz, enige mensuren Dlc.
Mxt: C 1 1/3 1, c 2 1 1/3, c' 4 2 2/3 2 wijd. Car: 2 4/5.

Aangetroffen in map Bovensmilde, alwaar een copie der Trompet van H. is gemaakt.

Hinsz, A.A., orgelmaker.

- Aantekeningen Bolt over Dantumawoude, Wassenaar, Midwolda, bouwjaren Bolsward, Sexbierum, Tzum, Minnertsaga, Harlingen, Kampen Buitenkerk, klavieren Uithuizen. (bouwjaren, van de eerste drie: Mixtuursamenstellingen, van de laatste twee: bakstukken e.d.).

Hippolytushoef, Herv. Kerk.

z.d. Bolt. Losse aantekeningen.

Mei'73 Bolt en M.Kooij (voor de archivalia). "Het orgel in de Hervormde Kerk te Hippolytushoef".

1870 Knipscheer, die het uit voorraad leverbaar had. Qua uiterlijk vrij wel identiek aan K.-orgels te Hoofddorp 1862, Baambrugge 1863, Warmenhuizen 1864 2 klav, Wichmond 1868.

1902 op nieuwe galerij geplaatst, orgel vrijwel in originele staat.

P 8 (C-F open eiken), B 8 b/d (2 oct eiken), VdG 8, O 4, F 4 (1 oct eiken, af c" spf), Co 4 st dc, Qf 3 (bas ged, dc eng con), O 2, Mxt 2,3,4 st.

Mxt: C 1 1/3 1
c 2 1 1/3 1
c' 4 2 2/3 2 1 1/3
c" 5 1/3 4 2 2/3 2

C-f", aangeh.p. C-g, klav. opzij, 1/2 toon beneden 440, dunwandig pijpwerk, 30% tin, expressions, mag.balg, klank, als bij alle K-orgels zeer sympathiek, maar te bescheiden voor het ruime gebouw.

Opsomming archivalia.

Er is geen restauratievoorstel.

4/6 '73 De Graaf, voorlopige prijsopgave.

28/6 '73 De Graaf, offerte voor laderestauratie, goudbrons frontpijpen, aanvullen snijwerk, nieuwe windmachine.

28/8 '76 De Graaf, bevestiging afspraak: hecht houtplaat op windlade met handhaving sponsels.

- 6/2 '77 Programma ingebruikneming. Disp. als in rapport.
 7/2 '77 Bolt. Restauratie tot grote tevredenheid voltooid.
- Fotokopieën krantenknipsels. Hierin ook genealogie der Knipscheer's.
 - Negatieven.

Geïventariseerd mei '92.

Hoenderlo, Hervormde Kerk.

1988, M.Ruiter. Fotokaart met dispositie.

Hoek van Holland, Hervormde Kerk

- 6/6 '69 OC VA: Bestaande orgel ca 1928 (Standaard?):
 B 16, P 8, Rf 8, VdG 8(c), VxC 8 (f), O 4, F 4, N 2 2/3, Wf 2, Mxt 3-4 st.
 Ped Sb 16. Pedk, Octk, trem, 3 vaste C, C-f", C-d', pneum. Advies nieuw orgel in oude kas.
- 27/1 '73 Pl.C aan OC. Men wil dat een hunner (Bénard) adviseur wordt.
- 3/2 '73 Hendriksen/R. Offerte nieuw orgel.
- Geschreven vergelijkend overzicht aanbiedingen v.d.Berg/W, Blank, Fama/R, Hendriksen/R, Leeftang, Vierdag., v.Vulpen (alleen de offerte H&R is aanwezig).
- 1/5 '73 Bolt aanvaardt adviseurschap onder voorbehoud. Eerst gesprek t.a.v. de positie van de Heer Bénard.
- Verslag vergadering 18/5 '73. Bolt vraagt zich af of oude front niet kan blijven, stelt voor van diverse bouwers de meest recente orgels te bezoeken. Hij deelt vooralsnog de voorkeur van de Pl.C voor H&R niet.
- (13/8 '73) Verslag vergadering 13/8 '73. Fama/R wordt nu geprefereerd. Plaats van het orgel na kerkverbouwing, dispositievoorstel.
- 17/8 '73 Bolt verzoek aan Reil en F&R om prijsopgave, meerdere plannen met nieuwe of bestaande orgelkas.
- 18/9 '73 Reil, offerte. Kleine aanvulling 19/9 '73.
- 17/9 '73 Fama/R, offerte.
- 28/9 '73 Bolt aan F&R: Pl.C adviseurt KV, U opdracht te geven; nog vragen omtrent dispositie.
- 11/10 '73 F&R, offerte. Dispositie: Meer b/d- scheidingen dan uiteindelijk zijn toegepast. Bijgeschreven door Bolt: tongw.: volle bekerlengte, niet beleerd, F 4 is Rf. Mxt:
C	2	1 1/3	1	1/2	1/3	(bedoeld 2/3 1/2 ?)
c	2 2/3					
c'	4					
c"	5 1/3	4	2 2/3	2	1 1/3	
- 23/4 '75 F&R. Tekening kas, nog een 2de tekening ongedateerd.
- 30/9 '75 Programma ingebruikneming met dispositie:
- I. P 8, O 4, M 5 st b/d, Co 5 st dc, T 8 bd, Fag 16 bd.
 II. Ged 8, Rf 4, Q 3, O 2. Ped. Sb 16. 3 kopp, trem.
- 8/10 '75 Bolt, eindoordeel: F&R waren moeilijk te beïnvloeden. Zij willen bewust "moderne" orgels bouwen met veronachtzaming van ontwikkelingen der laatste jaren bij anderen. Desondanks noemt B. het orgel fraai van klank op de tongwerken na.
- 19/11 '75 Pl.C, teleurgestelde reactie op vorige: Baseren op oude orgelbouw is subjectieve mening. Het orgel voldoet goed.
- Dec '75 OC, eindrapport: Ernstige kritiek t.a.v. de tongwerken die heetten Frans te zijn. Uitgebreide beschouwing over klassieke instrumentenbouw etc. In feite is de intonatie van F&R bij de labialen ook "klassiek".
- Negatieven.

Geïventariseerd 19/5 '92. Vermoedelijk is Benard geen officiële 2de adviseur geweest. Er wordt steeds over een adviseur gesproken.

Stukken over F&R-orgel te Amersfoort, Vrijgem. Geref. K. aldaar in archief gedeponerd.

Holtgräve H.G (dat is Holtgräve Jr).

- Lijstje van zijn orgels, zie onder Bathmen brief 20/2 '73: Bathmen, Deventer doopsgez, ca 1900 verdwenen, en waarschijnlijk Heeten, RK.

Van het orgel in Heeten is het binnenwerk van Elberink (misschien iets van Naber), en de kas modern, vO

Holwierde, Hervormde Kerk.

- Foto('s).

Hoofddorp, Hervormde Kerk.

- Negatieven.

Hoofddorp, Rooms Katholieke Kerk.

- Negatieven.

Hoogewoud.

- Negatieven.

Hoogkeppel, Hervormde Kerk.

- Negatieven.

Hoorn, Doopsgezinde Kerk, voormalig orgel. Zie De Wilp.

Hoorn, Oosterkerk (Stichting Oosterkerk).

- Aantal prenten van de kerk.
- 28/2-1763 "Bestek en Condities" bouw orgel door J.H.H.Bätz, fotokopie.
- 20/9-1764 Juriaan Spruyt, Willem Brunje(s?) en Adrianus Winkel, keuringsrapport, fotokopie.
- 15/3-1869 Condities en voorwaarden bouw nieuw orgel C.G.F.Witte, fotokopie.
- Een blad uit een rekeningenboek, betaling "Aan de H.H.Bätz", fotokopie,
- 26/9 '78 Vermeulen, Alkmaar, restauratieplan en prijsopgave. In overleg met Bolt opgesteld. Reparatie van alle mogelijke onderdelen, geen intonatiewijzigingen, Aantekeningen Bolt daarin:
P 8, B 16, Co 5 st, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, F 4, Mxt, T 8.
Slt 4, Viola 8, Pr 8, Hf 8, F 4, Calcant (Motorschakelaar).
Mxt. C 1 1/3 1
E 2 1 1/3 1
fs 2 2/3 2 1 1/3 1
fs' 4 2 2/3 2 1 1/3
fs" 5 1/3 4 2 2/3 2
Bovw: Viola gr.oct.in Hp, P 8: A achter fr. C-Gs ged F4: Rf.
- 15/11 '78 Contract met Vermeulen.
- 31/3 '81 H.v.d Velden, orgelamateur wil vrij pedaal en uitbreiding rugwerk met scherpe stemmen.
- 6/4 '81 Bolt. Voorstellen van v.d. Velden zijn niet reëel. Bijbouwen vrij pedaal van 2 stemmen in onderkas is mogelijk.
- 7/5 '82 Programma ingebruikneming Ooster of Sint Anthoniskerk door Z.Kon.Hoogheid prins Claus der Nederlanden.
- Informatiebulletin Stichting Oosterkerk Hoorn, mei '81.
- 13/5 '82 Bolt, restauratie op uitstekende wijze uitgevoerd. 400 pijpvoeten die versuikerd waren, vervangen. Winddruk 80 mm. Pedaal vrij gemaakt met een 16 vt. Jammer dat niet meteen ook een 8' erbij is geplaatst. Hechthoutplaat aan boven- en onderzijde laden.
- Het orgel in de Oosterkerk te Hoorn, vermoedelijk voor een brochure. Orgel 1868 C.G.F.Witte in kas voormalige orgel van J.H.H.Bätz uit 1764. De zijanten der kas werden rechtgetrokken. Die van rugwerk dieper gemaakt. Ontwerp hoofdkas van dezelfde tekening als die te Tilburg, ook 1764. Disposities 1764 en 1868, restauratie Vermeulen 1981/82.
- Vlugschrift over de Oosterkerk van Stichting Oosterkerk Hoorn, ongedateerd.
- Informatiebulletin Oosterkerk Hoorn "De restauratie is klaar".
- Foto's (met en zonder bekroning middentoren), negatieven.

Geinventariseerd 19/5 '92.

Hoorn, Remonstrantse Kerk. Negatieven.

Hornhuizen, Hervormde Kerk.

- 20/12 '54 OC, verslag onderzoek. Orgel bestaat uit allerlei oud en nieuw materiaal. Mechanische kegellade. Meerdere onderdelen van inferieure kwaliteit. Deel pijpwerk zeer oud.
- 26/2 '60 Vierdag, offerte. Nieuwe lade, welraam, aangeh. pedaal, windmachine, Mixtuur (i.p.v. Gamba), vernieuwing van alle houten pijpen, verplaatsing balg, antihoutwormbehandeling kas, pijpwerk randen solderen, intoneren stemmen.
- 11/5 '60 Opdracht ook balg te vernieuwen.
- 13/7 '61 OC: windvoorziening niet schokvrij, soldeerwerk en intonatie slordig.
- 22/3 '62 OC: Werkzaamheden op enkele intonatiecorrecties na voltooid door Vierdag.
- 22/6 '64 OC: opsomming veel gebreken. Soldeerwerk, intonatie, windvoorziening.
- 5/1 '65 OC: onvolkomenheden thans geheel weggenomen.
- Getypt stuk "Hornhuizen" naar F.Talstra in Publicatie nr 22, nov 1979 en 27, apr'82 van OGK:
 - 1833 orgel in H. geplaatst, afkomstig uit Blindeninstituut Amsterdam, die het weer in 1820 had aangekocht van de Heer Stipriaan Luisius Delft en laten plaatsen door H.Knipscheer. Na 1833 had het orgel hw 8 st, onderw 4 st.
 - 1851 verbouwing door P. van Oeckelen en in nieuwe kerk geplaatst.
 - 1900 Doornbos bouwt l-klav. orgel in Noordhorn, doopgez.k., hetgeen het onderwerk uit Hornhuizen blijkt te zijn.
 - ca 1910 vernieuwing Doornbos.
 - 1962 vernieuwing Vierdag.
 - 1979 reparatie door A.J. Opten.

- Het was oorspronkelijk een kabinetorgel.
- 1985 Anoniem, kennelijk Bolt. Het Orgel van Hornhuizen (Gn) 1985. Herhaling vorige en gegevens door K.Bolt uit archief OC gehaald (hierboven weergegeven).
- 6/11 '85 B&T. Omschrijving en offerte betreffende restauratie, samen met Bolt opgesteld en bijgaand schrijven Bolt 8/11: P 8, B 16 af c, Hp 8, O 4, F 4, F 2, Mxt 2-3 st C-e", aangehp C-d'.
B 16 in gr.octaaf aanvullen. Revisie slecht afgewerkte en geconstrueerde mechaniek.

Geïventariseerd 19/5 '92.

Huivenaar L.

- Kranteknipstel over L.Huivenaar, boekbinder, papiermaker, orgelpijpenhersteller, orgelbouwer en restaurateur.

Aangetroffen in map Westerbork

Huizen, Hervormde Goede Herderkerk.

- 4/11 '66 OC, VA. Geen ervaring met kerkgebouwen van deze vorm. Orgel van 14 à 16 registers aanbevolen.
- 5/11 '66 KV aan Bolt. Verzoek te adviseren bij bouw nieuw orgel. De dispositie voegen zij er al bij (typisch neo-barok, geheel afwijkend van wat uiteindelijk is gerealiseerd).
- 23/11 '66 Blank. Opgave van door hem gebouwde orgels: Venlo Herv, Rotterdam Geref.gem., De Bilt Herv. Opstandingskerk.
- 13/2 '67 Leeflang, opgave adres Geref. Pelgrimskerk Amstelveen.
- 3/4 '67 De Koff, offerte.
- 14/3 '67 Vierdag, offerte.
- 7/3 '67 Blank, offerte.
- 9/6 '67 Idem
- 22/4 '67 Pl.C, Huizen, overzicht offertes Blank en De Koff.
- 12/11 '68 Blank, mensuuropgave. Commentaar daarop van B.Edskes, 3/1 '69, die verder over van alles schrijft, over de idiote vormgeving van de kerk, het uiterlijk van het v.Vulpen-orgel te Nordhorn en een aanbeveling tot aanschaf van de heruitgave van Orgel- und Spieluhrenbau van I.Bruder, 1829.
- 11/11 '68 Blank, kostenopgaaf gewijzigde dispositie. Lager dan 17% tin kan niet zonder te hameren.
- 15/11 '68 Commentaar Bolt hierop.
- '68-'69 Blank, tekeningen.
- 14/12 '68 Bolt, gemachtigd door KV, definitieve opdracht Blank.
- 2/1 '69 Blank. Prijsopgaaf nieuwe dispositie.
- 16/8 '69 Bolt aan KV over overschrijding leveringstermijn.
- (20/6 '70) Programma ingebruikneming, 20/6 '70, waarin dispositie:
Hw C-g" B 16, P 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, SO 2, Mxt 4 st, Co 4 st, Tr 8 bd.
Brstw idem Ged 8, Rf 4, P 2, Wf 2, Sifl 1, Dc 8.
Ped C-f B 16 (tr), O 8, Tr 8 (tr). 3 koppels, trem. Brstw.
- 16/10 '70 Bolt, eindoordeel: Werk boven het gemiddelde peil van de hedendaagse orgelbouw. Er moeten nog schokbalgjes worden geplaatst. Wegens te kleine plaatsruimte geen ruimte voor voldoende grote balg.
- 13/11 '70 OC. Eindrapport: Oorspr. zou Qd i.p.v. Hp op Brstw komen. Opmerkelijke prestatie, bijzonder de Trompet. Niet gelijkzwevend gestemd. Enige bedenkingen t.a.v. windvoorziening.

Geïventariseerd mei'92.

Huizinge.

- Negatieven.

Idaard, Hervormde Kerk. Foto('s).

- Negatieven.

IJpendam, Hervormde Kerk. Foto('s).

- Negatieven.

In der Maur, orgelmaker.

- Fotokopie uit De Mixtuur nr 6, mrt'72, p 98 t/m 101 over J.C. in der Maur.

Zie ook Vermey.

Ingen van, familie van orgelmakers.

- Boven het klavier van het Gabry-orgel in de Remonstrantse kerk te Oude Wetering bevindt (bevond) zich de volgende indicatie uit ca 1914: "K.P. van Ingen, Haarlem, opgericht 1816, v.h. A.M.T. van Ingen".

(Rapport Bolt over dit orgel).

Inscripties

- gecopieerd van pijpen van diverse orgels.

Jennelt.

- Negatieven.

Jorwerd, Hervormde Kerk.

- Negatieven Gruisen-orgel
- Zie ook aantekeningen in mappen Burgh (ZI) en Roordahuizum.

Jubbega. Hervormde Kerk voormalig orgel.

- Negatieven.

Binnenwerk ging naar Bennebroek, Herv. Zie aldaar.

Jukwerd.

- Negatieven.

Jutphaas, Hervormde Kerk. Zie Haarlem, Église Wallonne, kabinetorgel.

Jutphaas.

- Negatieven "Strümphler-front".

Jutrijp, kerk onbekend. Foto('s). Negatieven (bijschrift: "te koop").

Kam en v.d. Meulen, orgelmakers.

Voor gegevens over deze orgelmakers zie J.Spaans "De orgels in de Oud-Katholieke kerken van Dordrecht apr'89" in map Dordrecht Oud-kath. en (fotokopie daaruit) in map Etten-Leur RK (stuk mei'89).

Kampen, Gereformeerde Westerkerk.

- Sept'74 Reil en Fonteyn-Gaal, offertes betreffende bouw nieuw orgel, sept 1974. Fonteyn wil "nog in goede staat zijnd bestaand pijpwerk" erin verwerken.
- 1974 Krantenartikel over Fonteyn-Gaal, thans Fonteyn - Orgelbouw geheten en nu in Kampen gevestigd. Ze zijn voortgekomen uit Strunk (Duitsland), orgels voor Rotterdam "Alexanderstad", Bijlmermeer Geref.K. onder parkeergarage, het "Couperin-orgel", Prot.Kerkcentrum, Lelystad en een kamerpositief.
- 21/1 '75 Bolt, conclusie: Een Reil-orgel ter grootte van het Fonteyn-orgel. Interessante bespiegelingen over orgelbouw der laatste tijd.
- Nog wat correspondentie. Het bleef bij een eenmalig advies.

Geïventariseerd mei'92.

Kampen, Herv. Bovenkerk.

- Uitgebreide mensuuropgaven van alle registers.1)
- Programma met registraties (uit map 's-Gravenhage Nieuwe Kerk).
- Foto, afkomstig uit map Zwolle Église Wallonne.

1) Wegens het grote formaat zijn de mensuuropgaven bij de posters gedeponneerd.

Kampen, Privé-bezit.

7/1, 9/2 '89 Heer Venema te Den Boer, later te Kampen, tel 05202-27785 biedt een kabinetorgel van Freytag uit 1804 te koop aan. Hp 8, Pdc 8, P 4, O 2, Rf 4, Q 3. Foto in Bolt-archief. Naar foto te oordelen. C-f", geen pedaal.

Kampen, theologische Hogeschool. Negatieven "Knipscheer-kab."

Kantens, Hervormde Kerk.

- 15/9 '70 OC over het adviseurschap van Erné, de opdracht aan Ahrend & Brunzema voor het herplaatsen der frontpijpen.
- 21/7 '71 KV. aan OC, afschrift schrijven, waaruit blijkt dat Bolt adviseur is.
- Aantekeningen Bolt, ook over 't Zandt, inscripties.
- Jan'72 Bolt. Rapport betreffende het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Kantens, alsmede een archiefonderzoek door A.de Groot en F.Talstra:
- 1663 Hendrik Huis, nieuwbouw met mogelijk ouder pijpwerk.
- XVIII Nieuwe balustrade.
- Onderhoud F.C. Schnitger, D. en N.A. Lohman.

1817 Kerk failliet verklaard en verkocht.
 1821 Herstel orgel door Timpe na terugkoop der kerk met hulp van Koning Willem I. Rugwerk leeg gehaald. Mogelijk is dit al eerder geschied.
 XIX Onderhoud Timpe, Dik, H.E.Freytag, Doornbos.
 XX Doornbos, Eertman, Vegter.
 1954 Demontage wegens kerkrestauratie.
 Disp. volgens leesbare fragmenten op registergeleideplanken.
 P 8, B 16 (alleen dc?), Hp 8, O 4, Q 3, SO 2, Sfl 1¹/₂, Sxq, Mxt, Tr, Trem (de meeste of alle b/d).
 Thans aanwezig: Hetzelfde met een niet originele F 4 (was 2'), geen 1¹/₃, Sq, Mxt, Tr. CDEFGA-f" (oorspr. tot c").
 Ped. nooit aanwezig geweest.
 Op F 4 (die van FC Schnitger zou kunnen zijn) na, lijkt alles uit de bouwtijd.
 1/2 toon boven 440.

- Idem klad versie.
- 15/3 '72 Ahrend. Kostenanschlag betreffende restauratie.
- 25/4 '72 Idem, nu alleen voor restauratie en plaatsing frontpijpen.
- 6/5 '72 Subsidieaanvraag.
- 29/5 '72 CRM, intrekking subsidietoezegging van 30/1 '62.
- 15/3 '73 Principeopdracht restauratie orgel aan Ahrend.
- 14/8 '74 CRM. Nog geen subsidie.
- (1975) Correspondentie waaruit blijkt, dat in 1975 de zaak Kantens door Klaas Bolt is overgedragen aan Cor Edskes.
- (1988) Fotokopie HO febr'88 artikel Jongepier.
- Foto's, negatieven.

Geïventariseerd 7-5 '92. Stukken die uitsluitend op 't Zandt betrekking hebben, aldaar in archief gedeponereerd.

Uit HO'88 blijkt, dat de volledige restauratie plaats vond in 1986 onder leiding van Cor Edskes en dat de (niet passende laden) van Timpe waren.

Kapelle.

- Negatieven.

Katwijk, Hervormde Kerk. Orgel van v.d. Heuvel.

- Krantenknipsel over concert Litaize, M.Leclerc, Guillou, art. ook over een concert te Maassluis door Jaap Kroonenberg

Uit map Stolwijk.

Katwijk, "Knipscheer-orgel bij Holthuis"

- Negatieven.

Katwijk aan Zee, Gereformeerde Vredeskerk.

12/5 '77 Deel De Katwijkse Post: "Geheim van Vredeskerk-orgel onthult".
 mei'78 Fotokopie uit HO mei'78. G.Oost. "Bätz-orgel gezocht, Bätz-orgel gevonden".
 Dec'78 Tekening kerk.
 Jul'79 Bolt "Het orgel in de Geref. Kerk te Katwijk aan Zee".
 Historische gegevens grotendeels ontleend aan HO mei'78 (Oost).
 1764/65 J.H.Bätz voor doopsgez.K. Utrecht.
 C-d" P 8, Rf 8, Hp 8, O 4, F 4, O 2, Wf 2, Flag 1, Mxt 3-4 st, Sexq 2 st (Op plaats tongw), Tramb.
 1773 overplaatsing naar nieuwe Doopsgez.Kerk, ombouw tot 2 man. orgel, deel der registers. kwam op Onderpositief.
 1796 G.Th.Bätz voegt Trompet toe en wijzigt de samenstelling van de Mxt. Ornamenten gewijzigd. Dispositie zie Broekhuysen.
 1869 Verplaatst naar Herv. Kerk te Katwijk aan Zee.
 1890 kerk gesloten (tot 1926), orgel naar Geref.K. Katwijk, die hun oude orgel verkochten aan de Geref.K. te Gameren.
 1933 Van Leeuwen: pneum. orgel in oude kas met groot deel oorspronkelijk pijpwerk.
 Bewaard gebleven: P 8 (deel), Rf 8, Hp 8 (verschoven), O 4 (idem), F 4 (idem), O 2 (deel, idem), Gh 2 (verschoven), nog wat pijpwerk (in uitbreiding voor Super-octaafkoppel). Ook manueel en pedaal (C-c') in Katwijk teruggevonden).
 7/5 '81 Verslag Afspraken betreffende restauratie De Graaf:
 Over kleur, windvoorziening (zo mogelijk 2 Knipscheer-balgen uit Vreeland gebruiken), Klaviatuur, mechaniek onderpositief, pijpwerk:
 Trompet naar Woerden 1768, Flageolet naar Utrecht Nicolaas of Harderwijk. Geen duidelijkheid oorspronkelijke samenstelling van J.H.H. (1') of Gideon (2') in verspreid bewaarde pijpen. Gekozen voor (volgens Oost) door Gideon meestal toegepaste versie (mede omdat er geen Quint 3 vt is):
 C 2 1 1/3 1

c	2 2/3	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2 2/3	2	1 1/3	
c'''	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2 (bijgeschreven).

Sesquialter bij Bätz meestal alleen in discant. Hier doorlopend (grote kerk).

Tr., Mxt en Sq worden gedeeld.

- 23/7 '79 De Graaf, offerte reconstructie orgel en uitbreiding met vrij pedaal. Reactie Bolt 14/8.
- 5/11 '79 Opdracht De Graaf demontage en opslag orgel.
- '80 Correspondentie over subsidieaanvraag en voorfinanciering.
- 10/5 '80 Bolt over verwarming.
- 30/10 '80 75 jaar Vredeskerk, boekje door meerdere personen samengesteld ter gelegenheid van de ingebruikneming der gerenoveerde kerk.
- 31/10 '80 Contract met De Graaf, betreffende reconstructie.
- (7/5 '81) Verslag afspraken op 7/5 '81: 2 kleurlagen op aanwezige kasdelen. Wordt mahoniekleur. Evt. Knipscheerbalgen uit Vreeland gebruiken, over klaviatuur, mech. onderpositief, Trompet naar Woerden, Flag 1 naar Utrecht Nicolaas of Harderwijk. Mixt en Sesquialter als in rapport jul'79.
- 10/7 '81 W.L. v.d. Gugten, offerte schilderwerk.
- 17/7 '81 Verslag vergadering Pl.C. Hieruit: Schilderwerk, klok, geruisloze mechaniek, wens betreffende toonhoogte "normaal", hoeveel tremulanten?, waarom niet pedaal in de kas?, geen koppel in oude stijl, evenredig zwevende temperatuur.
- 19/7 '81 Bolt. Reactie: Toonhoogte moet kamerton blijven, om mensuurbeeld niet aan te tasten, geen plaats voor ped.reg, in orgel, Werckmeister is beste compromis, verder accoord.
- 14/11 '81 Bolt, interne brief aan Wiersma over conflict inzake temperatuur.
- (4/11 '81) Verslag Pl.C. 4/11 '81. Over gunstige akoestiek, subsidie schilderwerk, ademende windvoorziening, toonhoogte, klavierkoppel en temperatuur.
- 8/12 '81 Bolt. Wat over toonhoogte in verslag staat berust op misverstand. De klavierkoppel kan niet gewijzigd worden.
- 13/1 '82 Bolt: over temperatuur pas beslissen als de frontpijpen spreken.
- Z.d. Pl.C. uitvoerig stuk (stencil) over stemming.
- (25/2 '82) Idem verslag verg. 25/2 '82, waar ook Wiersma aanwezig was.
- 25/2 '82 Bolt. Voorstel stemmen in Werckmeister en - indien die niet bevalt - na een jaar gelijkzwevend laten stemmen.
- 16/3 '82 Pl.C geeft De Graaf opdracht de gelijkzwevende stemming aan te brengen.
- 9/4 '82 Bolt schrijft dat hij zijn adviseurschap als beëindigd beschouwt.
- Losse aantekeningen Bolt.
 - "Vredeskerk Katwijk aan Zee. het Bätzorgel (1765)", uitgave Restauratiecommissie Bätzorgel Vredeskerk, nov'82.
C-d'' P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 3-6 st b/d, Sxq 2 st b/d, T 8.
Onderpos Hp 8, Rf 4, Gh 2, Flag 1, Trm.
Ped C-c' Sb 16, O 8, Fag 16 (res). Drukkoppel b/d, a=424 evenr.zwev.st. 2 spaanb.
- 1987 Correspondentie over plaatsing door De Graaf van een Fg 16 op het pedaal, waarbij Bolt weer als adviseur optreedt.
- 22/1 '88 Bolt eindoordeel Fagot 16': Het is een copie van die van de Waalse Kerk te Amsterdam. Bij de intonatie oriënteerde men zich ook in Beverwijk. Tevens werd de Trompet 8' verbeterd.
- Negatieven (deze kerk?)

Geïntariseerd 18/5 '92.

Katwijk-Binnen.

- Negatieven "v.Asendelft".

Kerkwerve (ZI), Hervormde Kerk.

- Tekening van een orgelkas van de orgelmakers Henk van Eeken en Gert van Buuren, blijkens aantekening op deze plaats betrekking hebbend.

Kleverskerke (ZI), Hervormde Kerk.

- 6/9 '74 OC, VO. Thans harmonium. Minimum: 3-stems orgel. Als de opdracht wordt gegeven aan Slooff, door wie reeds een offerte is gemaakt, is intensieve begeleiding gewenst.
- Stukken over de bouw van een nieuw verplaatsbaar orgel Hp 8, Rf 4, P 2 door Slooff, Ouderkerk a/d IJssel.
 - Mensuren.
 - Tekening.
- 16/10 '75 Bolt, eindoordeel. Fraai resultaat, mede te danken aan het feit, dat S. XVIIIde eeuwse pijpen heeft gecopieerd.

Geïntariseerd 18/3 '92.

Knipscheer, familie van orgelmakers.

- Correspondentie met Verloop en Brouwer over K., afkomstig uit map Oostzaan Herv.k.

- Getypt vel: mensuren Vreeland, Baambrugge, Oostzaan.

Zie verder Hippolytushoef (genealogie), Haarlem Doopsgez. (verslag 1853 over diverse orgelmakers, vooral Flaes en Knipscheer). In map Oostzaan ook nog gegevens over Knipscheer.

Knol, Rudolf, Orgelmaker.

- Werklijst van Knol (rapport jum'70), leerling D.Lohman: 1788 Wieuwerd, 1783-92 Bozum, voltooiing werk Heineman, 1796 Zwartsluis, 1800 Oosterwolde, 1806/07 Hasselt, waar hij woonde en stierf.

In map Geesteren.

Kolhorn, voormalige Hervormde Kerk.

(Stichting tot restauratie en instandhouding van de dorpskerk te Kolhorn).

12/8 '66 OC, VA.

9/7 '75 G.Verloop, "Kolhorn, voormalige Ned.Herv.Kerk, Rapport betreffende het orgel" (Verloop was bestuurslid van bovengenoemde stichting).

1753 koopt de Luth. Kerk te Purmerend een orgel dat bij de orgelmaker C.Smit, Leyerstraat Amsterdam, "te koop stond". Uitgebreid met halve Prestant en Mixtuur.

1810 oude orgel "verworpen, en daarvoor het tegenwoordige nette gemaakt" (in 1809 was er contact met Garstenhouwer).

1849 Flaes en B. reparatie.

1890 nieuwe kerk.

1892 nieuw Van Dam-orgel. Oude orgel naar Kolhorn. Veel werk aan het snijwerk. Orgelmakerswerkzaamheden door P.C.Bik (firma Schaeffelt en Lohman).

1966 rapportje Hülsmann, orgel toen al praktisch onbespeelbaar.

1973 Verloop neemt contact op met Bolt. Er volgt partieel herstel en een presentatie van het orgel door Bolt op 22/9.

1974 orgel met plastic afgedekt, i.v.m. reparatie kerkdak.

Daarna volgt een bespreking der orgelonderdelen: lade, speel- en registertractuur, klaviatuur (C-c", C-c, indeling reg.knoppen:

Hp 8	P 8
O 4	F 4
Co 4 st	Q 3
O 2	Nihil

en pijpwerk:

Prestant 8 vt C-H gecombineerd met Hp, deel 1753, uitbr. bas moet uit 1810 zijn.

Holpijp 8 vt ca 1700, hoog loodgehalte. In gr. oct. raar mens.verloop (door uitbreiding kort oct?)

Octaaf 4 vt 1753.

Fluit 4 vt zeer eng, 8 gr. p. 1810?

Quint 3 vt bas oorspr. mogelijk 1 1/2' (disc. plaats nu door Co ingenomen).

Octaaf 2 vt 7 gr.p. 1818, rest 1753.

Cornet 4 2 2/3 2 (1 3/5 verdwenen), 1849.

Opvallend de uitbreiding van het gr.oct, door Garstenhouwer bij veel registers. Mogelijk heeft hij oud pijpwerk uit Medemblik of Monnikendam daarvoor gebruikt.

Verder over balgen, kas en inscripties.

- Aantekeningen Bolt, inscripties, labiumvormen, indeling lade, Robbers en Garrels.

12/1 '76 Flentrop, offerte.

14/1 '76 Verloop aan Bolt. i.v.m. Toer-in. O.m.: De beeldjes die vroeger op het orgel te Kolhorn stonden bevinden zich nu op het Van Dam-orgel in de Luth.k. te Purmerend.

1979-'80 Verslagen bouwvergaderingen 30/5, 4/6 en 8/8 '79 en 24/4 '80. Het orgel komt nauwelijks ter sprake: voorstel demontage orgel i.v.m. kerkrestauratie.

11/7 '80 Verloop, aantekeningen o.m. over de plaats der verschillende registers op de lade (fotokopie).

17/3 '81 Flentrop, offerte restauratie.

3/7 '81 Bolt aan Stichting, die opziet tegen de hoge kosten. Deelrestauratie is niet mogelijk.

6/ 8 '81 Firma Cramer, schildersbedrijf Haarlem. Offerte en mededelingen over hun bevindingen.

22/ 8 '81 M.Robert, beeldhouwer-restaurateur. Prijsopgaaf restauratie en aanvullen orgelfront. Gunstig advies hierover van Bolt 8/9.

30/9 '81 Bolt, Subs.aanvraag namens Stichting. 13/2 WVC, gebruikelijke antwoord. 3/5 WVC. Subs.toekenning.

20/2 '84 Flentrop, prijsopgave. 9/ 8 '85. Contract.

9/ 8 '85 Flentrop, prijsopgave restauratie windlade, klavier, kas, balgen, montage en stemmen zonder intonatie.

30/9 '85 Flentrop, aanvullende prijsopgave wegens houtworm.

29/6 '87 Bolt, eindoordeel. Het was een deelrestauratie, noodzakelijk herstel windlade (in originele staat, geen dekplaat), balgen, klavier en snijwerk.

- Uitnodiging ingebruikneming kerk op zaterdag 12/12'.. (jaar niet vermeld, maar het moet '87 zijn, als het zaterdag was).

Dec'87, jan en mei'88. Correspondentie over achterstallige betaling.

- Dec'87,jan'88 Correspondentie over snijwerk dat niet compleet is, de kwaliteit van andere onderdelen en niet nakomen van betalingsplicht van de stichting.
- 1/2 '88 Bolt over dezelfde onderwerpen. Hieruit blijkt, dat Flentrop, niet Robert het snijwerk heeft hersteld.
- (okt'88) Fotokopie artikel Jongepier in HO okt'88.
- Fotokopie van een foto van het orgel.
 - Negatieven.

Geïventariseerd begin '92.

Kootwijkerbroek, Hervormde Kerk.

- 12/1 '81 en 16/6 '80. Offertes resp. van Reil en Blank.
- 27/2 '81 Verschuieren, geen offerte maar alleen gegevens: een foto en een tekening betreffende door hem geleverde of te bouwen orgels te Ermelo (Kerkelijk Centrum), Almere-Haven, Oosterhout St.Jan en Wezep Herv. Kerk.
- 14/5 '81 Nieuwe offerte Blank, , twee plannen A en B.
- Plan A:
 Hw P 8, Co 4 st dc, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Sxq 2 st, Mxt 4-5 st, T 8.
 Bovw P 4, VdG 8 (gr.Oct gec.), Hp 8, Gh 4, N 3, Wf 2, Flag 1, res (Dc).
 Ped B 16, O 8, Bz 16. C-f", C-f, 3 kopp, trem.
 Bijzonderheden der registers in hand Bolt bijgeschreven:
C	1 1/3	1	2/3	1/2		
c	2 2/3	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3		
c"	4	2 2/3	2	2	1 1/3	
c'''	4	2 2/3	2 2/3	2	2	1 1/3
- Hw F 4 is Roerfluit.
 Sq doorlopend niet repeterend, gr.oct 2 2/3 ged.
 Bw 4, 2 2/3 en 2 cil open.
 Baz, 5 gr. hout.
Plan B: 1 kl. en ped. met 15 stemmen.
- Jan, febr'83 tekeningen Blank.
- 10/11 '83 Programma ingebruikneming, dispositie volgens plan A (Hw Fl 4 vergeten, bijgeschreven, O 8 heet nu P 8).
- 3/12 '83 Bolt. Zeer positief eindoordeel. Er is "enigsins teruggegrepen op historische voorbeelden van omstreeks het begin van de 19de eeuw". Interessante beschouwing over de waarde van een goed orgel.
- 14/12 '83 OC, eindoordeel, ook zeer positief.

Geïventariseerd 19/5 '92. Gegevens van Verschuieren over Wezep en Ermelo die zich in deze map bevonden kennelijk ter oriëntatie, op desbetreffende plaatsen in archief gedeponerd, alsmede een folder over concerten in de Herv. Kerk te Maarssen. Over het voormalige (zeer slechte) orgel in Kootwijkerbroek lees ik niets, vO.

Kornhorn, Chr. Geref. Kerk.

- okt'73 Blaadje met aantekeningen Bolt, dispositie en commentaar op intonatie, Vetter adviseur.

Kornhorn, Gereformeerde Kerk. Negatieven.

Krabbendam, Gereformeerde Kerk.

- Negatieven.
- In de map Oldeholtpa zit een brief d.d. 20/10 '70. van Van Meurs (de organist aldaar), waarin hij schrijft: Op mijn zwerftochtje door Hollands Noorderkwartier ontdekte ik (een rugpositief van?) een oud 18de eeuws orgel in de Geref. Kerk van Krabbendam, aan de Westfriese Zeedijk, ten Westen van Warmenhuizen. Was dit bekend?

In HO jun'68, p 168 wordt dit orgel genoemd (vO).

Krabbendam, Hervormde Kerk.

- Foto(s).

Kramer J.L. (en J.Schellingerhout).

- Exemplaar van Kerk en Muziek, artikel over Kramer, afkomstig uit map Bodegraven.

Krewerd, Hervormde Kerk.

- 1737 Fotokopie van een geschreven stuk uit 1737.
- 1857 Fotokopie Boekzaal 1857, II p 120 t/m 123.
- 29/4 '69 Architectenbureau Offringa. Twee tekeningen orgel.
- 12/11 '69 J.Otter, verslag onderzoek aan het orgeloxaal.
- Febr/mrt'70 Bundeltje correspondentie over de verwarming. Bolt wilde helemaal geen verwarming. (21/2). 6/3 citeert hij Bernhardt Edskes: De oude vulkachels hebben geen grote schade aangericht. Maar er is groot gevaar voor brand.

- Vloerverwarming is duur.
- 23/5 '70 Otter over kleurstelling.
- 19/6 '70 De Graaf, offerte betreffende technisch herstel zonder modernisering. (de offerte van Metzler betreffende nieuw pijpwerk is niet aanwezig).
- juli '70 Bolt. "Rapport betreffende het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Krewerd". Historische gegevens vrijwel uitsluitend aan inscripties aan het orgel af te lezen: 1531, 1620, 1634, 1687, 1731, 1732 ("Nicolaas Willenbroek orgelmaker Fecit anno 1732 4/6"), 1788 disp. Knock, 1807.
Uitvoerige beschrijving orgel, vooral hierin interessant de beschrijving der registers P 8, Hp 8, O 4, Q 3, O 2 en 2 reg. van H.E.Freytag uit 1857 op plaats van Q 1¹/₂ bas / Sesq dc en Mxt (C 4st, c' 5st). Restauratieplan A.H.de Graaf voor technisch herstel en Metzler voor pijpwerk.
Aanhangsel: C.H.Edskes beknopte geschiedenis, publicatie Stichting Oude Groninger Kerken, 1969).
- '70-'71 Correspondentie over subsidie.
- 8/10 '71 Bolt aan architecten. B.Edskes is zonder voorbehoud voorstander van herstel oude kleuren. Otter die zich ook in Muri heeft georiënteerd is hiertoe in staat. Zelf is hij wat sceptischer "In geen geval mag het orgel er als nieuw uit komen te zien".
- (15/2 '72) Verslag bouwvergadering 15/2 '72. Ook Oussoren en Wiersma aanwezig. Afspraken over de nieuwe plaats der balgen.
- 17/2 '72 Offringa. Plattegrond kerk (met plaats balgen).
- 30/5 '72 CRM. Subsidietoezegging.
- 22/6 '72 Opdracht aan De Graaf.
- 4/7 '72 J. Brühlmann, Muri. Pijpsopgave bijmaken snijwerk. Hij krijgt 6/8 '72 opdracht.
- Een Quintencirkel naar Schlick (in hand Bolt, geen reconstructie in komma's).
- 30/9 '73 Bolt aan KV. Opdracht aan Metzler opgeschort, zolang de akoestiek en eventueel het uiterlijk van het orgel niet zijn verbeterd en aan De Graaf om het orgel te stemmen, zodat het voor kerkdiensten kan worden gebruikt. Copieën van deze mededelingen aan Metzler en De Graaf.
- Mei '74 (datum ontleend aan poststempel). John Brombaugh, Beschrijving pijpmateriaal en metingen.
- Losse aantekeningen, o.m. over inscripties.
- 1974-'76 Uitnodigingen tot overdracht kerk aan KV na restauratie 30/3 '74 en tot persconferentie 28/4 '76 ter gelegenheid van de ingebruikneming van het gerestaureerde orgel.
- 4/5 '76 Bolt, alsnog besloten een elektrische windmachine aan te brengen. Kosten hiervan.
- Overige stukken en nota's. Uit een aantekening op een der nota's blijkt, dat De Graaf ook het door Metzler aangenomen werk heeft verricht. De strijker is vervangen door Sesquialter, de Fluit 4 van Freytag is gehandhaafd.
 - Fotokopieën art. in O&E 1977, p 58-60, met aantekening: zie ook HO mrt/apr'87.
 - 2 stencils (niet gelijkloidend) "Orgel te Krewerd": 1531 bouw, 1731 Nicolaas Willenbroek, nieuwe laden, 1857 nieuwe balgen en disp.wijziging H.E.Freytag, 1975 restauratie De Graaf: P8 (CDE ged metaal). Hp 8 (dichtgesoldeerd), O 4, Q 3, SO 2, Sxq 2 st dc ('75 i.p.v. Gmb 1857, oorspr in bas doorl als 1 1/3), F 4 (ged, 1857 op plaats Mxt 4,5,6 st). CDEFGA-c", met touwen aangeh. ped C-d, 1/2 toon boven 440, 89 mm.
- z.d. Concept van een brief over de gang van zaken: Oude polychromering vernietigd, moderne verf, slechte akoestiek ondanks geluiddempers, etc. Pijpen plaatsen, verder werk opschorten.
- Overdruk van publicatie der Stichting OGK van J.Hof O.S.B. 1969 over een fragment v/e Vita van St Blasius, afkomstig uit de kerk te Krewerd.
 - Foto's en dia's.
 - Negatieven.

Geïventariseerd 24/6 '92 en 10/2 '94. Een stuk overgebracht naar map "Bolt": "Oude orgels en akoestiek in gerestaureerde kerken". Zie ook map Groningen, prov. kr.knipsel over mislukte akoestiek in veel kerken, met foto resonatoren in Krewerd.
Betr. Bruhlmann: Hij is de restaurator van de orgelkasten en ander meubelwerk in de Klosterkirche Muri AG. Ik denk dat hij uiteindelijk in Krewerd niets heeft gedaan (vO).

Krimpen.

- Negatieven "Sloof", Ook "Reichner/Sloof".

Krommenie, Doopsgezinde Kerk.

- Sept'63 Meerdere auteurs, "gemeente en vermaning", boekje bij restauratie gebouw.
- Afschrift Broekhuizen. en verwijzing naar art. Enschede, Nederlandse Huisorgels in "Oude Kunst" 1ste jaargang 1916, p 390, noot 3.
- 14/6 '74 Reil, beschrijving orgel 2de Exloërmond (ook exemplaar in betreffende map aanwezig) met veel kanttekeningen in hand Bolt.
- 13/1 '77 Reil, beschrijving orgel uit 2de Exloërmond en kostenopgaaf plaatsing "achter Strumflerfront in Uw kerk".
- mei '77 Bolt "Een Orgel voor de Doopsgezinde Kerk van Krommenie. Hierin: Gebouw 1703.

Kas

1801 bouw kabinetorgel door Johann Stephan Strümphler.

1827 aangekocht van P.J.Teves, meesterknecht en opvolger van Strümphler, die het tot "kerkorgel" vergrootte.

1926 Bik vervangt het binnenwerk door een nieuw klein binnenwerk, pneumatisch.

Binnenwerk

1918 Dekker plaatst in 2e Exloeërmond een orgel, in 1780 door Strümphler gemaakt.

1938 verplaatst naar nieuwe kerk te E., oude front verwijderd.

1950 gerestaureerd door Van Vulpen, Utrecht.

Dit orgel blijkt uitstekend te passen in de kas te K.

P 8 (af e), B 16 dc, Hp 8, O 4, Co dc 3 st, Gh 4, O 2, Mxt bd.

Co 1950 (voorheen Gambe), rest 1780, P 8 vanaf e, deels verschoven. Samenstelling Mxt:

C 1 1/3 1 2/3

c 2 1 1/3 1

c' 2 2/3 2 1 1/3 1

c" 4 2 2/3 2 1 1/3

B. schrijft, dat de historische gegevens stammen van: Broekhuizen (K8), tijdschrift "Oude Kunst", 1916, artikel Enschede (via Gierveld), offerte v. Vulpen.

z.d. Losse aantekeningen, o.m. over orgel in Gem.museum Den Haag.

26/5 '77 Subsidieaanvraag. 2/11 '77. CRM, gebruikelijke antwoord.

17/7 '81 CRM, subsidietoekenning. Correspondentie en een nota, waaruit blijkt dat het contract met Reil in dec. is getekend.

(12/6 '83) Verslag onderzoek op 12/6 '83 over kleurstelling orgelkas.

(16/9 '83) Uitnodiging ingebruikneming orgel op 16/9 '83.

17/9 '83 Bolt: Door Reil op voortreffelijke wijze het werk uitgevoerd met name intonatie van het in 1950 omgeïntoneerde pijpwerk. Combinatie van door U aangekochte Strümphler-orgel uit 1780 en in kerkgebouw nog aanwezige kas van Teves uit 1830, twee onderdelen die in feite uit dezelfde werkplaats komen.

- Vlugschrift (2 p) "Het orgel in de doopsgezinde kerk te Krommenie".
- "In 1827 een kabinetorgel van Strümphler ten geschenke gegeven" (5 p) anoniem, ongedateerd. Het orgel was in 1827 een geschenk en kreeg in 1830 zijn kerkorgelfront, de opgave van Broekhuizen, nieuw pneum.o. 1924, artikel Enschede uit 1916, verder als eerder genoemd. Beschrijving orgel.
P 8 (-Ds eiken Naber-pijpen uit voorraad Reil), E-b' Teves, rest S), B 16 dc, Hp 8, O 4, Gh 4, SO 2, Sq (2 2/3, 1 3/5, 1 3/5, nw), Mxt b/d (als in rapport maar zonder de 4de koren).
C-e", aangehp C-c', 435 Hz, Werckmeisterstemming.
- Boekje over de kerk.
- Foto's, ook van Spanbroek.
- Negatieven.

Geïventariseerd begin '92 en 10/2 '94. Zie ook Gierveld cat.nr. 300. Stukken en aantekeningen over andere objecten: Wat Grégoir over Strümphler schrijft, Spanbroek 1779 Strümphler, Noordeinde Doopsgezinde 1803?, Oegstgeest Gabry 1856, voor zover mogelijk elders in archief ondergebracht. Ook de beschrijving van Reil 14/6 '74 van het voorm. orgel te 2de Exloeërmond, in map van die plaats gedeponeerd (het was gericht aan iemand aldaar).

Zie concept Encyclopie. Binnenwerk: Strümphler 1780 voor Middenbeemster RK. Zie Broekhuizen. 1884 naar Warns Herv, 1918 naar 2de Exloeërmond. (vO)

Kuerten A.A.

- Een pagina uit OV gescheurd, naar aanleiding van een excursie: Over Kuerten:
St Jan Den Bosch, hieraan gewerkt in 1835, Zuidlaren, 1838 Weert RK en 1844 (met pijpwerk Heineman en van hemzelf uit Overassel, Gld), Bovenkerk bij Amsterdam 1853, in ca 1880 door Adema-orgel vervangen, windlade en enig pijpwerk bij een orgelmaker in Friesland).
Verder over orgel te Buiksloot, zie aldaar.

Afkomstig uit map Zuidlaren, Hervormd Kerk.

Aanvullingen (vO) betreffende Kuerten: Bommel 1835, Hummelo 1840, Heteren 1849 (alle uit Boekzaal).

Kwadijk

- Negatieven.

Lage Zwaluwe, Hervormde Kerk.

(ca 1850) Copie Broekhuizen L 75 met kanttekeningen Bolt: K.M. van Puffelen 1874 N, 9 reg., A.Standaart 1913, N 11 reg. pneum, J.v.d. Heuvel 1969 N 13 reg.

29/11 '69 Progr. ingebruikneming v.d. Heuvel-orgel, door J.Bonefaas ingespeeld. P 8, O 4, O 2, Sxq 2st dc, Mxt 3-4 st, T 8, Trem.

Nev.w. Rf 8, V 8, F 4, Q 2 2/3, Wf 2, Siff 1' 2 st, Trem.

Ped Sb 16. 3 norm.k.

28/1 '86 Ondertekening onleesbaar. Soort rapport en voorstel werkzaamheden ter verbetering.

16/6 '86 OC, VR over het v.d. Heuvel-orgel, opgebouwd in een bestaande kas. Er mankeerde van alles aan. Verzakking en ondeugdelijke bevestiging laden, kleine bov.w.lade volgepropt met veel registers, veel pijpen afgevoerd op chaotische wijze. Reparatie reeds aan de gang door een orgelmaker, "die wij niet kunnen aanbevelen". Er is een historisch binnenwerk uit 1838 beschikbaar, in de kas te plaatsen. disp. als boven.

22/7 '86 KV: Verzoek aan de orgelmaker Van der Veer het werk voort te zetten.

- Overige stukken. De orgelmaker was dus: J.H.v.d. Veer, Dordrecht.

Geïventariseerd 1992 en 24/2 '94.

Lambertschaag.

- Negatieven.

Langwarden, St.-Laurentiuskirche.

- Boekje over plaats, kerk en orgel (dit laatste van H.Vogel), afkomstig uit map Zeerijp. 1651, door Kaufmann aan H.Kröger toegeschreven, Vogel schrijft het aan diens leerling B.Hus toe wegens overeenkomst met Mariendrebber. Huidige situatie:
Hw. Praestant 4, Gedackt 8, Quintadena 8, Spitzpfeife 4, Scharf, Quint 2 2/3, Octav 2, Nassat Quint 1 1/3 (sigaarvorm), Mixtur 4 f, Trompete 8.
Brstw. Krummhorn 8, Scharf 3 f, Octav 2, Blockflote 4 (eiken, open), Gedackt 8 (eiken), Schweizerpfeife 4 (c').
Pedal Praestant 8, Untersatz 16 (2 p. in front), Octave 4, Mixtur 4 f, Posaune 16, Cornett 2.
Tongwerken en Mixturen nieuw, rest B.Hus.
Hoofd- en Ped. laden Springl. Hus, Brustw, sleep. Hus. CDEFGA-c" en CDEFGA-d'.
Ped.Mxt was oorspronkelijk Bauernfl. 2. Verder disp. gelijk aan de originele.

Leefflang, Orgelbouwfirma.

- In map Middelburg Thomaskapel een schrijven van L.: Hij heeft kleine orgels geleverd aan Dinteloord Geref. Gem., Heemstede diac.huis, Rotterdam Wilhelminakapel, Apeldoorn Lukas Ziekenhuis. Bijgaand foto's.

Leer.

- Negatieven.

Leersum.

- Foto Reil-orgel, afkomstig uit map Raalte.

Leersum, Geref.Kerk.

- Foto met disp. afkomstig uit map Vlaardingen:
Fonteyn-Gaal, mechanisch.
I. P 8, Rf 8, O 4, Mxt 1 1/3. II. Hp 8, Rf 4, P 2, N 1 1/3. Ped Sb 16. 3 koppels. Trem II

(Uit ander stuk in het archief volgt: C-g", C-f, 1968 geplaatst. vO)

Leeuwarden, Lutherse kerk. Foto('s).

Leiden, Hervormde Pieterskerk.

- Z.d Dr J. van Biezen en drs Hans van Nieuwkoop, Voorlopig rapport betreffende het orgel in de Pieterskerk te Leiden.
- 1518 J.v.Covelen orgel aan Westwand. Nog resten over: Kasdelen, pijpen afkomstig uit O 4 en Mxt en de registers Hp 8, Opf 4, (N 3), Gh 2.
- 1560 werkzaamheden vader of zoon Niehoff. Misschien nag wat pijpwerk van hun aanwezig.
- 1628 Volgens bestek nieuw rugwerk door Jan Jacobsz v Lin, geen pijpwerk aanwezig
- 1643 grote verbouwing Galtus en Germer v Hagerbeer. Dispositie uit opgave Hess te reconstrueren.
Tot 1843 weinig principiële veranderingen.
1843 D.Lohman nieuwe laden hw en ped., wijziging dispositie en man.omvang.
1943 v.Leeuwen, ombuiging in neobarokke zin, disp. en intonatie.
Advies: reconstructie Hagerbeer.
- Boekje Pieterskerk.
 - Aantekeningen symposium en krantenknipsels.

Geïventariseerd 21/2-1992.

Leiden, Église Wallonne.

- 28/9 '66 OC, VA.
- Nov'66 Correspondentie over benoeming Bolt als adviseur.
- Febr'67 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Waalse Kerk te Leiden. Hieruit:
1746 J.Steevens voor voormalige kerkgebouw, 1 kl. orgel met 9 st.
1748 verbouwing en vergroting met Man II door Pieter Assendelft.
1819 geplaatst in voormalige Gasthuiskerk, die nu aan de Waalse gemeente werd toegewezen. R.v.Arkel, humana bijgeplaatst.
1845 uitgebreide reparatie door J.Bätz.

1890 J.v.Gelder, herstel schade na brand.

1911 v Gelder, Mxt, Scherp, Gh 2 en Siffl 1 vervangen door B 16, Hp 8, Viool en Vxc. Wanneer de Sesq, is verdwenen, is onbekend.

Beschrijving huidige staat:

Klavieren 1845.

Man. B 16 (1911), P 8 (A), O 4 (A, bijgeschreven S), Q 3 (S), O 2 (A), Terts (A), Hp 8 (1911), Lege plaats (Sch S), Co dc 3 st 4' (S: 4, 2 2/3, 1 3/5), T 8 (S/B).

Bovw. P 8 (A), Lege pl (Sq 2 st dc), Qd 8 (A), O 4 (A), F 4 (S), Viool 8 (1911), VxC 8 (1911, laatste twee vermoedelijk op plaats Gh 2 en Sfl 1), Hp 8 (A), Vh 8 (1819).

Restauratie noodzakelijk wegens ombouw van het kerkgebouw. B. stelt voor: dispositieherstel. Geen inscripties op oude pijpen bijplaatsen. Nieuw bij te maken pijpen moeten zich (bv. door labiumvorm) onderscheiden van de oude. Scherp en Siffl 1 voorlopig niet plaatsen, omdat de huidige orgelmakers nog niet in staat zijn deze zo te maken, dat ze niet van de oude zijn te onderscheiden.

In rapport ook nog weergave van veel archiefstukken:

Contract met Steevens 24/5-1746 "Orghel welken sal zijn Hoog 18 voeten Breedt 10 voeten" P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Qd 8, T8, Mxt dc 3 vt, Co 4 vt.

Rapport Groeneman en Garrels 19/3-1748. Clairon ontbreekt, blaasbalgen niet sterk genoeg, veel pijpen niet in orde. Correspondentie over Vox humana, duister, De genoemde Clairon?

Bestek of opstel v.Assendelft, z.d.

Contract met P. van Assendelft.

Notitie "defectueuse pijpen". Disp. wordt:

I. P 16 dc, P 8, T 8, O 4, Q 3, SO 2, Tertiaan 2', Mxt 3,4st, Sch 3,4 st, Co 3 st dc.

II. Hp 8, Qd 8, Vh 8, P 4, F 4, Gh 2, Siffl 1, Sxq 2 st dc.

1749 2 voorstellen Assendelft verzoek 1. kleine wijziging van hetgeen nieuw moet worden, P 16 ook in bas bijmaken.

Disp. volgens Hess, stukken 1818/19, 1834, 1840, 1844 (definitieve contract 12/11), keuring 1845, kleine bedragen tot 1844 tot heden.

z.d. Losse aantekeningen Bolt.

9/6 '67 OC. Reactie op restauratievoorstel. Niet oude pijpen zo maken, dat ze zich duidelijk van de oude onderscheiden. Wel alle ontbrekende registers bijplaatsen.

17/7 '67 verslag bespreking op die dag. o.m.: Flentrop wil op eigen risico toch Scherp en Sifflet plaatsen.

21/7 '67 Flentrop. Kostenbegroting.

21/7 '67 OC. Ziet af van eerder genoemd bezwaar, omdat de rijksadviseur instemt met het door Bolt voorgestelde.

24/8 '67 Diverse subs.aanvragen.

13/9 '67 Notulen vergadering over orgel. Over balgen, bepleistering kerk, verwarming, etc.

• Tekeningen arch.Heringa, een gedateerd 16/10 '67. De andere: "gewijzigd".

23/4 '68 CRM. Subs.toekenning.

8/10 '68 Notulen. Wat orgel betreft. Bezwaar van Hülsmann (Bolt was er niet bij) tegen betonnen orgelbordes.

21/8 '72 CRM. Intrekking subsidie wegens uitstel.

30/11 '73 Flentrop. Kostenopgave.

1/3 '74 Nieuwe offerte Flentrop. Overzicht van de bedragen, door Bolt samengesteld 2/3 '74.

13/3 '74 Bolt aan CRM, nieuwe subsidieaanvraag namens de kerk. Uitstel was gevolg van wijziging plannen. Nu is er een eenvoudiger plan tot herstel der kerk.

18/1 '80 Bolt aan arch.bureau v.d Sterre Peetoom, Leiderdorp. Orgel is voor grotere kerk bedoeld. Daarom bezwaar tegen handhaven der kap. Antwoord H.Kooiker namens restauratiecommissie. Besloten de kap te handhaven.

15/9 '82 Flentrop, offerte. Uitgangspunt: herstel dispositie 1750. Welke stemmen nieuw bijgemaakt zullen worden.

Okt'84 Corresp. waaruit blijkt, dat in '83 subsidie is toegekend. Vanaf deze tijd blijkt H.Kooiker medeadviseur te zijn.

24/7 '85 Kooiker aan Heringa. Over schilderwerk en werk aan de kas.

9/7 '86 Kooiker. Inscripties Vox humana (alle pijpen) en aantekening waar die zitten.

Aug/sept.'86 Veel aantekeningen o.m. van bespreking met Wiersma, Kooiker en Van Oostenbrugge:

(Welk register?): A. Uit mensuur Cornet, B als Duyschot 5/4 x Oct 2'.

Sifflet als Duyschot 3/2 x Oct 2.

Indeling fr.pijpen.

Mensuren P 16 Hw (gr.deel nieuw), P 8 hw (3 pijpen), Gh 2, Siffl 1, Sq 2 st dc.

Labia blijken bij Prestant 16 v in discant iets wijder dan bij Prestant 8 v. Samenstelling Mxt en Sch (4/10 '86. iets afwijkend):

Een Mixtuur- en Scherpsamenstelling (bijna gelijk aan die verderop onder 14/10 '86) met bijschrift Mxt: mensuren als Oct 2, Sch: 1/2 toon enger dan Oct 2.

Beide: labia 1:4, in disc 1:4.1

Sesquialter dc drie 1/2 tonen wijder dan Oct 2, lab.br. quintkoor 24 % van plaatbreedte terts 23%.

6/9 '86 Mensuren nieuw te maken fluiten Bovenwerk, hoe te berekenen uit Cornet of Octaaf 2'.

Okt'86 Van al die registers weer iets afwijkende voorstellen.

3/9 '86 Kooiker. Eigen voorstel Mixtuur- en Scherpsamenstelling. Resumé afspraken. Over toonhoogte, "De zeer dunne kernen der Steevens-pijpen blijven". "Volgens Onno Wiersma is bij van Assendelft de mixtuur een halve toon enger dan de octaaf 2".

- 14/10 '86 Samenvatting van Flentrop van dit alles. Gewijzigde samenstelling Mxt en Sch. na onderzoek pijpstok:
C	2	1 1/3	1	1 1/3	1	2/3
c'	4	2 2/3	2	2 2/3	2	1 1/3
c''	2 2/3	2	2	1 1/3		
- Veel aantekeningen over inscripties.
- (13/3 '87) Uitnodiging ingebruikneming kerkgebouw op 13/3 '87.
- 14/4 '87 Mr A.J.H.Pleysier aan Heringa, hij wil een stemming ouder dan Werckmeister.
- 29/4 '87 Kooiker stuk over stemming. Hij vindt Werckmeister meer theoretisch dan historisch juist. Daarom modificatie op basis van middentoon.
- 21/ 8 '87 Kooiker. Verslag eerste oplevering. Kritische kanttekeningen t.a.v. veel pijpen en afzonderlijke registers en te starre windvoorziening.
- 30/10 '87 Programma ingebruikneming orgel en dispositie (als in eindrapport). C-c'', C-c' aangeh, a = 415 Kirnbergerstemming. met modificaties van Bolt reconstructie windvoorziening met 3 spaanbalgen.
- Z.d Eindrapport der adviseurs H.Kooiker en K.R.Bolt, (voorstel 12/11 '87 van Kooiker. Disp. als in programma ingebruikneming.
- Man. P 16 (S/F), P 8 (S), O 4 (S/A), Q 3 (S), O 2 (A), Trn 1 3/5 (A), Mxt 3 st (F), Sch 3-4 st (F), Co 3 st (S 4, 2 2/3, 1 3 5), T 8 b/d (deels Bätz, 1845).
- Bv.man. P 8 (A), Sq 2 st (F), Qd 8 (A), O 4 (A), F 4 (S), Gh 2 (F), Sfl 1 (F), Hp 8 (A), Vh 8 (A of S?), Trm. C-c'', aangehp C- c', samenstelling Mxt en Sch en mensuren volgens genoemde afspraken. Fluiten 2' en 1' verhouding 5:3 en 3:2, welke verhoudingen bij alle pijpwerk van Van Assendelft zijn teruggevonden. De oorspronkelijke toonhoogte is hersteld door verlenging pijpwerk. Dit bleek gunstig na experimenten. Verder uitvoerig verslag der werkzaamheden en over het dualisme in enkele registers. De gereconstrueerde registers zijn geslaagd, de Gemshoorn minder dan de Sifflet.
- 4/3, 29/6 '88 OC. klacht over het feit dat men niet toestond door de OC een eindkeuring te verrichten en dat men weigert om de gebruikelijke 1% te voldoen, omdat de bemoeienissen der OC te gering zouden zijn geweest. Op 8/5 '89 komen ze met een compromisvoorstel.
- Negatieven.
- Geïventariseerd 6/5 '92 en 2/3 '94. Gegevens over het huisorgel van Kooiker onder Hazerswoude ingevoerd.

Leiderdorp.

- Negatieven "Mitterreither".

Leipzig, Instrumentenmuseum.

- Negatieven.

Lexmond, Gerformeerde Kerk.

- 10/ 8 '89 Verslag bezoek Bolt (men wilde een nieuwe kerk laten bouwen): Conclusies: Orgel mag niet verloren gaan. Quint en Mixtuur vallen tegen: Q 3 vervangen door Cornet, Mxt. reconstrueren. Orgel uit ca 1920.
- Foto.

Geïventariseerd 6/5 '92.

Leur (NB), voormalige Hervormde Kerk, thans trouwzaal der burgerlijke gemeente.

- Fotokopie orgeltekening, waarop geschreven gegevens over rekeningen in het archief.
 - Fotokopie uit Broekhuizen.
- 15/3 '66 OC, VA (fotokopie). In '68 benoemde men Bolt als adviseur.
- 29/11 '68 Bolt, daartoe gemachtigd, geeft Flentrop opdracht tot demontage orgel.
- Febr'69 (op buitenzijde staat sept'69) K.R.Bolt, Overveen en Drs C.Lohmann, Breda, "Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Leur": Beschrijving en inventarisatie van het instrument gebouwd in 1717 door Jacobus Zeemans. Beschrijving van andere door Zeemans gebouwde orgels:
1. 1699 orgel door Z. overgeplaatst van Roosendaal naar Etten, van loos rugw. voorzien, 48 tonen, mogelijk kort oct. met 3 contra-octaaftonen.
 2. 1718/20 Voorschoten, vermoedelijk met ouder pijpwerk.
 3. Zevenbergen. Zie HO jul/aug'69, p. 198 en jubileumnummer (dispositieopgave Lohman), beschrijving archivalia over kerk en orgel.
- 1716 opdracht Zeeman, div. stembeurten en reparaties 1755-1931.
- 1948 "restauratie", door Spiering?
- Huidige staat.
- Oorspr. 2 balgen (Hess II), thans mag.b.
- C-c'', wellenbord nog aanwezig Het is geweest: Contra G,A,H, geen Cs en Ds. In Hess II staat C-c'', dus vermoedelijk 1806 gewijzigd.
- Aan constructiecirkels te zien: alle pijpen verkort.
- Bas. Op.pl (oorspr, conducten P 4), P 2, Op.pl 3 st, P 8 (gep.lab., expr), Op.pl, F 4 ged, Gh 2, Hp 8.

Dc. Op.pl (oorspr. conducten P 8), P 8 (gep.lab.expr), P 4 (oorspr 1' bas), F 4 ged (oorspr. basreg), Sq 1 1/3 4/5, Qnt Nas 1 1/3, O 2, Q 3, Hp 8.

Kas met schijnrugwerk. Mogelijk aangehp vroeger aanwezig geweest.

Restauratieplan. Geen complete reconstructie naar Zeemans mogelijk, ook niet herstel Contra-octaaf en verwijdering Cs en Ds. Bijna alles is nog van Zeemans. Huidige toestand handhaven met uitzondering van P 8.

Opgenomen: offerte Flentrop. Hierin toch extra kosten opgaaf, voor het geval de open plaatsen zouden worden bezet.

z.d. Aantekeningen Bolt.

11/3 '69 Offerte Flentrop.

23/5 '69 Gemeente Etten-Leur. Mededeling aan monumentenzorg, dat het gebouw zal worden overgenomen van de Herv. Gemeente, die in principe als subsidietoezegging had voor het orgel.

2/6 '69 Principeodracht Flentrop.

25/3 '70 CRM accoord met plannen en begroting.

5/11 '70 Flentrop. Bevestiging bespreking met o.m. Oussoren: Geen verende slepen, geen dekplaten. Rel. vochtigheid mag dan niet onder 65% komen.

1/12 '72 Flentrop. Kostenopgaaf spaanbalgen of vouwbalgen met 5 in- en uitspringende vouwen, zoals blijktens onderzoek er oorspronkelijk zijn geweest. Bolt 's reactie hierop 3/12. Hij beveelt de vouwbalgen aan. Dan kan de ontsierende aanbouw aan het orgel ook weg. De oude laden kunnen niet bestand worden gemaakt voor een moderne verwarming. Daarom wordt een copie gemaakt, waarbij dit wel mogelijk is. Oude laden. ergens ten toon stellen.

- Masuren en masureconstructie.

6/7 '71 CRM. Subsidietoekenning meerkosten windvoorziening.

6/6 '71 Flentrop. Omschrijving werkzaamheden aan de kas.

- Uitnodiging bijwoning ingebruikneming voormalige Herv.kerk als trouwzaal (en jubileum burgemeester).

29/7 '71 Tekening balgen.

2-8 '71 masuren schalen frontpijpen rug- en hoofdwerk.

14/8 '71 Bolt aan Flentrop. Oussoren wil nog overleg over een detail windvoorziening.

20/9 '71 Flentrop. Masuren. P.8 dc blijkt gr.deels nog aanwezig te zijn in Rugw.front. Voorstel Mixtuur:

C	2/3	1/2	1/3
---	-----	-----	-----

c	1	2/3	1/2
---	---	-----	-----

cs'	2	1 1/3	1
-----	---	-------	---

c''	4	2 2/3	2
-----	---	-------	---

masure O 2 (db.koor), Mxt, Terts 1 st, Q 1 1/2, P 4 dc.

26/10 '71 CvO (Cees v.Oostenbrugge?). Allerlei conclusies over frontpijpen.

1/11 '71 Oussoren. Accoord met voorstellen Flentrop.

27/1 '72 Bolt. Proefpijpen voor nieuwe registers blijken uitstekend te passen. Wijzigingen i.v.m. nadere gegevens, door demontage verkregen. Geen Cornet. Klank oude pijpen van zeldzame schoonheid.

27/4 '72 Bolt: Restauratie bijna voltooid. De oude lade, uniek in historisch en constructief opzicht zou het beste in een streekmuseum kunnen worden geplaatst.

7/5 '72 Bolt aan B&W. Restauratie bijna voltooid. Zeer tevreden met resultaat. Akoestiek gebouw zeer ongunstig. Advies: hier eerst wat aan doen voor ingebruikneming.

18/5 '72 Flentrop over nieuwe ventilator.

1/6 '72 Architect De Wilde over akoestiek.

26/6 '72 Gemeente aan Bolt. Voorlopig geen veranderingen aan akoestiek.

Okt'72 Plattegrond orgel. Ook indeling frontpijpen en lade.

Okt/dec'72 Bundeltje doorslagen brieven Bolt. Suggesties voor ingebruikneming en beschrijving orgel.

Jan'73 Bolt "Restauratie orgel te Leur en aanvullend rapport 1972", inhoudende een beknopte beschrijving van de restauratie en beschrijving toestand na deze restauratie. Wat pijpwerk betreft :

a. Nieuw (Fl) bas: Trn 1 3/5, Q 1 1/2, Mxt 3 st, disc: P 8 I af ds'', P 8 II af fs'', O 4, Mxt 3 st (C 2/3 1/2 1/3, c 1 2/3 1/2, cs' 2 1 1/3 1, c'' 4 2 2/3 2).

b. verwijderd P 8 c-c' (1886?)

c. verplaatst Oct 4 dc naar bas als 1' geen boringen Cs, Ds.

gehandhaafd: 1717:

bas: P 4, O 2, SO 1 (zie boven), Hp 8.

dc: P 8 I cs'-d'', P 8 II d'-f F 4 (zie verder), Sq 1 3/5 4/5, Q.Nas 1 1/2, O 2, Q 3, Gh 2, Hp 8.

d. Gehandhaafde wijziging / XIX F 4 dc is afgesneden bas register oorspronkelijk hier Cornet.

Verder laden, mech. klav., windvoorz.,kas en front, dispositie. Gegevens over J.Zeemans (Vente in HO 1969).

21/2 '73 Bolt. Restauratie tot volle tevredenheid voltooid.

- Stencil van de gemeente Leur over het orgel.

Historie. Huidige situatie:

Bas. Hp 8, P 4, Fl (ged) 4, O 2, Gh 2, Q 1 1/2 (F), SO 1, Mxt 3 st (F), Trtn 4/5 (F).

Dc. Hp 8, P I 8 (deel F), P II 8 (F af d'), O 4 (db), F (ged) 4, Q 3, SO 2, Gh 2, QNas 1 1/2, Mxt 3 st 2' (F), Sq 1 1/3 4/5.

F 4 is ingekort naar dc verplaatst bas-register. Deze wijziging bleef gehandhaafd, Op deze plaats oorspronkelijk Cornet 3 st.

C-c''' b/d (op cs').

Oorspr. omvang cntrG, cntrA cntrH (alleen Hp, P 4, O 2) CDE-c'''. Werckmeister-stemming.

- 1981 Correspondentie over de tentoonstelling in de Grote Kerk te Breda, waar de oude windladen van het orgel te Leur zouden worden opgesteld en over het feit, dat deze zich daar min of meer onbeheerd bevinden.
- Gedicht over het orgel uit 1720 (krantenknipsel).
- 1982 Correspondentie over verzoek van het orgelmuseum te Elburg, om de niet meer gebruikte windladen van het orgel te L. in bruikleen te geven aan het museum.
- Foto's en negatieven.

Geïntariseerd 6/5-1992.

Foto's Etten en Voorschoten, alsmede krantenknipsel Voorschoten uit map gehaald en op betreffende plaatsen in archief gedeponerd

Uittreksel uit archief van Klaas Bolt:**Leur (Gld), Hervormde Kerk (later: Stichting Oude Gelderse Kerken).**

Okt'70 Tekening kerk.

23/3,18/7 '77 Tekeningen kerk.

Mei'77 Bolt? Beschrijving van het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Leur (Gld).

Nog geen archieven geraadpleegd. Dispositie:

links rechts

Ventil Crescendo

Hohlflöte 8 Fuß Hohlflöte 8 Fuß

Flöthe 4 Fuß Flöthe 4 Fuß

Quint 1 1/2 Fuß Bourdon 8 Fuß

Viola 4 Fuß Octaav 2 Fuß

Lade C-f" chromatisch. Aantekening en naamplaatje Leichel als in later genoemd stencil Wijma.

Lade, klaviatuur, deel pijpwerk XVIIIId, oudste deel kas en snijwerk XVIII, ombouw kas Leichel, Volgorde op lade:

Hp 8, F 4, B 8, V 4, O 2 dc, Q 1 1/2. De Viola 4 is zeer ordinair.

De klavierzijde is oorspronkelijk duidelijk aanzichtzijde.

Voorstel: B 8 dc wordt P 8 dc, V 4 wordt Sq of Corn, O 2 volledig maken.

Als de kas wordt gereconstrueerd, dan 1/2 slag draaien.

Jun'77 OC. Rapport, disp. (niet geconstateerd dat pijpwerk ouder is dan in Leichel-tijd!). Er is reeds contact met Bolt. Het is de vraag of het orgel sterk genoeg zal zijn, als er straks twee maal zoveel zitplaatsen zijn. Hieraan vastgeniet. Rest.voorstel met prijsopgave De Graaf 8/6 '77.

- D. Wijma, architect, "Geschiedkundige gegevens van het orgel in de Kerk van Leur (Gld)": Inscriptie achterschot "E.Leichel te Duisburg". Leichel woonde ca 1874 in Duisburg. Toen moet het orgel dus zijn gebouwd. 1903 aangekocht bij Leichel, toen te Arnhem gevestigd, en in Leur geplaatst. 1908 herstel door Leichel. Op klavierdeksel naamplaat "E.Leichel en Zonen, Arnhem". 1911 verplaatst naar Westzijde, aanzichtzijde naar achter en omtimmering aangebracht.

3/8 '77 Bolt aan Wijma. Reacties op ontwerp. Suggesties voor nadere uitwerking.

Eind'85 Correspondentie, waaruit blijkt, dat De Graaf doende is met demontage. Er zijn geen stukken '78-'84.

11/2 '86 De Graaf. Prijsopgave gewijzigd plan.

- Enige correspondentie over subsidie.

2/4 '86 Bolt, opdracht aan De Graaf, daartoe gemachtigd.

2/12 '86 De Graaf. Over nieuwe indeling werkzaamheden aan meerdere orgels na zijn ongeval.

(12/6 '87) Uitnodiging. ingebruikneming kerk op 12/6 '87 met o.m. orgelspel door Bolt.

15/6 '87 Bolt, eindoordeel restauratie door A.H. de Graaf. Viola is Sesq geworden, Ged 8 (bedoeld Bourdon?) verlengd tot Prest 8 v dc.

Okt'87 Stencil "Het orgel van Leur". Aanvulling op rapport '77 en andere stukken. Huidige disp.:

Hohlflöte (C-H L,rest oud), Flöte 4 (idem), P 8 dc (onbekende herkomst), O 2 (oud/nw), Sq dc 2 2/3 1 3/5 (nw),

Q 1 1/2 (nw).

- Foto's en negatieven.

Geinventariseerd 6/5 '92. Er is geen pedaal (eigen archief vO)

Leusbroek, Hervormde Kerk.

Hierbij ook correspondentie over Hamersveld.

- 5/8 '69 OC, VA. Disp. bouwer, als bij stuk hierna. Zij schrijven: B 16 oorspr alleen in dc. Betr Hamersveld: Hier een positief te plaatsen. Dat in de Adventkerk te Amersfoort (Vierdag) komt binnenkort vrij.
- z.d. Bolt, geschreven beschrijving van het orgel. 1871 Knipscheer, over mechaniek, bakstukken, indeling lade, windvoorziening.
- P 8, B 8 bas, VdG 8 (nw), B 8 dc, O 4 (nieuw, deel zink), F 4 (ged), VxC (oude Gamba af f), B 16 dc nw, O 2, Mxt b/d, T 8 bd (nw zink), Pedk (later?), Comb.trede en oplostrede later aangebracht misschien nog door Knipscheer, Ventiel, Sb 16 (pneum.) C-f", C-d', lade diatonisch, gr.p. in midden.
Mxt:	C	1 1/3	1		
	c	2	1 1/3	1	
	c'	4	2 2/3	2	1 1/3
	c"	5 1/3	4	2 2/3	2
- 15/11 '69 Bolt vraagt prijsopgave aan De Koff (had orgel in onderhoud) voor het volgende: restauratie en herstel oorspronkelijke dispositie: VdG terug naar oude plaats en bijmaken c-e, op vrijgekomen plaats Q 3 plaatsen. Subbas handhaven maar op mech.lade, herstel en rep. overige orgelonderdelen.
- Voor Hamersveld Nieuw orgel Ged 8, P 4, F 4, Q 3, O 2, evt P 8 dc
- 26/1 '70 De Koff, prijsopgave. Daarna correspondentie naar aanleiding van een fout in de opgave (Mixtuur vergeten).
- 21/2 '70 Bolt, reactie hierop. Wat betreffende Hamersveld: Van de 3 mogelijkheden lijkt het kistorgel Continuo het voordeligst. Het kan altijd worden ingeruild.
- 10/3 '70 OC, idem.
- 23/4 '70 Opdracht De Koff restauratie. In Hamersveld voorlopig Continuo handhaven. Men denkt toch wel aan groter orgel.
- 9/6 '70 OC, bezwaar tegen weglaten aanbrengen mechanische pedaallade.
- 19/10 '70 Bolt, eindoordeel. Orgel blijkt fraaie klank te hebben. Nieuwe registers Gamba, Quint en Terts (die oorspronkelijk op de plaats van B 16 dc heeft gestaan) goed aan de rest aangepast. Nog een aantal technische bijzonderheden, o.a. platen i.p.v onder- en bovensponsels en verend sleepsysteem.
- 18/12 '70 OC, keuringsrapport. Quint nieuw geplaatst, Viola als zodanig hersteld. Plaatsing Oct 2 en Tr in Kn.factuur, alsmede mech. maken Subbas wachten op betere tijden.
- Negatieven.

Datum inventarisatie niet genoteerd

Leuven.

- Negatieven.

Lexmond.

- Negatieven.

Linschoten, Hervormde Kerk.

- Foto, afkomstig uit map Zuidlaren, Herv.k.

(Bij nader onderzoek blijkt, dat het de Herv. kerk moest zijn. 1828 Meere, vO). Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Lobith, Hervormde Kerk.

- Negatieven.

Loenen (Gld), Hervormde Kerk.

- Fotokopie uit Seijbel "Orgels op de Veluwe".
- 11/6 '73 OC, VR: Wat niet in rapport apr'74 staat: Ped Sb 16. Zeer oud orgel. In slechte staat, etc etc.
- 23/11 '73 OC. o.m. over benoeming Bolt als adviseur.
- 4/1 '74 Flentrop prijsopgave restauratie windlade, positieve reactie Bolt daarop 8/1.
- 26/1, 5/2 '74 Blank offerte restauratie.
- 23/3 '74 Bolt. Advies met Flentrop in zee te gaan o.m. wegens bestaande relatie.
- 4/3, 10/4 '74 Nieuwe offerte Flentrop.
- Apr'74 Bolt. Voorlopig rapport betreffende het orgel in de Herv. Kerk te Loenen (Gld):
- Westfaals orgel midden XVII of XVIII. 1870 gekocht van of via Leichel, 1920 herstelling Koch, 1946 door De Koff (Bouman/NKO). Over kas, klav, mech, 2 oude spaanbalgen, lade CD-c" (thans met toevoeging Cs en cs"-f"), oud aangeh.p. C-a.
- P 8 (VXII, gr.oct. zink, oorspr 4')
- B 16 (bas zink, pneum met Sb transm. dc XIX)
- Hp 8 (was 4' later door B. bijgeschreven, gr.o. XIX grenen rest XVII)
- Sal 8 (XIX)
- Spf 4 (grdeels XVIII)

O 4 (af cs zeer oud, vermoedelijk oorspr. O 2)

N 3 (1946)

Trtn 2 st (1946, deel XVII, afkomstig van een Q of Sq).

Ook de pijpen voor de uitbreiding af cs" zijn meestal XVII.

Eerst na demontage geheel duidelijkheid omtrent de oorspronkelijke dispositie.

z.d. Aantekeningen Bolt: inscripties, labiumvormen.

6/5 '74 Subsidieaanvraag, 26/11 '74. CRM, gebruikelijke antwoord. 2/5 '75. nieuwe noodkreet naar CRM, negatief antwoord 18/9 '75.

6/1 '76 Flentrop, nieuwe offerte.

9/1 '76 Nieuwe aanvraag bij monumentenzorg. Gunstige reactie CRM op 16/6 '76.

1/3 '77 Flentrop. Zeer uitvoerig rapport. O.m. veel metingen, inscripties, labiumvormen, plattegrond met indeling frontpijpen.

2/7 '77 Flentrop. Er is thans veel aan het licht gekomen. Algehele reconstructie mogelijk behalve plaats klaviatuur. Uitbreidingslade vervalt. Klav.omvang wordt CD-c".

2/7 '77 Verslag bespreking Bolt, Wiersma, Stekete, v.Oostenbrugge. Op grond van constructiecircels Hp 8 (nu 4'): toonhoogte 1/2 boven 440, winddruk 79 mm (later door Bolt bijgeschreven.

P 4 (voorstel 1/3 '77: gr.d. in front) Hp 8 (deel huidige B 16), Ssq 2 st (af c' 2 2/3 1 3/5, nw), Q 3 (oud pijp. uit huidige Trtn), F 4 (deel huidige Hp 8), O 2 (voorstel 1/3 '77: uit oude 4'), Mxt 3 st (nw), T 8 (nw).

21/6 '77 KV aan Flentrop. Klacht over overschrijding levertijd. Reactie Fl. hierop 24/6. Uitgebreid onderzoek kon pas in gedemonteerde toestand plaats vinden.

14/11 '77 Notities bespreking. Grotendeels als 2/7 '77:

Hp 8 (deels aanw), P 4 (idem), F 4 (C-e" afkomstig van Hp 8), Q 3 (deel aanw. in Trtn, O 2 (O 2 deel aanw. in O 4), Sq 2 st af cs' 2 2/3 1 3/5, nieuw te maken), Mxt (C 2/3 1/2 1/3, c 1 1/3 1 2/3, cs" 2 2/3 2 1 1/3, nieuw).

18/8 '78 Programma ingebruikneming orgel met uittreksel uit kerkboek 1871..

7/10 '78 Bolt, eindoordeel. Knap reconstructiewerk. Aanspraak van enkele pijpen moet nog worden verbeterd. Orgel is te sterk voor de kerk, het moet uit een grotere kerk in Westfalen afkomstig zijn.

- Foto's kerk en orgel. Negatieven.

Geïventariseerd mei'92.

Lohman, familie van orgelmakers.

- Genealogie. Zie het verhaal van R.van Straten, map Vorden.

London.

- Raambiljet met afbeelding St.Paul's Cathedral (bij de posters).

Losser, Hervormde Kerk.

- Foto(s), negatieven.

Lübeck, Sankt Jakobi, kleine orgel.

- Foto(s).

Lutjebroek.

- Negatieven.